

KURIER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chełmickowski
Za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 416 Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 12 września 1937

Rok 32

Poznań, 11 września

O spełnienie obowiązku narodowego

Do życia politycznego wnosi trwałe i pozytywne wartości tylko ten ruch, który potrafi wycisnąć swe piętno na istniejącej rzeczywistości, który tę rzeczywistość potrafi kształtować po myśli interesu życiowego zbiorowości.

Wartość działania obozów politycznych mierzy się wynikami ich pracy nad ugruntowaniem spójności państwowej i nad formowaniem psychiki społeczeństwa.

W stosunkach polskich jesteśmy świadkami zdumiewającego — zdawałoby się — procesu. Oto obóz narodowy, odsunięty od dawna od władzy, nie mający żadnego bezpośredniego wpływu na kierunek rządzenia państwem, na aparat administracyjny, gruntownie z narodowców oczyszczony, nie korzystający z trybuny parlamentarnej, bo w parlamencie nie jest reprezentowany — wywiera mimo wszelkich przeciwności i przeszkód ogromny wpływ na najbardziej dla życia zbiorowego podstawowe dziedziny.

W okresie „dekompozycji” politycznej, która objęła przede wszystkim obóz „sanacyjny”, ale również wywiera swój wpływ rozkładowy wśród stronnictw klasowych, jedynie obóz narodowy wykazuje zwartość ideową, której oddziaływanie staje się coraz widoczniejsze. Nie będziemy wskazywali palcem, ale jest rzeczą powszechnie znaną (choć nie uznawaną), że różne ugrupowania polityczne w Polsce przyswajają sobie wiele tez programowych obozu narodowego.

Dlaczego tak jest? Oto niewątpliwie program i działalność obozu narodowego najlepiej odpowiada żywotnym potrzebom narodu i państwa polskiego.

Czyż bowiem nierealne i fantastyczne pomysły oparcia ustroju państwa polskiego na zasadzie federalistycznej nie byłyby przyniosły naszemu państwu nieobliczalnych szkód, gdyby nie zostały utracone już w pierwszych latach po wojnie twardą i nieustępliwą postawą obozu narodowego?

Czyż dalej idea niezależności gospodarczej i kulturalnej Polski od żywiołów obcych, a zwłaszcza żydowskiego, nie stała się własnością ogółu dzięki niestrudzonej i konsekwentnej akcji wychowawczej obozu narodowego?

Czyż czujność obozu narodowego wobec niebezpieczeństwa komunistycznego, sprzymierzonego z żydostwem, nie uchroniła kraju przed niebezpiecznymi wstrząsami społecznymi?

Obóz narodowy widzi jasno źródła niemocy współczesnej Polski, wskazuje je społeczeństwu i odważnie je zwalcza.

Jednym z głównych źródeł tej niemocy jest kwestia żydowska. Żaden kraj na świecie nie posiada tak wysokiego odsetka ludności żydowskiej, jak Polska (11 pct). Znakomita większość

Jeszcze jedna konferencja bez wyniku?

Gwałtowny atak w Nyon Litwinowa przeciw Niemcom i Włochom — Groźby sowieckie Pierwsze uchwały — Możliwość zerwania stosunków Rzymu z Moskwą

Nyon. (ATE) „Niezależnie od wyników narad Sowiety przedsięwzięły kroki, które będą uważać za stosowne dla uzyskania odszkodowania za zaniepokojenie statków, będących własnością ZSRR i dla ochrony swej żeglugi przed napadami korsarskimi”. — Słowa te, zapowiadające jakieś bliżej jeszcze nieokreślone kroki Sowietów przeciw

Włochom były punktem kulminacyjnym długiego, z niezwykle gwałtownego przemówienia Litwinowa. W swych atakach przeciw Włochom i Niemcom nie liczył się ze słowami.

Wobec gwałtownej ofensywy Sowietów zadają sobie tu pytanie: co oznacza groźba Sowietów wszczęcia akcji indywidualnej. Wprawdzie nie u-

lega wątpliwości, że mowa była skierowana pod adresem — Moskwy, przeznaczona na użytek wewnętrzny sowiecki, ale niezależnie od tego Litwinow groźbą rozpoczęcia awantury na własną rękę chciałby zmusić konferencję w Nyon do zarządzeń, które by faktycznie zwracały się przeciw Włochom i stworzyły sobie alibi na wypadek niepowodzenia akcji sowieckiej na terenie międzynarodowym.

Nyon. (ATE) Na poufnym posiedzeniu rozważano przede wszystkim sprawę techniki „walki z korsarstwem”. Zastanawiano się nad konwojowaniem statków handlowych przez okręty wojenne, ale po krótkiej dyskusji projekt ten zarzucono.

Rozważa się natomiast stworzenie na Morzu Śródziemnym stref, które byłyby kontrolowane przez floty poszczególnych państw. Wreszcie istnieje propozycja wyznaczenia „szlaków bezpieczeństwa”, tj. ściśle określonych tras, które byłyby pod opieką okrętów wojennych państw, biorących udział w obradach.

Ostatecznie uchwalono, że Anglia i Francja zorganizują wspólnie służbę okrętów patrolujących na zachód od Malty, aby w ten sposób zapobiec korsarstwu. Uchwała ta posiada charakter zgody na punkty zasadnicze, natomiast praca nad szczegółami podjęta będzie dziś po południu.

Nyon. (ATE) W kołach włoskich napastliwe wystąpienie Litwinowa wywołało gwałtowne poruszenie. Spotkać się można było z opinią, że zerwanie stosunków włosko-sowieckich leży w sferze możliwości. W każdym razie po przebiegu inauguracyjnego posiedzenia konferencji w Nyon, nad którym zaciążyła mowa Litwinowa, widoki praktyczne narad zmalały do minimum.

Niemcy z góry zaznaczają, że nie mogą uważać się za związanych uchwałami, powziętymi bez ich udziału. Również nie wydaje się prawdopodobnym, by Włosi zechcieli się zastosować do wyników tej konferencji.

O uzgadnianie ustaw

Warszawa. (Tel. wł.) Premier Składkowski zarządził, aby wszelkie ustawy zgłaszane na posiedzenia Ministrów były uprzednio uzgodnione z wojewodami. Zdarzały się bowiem wypadki, iż ustawy ogłoszonych ze względów formalnych i taktycznych nie można było wprowadzić na terenie niektórych województw. (w)

Obrady w Genewie pod znakiem Hiszpanii

Genewa. (ATE) Prywatne posiedzenie Rady Ligi Narodów, które rozpoczęło 98 sesję, trwało bardzo krótko, gdyż uchwalenie porządku dziennego nie nastręczyło żadnych trudności. Wszystkie przewidziane sprawy pozostawiono wycofując jedynie spór między Irakiem i Iranem, wskutek oświadczenia obu państw, iż porozumieją się bezpośrednio.

W rozmowach zakulisowych pod wszystkimi zagadnieniami górowała sprawa hiszpańska, która zdaje się wchodzić w fazę decydującą na terenie międzynarodowym. We wtorek sprawa ta ma znaleźć się na porządku posiedzenia Rady, przy czym delegat hiszpański Negrin złoży przewodnictwo w ręce innego członka Rady.

Liga zajęła się ponadto sprawą palestyńską, powołując do życia komitet,

który przygotowuje raport. Min. Eden zapowiedział, iż z chwilą przystąpienia do dyskusji w tej sprawie złoży oświadczenie w imieniu rządu angielskiego.

Genewa. (ATE) Uchodzi tu za rzecz pewną, że Hiszpania uzyska przy wyborze nowych członków do Rady Ligi Narodów przez Zgromadzenie konieczną ilość głosów. Za nią oświadcza się różne grupy państw: jedne ze względu na konieczność utrwalenia tradycji ponownego wyboru do Rady, inne z powodu sympatii politycznych dla obecnego reprezentanta, podczas gdy trzecia grupa państw, tj. państwa przychylnie nastawione dla powstańców, wybierając Hiszpanię, chcą otworzyć drogę do Rady Ligi, w razie zwycięstwa gen. Franco, jego przedstawicielowi.

Przed wielką bitwą w Chinach?

Pekin. (PAT) Wojska japońskie, operujące wzdłuż linii kolejowej Pekin-Se-Juan, wkroczyły do prowincji Szan-Si i znajdują się obecnie już w odległości 50 km od jej granic. Wojska chińskie gromadzą się na południe od Ta-Tungu.

Ofensywa japońska wzdłuż linii kolejowej Pekin-Hankau została wstrzymana. Główne siły chińskie skoncentrowano w tym miejscu. Należy przewidywać, iż wkrótce dojdzie do wielkiej bitwy. Wziąłaby w niej udział armia japońska licząca około 180 tys. żołnierzy i chińska, którą obliczają na 400 tysięcy.

Szanghaj. (PAT) Chińska agencja „Central News” twierdzi, iż wojska chińskie odebrały Japończykom miejscowość Czaj-Kou-Poo, położoną na linii kolejowej Pekin-Sey-Juan pomiędzy Kałganem i Jang-Tao.

Według „Central News”, plan ope-

racy japońskich przeciwko prowincji Se-Juan jest następujący: Jedna z kolumn ma posuwać się w kierunku południowo-zachodnim na Hing-Ho przez Man-Hao-Tsan. Druga kolumna ma iść równoległe w tym samym kierunku, ale o 40 km na północ od Czang-Fu. Obie połączyłyby się w pobliżu miejscowości Tsing na linii kolejowej Pekin-Se-Juan. Celem tych operacji jest odcięcie Chin północnych od Mongolii Zewnętrznej.

W Kia-Ting skoncentrowano 12 dywizji wojsk chińskich w liczbie około 100 tys. żołnierzy. Kia-Ting ma być podstawą operacyjną przeciwko Japończykom.

Tokio. (PAT) Małe miasteczko Ma-Czang na linii kolejowej Pu-Heu-Tien-Tsin, o którego posiadanie Japończycy walczyli od tygodnia, zostało wreszcie zajęte.

przemysłu i handlu, połowa rzemiosła, w całości niemal bankowość i asekuracja prywatna znajdują się w rękach żydowskich.

Wyjątek stanowią województwa zachodnie Polski. Ale w ostatnich latach napływ Żydów do ziem zachodnich przybiera coraz większe i groźniejsze rozmiary. Trzeba więc uderzać na alarm i podjąć nieublaganną walkę w obronie czysto polskiego stanu posiadania na tych ziemiach.

Należy wyrazić uznanie i wdzięczność Stronnictwu Narodowemu w Poznaniu, iż w zrozumieniu niebezpieczeństwa, grożącego naszym ziemiom zachodnim, zorganizowało szeroko za-

kreślony program tygodnia propagandowego pod hasłem „Wielkopolska bez Żydów”. Jak z komunikatów wiadomo, tydzień ten rozpoczyna się w niedzielę, dnia 12 bm.

Niechaj ta akcja propagandowa przemówi do wyobraźni i sumienia narodowego naszego społeczeństwa, które w ostatniej instancji decyduje o tym, czy Żydzi u nas znajdą możliwość rugowania naszych kupców, rzemieślników i przemysłowców.

Niechaj z okazji tego tygodnia i nasze polskie koła gospodarcze przeprowadzą rachunek sumienia, czy postępują zawsze w zgodzie z nakazami solidarności narodowej. Walka toczy

się o wielką stawkę i stąd wynika konieczność bezwzględnej karności i podporządkowania się przykazaniom narodowej racji stanu. Nie wolno już tolerować niedołęstwa, wygody sobkowskiej, czy tym bardziej wyraźnej zdrady.

Wszystko, co zdrowe w społeczeństwie, musi skupić się pod sztandarem walki obronnej przed obcą nam i wrogą falą przybłądów i pasożytów. Nie powinniśmy spocząć, nim rzeczywistość nie ziści się to, co Stronnictwo Narodowe wysunęło jako hasło na czoło swego tygodnia propagandowego: „Wielkopolska bez Żydów!”

Fermenty w szeregach „frontu ludowego“

Przed wyborami samorządowymi we Francji — Poważne różnice zdań między socjalistami i radykałami

Paryż. (PAT) Komitet wykonawczy partii socjalistycznej S. F. I. O. ogłosił dłuższy manifest, określający stanowisko w czasie wyborów.

Podczas pierwszego głosowania partia wysunęła wszędzie własnych kandydatów. Przy drugim władze naczelne wezwą poszczególne organizacje departamentalne do stosowania się do zasad tzw. dyscypliny republikańskiej i do głosowania na kandydatów stronnictwa lewicowych. Poza tym kandydaci partii socjalistycznej powinni również zwrócić się do wyborców o zaaprobowanie uchwał kongresu marsylskiego.

W kołach kierowniczych podkreślają, że hasła te pogłębią niewątpliwie ujawniające się różnice poglądów między radykałami i socjalistami.

Paryż. (PAT) Sprawa wyborów samorządowych wysuwa na czoło zagadnienia polityki wewnętrznej, sięgając w swoich przejawach daleko poza sprawy samorządowe.

Po manifestie wyborczym socjalistów, który wysunął mocno i wyraźnie, jako hasło ograniczenie uprawnień Senatu i rozszerzenie dotychczasowego programu „frontu ludowego“ przez włączenie do niego sprawy upaństwowienia kopalń, przemysłu chemicznego, elektrowni, transportów i ubezpieczeń — zabralo głos stronnictwo radykalne.

W swoich uchwałach przeciwstawiło się dość wyraźnie manifestowi socjalistów, akcentując w swojej odezwie wyborczej konieczność utrzymania porządku w kraju i odbudowy położenia gospodarczego.

Znamienną jest rzeczą, że po dłuższej dyskusji stronnictwo pozostawiło wolną rękę swoim organizacjom lokalnym co do taktyki, wyrażając przekonanie, że będą starały się utrzymać tzw. dyscyplinę republikańską.

Socjaliści w swym organie „Populaire“ przypominają radykałom lojalność, z jaką premier Blum swemu następcy p. Chautemps dopomógł do objęcia władzy. Natomiast w kołach radykalnych manifest socjalistyczny w dalszym ciągu wywołuje poważny ferment, szczególnie w sprawie kampanii wrogiej Senatowi, oraz w sprawie mnożących się ostatnio wypadków okupacji fabryk, przeciw czemu rząd ma wystąpić w najbliższych dniach ze stanowczą akcją.

Ważne narady niemiecko-austriackie

Wiedeń. (PAT) W związku z odbyciem sekretarza stanu spraw zagr. Schmidta w Berlinie, donoszą, że przed tą podróżą amb. Papen odbył szereg narad w urzędzie kanclerskim w Wiedniu, a gen. Goering po rozmowie ze Schmidtem odleciał natychmiast do Norymbergi.

W kołach poinformowanych oczekują w najbliższym czasie interesujących wydarzeń lub uchwał na odcinku austriacko-niemieckim. Skryształizować się one jednak będą mogły nie wcześniej niż po wizycie Mussoliniego w Niemczech, lub nawet po jego ewentualnym pobycie w Austrii.

Coraz większa rozterka w Katalonii

Paryż. (PAT) „Matin“ twierdzi na podstawie własnych wiadomości z Barcelony, że stan duchowy społeczeństwa w Katalonii zaczyna się coraz mocniej załamywać.

Wpływają na to nie tylko niezwykle ciężkie warunki gospodarcze, wyrażające się m. i. w braku surowców i żywności oraz w tym, że chleb jest wydzielany po 200 gr. na każdego mieszkańca Barcelony dziennie, ale ponadto oddziaływanie fatalnie świadomości niestychanie zaognionych namiętności i nienawiści partyjnych między socjalistami i komunistami oraz anarchistami. W każdej chwili mogą wybuchnąć nowe walki wewnętrzne między tymi partiami.

Należy dodać, że w kołach urzędowych stanowczo zaprzeczają wszelkim pogłoskom na temat ważności rozmów Schmidta z Goeringiem, zapewniając, że miały one tylko charakter wymiany zdań na tematy aktualne.

Członek rządu katalońskiego p. Comorera miał stwierdzić ostatnio, że pomimo najostrożniejszych rozkazów, polecających wydanie broni, około 30 tys. karabinów znajduje się w ukryciu, w ręku zwolenników poszczególnych grup politycznych.

Skazanie zbrodniarki

Katowice. (AJS) Franciszka Krawczykowa i jej 17-letnia córka Gertruda ze Słupnej pod Mysłowicami w dniu 27 marca r.b. w bestialski sposób udusiły 52-letniego Jakuba Krawczyka, pozorując następnie jego samobójstwo.

Krawczyk wrócił do domu bardzo pijany i wszczął awanturę z żoną. Ta ogłuszyła go kilkoma uderzeniami tłuczka w głowę a następnie przy pomocy córki założyła mężowi pętlę na szyi, którą zacisnęła i trzymała tak długo aż Krawczyk nie wyzionął ducha. Dokonawszy tego udały się obie do sąsiadki, oświadczając, że uciekły z mieszkania, gdyż Krawczyk wyprawia awantury i chce je pobić. Kilkanaście minut później wróciły i wówczas wszczęły alarm, że Krawczyk powiesił się.

Wyrokiem sądu okręgowego Krawczykowa skazana została na 10 lat więzienia a jej córka na lat pięć. Sąd Apelacyjny obniżył karę Krawczykowej o połowę a córkę uwolnił od winy i kary. Krawczykowa tłumaczyła dziś, że córka o niczym nie wiedziała, gdyż w tym czasie nie było jej w domu, a sama dokonała tego ohydneho czynu w silnym rozstroju nerwowym i w obronie koniecznej.

Odroczenie „wyborów“ w Sowietach?

Moskwa. (ATE) Według danych z dobrze poinformowanych źródeł nie ulega wątpliwości, iż „wybory“ w Z. S. R. R., które miały się odbyć, jak poprzednio twierdzono, w ciągu października tj. w dwudziestą rocznicę rewolucji, zostaną przełożone na termin znacznie późniejszy, wskutek niedostatecznych wyników akcji propagandowej.

Oficjalnie twierdzi się, że opóźnienie terminu „wyborów“ zostało wywołane brakiem materiału propagandowego dla szerokich mas, jednak zasadniczym powodem jest niedokończona czystka w kołach partyjnych, a zwłaszcza w „Komsomole“.

Podczas przygotowań sprawdzano liczby analfabetów. Okazało się, że mimo poprzednich zapewnień prasy, analfabetyzm w Z. S. R. R. nie tylko istnieje nadal, lecz wykazuje nawet dalszy wzrost. Np. w jednym tylko okręgu woronieskim (w Rosji środkowej) liczba analfabetów przekroczyła kilkaset tysięcy.

Rozprawa ta zapowiada się, według wersji krążących w Lublinie, bardzo sensacyjnie.

Kto wygrał 30 tys. zł?

Warszawa. (Tel. wł.) W ciągnięciu Loterii Państwowej większe wygrane padły na następujące numery:

- 30.000 zł — 47 647.
- 15.000 zł — 89 759.
- 5.000 zł — 43 812, 133 569, 179 536.
- 2.000 zł — 47 324, 48 882, 49 075, 87 687, 96 025, 99 754, 103 106, 120 546, 124 205, 151 360, 161 464, 165 081, 191 733.
- 2.000 zł — 2537, 6070, 7263, 18 290, 32 288, 32 609, 33 538, 37 806, 38 614, 66 277, 70 420, 75 108, 85 235, 87 129, 87 614, 89 560, 103 351, 107 652, 119 544, 122 276, 124 557, 125 905, 126 385, 141 867, 142 998, 149 959, 155 010, 171 137, 171 931, 182 296, 191 648. (w)

Uruchomienie kopalń

Sosnowiec. (Tel. wł.) Według wiadomości otrzymanych z Olkusza na terenie kopalń bolesławskich bawiła specjalna komisja rzeczoznawców z min. przemysłu i handlu Romanem i znanym geologiem prof. Bogdanowiczem na czele.

Komisja przeprowadziła specjalne badania, w których wyniku odkryto bogate złoża piritu i błyszczu ołowiu.

W związku z tymi wynikami badań w Min. Przem. i Handlu zapadła podobno decyzja uruchomienia kopalń „Ulice“ i „Bolesław“, nieczynnych od 7 lat. Na początek znajdzie tu pracę 150 robotników.

Wojewoda i major

Lublin. (ag) Na dzień 22 września została naznaczona rozprawa w Sądzie Grodzkim w Lublinie przeciwko mjr. Zajackowskiemu z oskarżenia wojewody Dziadosza o zniesławienie.

Apelacja

Kraków. (Tel. wł.) Prok. Garbaczynski zapowiedział apelację przeciw niskiemu wymiarowi kary na Fleischerową i towarzyszy oraz przeciw uwolnieniu adw. Sznajdra w zakończonym niedawno wielkim procesie wspólników Parylewiczowej.

Przeciw podziałowi Palestyny

Bejrut. (PAT) Konferencja panarabska przeciwko podziałowi Palestyny zakończyła swe prace.

Postanowiono prowadzić nadal walkę o niepodległość Palestyny arabskiej, domagać się uchylenia oświadczenia Balfoura i mandatu palestyńskiego, oraz utworzenia niepodległego państwa arabskiego na wzór Iraku.

Poza tym ogłoszono, że kongres obraduje bez przerwy i powołał Naczelny Komitet Arabski, złożony z delegatów, uczestniczących w konferencji, po jednym z każdego kraju. Wreszcie zebrano odpowiednie fundusze.

Tajfun w Japonii

Tokio. (PAT) Nad zachodnią Japonią przeszedł tajfun, który dzisiaj rano nawiedził również Tokio.

Burza wyrządziła znaczne szkody, przerywając połączenia telegraficzne i telefoniczne, uszkadzając liczne drogi.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 11. 9. 1937 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poź. konwers. 62,— (za większe odciniki) zaś 61,— za średnie i w końcu 59,75 za drobniejsze.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4% listy zlotowe po 57,50 w zaoferowaniu, natomiast poszukiwano 4% listy zast. konwert. po 50,—.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Polski po 105,50 bez oddawców, w końcu płacono za H. Cegielski 24,—.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

- 5% państw. poź. konwers. większe odc. 62,— P., średnie 61,— P.
- 5% państw. poź. konwers. drobne odc. 59,75 P.
- 4½% zlotowe listy zast. serii L. Pozn. Ziem. Kred. 57,50 O.
- 4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 50,— P.

Akcje bankowe i przemysłowe Cegielski H. 24,— P.

Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 11. 9. 1937 r.

STANDARTY: Pszenica 742 g/l.

Ceny orientacyjne:

Zyto nowe zdane do przemiału	22.25—22.50
Uspობienie spokojne.	
Pszenica	30.25—30.75
Uspობienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	22.50—23.50
Jęczmień 673—678 g/l.	19.50—20.00
Jęczmień 700—717 g/l.	20.50—20.75
Uspობienie spokojne.	
Owies	20.00—20.75
Uspობienie stałe.	
Maka żytnia gat. I 0-50%	32.25—33.25
Maka żytnia gat. 0-35%	30.75—31.75
Maka żytnia gat. II 50-65%	23.75—24.75
Uspობienie spokojne.	
Maka pszen. gat. I wyc. 0-30%	50.50—51.00
Maka pszena gat. I 0-50%	46.50—47.00
Maka pszen. gat. I-A 0-65%	44.50—45.00
Maka pszena gat. II 30-65%	41.50—42.00
Maka pszena gat. II-A 50-65%	37.50—38.00
Maka pszena gat. III 65-70%	35.50—36.00
Uspობienie spokojne.	
Otreby żytnie stand.	15.75—16.50
Otreby pszenne grube stand.	17.75—18.00
Otreby pszenne średnie stand.	16.75—17.00
Otreby jęczmieńne	15.50—16.50
Rzepak zimowy	54.00—56.00
Sjemie lniane	44.00—47.00
Gorzecza	38.00—40.00
Groch Wiktoria	23.00—24.50
Groch Polgera	22.00—23.50
Mak niebieski	77.00—80.00
Ziemiaki fabr. za kilo ¼	20
Makuch lniany w taflach	24.25—24.50
Makuch rzepak w taflach	20.50—20.75
Makuch słon. w taflach 42—43%	25.25—26.00
Srut Soja	26.00—27.00
Słoma pszena luzem	4.95—5.20
„ pszena prasowana	5.45—5.70
„ żytnia luzem	5.30—5.55
„ żytnia prasowana	6.05—6.30
„ owsiana luzem	5.35—5.60
„ owsiana prasowana	5.85—6.10
„ jęczmieńna luzem	5.05—5.30
„ jęczmieńna prasowana	5.55—5.80
Siano zwykłe luzem	7.85—8.35
„ zwykłe prasowane	8.50—9.00
„ nadnoteckie luzem	8.05—8.45
„ nadnoteckie prasowane	9.95—10.45

Ogólne usposobienie: spokojne. Ogólny obrót: 9927 tonn, w tym żyta 974 tonn, pszenicy 237 tonn, jęczmienia 775 tonn, owsa 45 tonn.

Wiadomości

Przybył do Paryża, jako przedstawiciel wojska polskiego na manewry francuskie inspektor armii gen. Norwid-Neugebauer.

Do Bukaresztu przybyła samolotem delegacja cywilnego lotnictwa polskiego celem omówienia praktycznego zastosowania umowy lotniczej polsko-rumuńskiej, co do uruchomienia aparatów rumuńskich na szlaku Warszawa — Bukareszt.

„L'Information“ donosi z Berlina, że w najbliższym czasie podpisany zostanie układ monetarny między Niemcami i Włochami. Oba kraje przynajmniej sobie w zakresie dewizowym duże ułatwienia.

Upłynął termin podpisywania trzeciej serii niemieckich pożyczki państwowej. Obliczenia wykazały, że projektowana początkowo suma 600 milionów marek została pokryta z nadwyżką.

Na dorocznym kongresie angielskich organizacji robotniczych uchwalono obrzmianą większością głosów popierać akcję zbrojenia Anglii.

W okolicy Aten w katastrofie samochodowej zginął charge d'affaires brytyjski Roberts oraz wicekonsul brytyjski w Bagdadzie Trapman.

Niemcy poza Rzeszą

Od 29 sierpnia do 5 września rb. obradował w Stuttgarcie V zjazd walny Niemców zza granicy.

Był on szczególnie liczny i starannie urządzony z wydatnym udziałem członków rządu Rzeszy. W dniu otwarcia, 29 ub. m., przemawiał min. spraw zagranicznych Rzeszy baron von Neurath, oraz zastępca „Führera“ minister Rzeszy Rudolf Hess. Dnia 2 bm. przyjechał na zjazd i wygłosił mowę drugi w państwie po kanclerzu dostojnik, minister gen. Goering, a zamknięcia zjazdu dokonał wielką mową minister propagandy Rzeszy dr Goebbels.

Opieka nad Niemcami za granicą doznała w ostatnim czasie, ze stanowiska urzędowego w Rzeszy, pewnych przeobrażeń. Poprzednio był p. Ernest Wilhelm Bohle tylko „gauleiterem“ Niemców za granicą w Stronnictwie Narodowo - Socjalistycznym. Dnia 30 stycznia rb., w czterolecie rządów, „Führer“ i kanclerz wydał rozporządzenie tworzące w ministerstwie spraw zagranicznych urząd kierownika działu niemieczyny za granicą, który objął obok dotychczasowego swego stanowiska także p. Bohle. Ogłosił on 27 lutego rb. z powodu objęcia nowego urzędu odezwę do Niemców za granicą. „Gauleiter“ E. W. Bohle otwierał też obecny doroczny zjazd w Stuttgarcie i był kierownikiem jego prac.

Ale Stuttgart święcił obecnie już 20. rocznicę stałej pracy około niemieczyny za granicą, której jest on siedzibą.

W r. 1917 założony tam został słynny już Deutsches Ausland-Institut, posiadający bogate zbiory książek, czasopism, okazów i wszelakich dokumentów z tej dziedziny, oraz obszerny zespół stałej pracy. Dnia 14 i 15 ub. m. odbyła się tam uroczystość 20-lecia z udziałem ministra spraw wewnętrznych Rzeszy Fricka. Przewodniczącym Instytutu jest obecnie nadburmistrz Stuttgartu dr Stroelin, a kierownikiem dr Ryszard Csaki. Z powodu zogniskowania w Stuttgarcie tej pracy nad niemieczyną za granicą, nazwał je Adolf Hitler „miastem Niemców zza granicą“ i ta nazwa jest obecnie powtarzana stale: „die Stadt der Auslandsdeutschen“.

Z toku poszczególnych obrad, w których Niemców zza granicy zasilano obficie nauką narodowo - socjalistyczną, należy bodaj wyróżnić jeden odczyt. Wygłosił go w wielkiej sali „Liederhalle“ stuttgarckiej p. Himmler, kierownik S. S. w Rzeszy i głowa policji niemieckiej. Opowiadał on rodakom zza granicy o występach zakonników katolickich w Niemczech, aby i ta strawa, którą, jak wiadomo, w kuchni partyjnej przyrządzono mocno i ostro, nie ominęła zebranych.

W związku z tymi robotami i obradami w Stuttgarcie nasuwa się oczywiście przede wszystkim pytanie: czy działalność ta obejmuje tylko Niemców, obywateli Rzeszy, żyjących za granicą, czy też również i Niemców, którzy są obywatelami państw innych?

Urzędowo sprawa jest postawiona tak, że ten dział niemieczyny za granicą, którego p. Ernest Wilhelm Bohle jest „gauleiterem“ w N. S. D. A. P., oraz kierownikiem w ministerstwie spraw zagranicznych, obejmuje Niemców obywateli Rzeszy, żyjących za granicą. P. minister von Neurath w mowie swej na zjeździe doradził bardzo poprawnie: okazujcie krajowi, który daje wam gościnę, taki sam szacunek, jakiego my wszędzie żądamy dla Niemiec. Podobnie p. minister gen. Goering zalecał: obowiązkiem waszym jest w kraju, który daje wam gościnę, dobrze się prowadzić i szanować jego prawa. Zarówno w tym określeniu kraju, dającego gościnę (Gastland), jak w innych wzmiankach utrzymywano, szczególnie ze strony urzędowej, to pojęcie, ograniczające do obywateli Rzeszy.

W rzeczywistości jednak nie jest to wcale sprawa tak prosta i jasna. Rzućmy tylko okiem na stan rzeczy w Gdańsku. Tam jest „gauleiterem“ p. Albert Forster, Niemiec z Rzeszy i to z dalekich stron, bo aż z Frankonii. Ale z dalekich stron, bo aż z Frankonii. Ale z dalekich stron, bo aż z Frankonii. Ale z dalekich stron, bo aż z Frankonii.

Lecz p. Albert Forster bierze udział w pracach i zjazdach stuttgarckich i nie dalej jak 2 sierpnia rb., w obradach Niemców zza granicy w Instytucie, urządzono z jego udziałem tzw. uroczystą godzinę gdańską. A przecież ci Niemcy gdańscy są gdańszczanami, a nie obywatelami Rzeszy.

Podobnie przedstawia się ta sprawa dla państw, sąsiadujących z Niemcami, oraz mających liczną ludność niemiecką, jako własnych obywateli, więc w szczególności dla Polski. Hasła, a także ręce, opieki z Trzeciej Rzeszy nad Niemcami za granicą sięgają i do niej. Minister Rudolf Hess mówił 29 ub. m. na zjeździe: „teraz, gdy nowe Niemcy

stoją dumnie i mocno wobec świata, możecie i wy wysoko nosić głowy, przyznając się do Niemiec“.

Czy tego właśnie nie czynią Niemcy w Polsce, obywatele Rzeczypospolitej? Minister gen. Goering 2 bm. dodał: „Niemiec za granicą nie może być dzisiaj niczym innym jak narodowym socjalistą“.

Czy nie to jest myślą przewodnią roboty „Jungdeutsche Partei“ pod wodzą p. Wiesnera w Polsce? Granice między obywatelami Rzeszy a obywatelami innego państwa zacieraają się.

Ale to jest sprawa brzemienna w treść polityczną, pełną życia i ruchu.

STANISŁAW STROŃSKI.

WICEKRÓL ABISYNI GRAZIANI odbywa obecnie podróż inspekcyjną po Abisynii, aby osobiście stwierdzić stan i rozwój robót publicznych. Na zdjęciu marsz. Graziani w mieście Aksum, witany przez dostojników abisyńskich.

P K O

Pewność — Zaufanie

PRZYJMUJE wkłady oszczędnościowe zwyczajne od 1 złotego
wkłady oszczędnościowe premiovane z wygranymi: 1000.— 500.— 250.— i 100 zł

PROWADZI rachunki czekowe

UBEZPIECZA na życie według najdogodniejszych stawek

UDZIELA pożyczek pod zastaw papierów wartościowych na przystępnych warunkach

ZALATWIA wszelkie czynności bankowe szybko i solidnie

GWARANTUJE tajemnicę wkładów

ZASILAJE życie gospodarcze kraju kredytem długoterminowym

Wkłady i rachunki ... zł 935.627.000

Obrót roczny zł 30.000.000.000

Klijentów 2.837.000

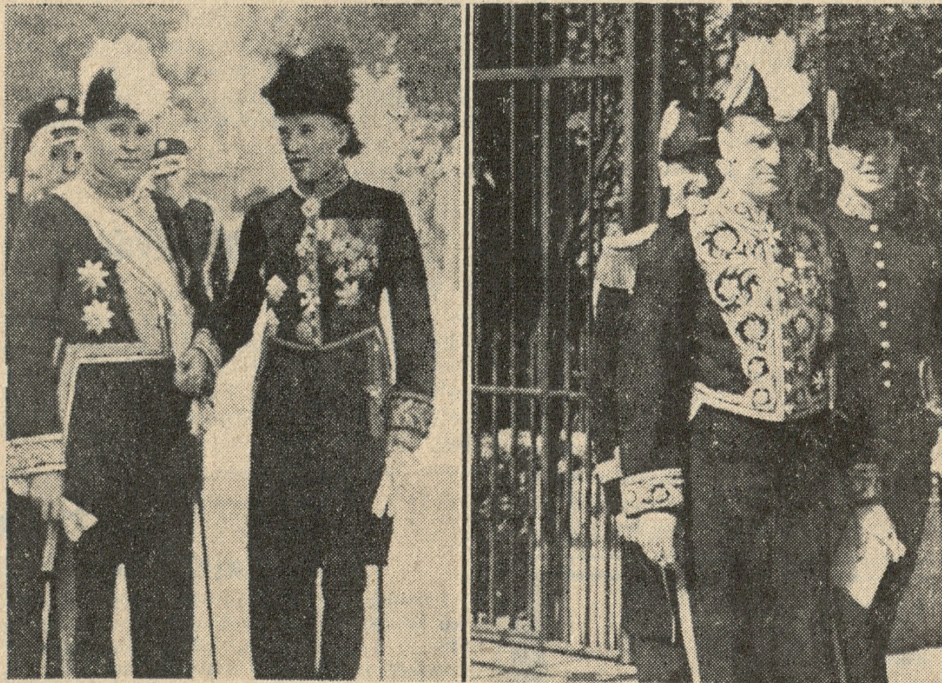
CENTRALA P K O: Warszawa, Jasna 9.

ODDZIAŁY:

Katowice, Kraków, Lwów, Łódź, Poznań, Wilno.

Każdy urząd pocztowy jest zbiornicą P K O

WIZYTY NA ZAMKU

Johan Bosch van Rosenthal, nowy minister pełnomocny Holandii przy rządzie polskim, złożył swe listy uwierzytelniające na Zamku. Zdjęcie przedstawia posła Bosch van Rosenthala (pierwszy od lewej) w chwili udawania się na Zamek. Na prawym zdjęciu minister pełnomocny Jugosławii w Polsce, Vladislav Martinec (po lewej), udaje się na Zamek warszawski, by złożyć swe listy uwierzytelniające. (Fot. E. Fikus).

FAKTY i OCENY

„O. Z. N.“ kupił „Kurier Poranny“?

Prasa stołeczna donosi, że grupa osób bardzo ściśle związana z „Obozem Zjednoczenia Narodowego“, wykupiła z rąk p. Hołówkowej udziały przedsiębiorstwa „Kurier Poranny“. P. Hołówkowa posiadała 62 pct ogółu akcji.

W związku z tym wymówiono posady wszystkim współpracownikom „Kuriera Porannego“.

Żydzi i synowie chłopcy na uniwersytetach

W tych dniach rozpoczęły się na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie badania lekarskie dla wstępującej na uczelnię młodzieży. Charakterystyczne jest, że w ciągu pierwszych dni badań wśród zgłaszających się było około 60 pct Żydów. Natomiast bardzo znikoma jest ilość synów chłopskich. I tak np. w pierwszym dniu badania na 148 badanych nie zgłosił się ani jeden syn drobnego rolnika.

Eliasz Mazur i „FON“

„Sanacyjny“ „Express Zagłębia“ w redakcyjnej notatce zatytułowanej: „50 tys. zł na „FON“ podkreśla dar Domu Handlowego „Elma“, który zaofiarował 50 tys. zł na Fundusz Obrony Narodowej.

Dom Handlowy „Elma“ należy do osławionego Eliasza Mazura, a ściśle mówiąc jest to placówka sprzedaży gdyńskiej łuszczarni ryżu. Jak wiadomo, na niedawno odbytym procesie skarbowców ujawniono milionowe „nieścistości“ właścicieli łuszczarni ryżu na szkodę skarbu państwa.

Ofiarowanie przez firmę „Elma“ 50 tys. zł na „F. O. N.“ nie może mieć naturalnie żadnego wpływu na normalne postępowanie w związku z milionowymi nadużyciami w gdyńskiej łuszczarni ryżu.

Nowe pismo ludowców

W najbliższym czasie ma się ukazać nowy tygodnik Stronnictwa Ludowego w Krakowie. Jak wiadomo „Piast“ z powodu znanych trudności nie ukazał się już przez drugi tydzień mimo, że od kilku dni lokal tego pisma został odpieczętowany.

W Berlinie bawi brat cesarza japońskiego książę Chichibu. Na zdjęciu książę Chichibu (w środku) składa wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza. Z lewej od niego ambasador japoński w Berlinie hr. Mushiakoji.

Stronictwo Narodowe wobec gwałtów niemieckich

Zebrań publiczne Stronictwa Narodowego w Warszawie

W czwartek — jak już o tym krótko donosiliśmy — o godz. 8 wieczorem odbyło się w sali na Dynasach w Warszawie wielkie zebranie publiczne, zorganizowane przez Stronictwo Narodowe jako protest przeciwko gnębieniu i prześladowaniu Polaków w Niemczech i w Gdańsku.

Po zagajeniu przez kier. organ. zarządu stołecznego S. N. p. A. Góreckiego, przemówił do zebranych w gorących i mocnych słowach red. Zygmunt Berezowski.

PRZEMÓWIENIE RED. BEREZOWSKIEGO

Mówca zobrazował położenie ludności polskiej w Niemczech, mówił o nowej fali ucisku, o systematycznej akcji zmierzającej do wynarodowienia tej ludności, o stosowanej wobec niej polityce wyznaniowej i szkolnej oraz o trudności obrony ze strony miejscowego społeczeństwa przeciw tej polityce. W dalszym ciągu mówca zanalizował przyczyny wzmożonego naporu germanizmu na mniejszość polską. Przyczyny te wynikają z jednej strony z szybkiego wzrostu potęgi niemieckiej, któremu Polska przeciwstawia swój polityczny kryzys, z drugiej strony z usiłowania niemieckiego wyzyskania dzisiejszego stanu rzeczy w Europie, celem radykalnego załatwienia kwestii ziem polskich, znajdujących się w posiadaniu Niemców przez szybkie, brutalne wynarodowienie ich ludności.

Urzędowa polityka polska, opierająca się na deklaracji polsko-niemieckiej z dnia 26 stycznia 1934 r., zrozumiała dobre sąsiedzkie stosunki z Niemcami bardzo jednostronnie. W wyniku tego Polska od dłuższego czasu robi Niemcom ciągle ustępstwa. Ludność niemiecka w Polsce cieszy się wielką wolnością polityczną, posiada silną sieć szkół własnych niższych i średnich, zorganizowana jest w niemieckie związki i partie, odbywa kongresy i zjazdy, niejednokrotnie manifestuje swoją agresywną postawę wobec zachodnich ziem polskich.

W zestawieniu z położeniem ludności polskiej w Niemczech, stan ten słusze oburza opinię polską, która musi się domagać wyrównania tej dysproporcji i traktowania mniejszości niemieckiej w ten sam sposób, w jaki traktowana jest ludność polska w Rzeszy.

Słabość polskiej polityki odbiła się również w stosunku do Gdańska. Po scharakteryzowaniu różnych faz polsko-gdańskiej polityki, mówca rozwiódł się szerzej nad ostatnim jej etapem, nieumiejętności zaradzenia hitleryzacji Wolnego Miasta, co doprowadziło z jednej strony do rozzuchwaleń miejscowych władz, wyrażającego się ostatnio w przymusowym wcieleniu dzieci polskich do szkół niemieckich, z drugiej strony uczynieniu ze sprawy gdańskiej bezpośredniej kwestii pomiędzy Rzeszą a Polską.

POTĘGA PAŃSTWA NARODOWEGO

W końcu swego przemówienia red. Z. Berezowski stwierdził, że protesty społeczeństwa polskiego przeciwko uciskowi Polaków w Niemczech nabierają wtedy właściwego wyrazu, kiedy odrodzonej w niemieckim państwie narodowym potęgę Rzeszy Polska przeciwstawi własną potęgę, osiągniętą w zwycięstwie idei narodowej i własny równie wielki wysiłek, zrealizowany przez polskie państwo narodowe (oklaski).

MOWA Z. PRZYGODZKIEGO

Drugi mówca kier. organizacyjny zarządu okręg. S. N., p. Zyg. Przygodzki, poruszył znaczenie siły moralnej i militarnej narodu, jako niezbędnych warunków zdrowej i skutecznej polityki zagranicznej Polski.

Historia państwa polskiego dowiodła, że słabość wewnętrzna narodu powoduje niepowodzenia przede wszystkim na rubieżach zachodniej i północnej Polski.

Złowrogi testament Fryderyka II, — „że ten jest panem Polski, kto rządzi Gdańskiem“, stanowi dla narodu polskiego groźne memento.

Za polityką narodu musi stać trwała moc. Siłę tę stanowi jedynie organizacja polityczna narodu, zjednoczonego pod sztandarami Stronictwa Narodowego i narodowa armia (oklaski). Oparty na takiej podstawie rząd narodowy poprowadzi zdrową politykę, zgodną z najwywotniejszymi interesami narodu. I w takich warunkach mniejszość polska za granicami państwa nie tylko znajdzie moralne i materialne poparcie 30 milionów Polaków, lecz będzie siłą pomocną w ekspansji terytorialnej narodu (oklaski).

PRZEMÓWIENIE A GÓRECKIEGO

Jako ostatni przemówił krótko i dobitnie p. A. Górecki, wzywając całe społeczeństwo do zorganizowania się w Stronictwie Narodowym. Tylko państwa narodowe, nie osłabione przez Żydów, znajdzie godną odpowiedź na zakusy wrogów.

Następnie przyjęto jednogłośnie następującą rezolucję:

REZOLUCJA

„Zgromadzeni na zebraniu 9 września 1937 roku w Warszawie, wobec ucisku i gwałtów, popełnionych na ludności polskiej w Rzeszy Niemieckiej i Gdańsku, domagają się energicznego wystąpienia rządu polskiego w obronie tej ludności.

Ludność polska, zamieszkała w Niemczech i siedząca przeważnie na przastarej ziemi swych Ojców, jest dziś pozbawiona elementarnych praw narodowych, uciskana w wierze, ograniczona w szkolnictwie, narażona na ciągłe szykany władz i zagrożona systematycznym wynaradawianiem swej młodzieży.

Coraz częstsze wypadki pozbawiania Polaków w Niemczech wolności i chleba stwarzają stan, na który Polska nie może patrzeć obojętnie.

Zebrani wzywają rząd polski, aby zajął się tą sprawą i aby poczynił potrzebne kroki, celem przywrócenia ludności polskiej w Niemczech jej praw i normalnych warunków bytu. Gdyby kroki te nie przyniosły należytego skutku, społeczeństwo polskie będzie się stanowczo domagać zastosowania tej samej miary do ludności niemieckiej w Polsce, jakie stosują władze niemieckie do ludności polskiej w Rzeszy.

Zebrani, oburzeni zachowaniem się władz gdańskich wobec Polaków w Wolnym Mieście, porywaniem przez policję gdańską dzieci polskich i przymusowym wcielaniem ich do szkół niemieckich, protestują przeciwko temu zuchwałstwu.

Polska pamięta nie tylko o swoich dawnych prawach do Gdańska, ale i o uprawnieniach, wynikających z traktatu pokojowego. Nie pozwoli ona na to, aby ludność polska w Wolnym Mieście cierpiała ucisk narodowy i ograniczenia swej wolności.

Poprawne, pokojowe stosunki z Niemcami nie mogą polegać na rezygnacji z naszych praw i na opuszczeniu naszej ludności, znajdującej się za granicą. Podobnie polityka ta nie może oznaczać pomniejszenia naszej pozycji w Gdańsku. Gdańsk — pod żadnym pozorem — nie może być przedmiotem ustępstw i kompromisów.

Zgromadzeni obywatele m. st. Warszawy podnoszą swój głos z żądaniem stanowczej polityki w obronie godności i interesów narodowych, naruszanych przez postępowanie władz niemieckich i senatu gdańskiego.

Polakom zaś znajdującym się poza granicami Rzeczypospolitej i cierpiącym ucisk z powodu swej polskości, przesyłają słowa otuchy i zachęty, aby wytrwali.

Polska pamięta o nich.“
Odczytana rezolucję obecni przyjęli niemiłkającymi oklaskami.

Na zakończenie zebrania odśpiewano Hymn Młodych.

Erdal pasta do obuwia
czyni czarne obuwie prawdziwie czarnym.
Jej tajemnica: użyć jak najmniej pasty Erdal, ale polerować miękkim sukniem, aż do lśniącego połysku.

Tel. 21 52415

TYDZIEŃ PROPAGANDOWY POD HASŁEM:

„Wielkopolska bez Żydów“

Prace nad sprawnym zorganizowaniem niedzielnego korowodu dobiegają końca. Wpływają ostatnie zgłoszenia, woźni znoszą próbki i ulotki, przeznaczone dla korowodu oraz innych imprez. Firmom komunikujemy, że materiał propagandowy dla korowodu należy mieć przygotowany na miejscu zbiórki. Próbkę towarową oraz ulotki przeznaczone na czarną kawe do Adrii, względnie na zabawy ludowe winny być dostarczone do lokalu Stronictwa Narodowego — św. Marcina 65.

Ze Starostwem Grodzkim uzgodniono ostatnie szczegóły korowodu i jeszcze tylko czekamy na... słońce. Dużo, bardzo dużo słońca nam trzeba...

Nad porządkiem korowodu czuwać będzie kierownik p. Weber Maksymilian i do niego należy się we wszystkich sprawach zgłaszać. Poza tym liczni łącznicy dopilnują utrzymania należytego poziomu imprezy i będą czuwać nad niedopuszczeniem do żadnej prowokacji.

Powtarzamy ważniejsze dane o imprezie. Korowody przejdą ulicami miasta w niedzielę, dnia 12 bm. i 19 bm. w południe. Przez cały tydzień wygłaszane będą przemówienia w radio, teatrze, kinach i kawiarniach poznańskich na temat niebezpieczeństwa

żydowskiego. Na zakończenie tygodnia wielkie zebranie publiczne, w „Olimpii“, a wieczorem zabawy. Nad całością imprezy czuwa p. Fl. Liszkowski, referent propagandowy i prasy przy Zarządzie Grodzkim S. N.

Były też małe nieporozumienia. Zgłosiło się bowiem kilka firm, które nie są pod względem kapitału lub pochodzenia właścicieli czysto polskimi. Zgłoszeń takich nie przyjęliśmy. Chcemy dać społeczeństwu przegląd firm, których charakter czysto polski został wszechstronnie zbadany, w odróżnieniu od reklamowanych często firm nawet z przymiotnikiem „polski“, lecz których właściciele lub kapitał z gospodarką narodową nie mają nic wspólnego.

Echa bojkotu Żydów

Warszawa. (Tel. wł.) W związku z czynnym udziałem młodzieży szkolnej w pikietowaniu sklepów żydowskich, postuluje Żydzi interweniowali w Min. W. R. i O. P., które przyrzekło wydanie odpowiednich zakazów. (w)

Artryzm

powstaje wskutek złej przemiany materii

Zanieczyszczona krew może powodować szereg rozmaitych dolegliwości, bóle artretyczne, wzdęcia, odbijania, bóle w wątrobie, niesmak w ustach, brak apetytu, skłonność do tycia, plamy i wyrzuty na skórze. **Choroby złej przemiany materii niszczą organizm i przyspieszają starość. Racjonalna, zgodna z naturą kuracja jest normowanie czynności wątroby i nerek.**

WYCIECZKA NA SYCYLIĘ

23. IX. — 18. X.

Zł 765,—

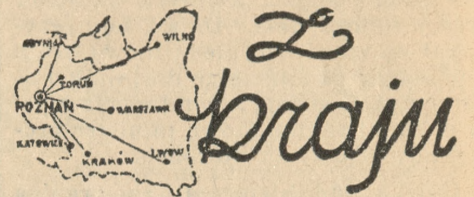
Wypoczynek w Taorminie!

Bogaty program zwiedzań!

Ostatnie dni zapisów:

ARGOS Warszawa, Wierzbowa 6 i oddziały.

Pg 29 787-62,508

TABLICA KU CZCI KS. PIOTRA SKARGI

Staraniem zarządu miejskiego w Krakowie umieszczona będzie tablica pamiątkowa ku czci ks. Piotra Skargi na gmachu Arcybractwa Miłosierdzia i Banku Pobożnego przy ul. Siennej. Jak wiadomo, ks. Skarga był założycielem Arcybractwa Miłosierdzia i Banku Pobożnego. Tablica, zapatrzona w medalion z brązu, dzieło artysty rzeźbiarza Karola Hukana, będzie trwała pamiątką 400 urodzin Ks. Skargi, które Kraków obchodził w ub. roku w sposób szczególnie uroczysty. (KAP)

Zaparcie, połączone z nadmiernym wytwarzaniem się gazów i ucisku na sercu, utrudniony oddech i uczucie strachu mijają szybko i pewnie przy stosowaniu naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa.
Tg 21 509

SZCZURY NA CMENTARZACH WARSZAWSKICH

Plaga szczurów w stolicy, szczególnie zaś w niechlujnych dzielnicach żydowskich, przybrała takie rozmiary, że walka z nią jest obecnie bardzo trudna. Wymaga ona wyjątkowej pracy i wielkich nakładów. Od niejakiego czasu plaga ta przerzuciła się także na cmentarze, mianowicie na żydowski, skąd przechodzi także na Powązki. Rzekomo zdarzały się już wypadki obgryzania ciał nieboszczyków, składanych w trupiarni. Obecnie czyni się starania, ażeby temu zapobiec.

SKAZANY PROKURENT CUKROWNI

Przed Sądem Okręgowym w Warszawie była rozpatrywana sprawa sprzeniewierzenia 160 tys. złotych przez prokurenta cukrowni „Krasiniec“ Józefa Proroka. Zarząd cukrowni sam nie wystąpił po ujawnieniu nadużyć na drogę sądową, gdyż P. pokrył wszystkie straty. Mimo to prokurator z urzędu sprawę tę wziął w ręce, obecnie zaś sąd skazał oskarżonego na 3 lata więzienia i 50 tysięcy złotych grzywny. Wniosek skazanego o zwolnienie z więzienia za kaucją nie został uwzględniony.

TŁUMNY NAPŁYW ŻYDÓW DO GÓRY KALWARII

Z okazji pobytu głośnego rabina Altera w Górze Kalwarii przybyło do tego miasteczka na święta z całego kraju około 10 tysięcy Żydów. Podczas powrotu tej masy ludzi jedyną kolejką wąskotorową w stronę Warszawy, rozgrywały się na dworcu po prostu dzikie sceny. Po drodze, jak donoszą pisma żydowskie, pociąg ten został rzekomo zaatakowany przez ludność, która kamieniami obrzucała stłoczonych w pociągu Żydów. Kilka osób, które doznały obrażeń, obandażowano w Warszawie.

SENSACYJNY PROCES O ŁAPÓWKI

W Katowicach 23 bm. toczyć się będzie sensacyjny proces przeciwko b. urzędnikowi magistratu Łucjanowi Sikorskiemu, oskarżonemu o branie łapówek, fałszowanie dokumentów i fałszywe zeznania. Współoskarżonymi są jeszcze przemysłowiec Antoni Balcerowicz i hon. konsul węgierski w Katowicach Beszczyński.

Rzecz cała rozegrała się na tle sprzedaży przez Beszczyńskiego gruntów budowlanych pod bloki mieszkaniowe Zakł. Ubezpieczeń Społecznych w Chorzowie. Był to obiekt ponad 800 tys. zł. Okazało się później wbrew zaświadczeniu magistratkemu, że sprzedany teren nie nadaje się pod budowę, znajdując się na pograniczu tzw. odbudowy górniczej. Osk. Sikorski rzekomo dopuścił się wydania za łapówką 20 tys. zł fałszywego zaświadczenia. Na rozprawę powołano 17 świadków i znawców.

MORSZYN-ZDRÓJ

dz. 24093

Jedyny w Polsce Zród wód gorzkich

Najtańszy sezon: wrzesień-październik

Informacje: Zarząd Zdrojowy Morszyn-Zród i wszystkie placówki Orbisu.

Masoneria i Rewolucja Francuska

O tym, że masoneria odegrała dużą rolę w wywołaniu i przeprowadzeniu Rewolucji Francuskiej, mówiono zaraz po zakończeniu tej rewolucji. Napisał o tym głośną książkę ks. Augustin Barruch pt.: „Mémoires pour servir à l'histoire du Jacobinisme” i wydał ją w roku 1797 w Londynie. Książka była głośna i wywarła duże wrażenie, bo autor wykazał znajomość życia wewnętrznego łóż w wypadkach historycznych. Chwalili ją przeciwnicy masonerii, napadli na nią wolnomularze.

Dla tych ostatnich, którzy się zawsze starali o to, by być w dobrych, przynajmniej pozornie, stosunkach z każdorazowym rządem, nie było dogodne być oskarżonymi o działalność wyrotową. Wszak Napoleon zaprowadzał porządek, a choć był wyznawcą doktryny Wielkiej Rewolucji, organizował państwo na podstawach prawa i ładu. I później przez szereg dziesiątków lat, w czasie Restauracji, monarchii Ludwika Filipa, Drugiego Cesarstwa i początków Trzeciej Republiki, masoneria wypierała się autorstwa ruchu rewolucyjnego końca XVIII wieku; oskarżali ją natomiast o to jej przeciwnicy.

Dopiero, gdy Wielki Wschód stał się potęgą, gdy w jego ręce dostały się rządy we Francji, gdy posiadał większość w parlamencie, gdy w łóżach decydowały się losy gabinetów ministerialnych, gdy cała biurokracja, szkolnictwo, życie kulturalne itd. uzależnione zostało od wolnomularstwa, wówczas zmieniło ono taktykę, zaczęło nie tylko przyznawać się do udziału w ruchu rewolucyjnym końca XVIII wieku, lecz przypisywało sobie „zasługę” wywołania tego ruchu.

Znany dygnitarz Wielkiego Wschodu i pisarz masoński p. Gaston Martin napisał książkę pt. „La Franc-Maçonnerie française et la préparation de la Révolution”, w której sprawę tę przedstawił opierając się na najnowszych i najlepszych źródłach masońskich i antymasońskich. Książka jest niezmiernie ciekawa, bo pokazuje, jakimi to sposobami i metodami łóże opanowują życie publiczne narodu. Nie zamierzamy jej tu analizować, wystarczy powiedzieć, że p. Gaston Martin dochodzi do tych samych wniosków, co ks. Barruch, daje je tylko w innym oświetleniu.

Do tych samych wyników, co Martin, dochodzi z kolei ceniony historyk francuski A. Cochin w dwóch bardzo solidnych pracach o tajnych związkach w końcu XVIII wieku.

Wspominamy o tym wszystkim, bo pragniemy powiadomić czytelnika polskiego, że ukazało się nowe dzieło, poświęcone tym zagadnieniom, dzieło wychodzące ze środowiska masońskiego. Mamy na myśli drugi tom historii masonerii francuskiej znanego pisarza Alberta Lantoine'a, noszący tytuł „La Franc-Maçonnerie dans l'Etat” (Paryż, Emile Nourry).

Rzecz ta obejmuje cały wiek XVIII i XIX aż po czasy ostatnie. Duży rozdział poświęcony jest Rewolucji Francuskiej. P. Lantoine do innych dochodzi wniosków, niż wymienieni powyżej pisarze antymasońscy i p. Gaston Martin. Nie zaprzecza on temu, że łóże odegrały pewną rolę w przebiegu Rewolucji, lecz sądzi, że nie można im przypisywać ani inicjatywy, ani większego wpływu.

Zbyt daleko by nas zaprowadziło przytaczanie jego zbyt zawilej argumentacji. Musimy powiedzieć, iż nas nie przekonał. Zarówno ks. Barruch jak p. Gaston Martin są, zdaniem moim, bliżsi prawdy. Utwierdza nas w tym przeświadczeniu obserwacja życia

współczesnego, utwierdza fakt, że ideologia Wielkiej Rewolucji jest właśnie ideologią masońską, że w czasach obecnych Wielki Wschód gloryfikuje tę Rewolucję i jej głównych sprawców.

Ażeby zrozumieć różnice poglądów między pisarzami masońskimi trzeba wiedzieć o tym, że p. Martin jest wysokim dygnitarzem w Wielkim Wschodzie, p. Lantoine zaś należy do obrządku szkockiego i jest wysokim dygnitarzem w Radzie Najwyższej, związanej z tym obrządkiem Otóż W. Wschód zajmuje się bardzo gorliwie polityką i wcale się tego nie wypiera. Masoni obrządku szkockiego są natomiast przeciwni angażowaniu łóż w bieżącą politykę. W historii p. Lantoine'a jest dużo wycieczek polemicznych przeciwko rozpolitykowaniu W. Wschodu i dużo ostrzeżeń pod adresem całej masonerii.

Mimo tego i mimo zapewnienia p. Lantoine'a, iż masoneria obrządku szkockiego polityką się nie zajmuje, nie możemy się pozbyć przeświadczenia, że jest ona także czynnikiem politycznym, tylko innego rodzaju i w innym zakresie, niż W. Wschód.

Nie łatwo jest wyjaśnić temu, kto się nigdy życiem wewnętrznym masonerii nie zajmował, na czym polega różnica między różnymi obrządkami. Powiemy więc ogólnikowo w sposób nieco ordynarny, że podobnie jak w chrześcijaństwie są różne wyznania, które ze sobą często bardzo ostro walczą, tak istnieją w masonerii różne obrządki. W pewnych wypadkach, gdy chodzi o interesy całości, występują one solidarnie, w innych skaczą sobie do oczu!

Wielki Wschód łączy ludzi, którzy mają tendencje raczej praktyczne, którzy dążą do tego, bo sobie wzajemnie pomagają i wspólnie pracować nad oświeceniem życia całego kraju, ażeby stąd różne mieć korzyści — idealnej i materialnej natury. Są też łóże W. Wschodu we Francji towarzystwami wzajemnej pomocy, są narzędziami akcji politycznej. Bracia łóży stanowią tę elitę, która rządzi „demokracją” francuską.

Obrządek szkocki przechowuje natomiast wiernie stare tradycje masońskie, jest chronicielem tajnej wiedzy, przekazywanej przez pokolenie pokoleniom. Masoni tego obrządku są swego rodzaju mistykami, zajmują się okultyzmem, mają poczucie, że są spadkobiercami wszystkich tajnych związków, jakie istniały w przeszłości i przechowywały tajemnice, które z Assyrii i Babilonu przeszły do Egiptu,

żyły w misteriach eleuzyńskich były, własnością Esseńczyków w Judei, a później przez różne zakony (zwłaszcza Templariuszów) przeszły po wojnach krzyżowych do krajów zachodnich Europy i tam przez Różokrzyżowców, alchemików i poszukiwaczy kamienia filozoficznego przekazane zostały masonerii, tej, jeśli się tak wyrazić wolno, historycznej, która powstała w r.

Dla osób, cierpiących na dnę, reumatyzm, kamice i cukrzyce, naturalna woda gorzka Franciszka Józefa brana rano na czczo, jest znakomitym środkiem regulującym czynności jelit i wpływającym dodatnio na ogólną przemianę materii.
Tg 21 510

4-LAMPOWY LUKSUSOWY ODBIORNIK (3 PENTODY)

3 ZAKRESY FAL. 2 WYSOKOSPRAWNE OBWODY

REGULATOR BARWY TONU. WYSOKA SELEKTYWNOŚĆ

DUŻY ELEKTRODYNAMICZNY GŁOŚNIK O PIĘKNYM TONIE

3-LAMPOWE ODBIORNIKI NA PRĄD ZMIENNY, STAŁY I BATERYJNE

SPRZEDAŻ NA B. DOGODNE SPŁATY W WIĘKSZYCH SKLEPACH RADIOWYCH W CAŁEJ POLSCE.

RATY JUŻ OD 9 ZŁOTYCH.

PIENIĄDZE ZAPŁACONE ZA ECHO — ZOSTAJĄ W KRAJU

PZT PAŃSTWOWE ZAKŁADY TELE- I RADIOTECHNICZNE PZT
W WARSZAWIE

POLICJA POLSKA W BERLINIE

W uroczystościach policji niemieckiej uczestniczyły (od lewej) delegacje: egipska, włoska i polska.

Na pogorzalców wsi Roszki-Ziemaki

W dniu 9 bm. odbyło się w Poznaniu przy licznych udziałach członków plebarnie zebranie Stronnictwa Narodowego Koło - Wilda w lokalu p. Zawadki, Górna Wilda 75. Zebranie zagał kierownik koła odśpiewaniem pieśni bojowej, po czym omówiono sprawy organizacyjne.

Aktualny referat, ilustrujący obecne położenie w Polsce, wygłosił pre-

legent z zarządu powiatowego. Po ożywionej dyskusji prelegent zaproponował składkę na pogorzalców wsi Roszki - Ziemaki. Składka na powyższy cel przyniosła zł 17,40. Pieniądze złożono w administracji „Kuriera Poznańskiego”.

Zebranie zakończono odśpiewaniem Hymnu Młodych.

1717 w Anglii z połączenia istniejących wówczas łóż.

Dla tego typu masonów codzienna polityka nie jest pociągająca. Żyją oni swoim życiem „duchowym”. Nie znaczą to jednak wcale, by się polityką nie zajmowali. O ile się orientujemy, obchodzi ich polityka światowa Ci z nich, co mają wyższe stopnie w hierarchii masońskiej, trzymają ręce na biegu historii świata i mają na nią wpływ realny.

W naszym przeświadczeniu jest masoneria szkocka, na pozór bardziej umiarkowana i oderwana od spraw tego świata, o wiele potężniejszym czynnikiem w życiu ludzkości, niż np. W. Wschód francuski, który całą swoją uwagę skupia na życiu politycznym Francji.

P. Lantoine w omówionej tu książce zajmuje stanowisko ściśle naukowe. Powiada, że chodzi mu tylko o prawdę. Nam się natomiast wydaje, że jest tak samo jak w ostatniej swojej książce — „Liście otwartym do Papieża” — reprezentantem interesów masonerii, której zależy na tym, ażeby nie uważano jej za związek polityczny.

Wszystkim tym, którzy chcieliby się zapoznać z tym, co to jest masoneria, możemy polecić dwutomowe dzieło p. Lantoine'a — „Histoire de la Franc-Maçonnerie Française”. Do zagadnienia udziału masonerii w Rewolucji przyda się uzupełnić swe informacje przez przeczytanie wymienionej wyżej książki p. Gastona Martina. Po zapoznaniu się z tymi rzeczami patrzy się innymi oczyma na życie nam współczesne.

STANISŁAW KOZICKI

Panieros w zwińce
MOKKA
zadawała
zawsze Panie i Panów

Tg 21 526

Hemoroidy
są przyczyną złego samopoczucia i t. p. Należy bezwzględnie usunąć te dolegliwe cierpienia. Przy hemoroidach stosuje się

Anusol
— GOEDECKE —
Do nabycia w aptekach.
12 czopków zł. 5.
6 czopków zł. 3.

Tg 21 514

Przed wyborami we Francji

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego”)

Paryż, 10 września.

Wskutek prawa 40 godz. tygodnia pracy i związanych z nim ciężarów, zmniejszyła się ogólna produkcja i to we wszystkich dziedzinach życia. Winowajcy — socjaliści i komuniści — zwalili odpowiedzialność na chlebowców, utrzymując, iż paraliżują ową produkcję odmawiając odnowienia materiałów, narzędzi i maszyn. Stąd ogólny zastój, stąd drożyzna, wzrastająca z tygodnia na tydzień.

Minister finansów, p. Bonnet nie omieszczał też ostatnio oświadczyć:

— produkować więcej i lepiej, powiększać wydajność pracy francuskiej pod wszelkimi formami — oto główny cel rządu.

— I nasz — wtórują mu przedstawiciele przemysłu i handlu.

Ale produkcja może rozwinąć się jedynie w pomyślnych warunkach, przy zaufaniu i pewności jutra, czego obecnie właśnie brak. Sławna zaś „zdolność kupowania” społeczeństwa, na której opierał się eksperyment socjalistyczny zawiodła na całej linii. Pensje bowiem poszły w górę, ale tylko jednej klasy, a życie podrożało o 50 procent dla wszystkich.

Odczuła to nawet dotkliwie i klasa pracująca, najbardziej faworyzowana. Po powrocie z wyczasów czekała ją nielada niespodzianka: 30 pct zwykła cen biletów autobusowych i metra, znaczków pocztowych, telefonu i gazu, a elektryczności o 100 pct! Chleb kosztował w 1936 r. 1 fr 30 za kilo, a obecnie 2 fr, 60; mleko 1 fr. 20, a teraz 1 fr. 80, kilo połędwicy podskoczyło z 23 na 31 fr. Jeżeli dodamy, że ceny kolei poszły w górę nie tylko dla podróżujących, ale dla towarów o 40 procent, to zrozumiemy, że paryska zima nie zapowiada się wesoło.

Wysiłek jednak, dokonywany przez pp. Chautempsa-Bonneta, a zmierzający zarówno do uspokojenia społecznego, jak i do owej odbudowy gospodarczej jest realny. Niestety, rząd ten nie ma wolnych rąk, ponieważ w skład jego wchodzi socjalista z pp. Blumem-Auriolem na czele. Wobec tego musi się liczyć z ich demagogicznym programem; z drugiej strony, związany w łonie „frontu ludowego” przymierzem z komunistami i opierający się na ich większości nie może też zupełnie pomijać i ich rewindykację.

To wszystko razem nie ułatwia pracy radykałom. Zbliżające się zaś wybory okręgowe — 10 i 17 października — powiększają jeszcze bardziej nerwowość stronnictw. Chodzi w nich o prawdę o wyborów przeszło 8 tys. radnych generalnych i okręgowych do 3028 gmin Francji. Radni ci jednak są potem wyborcami senatorów, którym przeciw socjaliści wypowiedzieli teraz wojnę na noże, od czasu, gdy wysokie zgromadzenie „odważyło się” obalić ich bożyszcze „blumowskie”.

Poza tym po raz to pierwszy od nastania rządów „frontu ludowego” przychodzi do konsultacji wyborczej, która pomoże zmierzyć temperaturę polityczną kraju. Komuniści reflektują na wielkie zwycięstwo i przedstawiają wszędzie swych kandydatów. Socjaliści również. Inaczej mówiąc tak jedni jak i drudzy, pragną za pomocą tych wyborów przeprowadzić ogólną rewolucję swych sił, coś w rodzaju plebiscytu „frontu ludowego”. Stąd znaczenie wyborów nie tylko już dla stronnictw, ale dla całego kraju.

Na zaledwie miesiąc jednak przed wyborami roźdźwięk we wszystkich stronnictwach są poważne. Na specjalną jednak uwagę zasługuje fakt, że socjaliści odmówili oficjalnie komunistom ustanowienia z nimi wspólnej partii rewolucyjnej, jak to miało miejsce przed scysją z Tours. Apetyty bowiem Moskwy zmierzają po prostu do pochłonięcia francuskiej II-iej międzynarodówki. Ale ta nie ma zupełnie ochoty do dokonania podobnego harakiri. W łonie zresztą Gen. Konfederacji Pracy, łączącej właśnie żywioły komunistyczne i socjalistyczne wybuchły znowu b. poważne spory. Radykali wreszcie widząc, że pomiędzy rewolucyjnymi braćmi panuje jeno pozorna harmonia, rozpuszczają pogłoski, że gdyby obecny gabinet został obalony, to nie zamierzają powtórzyć 3-go eksperymentu z obecnymi pobratymcami „frontu ludowego”.

Inaczej mówiąc sytuacja nieco krytyczuje się. Odmowa bowiem socjalistów połączenia się w jedną partię z komunistami, osłabia front bojowy rewolucyjnych żywiołów. Radykali dą-

żąc do wyłamania się z tej ambarasującej kurateli i niektórych z nich wysuwają nawet możliwość nowej formacji ministerialnej, opartej na większości i z współdziałaniem centrum. A rzecz może najznamienniejsza: komuniści, socjaliści, radykali, czyli zarówno bezbożnicy jak masoni ubiegają się o względy... katolików!

Odrodzenie religijne, ujawniające się w masach robotniczych, nie uszło ich baczości; zdają sobie też sprawę, że antyklerykalizm przeżył się, a głoszenie ateizmu daje czasami wręcz przeciwne rezultaty. Wobec tego komuniści wznawiają teraz swój apel do katolików. Socjalizm przez usta p. Bluma oświadczył, że nie ma nic przeciwko podjęciu „rozmów” z przedstawicielami świata katolickiego. Radykalizm poszedł jeszcze dalej, bo jest gotów do podjęcia „stosunków” z Kościołem. P. Guernut bowiem, b. sekretarz Ligi Praw Człowieka powiedział, iż, gdyby Stolica Apostolska była tylko potęgą duchową, to już z tego powodu

należałoby się jej względy; że w chwili, w której zaniedbuje się moralne walory, ona zachowuje swą siłę, więc Francja powinna odnosić się z szacunkiem do tych, którzy ją kultuwują.

Niektórzy co prawda twierdzą, iż tego rodzaju „podchlebianie” katolikom zmierzają ze strony wszystkich ugrupowań „frontu ludowego” do zjednoczenia sobie ich głosów przy przyszłych gminnych wyborach. Zapewne. Ale fakt, że nigdy dotąd nie brali w rachubę katolików i nie apelowali do nich, świadczy najlepiej, że te właśnie walory moralne nabierają coraz większej siły, że muszą się z nią liczyć nawet jej przeciwnicy, ponieważ zaczyna ona przemawiać coraz dobitniej do sumienia szerokich mas społecznych.

Objaw ten stanowi też niewątpliwie jedno z najciekawszych zjawisk dokonywanej się powoli ewolucji duchowej. Bo, jak niejednokrotnie już wspominaliśmy, obecny ogólny kryzys ma swe istotne podłoże w kryzysie moralnym. **I. BRIARES.**

O. Leonard Maria Bello, generał Zakonu Franciszkanów, wizytuje Polskę

Wronki (sc). W ub. środę przybył na wizytację do klasztoru OO. Franciszkanów o. generał Leonard Maria Bello z Rzymu. Jest to po 200 latach pierwsza wizyta o. Generała, przełożonego OO. Franciszkanów, w Polsce.

Dostojnego Gościa powitał na dworcu burmistrz p. Ratajczak i orkiestra Stronnictwa Narodowego, po czym przewieziono Dostojnika w powozie, zaprzęgniętym w cztery siwe konie, na rynek. Pochód otwierał liczny oddział umundurowanych członków Stronnictwa Narodowego na dekorowanych rowerach, za powozem jechała bandiera konna w strojach szamotulskich i sokoli.

Wśród entuzjastycznych okrzyków na cześć o. Generała powóz zatrzymał się na rynku. Przemówienie powitalne wygłosił p. burmistrz Ratajczak, które tłumaczył na język łaciński jeden z OO. Franciszkanów. Kierownik Stronnictwa Narodowego p. Kłos zdał o. Generałowi raport, który Gość przyjął z podniesioną ręką. Przed klasztorem orkiestra więzienna powitała Dostojnika odegraniem hymnów. W licznej audyencji duchowieństwa udano się do ołtarza, gdzie w serdecznych słowach nastąpiło powitanie przez o. gwardiana Dominika, na co odpowiedział o. Generał udzielając błogosławieństwa Ojca św.

Na odbyłym następnie przyjęciu o. Generał żywo interesował się sprawami Polski, specjalnie zaś „jasnymi kuszulkami” tzn. Stronnictwem Narodowym.

Wieczorem w pięknie udekorowanej sali p. Koczorowskiego odbyła się uroczysta akademicka z udziałem orkiestry smyczkowej OO. Franciszkanów. Przemówienia wygłosili o. Antoni, sędzia Tadeusz Dutkiewicz w języku łacińskim, który cytował słowa hetmana Żółkiewskiego, z testamentu do swego syna: „Synu mój, wiarę katolicką ponad wszystko staw”, następnie mówca prosił o. Generała, by po powrocie do Rzymu zapewnił Ojca św., że Polska zostanie zawsze katolicka. Przemówienie wywarło na Dostojniku głębokie

wrażenie. Na koniec przemówił o. gwardian Dominik. Wspólnym śpiewem „Boże, coś Polskę” zakończono niezwykle piękną uroczystość.

Następnego dnia o. generał Leonard odpisał o godz. 6.15 mszę św. wygłaszając od stóp ołtarza podniosłe kazanie, tłumaczone przez jednego z OO. Franciszkanów na język polski.

W południe udał się o. Generał do Poznania na audiencję u Prymasa Polski ks. kardynała Hłonda.

Jarocin. (jp) W czwartek, 9 bm., przybył celem wizytacji nowo budujący się klasztor oo. franciszkanów generał tegoż zakonu o. Leonard Maria Bello z Rzymu. Miasto było przybrane w flagi narodowe i kościelne. Plac przed kościołem św. Antoniego był artystycznie przystrojony, przy czym szczególną uwagę zwracała wspaniała brama tryumfalna.

O godz. 14 nadjechał w powozce księcia Radolina dostojny gość w asyście swego osobistego sekretarza i o. Michała Porady, prowincjała na Wielkopolskę. Przy bramie tryumfalnej witały o. Generała delegacja Trzeciego Zakonu św. Franciszka; przy bramie kościelnej o. gwardian jarociński w otoczeniu licznych przełożonych przybyłych ze wszystkich klasztorów franciszkańskich Wielkopolski, oraz wychowanków Małego Seminarium Zakonnego z Kobyłina wraz z gronem oo. profesorów. Po liturgicznych ceremoniach witał o. Generała w kościele o. gwardian w językach łacińskim i polskim. Odpowiedział po łacinie o. Generał, mowę jego tłumaczył o. gwardian.

Następnie pod przewodnictwem architekta Leona Adamskiego, insp. bud. z Ostrowa, przeprowadzono szczegółową lustrację nowego gmachu, cegielni klasztornej i warsztatów rzemieślniczych braci zakonnych. Na zakończenie odbyła się herbatka, w której brali udział pp. starosta Niedziałkowski, burmistrz Rogalski, kpt. Piątkowski, ks. dziekan Chrzan, ks. kano-

Z uroczystego przyjęcia w Jarocinie. Siedzą od prawej: insp. Adamski, ks. kan. Niedźwiedziński, ksiądz Radolin, O. Generał L. M. Bello, starosta Niedziałkowski, O. Prowincjał, ks. dziekan Chrzan, ks. prob. Przybylski. Stoją oo. Franciszkanie i ich wychowankowie. (Fot. Ludwik Sip — Jarocin).

Prezes S. N. p. Kłos składa raport.

nik Niedźwiedziński oraz duchowieństwo z całego dekanatu.

O godz. 18 nastąpiło serdeczne pożegnanie. Przed odjazdem o. Generał przemówił poprawną polszczyzną: „Dziękuję, niech żyje Polska!”, a na zakończenie: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus”.

Wśród prasowych plotek

„Słowo” wileńskie notuje ostatnio skwapliwie wszelkie pogłoski i plotki. Oto ich garść:

„W dniu 8 września Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął na dłuższej audyencji inżyniera Solarza, kierownika ruchu ideowego „Wici” i głośnego uniwersytetu w Gaci. Przyjęcie nastąpiło na skutek prośby ministra Poniałowskiego(?) W dwa dni później „Wici” otrzymały zaproszenie na zlot młodzieży PPS.

„W dniu wczorajszym znany działacz PPS. J. Kwapiński otrzymał emeryturę.

„A teraz pogłoski:

„Równocześnie rozchodzą się w kołach politycznych pogłoski, że PPS organizuje wśród posłów i senatorów koło demokratyczne, które ma wysunąć projekt nowej ordynacji wyborczej.

„Pan Loret, jak już informowaliśmy wczoraj, zabiega o spopularyzowanie postulatów lewicy w wysokich kołach państwowych.

„Ponownie odżyły pogłoski o p. Poniałowskim, jako o premierze.”

*

„W kołach politycznych utrzymują, iż w niedługim czasie ustąpi wice-minister spraw wewnętrznych Jerzy Paciorkowski, natomiast premier Składkowski zatrzymałby nadal tekę ministra spr. wewnętrznych. Wiadomości, jakoby min. Paciorkowski miał objąć stanowisko szefa sztabu „OZN”, są nieścisłe, natomiast wymienia się dlań jedno z województw.”

*

„Dowiadujemy się, iż prezes Rataj zakłada w stolicy dziennik, który ukazywać się ma w godzinach południowych.”

*

Nie tylko jednak „Słowo” zajmuje się plotkami i pogłoskami. Lwowski „Wiek Nowy” zastanawia się dlaczego odwołano wyjazd marsz. Śmigłego-Rydza do Rumunii:

„W związku z odroczeniem wyjazdu marszałka Śmigłego Rydza na manewry rumuńskie, który to fakt w swoim czasie wywołał w prasie zagranicznej rozliczne, a często błędne komentarze mówią tu, że przyczyną odwołania wyjazdu szukać należy w incydencie natury nie politycznej, ale protokołarnej. Początkowo była mowa o tym, że marszałek Śmigły - Rydz będzie wyjątkowym gościem na manewrach rumuńskich. Następnie zgodzono się, że przybędą również szefowie sztabu Jugosławii i Czechosłowacji. Gdy z kolei zaszła także potrzeba zaproszenia gen. Gamelina, wyłonilo się pytanie, czy stanowisko przewodniczącego rady wojennej we Francji, zajmowane przez generała Gamelina odpowiada co do rangi stanowisku generalnego inspektora armii w Polsce. Tu do porozumienia nie doszło, a że w międzyczasie postanowiono odbyć manewry armii polskiej na Pomorzu w obecności attaches państw bałtyckich, wyjazd marszałka Śmigłego Rydza do Rumunii stał się nieaktualny. Nie potrzeba dodawać, że szczegół ten pozostaje bez znaczenia, jeżeli idzie o nasze stosunki sojusznicze zarówno z Francją, jak i Rumunią”.

Naturalnie to tylko plotka i skutek tajemniczości, jaką otacza się pewne sprawy. Nie było wyjaśnienia oficjalnych więc prasa notuje plotki...

Wojna w trójkącie chińskim

Działania wojenne w Chinach zataczają coraz szersze kręgi: z północy, z północnej strony Muru Chińskiego, w odległości około 200 km od Pekinu, zajęli Japończycy Kaigan, na południu — lotnicy japońscy urządzają naloty na Kanton, a w Szanghaju, leżącym w jednakowej odległości od tych skrajnych punktów, toczą się uciążliwe walki. Połączenie tych trzech punktów: Kaigan — Szanghaj — Kanton liniami prostymi tworzy trójkąt równoramienny, którego podstawa — Kaigan—Kanton — przechodzi przez całą prawie długość Chin, z północy na południe.

W celu dokładniejszego zorientowania się w odległościach frontu chińskiego można wziąć tablicę porównawczą pewnych wielkości geograficznych: Chin i Polski.

Chiny zajmują powierzchnię około 10 milionów km kw., Polska — 388.600 km kw. Chiny liczą około 450 milionów ludności, Polska 32 miliony. Chiny mogłyby więc pomieścić 25 takich terytoriów jak Polska z ludnością 14-krotnie większą.

Największa rozciągłość Polski z południa na północ wynosi 903 km, z zachodu na wschód — 864 km. W Chinach odległości wynoszą odpowiednio 3.000 km i 5.000 km, czyli największa rozciągłość Chin z południa na północ wynosi tyle, ile dystans z Warszawy do Madrytu, a największa rozciągłość z zachodu na wschód równa się odległości z Warszawy do Tomska na Syberii.

Linia graniczna wynosi 5.529 km, Chin — 19.000 km, linia brzegowa Polski 140 km, Chin — 3.500 km.

Długość największej rzeki polskiej, Wisły, wynosi 1.059 km, a powierzchnia jej dorzecza zajmuje 180.300 km kw. Największa rzeka chińska, Jangtsekiang, ma 5.300 km długości, z dorzeczem 2.100.000 km kw., „mniejsza” Rzeką Żółtą (Huang-ho) ma długości 5.000 km, z dorzeczem 1 miliona km kw.

Sama prowincja Kiangsu, w której leży stolica Chin, Nankin, i Szanghaj, posiada tyle ludności co Polska, a południowo-zachodnia prowincja Yunnan może zmieścić w sobie całą Polskę. Najmniejsza prowincja Chin, Czekiang (na południe od Kiangsu) liczy 96½ tys. km kw., czyli więcej, niż trzykrotnie powiększona Belgia (31 tys. km kw.) lub niż Węgry (93 ty. km kw.).

Rozejrzyjmy się teraz we wzajemnych odległościach odcinków, które znalazły się w strefie działań wojennych. Lotnicy urządzający naloty na Nankin, muszą przelecieć z Szanghaju około 300 km, czyli tyle mniej więcej, ile z Warszawy do Katowic lub Poznania. Miasto Czunking w Szechuanie, dokąd jakoby rząd chiński ma przenieść swoją siedzibę, jest odległe od Szanghaju o 2.140 km. Pekin—Kanton to odległość wynosząca około 2.300 km (Warszawa—Rzym 2.040 km), Pekin—Szanghaj 1.430 km, czyli więcej niż z Warszawy do Moskwy (1.292 km). Podróż ekspresem z Szanghaju do Pekinu trwa 36 godzin, z Pekinu do Kantonu przez Hankou trwa 67 godzin. Normalny lot pasażerskim samolotem z Pekinu do Nankinu lub Szanghaju trwa około 7 godzin.

Japończycy ze swego najbliższego portu — Nagasaki — do Szanghaju mają 448 mil morskich (mila morska 1.852 metry). Najszybszy statek pasażerski przebywa tę przestrzeń w ciągu 26 godzin. Jest to mniej więcej odległość równa drodze z Marsylii do Al-

choć burza huczy...
mamy odbiór bez trzasków
na baterii

Centra

Pg 30 000- C. 73

gieru. Z Dairenu, mającego połączenie z linią transsyberyjską, do Szanghaju, podróż morze trwa 50 godzin, z Tsingtao (Kiaoczou) — 36 godzin. Z Szanghaju do Kantonu morzem trzeba jechać około 70 godzin.

A jak daleko od nas do Chin? Z Warszawy lądem przez Sowiety (Moskwa — Wiatka — Perm — Świerdłowski — Omsk — Nowosybirsk — Irkuck — Manczuli — Charbin — Muk-

den — Pekin) do Pekinu jedzie się 10 dni (około 10.000 km). Z Warszawy do Szanghaju morzem via Paryż — Marsylia — Port Said — Suez — Dżibuti — Colombo — Singapur — Saigon — Hongkong trzeba jechać (poza drogą lądową) około 30 dni. Odległość ta wynosi na lądzie: Warszawa — Paryż — Marsylia okrągło 2.500 km plus odległość morze z Marsylii do Szanghaju 17.000 km.

kwaterunkowe jest w stałym obleżeniu przez obywatelstwo dosłownie z całego miasta, nie wyłączając przedmieść.

Dla wygody przyjezdnych miasto zbudowało obok głównego dworca kolejowego kiosk, w którym czynne będzie przez pełne trzy dni, 14, 15 i 16 września, biuro informacyjno-runkowe. Przewidziane są dla gości, jak również dla dziennikarzy krajowych i zagranicznych wycieczki w okolicę i grupowe zwiedzanie Bydgoszczy. We wtorek i w czwartek Lloyd Bydgoski uruchamia wycieczkowe statki pasażerskie. Wyjazd do Brdziejścia oznaczony jest na godz. 10 rano, powrót do miasta na 13. Na statkach tych, w tramwajach i autobusach gości mają prawo do 50 pct zniżki. I teatr przyznaje im opłatę zniżkową. Na wystawę dzieł Wyczółkowskiego wstęp bezpłatny.

Wieczorami cenniejsze objekty architektoniczne, przede wszystkim kościoły zabytkowe, będą rześście iluminowane. W dniu przemarszu wojsk, w środę, na Brdzie odbędzie się korowód łodzi, tratw, szkut i parostatków z różnymi grupami regionalnymi, z chórami, orkiestrami, młodzieżą i reprezentacjami społeczeństwa. Przewidziana też jest bogata iluminacja obu brzegów rzeki, fajerwerki, ognie bengalskie itd.

Na powitanie wojsk polskich

Wielkie przygotowania w Bydgoszczy

Bydgoszcz. (T. w.) Wszystkie oddziały urzędów miejskich przeżywają okres wytężonej i gorączkowej pracy w związku z przygotowaniami na uroczystość środową powitania wojsk, mających powrócić przez Bydgoszcz z manewrów.

Wzdłuż ulic, którymi nastąpi przemarsz oddziałów wojskowych, ustawia się wielkie ilości pylonów ze sztandarami o barwach narodowych (razem sztandarów, przygotowanych przez miasto, będzie około tysiąca); buduje się ozdobne bramy triumfalne w kilkunastu punktach, a na placu Wolności rozpoczyna się budowa masywnych trybun. Trybuna dla marszałka Śmigłego-Rydza, który będzie przyjmował defiladę wszystkich formacji, stanie po środku chodnika przed placem Wolności. Po obu jej stronach dwie wielkie trybuny — dla generalicji jedna, dla reprezentantów władz cywilnych i społeczeństwa druga — każda obliczona co najmniej na 600 osób. Prócz tego wzdłuż chodników nad ulicą Gdańską, od hotelu „Pod Orłem” do ul. Krasińskiego, będą

przygotowane miejsca z podwyższeniami dla przybyłych na uroczystość gości z całej Polski oraz dla sztabów oficerskich.

Powitania poszczególnych jednostek dywizyjnych przewidziane są u wewnętrznych bram tryumfalnych przy granicach przedmieść i śródmieścia. Dowodząca całości wracających wojsk powitają władze miejskie przy kościele klarysek i stamtąd też rozpocznie się defilada.

Dekoracja miasta ze strony urzędowych władz miejskich — aczkolwiek zapowiada się niezwykle okazale — będzie tylko częścią olbrzymiej dekoracji, jaką przygotowuje na powitanie obywatelstwo Bydgoszczy. Głównym od kilku już dni tematem obrad w organizacjach społecznych i wśród mieszkańców jest kwestia odpowiednio godnego i entuzjastycznego ujawnienia uczuć dla naszej armii.

O ogromnym zainteresowaniu urzędownymi i społecznymi świadczą chociażby bardzo liczne zgłoszenia kwatery i noclegów dla wojskowych i spodziewanych gości cywilnych. Biuro

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO RATAJE

Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę o godz. 20,30 w sali p. Przybeckiego na Ratajach.

KOŁO JEŻYCE

Zebranie plenarne Koła odbędzie się we wtorek o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego — św. Marcin 65.

Katolicka myśl społeczna

Od niedzieli 5. bm. do piątku 10. bm. toczyły się w Warszawie prace III Katolickiego Studium Społecznego na temat: „Katolicka Myśl Społeczna”, zorganizowanego przez Naczelny Instytut Akcji Katolickiej w Polsce, który — jak wiadomo — ma swą siedzibę w Poznaniu.

Należy przyznać, że program studium był ciekawy i pracowity. Codziennie wygłaszano po 4 referaty, rano 2 w sekcjach (z dyskusją), po południu 2 w plenum (bez dyskusji).

Zainteresowanie opinii było duże. W posiedzeniach brało udział po 600—800 osób z Warszawy i prowincji, wśród których przeważali księża świeccy i zakonni oraz działacze katolicki. Na podkreślenie zasługuje spora frekwencja dziennikarzy i polityków, nie wyłączając wybitnych osobistości.

Nie chcę obciążać tego artykułu wyliczaniem tytułów wszystkich referatów i nazwisk referentów, wśród których przeważali uczeni i działacze z Poznania i Lublina. Poznań reprezentowali: ks. dr Edward Kozłowski („Współczesne prądy przebudowy ustroju społecznego a postulaty katolickie”), mgr Leon Calka („Granice polityki społecznej”), prof. dr J. Sułkowski („Rola wychowania społecznego w przebudowie świata”) i red. Eugeniusz

Januskiewicz („Kształtowanie opinii i przygotowanie społeczeństwa do zrozumienia katolickiej idei społeczno-gospodarczej”).

Ideą przewodnią studium była analiza trzech encyklik papieskich („Reverentissimum”, „Quadragesimo Anno” i „Divini Redemptoris”) oraz próba zbudowania na nich katolickiego systemu społeczno-gospodarczego, przystosowanego do warunków polskich. Zaznaczam, że na konieczność tego przystosowania parokrotnie wskazał Ojciec św. Pius XI w encyklice „Quadragesimo Anno”.

Próba ta uwieńczona była dodatkiem, ale niepełnym jeszcze skutkiem. Nie wszyscy referenci zdolali pokonać trudności, polegające na dużym dystansie między wskazaniami encyklik, a naszą rzeczywistością. Niektórzy poruszali się w tej rzeczywistości zbyt niesmiało, innym na odwrót zbyt przystaniała ona czasami integralnie postulatami katolickimi. Przy tych brakach względnie przerostach składników suma wypadła dodatnio.

Dyskusja — trzeba to otwarcie wyznać — nie zawsze stała na właściwym poziomie. Nie dlatego, że dość często potrącała o kwestie polityczne, bo jakże można postulaty katolicyzmu przystosować do miejscowych warun-

ków, nie wnikając w tych warunków źródła i kierunki? Ujemną cechą dyskusji było to, że nie wszyscy udział w niej biorący zdawali sobie sprawę z powagi miejsca i przedmiotu obrad. Właściwy naszym czasom brak poczucia odpowiedzialności i tutaj znalazł swój wyraz.

Stosując tę krytyczną uwagę do niektórych tylko wystąpień, uważam mimo to, że nawet te wystąpienia przyniosły pewną korzyść, ponieważ uświadomiły organizatorów i uczestników studium o konieczności rozszerzenia i pogłębienia propagandy katolickiej myśli społeczno-gospodarczej.

Studium było nie tylko orką, ale i siewem, po którym można się spodziewać pokaźnego plonu. Ze wspólnego źródła popłyną na cały kraj strumienie pod postacią diecezjalnych studiów i kursów. W popularyzowaniu zasad katolickiego ustroju społecznego dużą rolę może odegrać prasa katolicka w szerokim tego pojęcia zakresie, a więc nie tylko religijna, ale także informacyjna i polityczna.

Studium warszawskie ustaliło dla katolickiej myśli społecznej jasno określone i mocną pozycję między, a raczej ponad kapitalizmem i marksyzmem. Z kolei trzeba będzie szukać syntezy katolickiej i narodowej myśli społecznej. W Polsce nie pójdzie to trudno, ponieważ polski ruch narodowy z ducha, tradycji i tendencji jest katolicki.

M. K.

40 lat istnienia

mówi samo za siebie.

Tak więc w ciągu lat udowodniła Aspirin'a wobec całego świata swoją skuteczność.

ASPIRIN'A

JEST WYRABIANA W POLSCE

nr 49 212

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niedziela | Poniedziałek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
 Im. NMP., Walerego | Eugenii, Filip w.
KALENDARZ SŁOWIANSKI
 Radzimira | Chronisława

Słońca: wschód 5.20, zachód 18.17
 Długość dnia 12 godzin 57 minut
 Księżyca: wschód 13.34, zachód 21.37
 Faza: Pierwsza kwadra o ... godz.

Wrzesień

12

Niedziela

Ważne numery telefonów:

Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
 Straż ogniowa: 19-57, 30-50
 Policja: 42-21
 Pościły: 15-69 i 28-36
 Pościele taksówek: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeż. 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niezolewskich) 77-82; Plac Świecicki 49-80; Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-35; Rynek Wildecki 66-35; W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-57.
 Pogotowie rat.: 49-28, Zegarynka: 07, Centr. międzym. 00, Inf. tel. 09, Biuro napr. 08, Inform. dworc. 67-41, Dw. autob. 67-19, Lotnisko 78-45.

WROCZNY WARCIE

poziom: - 0,30 m.
 temper.: + 16,3

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. pr. y. ul. 27 Grudnia 18; — Apt. im. K. Marcinkowskiego, ul. Nowa 8 (Bazar); — Apt. Czerwona St. Rynek 37; — Apt. św. Piotra, pl. Świętokrzyski; — Jeżyce: Apt. pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12; — Łazarz: Apt. św. Łazarza, ul. Strusia 9; — Wilda: Apt. pod Koroną, ul. Górna Wilda 61; — Soląrz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12; — Górczyn: Apt. Karpińskiego, ul. Marsz. Focha 158; — Debiec: Apt. przy ul. Debieckiej 6; — Główna: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 53; — Staroleka: Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃ

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 11 września 1927 r.

Przybyła do Poznania wycieczka młodzieży ze Śląska Opolskiego, zorganizowanej w kółkach śpiewackich, w liczbie 65 osób. — W czasie Tygodnia Lotniczego zostało uszkodzonych 7 aparatów używanych w celach propagandy; szkody Skarbu Państwa z tego tytułu obliczono na przeszło milion złotych.

W Wielkopolsce przed 100 laty

Dnia 11 września 1837 r.

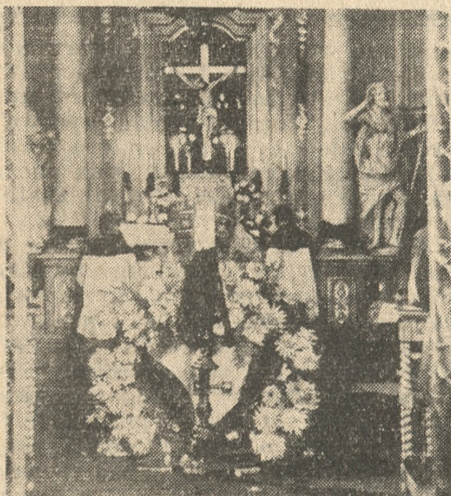
Teatr miejski wystawił Lessinga tragedię „Emilia Galotti”. — W powiecie bukowskim szerzyła się cholera drobin. — Na granicy polskiej ujeta na kradzieży 70-letnia notoryczna złodziejka została przez kilku osobników tak dotkliwie pobita, że zmarła w dwa dni później. Łącznie z tym zabójstwem aresztowano 10 osób, w wieku od 17 do 21 lat.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Wyjazd J. Em. ks. Prymasa, J. Em. ks. Kardynał Prymas Hlond bawi od czwartku w Warszawie, gdzie bierze udział w konferencji Episkopatu w obradach Studium Katolickiego i Międzynarodowego Kongresu Przeciwalkoholowego. J. Em. ks. Kardynał Prymas Hlond, któremu towarzyszy kapelan ks. dr Filipiak, wróci do Poznania w środę. (Iz)**

Z DNIA

— * **Eksportacja zwłok prezydenta Związku Polskich Kawalerów Maltańskich. Dziś przed południem, w kaplicy Kawalerów Maltańskich starożytnego kościoła św. Jana w Poznaniu, odbyło się nabożeństwo żałobne za spókoj duszy prezydenta Polskich Kawalerów Maltańskich śp. Bogdana hr. Hutten-Czapskiego. Rycerską kaplicę przybrano kirem i kwiatami, na środku zaś stanęła trumna metalowa ze zwłokami zmarłego. Mszę św. żałobną odprawił ks. kanonik Hutten-Czapski. W czasie żałobnego nabożeństwa męski chór kościelny św. Jana, pod**

Trumna ze zwłokami śp. hr. Bogdana Hutten-Czapskiego w kościele św. Jana.

dyrekcją p. Musielskiego, odpiewał Grubera „de profundis”, partie solowe natomiast wykonał śpiewak Opery Poznańskiej p. Ciążyński. W nabożeństwie uczestniczyli m. in. wiceprezydent Polskich Kawalerów Maltańskich ambasador Chłapowski, hr. Lossow, hr. Szoldrski, Adolf hr. Bniński, płk. Chłapowski, hr. Breza Taczanowski i in. Poza licznie przybyłym ziemianstwem zauważyliśmy m. in. b. marszałka senatu Wojciecha Trampczyńskiego, starostę Begalę, konsula francuskiego Dutard, prof. Dembiński i in. Po nabożeństwie trumnę ze zwłokami wyniesiono przed kościół, gdzie, po krótkich modlitwach, kapelan Kawalerów Maltańskich ks. prał. dr Mazurkiewicz, w

Zabójstwo policjanta w Poznaniu

Wzwany do interwencji podczas kłótni domowej starszy poster. Pinczak został zabity na miejscu — Zabójca Jerzy Wroński zbiegł i zabrał ze sobą pistolet automatyczny

Ofiarą obowiązku w całym znaczeniu tego słowa padł ubiegłej nocy st. posterunkowy komisariatu II P. P. na św. Łazarza śp. Franciszek Pinczak (ul. Strusia 1).

Śp. st. posterunkowy Pinczak wezwany został o godz. 3 w nocy do interwencji podczas awantury domowej w mieszkaniu Jerzego Wrońskiego przy

Śp. st. posterunkowy Franc. Pinczak

ul. Marcelego Mottego 6, gdzie został zabity przez Wrońskiego wystrzałem z pistoletu automatycznego kal. 7,66 mm. Po dokonaniu zabójstwa, Wroński zbiegł, wyskakując oknem z parterowego mieszkania.

Na miejscu wstrząsającego wypadku w mieszkaniu pp. Dąbrowskich, gdzie Wroński zastrzelił posterunkowego, przeprowadzono natychmiastowe dochodzenia. Przybył wiceprokurator Sądu Okręgowego Marski, kierownik wydziału śledczego na m. Poznań komisarz Nowakowski, zastępca kierownika urzędu śledczego kom. Kapuściński i kierownik komisariatu II aspirant Lubaszko.

Na miejscu zabezpieczono ślady i spisano protokół oględzin miejsca tragicznego wypadku, dokonano fotografii, pomiarów, szkiców itd.

Szczegóły zbrodni

Szczegóły krwawego zajścia są następujące:

Jerzy Wroński, zabójca śp. st. post. Franciszka Pińczaka, wrócił późno do domu. Z żoną i nieletnim dzieckiem mieszkał jako sublokator u urzędnika kolejowego Dąbrowskiego, zajmującego parterowe mieszkanie przy ul. Marcelego Mottego 6, przy zbiegu ul. Łukasiewicza.

Wroński — było to po północy — był prawdopodobnie podпиты — wszczął gwałtowną awanturę z żoną, której odgrażał się. Interwencję p. Stanisława Dąbrowskiego, sąsiadującego z Wrońskim, pozo-

astyście księży prałatów Zakrzewskiego i Hutten-Czapskiego, poświęcił trumnę ze zwłokami Zmarłego, po czym złożono na karawan samochodowy, który przewiezie zwłoki śp. hr. Bogdana Hutten-Czapskiego do Smogółca, gdzie odbędzie się pogrzeb. (Iz)

— * **Nieszczęśliwa emigrantka jeszcze nie wyjechała.** Kilka dni temu donosiliśmy o nieszczęściu, jakie spotkało emigrantkę Elżbietę Pakulową, której przed powrotem do Francji zachorowało w Poznaniu dwoje dzieci, przy czym jedno z nich zmarło. Pakulowa nie wyjechała jeszcze do Francji oczekując na powrót do zdrowia dwouletniej Janinki, która w dalszym ciągu przebywa w szpitalu dziecięcym św. Józefa. Emigrantka znalazła przytułek w Misji Dworkowej. (zd)

— * **Wygrana.** W znanej kolekturze loterii państwowej p. S. Centowskiego w Poznaniu (plac Wolności) padły znowu większe wygrane, a mianowicie 20 000, 2 000 i dwa razy po 1 000 zł. (Iz)

OSOBISTE

— * **Ślub.** W dniu 4 bm. w kościele parafialnym Matki Boskiej Bolesnej w Poznaniu na Łazarzu pobłogosławiony został związek małżeński pomiędzy urzędnikiem kolejowym, podporucznikiem rezerwy, p. Marianem Wójcikim i dyplomowaną drogerzystką p. Zbigniewą Szymczakówną, córką kupca śp. Franciszka Szymczaka i Kazimierzy z Korytowskich. Ślubu udzielił kuzyn panny młodej ks. prefekt Edmund Gierczyński z Trzemesznej w asystencji ks. Rakowskiego i ks. kleryka Wojciecha Kawickiego, również kuzyna panny młodej. Podczas aktu ślubnego piękne pienia wykonał kwartet męski. Po uroczystości kościelnej gości weselnych podejmowała z staropolską gościnnością matka panny młodej.

stały bezskuteczne, mimo, że p. Dąbrowski zapowiedział, iż wezwie policję celem uspokojenia awanturującego się Wrońskiego.

Gdy to wszystko nie pomagało, p. Dąbrowski udał się na komisariat II przy ul. Berwińskiego na św. Łazarzu i poprosił o pomoc w zlikwidowaniu nocnej awantury, zapowiadającej się groźnie.

Śp. posterunkowy Franciszek Pińczak udał się do mieszkania Wrońskich w towarzystwie swego kolegi, mundurowego policjanta, i p. Dąbrowskiego. Po otwarciu drzwi mieszkania, było to krótko przed godz. 3 w nocy, śp. post. Pińczak stojąc na korytarzu, oddziałającym mieszkaniu pp. Dąbrowskich od pokoju zajmowanego przez Wrońskich, wezwał Wrońskiego do otwarcia mieszkania. Drzwi pokoju Wrońskich zamknięte były na klucz.

W pewnej chwili Wroński uchylił drzwi swego pokoju i wyciągnawszy rękę strzelił z automatycznego pistoletu do śp. Pińczaka. Strzał był śmiertelny, gdyż śp. Pińczak ugodzony w serce padł na korytarzu i wyzionął natychmiast ducha.

Po daniu strzału Wroński zamknął drzwi pokoju na klucz i wyskoczył z okna parterowego mieszkania na podwórze, a następnie zbiegł przez ogrody i ukrył się, zabierając ze sobą rewolwer.

Na miejsce wypadku wezwano pogotowie ratunkowe 66-66, którego lekarz stwierdził zgon śp. Franciszka Pińczaka. Zwłoki tragicznie zmarłego przewieziono do zakładu medycyny sądowej.

Pościg za zabójcą

Za zbiegłym zabójcą Jerzym Wrońskim wszczęto natychmiastowy pościg, który jednak do godz. 12 w południe dnia dzisiejszego nie dał wyniku.

Wroński urodził się w dniu 24 stycz-

Jerzy Wroński, ścigany zabójca st. poster. Pinczaka.

nia 1908 r. w Mikołajowie w Rosji jako syn Andrzeja i Zofii. Z zawodu jest biuralistą i zatrudniony był do marca

RÓŻNE

— * **Przejęcie emerytur Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie.** Na ostatnim posiedzeniu Wydziału Wojewódzkiego przyjęto do wiadomości sprawę zatwierdzenia przez Ministerstwo Opieki Społecznej umowy z Poznańskim Samorządem Wojewódzkim w sprawie przejęcia zobowiązań emerytalnych wobec urzędników i pracowników byłego Zakładu od Wypadków w Rolnictwie. — Należy nadmienić, że wspomniany zakład uległ likwidacji w 1934 roku. (kl)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Falszerze monet.** W dniu 21 września r. przed Sądem Okręgowym w Poznaniu odbędzie się rozprawa przeciwko szajce fałszerzy monet. Pod zarzutem podrobienia nieustalonej bliżej ilości polskich monet 10, 5 i 2-złotowych, zasiadają na ławie oskarżonych Wacław Przybylski i Józef Palacz.

Równocześnie na ławach oskarżonych zasiadzie Ryszard Szymański, oskarżony o udzielenie pomocy przez dostarczenie cyny i gipsu potrzebnych do fabrykacji fałszyfikatów. Nadto zasiadzie na ławie oskarżonych Teofil Lemański i Władysław Palaczowa oskarżone o kolportaż fałszywych monet na terenie Poznania, Leszna, Gniezna, Inowrocławia i Torunia. Na rozprawę wezwano 13 świadków, oskarżonych będzie bronilo 6 adwokatów z Poznania. (k)

— * **Proces o krzywoprzysięstwo.** Przed Sądem Okręgowym w Poznaniu odbędzie się rozprawa przeciwko Jadwidze Surykównie oskarżonej z doniesienia dra Ostoi-Ostojkiego (Fr. Ratajczaka 10) o krzywoprzysięstwo. Na rozprawę wezwano 10 świadków w tym 2 lekarzy ginekologów. (c)

1936 r. w pewnej firmie wydawniczej, gdzie go jednak zwolniono. Od tego czasu był bezrobotny. Miał skłonność do uczestniczenia w libacjach i rozpijania się. Mierzy 1.70 m, jest szczupłym szatynem, o włosach zaczesanych w górę, piwnych oczach i gładko goloną twarzą. Zbiegły zabójca ubrany był w ciemnoszare spodnie w paski, czarne półbuty, brązową koszulę w paski; był bez marynarki i czapki.

Władze prokuratorskie i policyjne upraszają osoby, które by Wrońskiego napotkały gdziekolwiek, aby zawiadomiły o jego pojawieniu się natychmiast najbliższą jednostkę policyjną. Zbiegły zabójca zabrał ze sobą pistolet automatyczny kal. 7,66 mm.

Śp. Franciszek Pinczak

Śp. st. posterunkowy Franciszek Pinczak liczył 52 lata. Osierocił żonę i czworo dorosłych dzieci (2 synów i 2 córki). Jeden z synów jest żonaty, drugi po odbyciu wojskowości pracuje na kolei. Zmarły był uczestnikiem wojny światowej, powstania wielkopolskiego i odbywał służbę w wojsku polskim. Śp. Pinczak był również uczestnikiem wyprawy przeciw Litwinom w pasie granicznych w 1921 r. pod Podkamieniem. Zmarły był odznaczony Krzyżem Walecznych. Ostatnio był z oddziałem policji poznańskiej w Małopolsce.

Wówczas rozeszła się po Poznaniu wersja, iż śp. Pinczak zginął podczas tych zajęć, co wywołało powszechne współczucie, gdyż zmarły tragicznie ubiegłej nocy był na św. Łazarzu bardzo lubiany i cieszył się wielką popularnością. Chętny i usłużny, umiejętnie potrafił łagodzić spory i zatargi, nawet wśród typowych zawalidrogów. Taktowny i zarazem jowialny potrafił wypowiedzeniem dowcipnego słowa likwidować niekiedy groźnie zapowiadające się awantury.

Śmierci śp. Franciszka Pinczaka towarzyszy powszechny żal i współczucie. Wiść o zabójstwie śp. post. Pinczaka rozeszła się lotem błyskawicy po całej dzielnicy łazarskiej i już wczesnym rankiem kolportowano ją z ust do ust, przy czym wyrażono ubolewanie, iż zginął w tak tragicznych okolicznościach.

Cześć pamięci ofiarnego pracownika policji, który, po przebyciu wojen i długoletniej służbie, zginął w obronie cudzego życia i bezpieczeństwa! (kl)

KRONIKA POWIATOWA

Niebrwała okazja. Kto jeszcze nie jechał, ani nie tańczył w pociągu popularnym: dancing-bar-pullmany niechaj wyruszy z wycieczką w dniu 19. bm. o godz. 7.50 organizowana przez Delegaturę Ligi Popierania Turystyki w Poznaniu na „Targi Owocowe” do Wolsztyna.

Program przewiduje: powitanie gości na dworcu z orkiestrą, mszę św. w kościele parafialnym, zwiedzanie targów owocowych, wystawy rzeźb artysty Rożka, parku hr. Mycielskich, przejażdżki łódkami po jeziorze, wycieczki konne, turmanek chłopskich, dwa dancingi itd.

Bilety w cenie 3.40 zł do nabycia od poniedziałku w kasach biletowych i w biurach podróży w Poznaniu. Prócz tego nabyć można informator w cenie 30 gr. upoważniający do wstępu na wszystkie imprezy.

Pociąg zatrzymuje się na stacjach: Luboń, Steszew i Grodzisk.

Pociąg popularny do Warszawy wysprzedany. Delegatura Ligi Popierania Turystyki komunikuje, że pociąg popularny do Warszawy jest już wysprzedany. Następny pociąg popularny do Warszawy zorganizuje Delegatura na Powszechny Festiwal Szuki Polskiej w dniach 4 i 5 października br.

zg 1943

Koło Śpiew. im. Moniuszki w Poznaniu zaprasza wszystkich sympatyków na zabawę, która odbędzie się w Belwederze w sobotę, dn. 11. bm. o godz. 20. Wstęp za zaproszeniami, które otrzymać można w firmach wymienionych na afiszach.

zg 27 768/9

Restauracja w Hotelu Polonia Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie salę do zabaw i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa Ceny niskie. Wieczorem dancing.

Ng 48 728

„Ratusz jestem“

W czwartek dnia 9 bm. w godzinach popołudniowych w kierunku do Starego Rynku szło ulicą dwóch panów. Przy narożniku ulicy Nowej obok świeżo ustawionej bariery pełniący służbę policjant nr 1102 zwrócił przechodniom uwagę w grzecznej formie, że idą nieprawidłowo i poinformował ich jak należy przechodzić na skrzyżowaniach. Jeden z przechodniów odpowiedział:

— Jestem inteligentny i wiem jak chodzić.

Posterunkowy w dalszym ciągu w grzecznej formie informował wspomnianych przechodniów, żądając od nich prawidłowego przejścia przez krzyżówkę. Jeden z przechodniów rzucił pod adresem posterunkowego:

— Pan tego pożałuje, ja panu pokażę.

Policjant przystąpił do wylegitymowania niesformego przechodnia, który oświadczył:

— Ratusz jestem!

— Co za ratusz? — spytał policjant i zażądał w kategoriach wylegitymowania się, przytrzymał przechodnia, wprowadził go do składu p. Czabajskiego przy ulicy Nowej i przystąpił do spisania personalij.

— Czesław Soltyniak - Ratusz — podał przytrzymał do protokołu.

— Jaki Ratusz? — spytał ponownie policjant.

— Jestem Czesław Soltyniak, burmistrz miasta Wrześni.

W czasie spisania protokołu burmistrz wyrwał policjantowi ołówek i cisnął go ze złością na ziemię.

Posterunkowy zameldował o zajściu swym przełożonym. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— **Sprzedal cudzy wóz.** 32-letni Wawrzyn Paszek z Baranowa koło Poznania w grudniu ub. r. pożyczyl od swego sąsiada Kazimierza Nowaka wóz i sprzedał go za 60 zł. Sąd Grodzki skazał Nowaka na 6 tygodni aresztu. (k)

— **Zelżyła Misia.** Przed Sądem Grodzkim w Poznaniu stanęła 45-letnia Maria Starzyńska, żona droźnika kolejowego z Puszczykowa, oskarżona o słowne zelżenie przodownika Szczepana Misia. Sąd skazał Starzyńską na 3 tygodnie aresztu, zawieszając jej wykonanie kary na przeciąg lat 2. (k)

— **Kara za rozbój.** Przed Sądem Okręgowym w Poznaniu toczyła się rozprawa przeciwko Kazimierzowi Wiczorkowi z Obornik, oskarżonemu o rozbój.

Dnia 6 lutego br. Pelagia Jaśkowiakówna wraz ze swą siostrą szła wieczorem na zabawę do strzelnicy. Po drodze zaczęli ją Kazimierz Wiczorek, który wyrwał Jaśkowiakównie torebkę z zawartością 11,50 zł i zbiegł.

Został jednak ujęty i rozpoznany przez poszkodowaną.

Sąd Okręgowy w Poznaniu skazał go na 1 rok więzienia oraz pozbawił publicznych praw obywatelskich i honorowych na przeciąg lat 3. (k)

— **Spowodowali zabicie konia przez pociąg.** Przed Sądem Okręgowym toczył się proces przeciwko 55-letniemu Tomaszowi Brodzie, strażnikowi kolejowemu z Kozichłogów (pow. Poznań) i 25-letniemu robotnikowi Bronisławowi Scharowi, oskarżonym o to, że w dniu 23 grudnia ub. r. około godz. 7 rano przyczynili się do spowodowania katastrofy pociągu osobowego, zderzającego od strony Wągrowca do Poznania. Kilka minut przed przyjazdem wspomnianego pociągu, na przejazd kolejowy w Kozichłogach wjechał silnie obciążony mąką wóz młynarza Stanisława Rożka. W tej chwili strażnik opuścił barierę i pociąg wpadł na wóz, przy czym zabito jednego konia. Po rozpatrzeniu sprawy sąd skazał osk. Brodę na 6 miesięcy aresztu z zawieszeniem wykonania kary na przeciąg 5 lat, osk. Schara zaś na 3 miesiące aresztu z zawieszeniem na 3 lata. (k)

Z WIELKOPOLSKI

— *** BARCIN.** W dniu 1. 9. rb. oddał się z gospodarstwa p. Flejtra z Józefinka w niewiadomym kierunku Stanisław Witucki z Barcina, zatrudniony tam w charakterze pastuska. Witucki urodził się 17. 1. 1922. Jest 1,30 m wysoki, ma czarne oczy, włosy ciemno-blond krótko strzyżone, z przodu grzywka, duże nierówne zęby, niewyraźna mowa (jakala), na umyśle upośledzony. Ubrany był w popielatą marynarkę i długie spodnie, niebieską koszulę i niskie czarne buciki. Wszelkie wiadomości o pobycie zaginionego uprasza się kierować do posterunku P. P. w Barcinie. (bp)

— *** CZARNKÓW.** W środę rano wyruszyła wielka pielgrzymka na odpust Narodzenia Najśw. Marii Panny do Lubasza. Pielgrzymka wyruszyła pod przewodnictwem księży z kościoła parafialnego. W Lubaszu na intencje pielgrzymów odprawił ks. Bogacki przed cudownym obrazem misze św.

— W tych dniach wydobyto z Noteci zwłoki 17-letniego śp. Perskiego Teofila. Topielec wypłynął w odległości 1 km od miejsca wypadku. Zwłoki wyłowił pewien rybak.

— *** JAROCIN.** W Piekarzewie skradli nieznani sprawcy rower marki „Globus” na szkodę Młłera Zdzisława.

— W lesie maj. Koszki, gajowy Jan Mardzak postrzelił z dubeltówki w nogi Jana Salawę, zbierającego z swym synem grzyby. Krewkim strzelcem zajęły się organa policyjne.

— W Turku spaliła się stara plebania. Od palącego się domu zajął się chlew Stanisław Marciniakowej. Chlew wraz z inwentarzem i różnymi innymi sprzętami gospodarczymi spłonął zupełnie.

— We wtorek władze policyjne przyaresztowały Wacława Krychowskiego z Mieszkowa, mistrza piekarskiego, za zwałcenie nieletniej służącej. Zwyrodnialca przekazano władzom sądowym w Jarocinie.

— W niedzielę 12 bm. odbędzie się w Jarocinie w hotelu Centrum o godz. 10 północny zjazd przesyłów i naczelników Sokolego Okręgu Jarocińskiego. Tow. Gimn. w Polsce. (jp)

— *** KEPNO.** Naczelnika urzędu celnego w Lece Opat. p. J. Schulza przeniesiono na równorzędne stanowisko do Rawicza. Miejsce to zajął p. E. Jarsz z Gdyni.

— W Słupie pod Kepnem odbył się zlot rejonowy KSM m. połączonej z uroczystością 25-letniego jubileuszu miejscowego oddziału KSM m. Nabożeństwo odprawił ks. dziekan I. Nowacki z Kepna. Wzniosłe kazanie wygłosił ks. proboszcz Radzki z Donaborowa. Po defiladzie, w której brało udział przeszło 200 młodzieży przybyłych z całego powiatu, udano się na uroczyste zebranie, któremu przewodniczył ks. dziekan Nowacki. Referaty wygłosili ks. przewodniczący i prezes okr. p. por. Pankowski z Kepna. Sprawozdanie z 25-letniej działalności organizacji przedstawił p. Grzegorz Lorenc. Po południu odbył się bieg na 3000 m w którym I miejsce zajął St. Fraczkak. II — Wł. Skrobala i III — Adam Wróbel — wszyscy z Kepna. Dalszy ciąg zabawy urozmaiciły druhy tafeami narodowymi. (km)

— *** KROTOSZYN.** Nieznani sprawcy włamali się do mieszkani pastora Karola Bergera w Dobrzycu. Skąd po rozbioru szałaf zabrali z biurka około 250 zł gotówki, 3 wieczne pióra srebrne papierosnice kilka cygar i 100 sztuk papierosów, ogólnej wartości 365 zł. Po dokonaniu kradzieży zlodziejki zbiegli.

— Z zakładu fryzjerski-go p. Reitera przy ul. Florjańskiej, skradziono pozostawiony tam na sprzedaż aparat do trwałej ondulacji wartości 120 zł. Sprawcy kradzieży dotychczas nie ujawniono.

— *** NOWY TOMYSŁ.** Rolnik Robert Dalchau ze Strzeżewa pow. Nowy Tomysł, znalazł na swoim polu balonik dziecięcy wypełniony gazem. Na baloniku widniał napis „700-lecie Berlina”, oraz przypięte były dwa bilety wstępu na wystawę berlińską, odbywającą się w czasie od 14 sierpnia do 12 września rb. z dopiskiem, że znalazca baloniku upoważniony jest do zwiedzenia wystawy i korzystania z 50 pct ulgi kolejowej.

— W zabudowaniach gospodarczych W. Prifera w Przyłęku wybuchł groźny pożar. Spalili się doszczętnie dom mieszkalny oraz częściowo urządzenie domowe. Akcja ratunkowa była niezwykle utrudniona z powodu braku wody na miejscu i ograniczała się jedynie do zabezpieczenia sąsiednich zabudowań. Pożar powstał wskutek wadliwego komina.

— W ub. środę w sali „Kresowianka” odbyło się zebranie Chóru Kościelnego w Nowym Tomysłu. Referat wygłosił ks. prob. Cwieliński. W komunikatach zarządu podano szczegółowe sprawozdanie kasowe z odbytego zjazdu chórów kościelnych w Nowym Tomysłu.

— *** OBORNIKI.** Ostatni jarmark obornicki odbył się bez Żydów. Frekwencja kupujących oraz sprzedających była bardzo niska.

— W Polajewie odbyły się w tych dniach zawody rejonowe Straży Pożarnych zapoczątkowane uroczystym nabożeństwem. Okolicznościowe kazanie wygłosił ks. wik. Kubisz. Następnie odbyła się przed władzami defilada. Po południu przeprowadzono zawody.

— Stały przyrost dzieci spowodował, że korporecja miejskie przystąpiły do rozbudowy szkoły powszechnej o dalszych 6 klas. Budowa postępuje szybko naprzód.

— Bardzo uroczyste obchodzili druhy K. S. M. z. swoje doroczne święto patronalne. Trzydniowe rekolekcje prowadzone przez ks. asyst. Helkę, były prawdziwą strawą duchową dla młodzieży i dodały bodźca do dalszej intensywnej pracy. Rano wysłuchali druhy uroczystej mszy św. i przystąpili wspólnie do Stolu Pańskiego. Wieczorem odbyła się akademie, której program wypełniły śpiewy, deklamacje i referat ks. asyst. Helki pt. „Duch Chrystusowy w szkole i wychowaniu podstawa odbudowy narodów”. (sto)

— *** RAWICZ.** Stow. Pań św. Wincentego a Paulo wpadło na dobry pomysł urządzania czwartkowych kaw towarzyskich na cele charytatywne. Kawi to odbywają się co tydzień w kawiarni „Metropolka” i cieszą się dużą frekwencją.

— Tutejsza czytelnia TCL rozwija się pomysłnie. W ciągu bieżącego roku liczba czytelników wzrosła 4-krotnie, a liczba książek prawie 3-krotnie. Czytelnia posiada obecnie 250 członków i 1450 tomów. Celem zdobycia funduszy na zakup nowych książek TCL organizuje w dniu 11 bm. dancing w strzelnicy.

— Powiat rawicki, znany ze swej ofiarności na cele dobrobytu armii zamierza rozpocząć zbierkę dla ufundowania samolotu dla wojska. W najbliższym czasie ukarze się odpowiednia odezwa. (rs)

— *** SZAMOTULY.** U wylotów ulic ustawione zostały nowe tablice orientacyjne.

— **Pożar strawił dom mieszkalny na szkodę**

OSTRZEŻENIE dla Kupców branży bławatnej!

Wobec licznych nadużyć, dokonanych w ostatnim czasie przez rzekomych naszych przedstawicieli ofiarujących, poniżej cen fabrycznych, znane z wysokiej jakości nasze wyroby włókiennicze, których następnie nie dostarczają, zwracamy uwagę, że **jedynym naszym przedstawicielem** na Wielkopolskę, Pomorze i Gdańsk jest firma

Leon Jagielski w Poznaniu

Nikt inny nie jest upoważniony do zawierania transakcji w naszym imieniu. W interesie naszych odbiorców wszelkie nadużycia ścigać będziemy sądowo.

Bracia Czeczowiczka

Fabryka wyrobów bawełnianych w Andrychowie

Prz. 29 968-36.4

d. Ignacego Jesienka w Podrzewiu. Ogień powstał od wadliwie budowanego komina.

— Sekcja bokserska przy „Sokole” zakontraktowała trenera p. Majchrzyckiego z Sokola poznańskiego, znanego mistrza Europy i kilkukrotnego mistrza Polski. Lekcje odbywać się będą począwszy od 13 bm. w każdy poniedziałek w hotelu Eldorado.

— 18-letniego Stefana Antkowiaka z Wróblewa, którego z wypłatą posłał budowniczy p. Degórski z Pniew do Szamotuł, napadło w lesie dwóch nieznanymi osobnikami, odbierając chłopakowi 127 zł. Policja wszczęła dochodzenia.

— Dzień sportowy miejscowego klubu sportowego odbył się w ub. niedzielę. (sc)

— *** SWARZĘDZ.** W ognisku odbyło się zebranie miesięczne KSM m. pod przew. prezesa p. Ochowiaka. Aktualny referat nt. „Zagadnienie mniejszości polskiej na terenie Rzeszy niemieckiej” wygł. Stefan Dytkiewicz. Drugi referat o historii śpiewu kościelnego przedstawił Stefan Baczkowski. W końcu omawiano szereg spraw organizacyjnych a m. in. pielgrzymkę do Tulca w dniu 12 bm.

— Z okazji odpustu Narodz. Najśw. Marii Panny wyruszą ze Swarzędza dwie pielgrzymki: jedna do Dąbrowki Kościelnej, druga do Tulca. Na intencje pielgrzymek odprawi się uroczyste nabożeństwo. Porządek nabożeństwa w Tulcach jest następujący: pierwsza msza św. celebrycie ks. prob. Wieszehanowski ze Śniecisk, kazanie wygł. proboszcz wojskowy ks. Dymarski z Poznania. Druga sume odprawi ks. kan. dr Janicki ze Środy, a kazanie wygł. ks. prob. Bratkiewicz ze Sławia.

— O Swarzędzu — mieście stolarzy, wygł. odczyt przez radio w Warszawie ks. mgr Maksymilian Rode.

— W ramach III Targów Meblowych w Swarzędzu w czasie od 5 września do 3 października odbywać się będą na terenach targowych i w kilku jeszcze innych punktach miasta wielki konkurs strzelania, organizowany przez Miejski Komitet Budowy Stadionu. Czysty dochód z powyższej imprezy przeznaczony jest na zatrudnienie bezrobotnych w miesiącach zimowych przy dokończeniu budowy stadionu. (er)

— *** SREM.** Na zjazd Stronnictwa Narodowego, który odbędzie się w niedzielę 12 bm. w Gostyniu zarząd miejscowego koła S. N. otrzymał 50 pct zniżkę na przejazd autobusami. Odcieczek ze Sremu nastąpi o godz. 8.40. Uprasza się o jak najliczniejszy udział w zjeździe.

— *** SREM.** W przeddzień święta Patronki Kat. Stow. Młodz. z. odbędzie się trzydniowe rekolekcje poprzedzone drogą krzyżową, które rozpoczyna się w czwartek, dn. 9 bm. Nauki rekolekcyjne ogłoszone będą w kościele farym o godz. 20.30. W niedzielę odprawi się w intencji Stowarzyszenia msza św., podczas której druhy przystąpią do wspólnej komunii św. W południe w sali domu katolickiego odbędzie się uroczysta akademie ku czci Najśw. Marii Panny dla parafian ze wsi, a o godz. 20 dla parafian z miasta.

— Izba Rzemieślnicza w Poznaniu zorganizowała w sali hotelu „Centralnego” jednodniową odprawę dla rzemieślników kandydatów do egzaminu mistrzowskiego. Wykłady trwały z przerwą obiadową do godz. 18, brało w nich udział przeszło 100 osób.

— W kościele farym pobogosławił ks. Florian Deresiński związek małżeński brata swego p. Władysława Deresińskiego, urzędnika Zarządu Miejskiego z p. Zofia Słomińska.

— Przed Sądem Grodzkim w Sremie na sesji w Kórniku zasiędl na ławie oskarżonych robotnicy rolni z Dzieńmierowa, 35-letni Marciniak Wincenty, 23-letni Jankowiak Stefan, 20-letni Antkowiak Kazimierz i 22-letni Antkowiak Józef pod zarzutem udziału w bóje, w czasie której używali niebezpiecznych narzędzi, jak widel i lopat. (sn)

— *** SRODA.** Dnia 8 bm. nastąpiło uroczyste zakończenie kursu kroju krawieckiego. Kurs organizowany był przez miejscowy Cech krawiecki.

— W ciągu ubiegłego miesiąca Urząd Stanu Cywilnego w Środzie notuje 17 urodzin i 11 zgonów.

— W przyszłą niedzielę, dn. 12 bm. Tow. Uczestn. Powst. Włkp. 1918-19 w Środzie obchodzi 15-lecie swego istnienia. Uroczyste zebranie odbędzie się w sali p. Zielonki o godz. 14.

— Srebrny jubileusz małżeński obchodzili pow. komendant P. P. p. Eugeniusz Madejczyk z żoną Stefanią z Kłopotowskich.

— W nocy z środy na czwartek nieznani sprawcy dokonali włamania do Hurtowni Tytoniowej p. Rogalskiego i skradli towaru za około 300 zł.

— W ub. niedzielę, dnia 5 bm. urządził tu. Klub Sportowy „Legia” swój doroczny „Dzień Sportu”. Do rywalizacji stanęły na boisku „So-

kola” obce drużyny: „Warta” i KPW Poznań, w zawodach lekkoatletycznych. Do rozgrywek piłki nożnej stanęła z miejsc. drużyna „Naprzód”. Punktacja w zawodach lekkoatletycznych wypadła następująco: „Warta” 66 p., KPW 60 p., „Legia” 33 p. W zawodach piłkarskich zwyciężyła zastrzeżona „Legia” w stosunku 8:1 (3:0). W grze w koszykówkę ponownie KPW a „Legia” wynik wypadł w stosunku 77:21, w siatkówkę 30:17. W biegu na 100 m uzyskał członek KPW czas 11,3 sek., w siatku wżwyż p. Komisarek z „Legii” 1,60 m.

— Właściciel młyna motorowego w Wiktoria w pow. średzkim p. Stanisław Barciszewski z Gniezna gdzie prowadzi spedytorstwo kolejowe wydzierżawił młyn Niemcowi z Kujaw p. Błeyowi.

— W Środzie odbył się drugi jarmark bez Żydów. Organizacja jarmarku zajęło się miejsc. Kolo S. N. — Wydział Gospodarczy.

— Pożar strawił stóg zboża w Brodowie. Straty wyniosły ok. 6000 zł. (sc)

— *** WOLSZTYN.** Wielki pożar wybuchł we wtorek w majątku Obrą pow. Wolsztyn. Spaliły się 4 stogi żyta, młocarnia i wóz roboczy. Pożar powstał od isker wydobywających się z komina maszyn parowych.

— Dzień cichych urzędów Tow. Pań Miłosierdzia w Wolsztynie w Środę, Chorych wzięziono do kościoła powózkami i ulokowano w wygodnych krzesłach. Msze św. odprawił ks. dziekan Bambicki. Wzruszający był moment, gdy chorzy przystępowali do Stolu Pańskiego. Służbę sanitarną pełnili członkowie P. C. K.

— W tut. Sierocińcu wybuchł tyfus. Zastosowano wszelkie środki zapobiegawcze. (wo)

— *** WRZEŚNIA.** Kurżawa Stanisław zamieszkały w Miłosławiu zasiędl na ławie oskarżonych Sąd Okręgowy w Gnieźnie na sesji wyjazdowej we Wrześni pod zarzutem bigamii, a mianowicie zamierzał on zawrzeć związek małżeński z niej. Wiktorią Czarczyńską. O fakcie tym dowiedziała się jego prawowita żona Leokadia, która obecnie zamieszkuje w Puszczykowie i zgłosiła do P. P. o powożym. Sąd skazał Kurżawę z art. 191 k k na 6 miesięcy więzienia z zawieszając karę na 4 lata.

— Stanisława Skorupskiego z Książna oskarżał sąd z art. 187 i 264. Trudnił się on zwózka mleka dla poszczególnych gospodarzy do wrzesińskiej mleczarni. Sfałszował on asygntate na nazwisko rolnika Hainzego z Książna i pobrał za niego w Banku Pożyczkowym we Wrześni 116,83 zł, które sobie przywłaszczyl. Na rozprawie sądowej Skorupski przyznał się do popełnionego czynu. Sąd skazał go na 7 miesięcy więzienia.

— W niedzielę, dnia 3 października urządził grono amatorów pod reżyserią p. Bykowski przedstawienie teatralne. Dochód z imprezy przeznaczony w całości na odnowienie kościoła we Wrześni. Na przedstawienie to składa się komedia-opera „Skalmierzarki” Kamińskiego. (rw)

— *** ZABIKOWO.** W związku z notatką zamieszczoną w nrze 410 z dnia 9 bm., otrzymujemy pismo od p. dra Stachowicza, w którym m. in. wyjaśnia, że „nie będzie rzeczą dziwną, jeżeli lekarz w nocy nie wpuszcza do swego mieszkania podchmielonego towarzystwa, nieznającego sobie, a domagającego się w sposób natargowy i gwałtowny przy użyciu groźby — opatrunku pobitego wskutek napadnięcia przez nieznającego osobnika”. — Tyle w tej sprawie, która tym samym uważamy za wyczerpaną pozostawiając jej dalsze rozpatrywanie właściwym czynnikom.

KSIĘGI STANU GWYILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 10 bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Urządnik Państw. Zakładu Umundurowania Feliks Pikor i Marianna Kuraczykówna; robotnik Andrzej Kustoń i Jadwiga Susówna, oboje w Sierakowie, pow. międzychodzki; owdów, pomocnik ślusarski Roman Nawrocki w Gostyniu nad Kaną i Teodozja Szafranska w Krobi Starej, pow. gostyński; karmelkarz Jan Kasprzak i Józefa Borowiakówna w Lesznie; szofer Stanisław Ratajczak i Seweryna Wilhelmi; robotnik Stefan Kijak i robotnica Zofia Nowacka; strażnik kolejowy Henryk Nowaczyk i kuśnierka Rozalia Kiziorek; robotnik Stanisław Gawroński i służąca Ludwika Kamińska; retuszer Chaim-Izrael Kusmirak i urzędniczka prywatna Rajzla Tenenwurcel w Krakowie.

Zgony

Dnia 11 bm. zapisano następujące zgony: Marcin Tuliszka, palacz, 61 lat; Herman Oskar Walter, kapitalista, 79 lat; Antoni Pródka, handlarz towarów krótkich — piekarz, 74 lata; Piotr Diamentowski, kupiec — zbożowiec, 39 lat; Mirosława Królikowska, 2 lata, 9 mies.; Kazimierz Michalski, kowal, 67 at.

STAN POGODY W POZNANIU

11 września 1937

Temperatura 7 godz. + 9,2, 13 godz. + 15,4.

Ciśnienie 7 godz. 748,7 mm, niskie

13 godz. 748,9 mm.

tendencja barom.: ciśnienie stałe

Zachmurzenie 7 godz. pochmurno

13 godz. pochmurno

Wiatr 7 godz. kierunek południowy, szybko, 1 m/sek.

13 godz. kierunek poł-wsch. szybko, 3 m/sek.

Temperatura w dniu 10 września br. była:

najwyższa + 16,4 o godz. 15,30

najniższa + 9,5 o godz. 21

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:

Pogoda: Nadal chłodno i pochmurno z przelotnymi przejaśnieniami.

Jutro 2560 Kaliszan przyjedzie do Poznania

Jak wiadomo, jutro w niedzielę przyjeżdża z Kalisza do Poznania dwoma specjalnymi pociągami wielka wycieczka mieszkańców tego grodu, w olbrzymiej liczbie 2560 osób.

Pierwszy pociąg do Poznania wyjeżdża z Kalisza o godz. 7.30, a drugi o godz. 7.50. Do Poznania pierwszy pociąg przybędzie o godz. 10.14, a drugi o godz. 10.34. Oba pociągi z Kalisza przyjeżdżają w Poznaniu na dworcze letnim (dawnym cesarskim), gdzie nastąpi powitanie przez Zarząd Miejski m. Poznania. Z dworca udadzą się Kaliszanie w pochodzie na nabożeństwo do Fary, przy czym po drodze złożą wieniec przed pomnikiem Serca Jezusowego.

Jak się dowiadujemy w powitaniu wycieczki na dworcze weźmie udział „Kolo Kaliszan” w Poznaniu z prezesem drem Matuszewskim na czele.

Po nabożeństwie, które ukończy się o godz. 12 w południe, Kaliszanie zbiorą się obok Fary na placu Kolegiackim, skąd pod wodzą przewodników, zaopatrzonych w odpowiednie tablice, udadzą się na zwiedzanie zabytków i obiektów przemysłowych. Z poznańskich zakładów przemysłowych udostępniowane będą dla interesantów z Kalisza następujące: fabryka wódek Kantorowicza, fabryka konserw i wędlin Braci Dawidowskich, największa w Polsce fabryka kopert i papierów listowych Kreglewskiego, Drukarnia Polska Spółka Akcyjna (Wydawnictwo „Kuriera Poznańskiego”, „Orędownika”, „Ilustracji Polskiej” i „Wielkopolanina”) fabryka baterii elektrycznych i łańcuchów rowerowych „Centra”, fabryka artykułów spożywczych „Knorr” itd.

Dla kupców kaliskich otwarte będzie specjalnie, w czasie od godz. 12 do 15, biuro i resursa Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich przy al. Marszałka Piłsud-

PORADZIŁ SOBIE Z PODKOWA

Znów spotkałem się z młodym ryśnikiem, którego stale prześladowa pech z powodu rzekomo podkowy, która zamiast przynosić szczęście znalazcy... sprawdziła mu same nieszczęścia.

— Dobrze, że pana spotykam — zagadnął mnie ów nieszczęśliwiec.

— A to czemu?
— Opowiem panu coś
— Znów o nieszczęściach może?
— Słowo o nich, a później...
— Co później?

— Powoli, zaraz. Przedtem nim zdecydowałem się na stanowczy krok miałem dalsze serie niemiłych przygód. Raz chciałem wybrać się do rodziców na prowincję autem ciężarowym znajomego, na przejazd koleją nie miałem bowiem pieniędzy. Wobec tego, że trzykrotnie się spóźniłem, za czwartym razem stawilem się na miejsce odjazdu auta na dwie godziny wcześniej. Auto jak na złość, spóźniło się i musiałem czekać 3 godziny. Była godz. 12 w południe. Wdrapałem się na samochód, usadowilem na jednej z pak i przykryłem jakąś płachtą, gdyż zaczął padać deszcz. Samochód miał ruszyć za chwilę. Czekałem na to dość długo, aż wreszcie... zasnąłem. Gdy się obudziłem, po kilku godzinach, zapytałem gdzie jesteśmy. Otrzymałem odpowiedź, że jesteśmy na razie w Poznaniu. Była godzina dopiero w pół do piątej po południu. Straciłem cały dzień i nie ruszyłem się w ogóle z miejsca, bo właściciel samochodu miał do załatwienia jakieś dodatkowe nadprogramowe interesy, a o mnie, śpiącym pod brezentem, zapomniał.

Podczas Kongresu Chrystusa Króla — opowiada mi dalej ów klasyczny pechowiec — miałem znów taką przygodę. Siedzę w Auli U. P. i rysuję na zamówienie jakiegoś biskupa grecko-katolickiego z broda. Widzi to jakaś starsza pani i zapytuje mnie o coś po francusku. Wobec tego, że znałem tylko dwa słowa francuskie: „non” i „pardon”, odpowiedziałem jej po niemiecku: „Was?”. Starsza pani myśląc, że znam widocznie niemiecki, mówi do mnie po niemiecku. A ja i tego języka nie znam. Czym prędzej więc ułotniłem się z sali w obawie, aby nie zagadnęła mnie po angielsku. Oczywiście rysunku nie wykonałem. I to wszystko przez podkowę, — zakończył smętnie.

— Wyrzucił ją pan, jak radziłem?
— Wyrzucił?... Nie, ale poradziłem sobie w inny sposób... Wyprowadziłem się i zostawiłem swemu następcy, fatalną podkowę.

— I chyba teraz nie prześladowa pana nieszczęście?

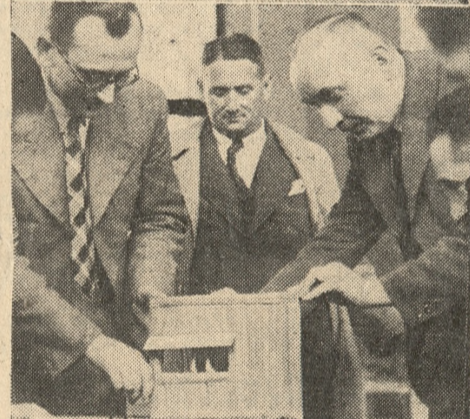
— Wszystko się odmieniło. Kilka dni temu dostałem już nawet zamówienie na kilka rysunków, a kolega zamówił mi dług, który zawsze uważałem za zupełnie nie-realny. Pech przeniósł się najwidoczniej do kogo innego. (zd)

skiego 37. Dla rzemieślników urządzony będzie dyżur od godz. 12 do 14 w Izbie Rzemieślniczej przy ul. Ratajczaka 21, wejście z Wałów Zygmunta Augusta. Rzemieślnicy kalisy będą mogli zasięgnąć tam informacje, szczególnie w dziedzinie osiedlania się rzemieślników polskich na kresach wschodnich.

Komitet przyjęcia w Poznaniu pomyślał również o ewentualnym zmniejszeniu uczestników wycieczki kaliskiej i przystąpił do nich Izbę Wypoczynkową w Domu Akademickim,

W przededniu wielkiego Festynu Ludowego

Prace nad przygotowaniem wielkiego Festynu Ludowego na terenach Targów Poznańskich prowadzone są z wielkim rozmachem. We wszystkich halach targowych od strony ulicy Bu-

PRZYGOTOWANIA DO WIELKIEGO FESTYNU

U góry transparenty i stoiska w dziale bufetów, u dołu organizatorzy: mgr Waszak (z lewej) i p. B. Kapela (z prawej) demonstrowają na modelu, iż konkurs na „najładniejsze nożki” będzie imprezą estetyczną i nieobrażającą uczuć przyzwyczajonych.

O powyższym zawiadomiony został dział prehistoryczny Muzeum Wielkopolskiego, z ramienia którego wyjechała do Mrowina p. dr Karpińska i rozpoczęła pracę wykopaliskową.

W pracy tej pomagali jej bardzo chętnie więźniowie, których oddało do dyspozycji p. dr Karpińskiej kierownictwo kolonii.

Ogółem znaleziono 20 grobów, pochodzących z epoki żelaznej a więc sprzed około 2500 lat. Są wśród nich groby tzw. kultury skrzynkowej (jednostkowe i rodzime) i podkloszowej (nazwanej tak od odwróconego dnem do góry klosza, nakrywającego urnę z kośćmi zmarłych). W jednym miejscu znaleziono leżące obok siebie groby trzech kultur: skrzynkowej (pragermańskiej), podkloszowej (jakichś bałtyckich plemion) i ludności jam ciępalnych (dotąd bliżej nie określonej). W grobie tzw. kultury ludności jam ciępalnych leżał obok kości guzik brązowy z dwoma uszkami; ułamek naszyjnika brązowego, poza tym groby zawierały tylko kości. Groby skrzynkowe i podkloszowe, bardzo starannie zbudowane z kamieni polnych i lupanych (co widać dobrze na jednym z naszych zdjęć), znajdowały się na głębokości od 18—20 cm pod powierzchnią terenu. Oprócz tych grobów znalazła p. dr Karpińska ognisko i ślad słupa chaty. Istnieje przypuszczenie, że cmentarzysko w Mrowinie zostało założone na ruinach starszej osady.

Więść o wykopaliskach rozniosła się szybko po okolicy wzbudzając zrozumiałe zaciekawienie. Teren wykopaliskowy od-

wały Leszczyńskiego 6, gdzie osoby znuzone będą mogły bezpłatnie wypocząć i nabrać sił do dalszego zwiedzania Poznania.

W Poznaniu czynione są obszernie przygotowania na jak najwspanialsze przyjęcie wycieczki z Kalisza. Ustawia się już maszty sztandarowe na trasie pochodu wycieczki kaliskiej z dworca do Fary, dekoruje gmachy i czyni przygotowania do wieczornej iluminacji.

Wyjazd z Poznania pierwszego pociągu nastąpi o godz. 23.55 (przyjazd do Kalisza 3.27), a drugiego o godz. 0.10 (przyjazd do Kalisza 3.40).

Mieszkańcy Poznania wezmą niewątpliwie liczny udział w powitaniu kaliszan na dworcze i okażą im swoje najserdeczniejsze uczucia.

Na zdjęciu moment odkrywania grobu przy pomocy więźniów z kolonii rolnej w Mrowinie.

zostaną badaniom naukowym. Dalsze prace wykopaliskowe uległy przerwie wskutek konieczności zaorania żytem terenu. Będą one podjęte ponownie na jesieni przyszłego roku. (zd)

Jutrzejsze wyścigi

Jutro, 12 bm. na torze w Ławicy rozegranych zostanie siedm goniw. Pięć płaskich, jedna z plotami i jedna z przeszkodami. Początek goniw o godz. 15-tej. Komunikacja autobusami do Mostu Teatralnego pom. godz. 13.30 i 15.15.

- Mianowicie:
1. Płoty (2 400 m): Hajdamak IV, Memoria, Saturn, Gwiazdor, Galahad.
 2. Przeszkody (4 200 m): Huragan IV, Fosgen, Hassan Bej, Torino, Herszt.
 3. Płaska (1 300 m): Karapet, Lavitta, Jawajka, Hindus, Ijola, Zawiejca II, Lusja, Fifikus.
 4. Płaska (2 400 m): Rywał, Pan Benet, Judica, Sarmata, Madelene, Tanagra II, Memoria.
 5. Płaska (2 200): Dumka, Morwa, Jurand III, Chojrak, Jarema IV, Kram, Sekret, Lorenzo, Foryś, Voleur.
 6. Płaska (2 200 m): Hajdamak IV, Dumka, Chojrak, Farys II, Debello, Gdańszczanka, Esdras, Garuffa, Jarema IV, Foryś, Łaps, Kiwi, Voleur, Morwa, Kram.
 7. Płaska (1 800 m): Saturn, Pan Benet, Sarmata, Donetta, Ever More, Miss Palu, Gwiazdor, Eleazar.

Nasze typy

Bieg I: Galahad, Hajdamak IV; II: Torino, Herszt; II: st. hr. Mielżyńskiego, Hindus; IV: Madelene, Memoria, Pan Benet; V: Voleur, Morwa, Foryś; VI: Esdras, Łaps, Jarema IV i VII: Eter More, Miss Palu, Donetta.

Z POMORZA

— * **DZIAŁDOWO.** Podczas prac w polu wykopano u rolnika Bogustawskiego szkielet mężczyzny, dobrze zachowane obuwie i strzepy munduru wojskowego. Są to zwłoki żołnierza z armii bolszewickiej, który podczas inwazji na Pomorze postradł życie. Zwłoki pogrzebano na cmentarzu poległych.

— * **GRUDZIADZ.** Ujawniony przez prasę fakt udzielenia dodatniej opinii w sprawie nadzoru sądowego kupca żydowskiego Israelowicza przez prezesa i sekretarza Tow. Kupców Samodzielnych wywołał w kołach kupiectwa polskiego w Grudziądzu ogólne oburzenie, czym dano wyraz na ostatnim zebraniu zorganizowanego kupiectwa. W burzliwej dyskusji potępiono postępek obu członków zarządu, wychodząc z założenia, że T. K. S. nie jest upoważnione do wydawania opinii o niezłonkach. W rezultacie uchwalono wotum nieufności prez. Witkowskiego i sekret. Bittnerowi. Agendy towarzystwa przejęli do następnego nadzwyczajnego zebrania walnego wiceprezes Józef Mazur i zast. sekretarza Seweryn Szubarga.

— Przed Sądem Okręgowym toczył się proces przeciw lekarzowi drowi Behrendlowi z Gniezna, oskarżonym z art. 243 i 511 k. k. W miesiącu lutym rb. dr B. wezwany został na wieś do rozwiązania położnicy Szewczykowej. Akuszerka, obawiając się komplikacji u swej klientki wysłała do dra B. dwa pisma o natychmiastowe przybycie, jedno do siebie, a drugie od siostry. Lekarz udzielił wysłańcowi wymijającej odpowiedzi względnie żądał dostarczenia lokomocji. Ponieważ miał położnicę był bezrobotny i bez środków pieniężnych, nie mógł się wystarać o żaden środek lokomocji, a chora pozostała bez opieki lekarskiej. W międzyczasie nastąpił poród, a dziecko przyszło martwe na świat. Wyrokiem sądu dr B. skazany został wobec biernego zachowania się w powyższym wypadku na karę aresztu przez 3 miesiące z zawieszeniem. (gn)

— * **TORUN.** W związku z otwarciem nowego sezonu teatralnego Teatru Ziemi Pomorskiej odbyła się konferencja prasowa, na której dyr. Bracki omówił nowy zespół i repertuar na najbliższy czas.

— W Nieszawce pod Toruniem samochód półciężarowy najechał na robotnika Franciszka Mrowczyńskiego, tak, że doznał groźnych obrażeń ciała i został przewieziony do szpitala miejskiego. Nazwiska szofera i właściciela nie udało ustalić. Zbiegli oni nie poznani.

— Prace przy odnowieniu domu zabytkowego przy ul. Mostowej, tzw. pałacu Fingera z 1742 roku dobiegają końca. W domu tym urodził się pierwszy ekonomista polski Fryderyk hr. Skarbek. Z okazji odnowienia historycznego gmachu Kolo Prawników i Ekonomistów zamierza ufundować tablicę pamiątkową ku czci Skarbka, a dyr. Konserwatorium Muzycznego, Piotr Perkowski tablicę ku czci Chopina, który przebywał w domu Skarbków.

— Groźny pożar powstał w majątności Obrab w pow. toruńskim własności Kalksteinów z Pluskowskiej. Wskutek wadliwego komina ognień strawił dom mieszkalny z urządzeniem i chlew,

kowskiej panuje ruch jak gdyby przygotowywano stoiska na Targi czy wielką wystawę.

Kierownictwo Festynu z p. Bolesławem Kapelą na czele, mając doświadczenie z I Festynu, urządzonego z wielkim sukcesem w kwietniu rb., dokłada starań, by II Festyn udał się jeszcze lepiej. Na cele Festynu oprócz hal wystawowych oddano także wielki plac Marka. Na placu tym ustawia się szereg kiosków do różnego rodzaju gier i zabaw towarzyskich. W wielkim basenie nieczynnego wodotrysku urządzone będzie wielki dancing. Poza tym instaluje się tam kilka strzelnic, „grę w rybę”, koła szczęścia, grę w kostkę itd. Trudno wymienić tutaj wszystkie przygotowane rozrywki, dość jednak stwierdzić, że przygotowano ich blisko trzydzieści.

Kierownictwo Festynu, przewidując, że ludziska, zmęczeni wędrowką po różnego rodzaju kioskach rozrywkowych, będą mieli podwójny apetyt, przygotowało niemal dwadzieścia bufetów, których główną zaletą będą bardzo niskie ceny.

Cały Festyn zajmuje teren 30 tysięcy metrów kwadratowych. Na tym wielkim terenie zmieści się wygodnie do 50 tysięcy osób. Spodziewać się należy, że II Festyn Ludowy zgromadzi licznych mieszkańców naszego miasta, tym bardziej, że cały dochód z imprezy przeznaczony jest na pomoc zimową dla bezrobotnych w Poznaniu.

*

Wobec tego, że w propagandowym biuletynie II Festynu Ludowego ukazała się omyłkowo wiadomość, iż w organizacji jego biorą udział Stowarzyszenia św. Winc. à Paulo oraz wydrukowany został jeeden z wierszy o treści nieodpowiedniej — Komitet Organizacyjny Festynu wyjaśnia, że rzeczy te dostały się na łamy Biuletynu przez proste przeoczenie w pośpiechu pracy przygotowawczej.

Cmentarzysko z epoki żelaznej w Mrowinie

wiedzieli mieszkańcy Mrowina i okolic, a zwłaszcza młodzież szkolna. M. in. przyglądały się pracom z dużym zainteresowaniem dzieci ze szkół powszechnych w Mrowinie, Cerekwicy i Krynkwowie, które brzybiły tutaj pod kierownictwem swych nauczycieli.

Wszystkie groby starannie rozebrano. Zawartość ich, a więc klosze i urny z kośćmi będą w tych dniach przewiezione do Muzeum Wielkopolskiego, gdzie poddane

Doskonale zachowany grób podkloszowy.

DZIAŁ GOSPODARCZY

„Przyszłość” i kasy komunalne

Nadesłano nam poniższe uwagi z kół ubezpieczeniowych:

Niedawno P. K. O. zdementowała oficjalnie pogłoski o rzekomym zamiarze przejścia portfetu towarzystwa ubezpieczeń „Przyszłość”.

Losy tej byłej przybudówki osławionego „Feniksa”, obsługującej na równi z nim przeważnie klientelę żydowską, waży się teraz — w Komunalnych Kasach Oszczędności. Zależą od tego, czy na ponowny apel K. K. O. powiatu warszawskiego zechcą one subskrybować dla „Przyszłości” 3 miliony złotych kapitału akcyjnego. Wysuwa się tu hasło spolszczenia tej dawniej żydowsko-zagranicznej placówki i przekształcenia jej na przedsiębiorstwo rzeczywiście polskie i krajowe, oparte o silną podstawę finansową naszych K. K. O.

Trzeba jednak trzeźwo zdawać sobie sprawę, że w towarzystwie ubezpieczeń można spolszczyć skład akcjonariuszy, rady nadzorczej, zarządu, można spolszczyć ewtl. także personel, ale nie można spolszczyć — ubezpieczonych, jeżeli 80 albo 90 pct z nich stanowią „niearyjczy”. Właśnie ubezpieczeniowiec byłby najdotkliwszą stratą w razie likwidacji towarzystwa i wszelka akcja „ratownicza” działa w pierwszym rzędzie w interesie tych ubezpieczonych.

Tym samym dotykamy drugiej sprawy. Czy środki publiczne, szczególnie pochodzące z oszczędności „szarego człowieka”, z oszczędności szerokich warstw społeczeństwa polskiego, są powołane do latania dziur i deficytów, wytworzonych przez niesolidną i rabunkową gospodarkę elementów zagraniczno-żydowskich? Już niejednokrotnie opinia publiczna musiała stawić sobie pytanie: Co ze stanowiska ogólnego-gospodarczego jest celowsze: pozostawienie komórki niezdrowej, deficytowej swemu losowi — czy też zaryzykowanie jeszcze kilku milionów na akcję ratowniczą?

Tow. „Przyszłość” od szeregu lat gospodarzyło stale z deficytem. Już w chwili, gdy K. K. O. powiatu warszawskiego nabyła cały portfel akcji „Przyszłość” za cenę zł 67.000,— od splajtowanego „Feniksa”, deficyt przewyższał i zatem pochłoniął cały kapitał akcyjny „Przyszłości”, wskutek czego już wówczas instytucja ta była bez kapitału akcyjnego i już wtenczas wypłynęła koncepcja zasilenia jej nowym kapitałem akcyjnym przez wszystkie K. K. O.

Jednak w następnych miesiącach wytworzył się nowy deficyt: zł 380.000 wg. oświadczeń zarządu, a przeszło 1 miln. złotych wg. stwierdzeń specjalnej komisji, wyłonionej do zbadania stanu majątkowego „Przyszłości”. Gdy w następstwie Państwowy Urząd Kontroli

Ubezpieczeń słusznie stawiał alternatywę: albo 3 miliony nowego kapitału akcyjnego, albo likwidacja, i gdy subskrybca na terenie K. K. O. wydała zaledwie nieco ponad 1 milion złotych, tow. „Przyszłość” ogłosiło w czerwcu rb. swoją likwidację.

Czy w angażowaniu się przez K. K. O. w tym przedsięwzięciu sumą bądź co bądź milionową społeczeństwo będzie mogło widzieć tę potrzebną ostrożność, do jakiej właśnie K. K. O. są w szczególnej mierze obowiązane w zakresie swojej polityki finansowej? Prasa donosiła ostatnio o braku w tow. „Przyszłość” około 700.000 zł w przepisywanych rezerwach (w funduszu ubezpieczeniowym), a zł 1.300.000 w kapitale akcyjnym.

Według lansowanych usilnie koncepcyj oparcie się tow. „Przyszłość” o K. K. O. nie miałyby ograniczać się do subskrybowania kapitału akcyjnego. K. K. O. miałyby też akwirować ubezpieczenia dla „Przyszłości”, miałyby nawet wystawiać polisy przy ubezpieczeniach tzw. ludowych na małe sumy, miałyby też inkasować składki ubezpieczeniowe. Jak mają K. K. O. akwirować ubezpieczenia? Czy mają zatrudniać agentów i inspektorów ubezpieczeniowych? Czy mają powiązać akwizycje ubezpieczeniowe z swoją akcją kredytową może w tej formie, że klient będzie mógł uzyskać kredyt w K. K. O. tylko pod warunkiem ubezpieczenia się na życie itd.? Korzystający

z kredytu w K. K. O. odczuliby tę inowację jako nowe utrudnienie i uciążliwe podrożenie kredytu. Zwykle niewątpliwie kończy się na tym, że prócz pierwszej raty składki ubezpieczeniowej, potrąconej przy udzieleniu pożyczki przez K. K. O., pożyczkobiorca żadnej dalszej raty składki nie wniesie i ubezpieczenie po krótkim czasie już upadnie — a na tak krótkotrwałe ubezpieczenia nie może opierać się byt instytucji ubezpieczeniowej. Oby zbyt różowy optymizm i brak praktycznego doświadczenia fachowego autorów takich projektów nie naraził na rozczarowanie wszystkie strony, a więc i K. K. O. i ubezpieczających i tow. „Przyszłość” również!

Tylko zupełna nieznajomość istotnych warunków może spodziewać się z wpływów z tytułu zainkasowanych składek ubezpieczeniowych poważnego zasilenia kas naszych K. K. O. płynną gotówką, dzięki której mogłyby znacznie poszerzyć ramy swojej akcji kredytowej także w zakresie kredytu długoterminowego (pożyczki hipoteczne).

Sprawa powyższa ma zbyt szeroką platformę społeczną, by dbano tylko o interesy pewnych jednostek i nieprzemysłanymi gruntownie projektami narażano na szwank poważniejsze interesy o szerszym zakresie. Hierarchia interesów ma swoje prawa.

A. S.

ODZNAKI emaliowane - metalowe
Fabryka Wyrobów Metalowych
Poznań, Ratajczaka 17, tel. 30-03
Mg 48 723

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Gwałtowny spadek franka francuskiego.** Frank francuski, który już od kilku dni wykazywał słabszą tendencję, o negdaj zaś spadł dość wyraźnie — wczoraj wykazał osłabienie w granicach, oddawia nienotowanych. Przyczyną spadku franka francuskiego są dość różnorodne. Najważniejszą z nich jednak wydaje się być w chwili obecnej zaniepokojenie, wywołane wybitnie niewyjaśnioną sytuacją polityczną na Morzu Śródziemnym oraz na Dalekim Wschodzie. Te oraz inne powody wywołały masową podaż franków i ponowne ożywienie wywozu kapitałów z Francji za granicę. Charakterystyczną jest rzeczą, że przeprowadzona niedawno obniżka stopy dyskontowej Banku Francji w niczym nie wpłynęła na uspokojenie opinii i odbudowę zaufania. Podobnie i dokonanie z powodzeniem nowych emisji o charakterze konwersyjnym na rynku francuskim nie wpłynęło uspokajająco. Gwałtowny spadek franka wywołał interwencje francuskiego funduszu walutowego, która w wyraźniejszy sposób wystąpiła już w dniu 9 bm. Jednakowoż interwencja ta nie była najniejmniej zbyt energiczna, to też cele jej i technika spotykają się z zastrzeżeniami np. londyńskich kół giełdowych.

(k) **Handel zagraniczny Polski.** W ciągu pierwszych 7 miesięcy rb. eksport z Polski wyniósł ogółem 680.390 tys. zł wobec 566.039 tys. zł w tym samym okresie r. ub. Z kwoty powyższej na rynki europejskie przypada w rb. 536.812 tys. zł, na rynki zaś innych części świata 143.578 tys. zł. W porównaniu z rokiem ub. spadł eksport polski do Anglii o około 8 milionów zł, do Danii o 1 miln. zł, Grecji o 2 miln. zł i Z. S. R. R. o 3 miln. zł. Wzrósł natomiast wywóz do Austrii, Czechosłowacji, Francji, Holandii i Norwegii, specjalnie zaś nasilenie dało się zauważyć przy eksporcie do Niemiec, który wzrósł o 9 miln. zł, Włoch o 7 miln. zł i Szwecji o 9 miln. zł, w porównaniu do tego samego okresu r. ub. Wzrósł również eksport do krajów zamorskich a przede wszystkim do U. S. A., dokąd wywóz nasz wzrósł o około 30 miln. zł.

(k) **Obiót towarowy portu gdyńskiego w sierpniu.** Ogólny obiót towarowy Gdyni rb. wyniósł ogółem 771 493,9 ton, wobec 795 133,8 ton w lipcu rb. oraz 667 377,8 ton w sierpniu 1936 r. Miesiąc sprawozdawczy wykazuje zatem spadek o 2,9 pct w porównaniu z lipcem rb. oraz wzrost o 15,6 pct w stosunku do sierpnia r. ub. Ruch statków w sierpniu rb. wykazuje również spadek ilościowy orz ich pojemności. Bandera polska zajęła pierwsze miejsce przed szwedzką, angielską i niemiecką. Obroty zamorskie w sierpniu wyniosły 759 671,8 ton wobec 781 510,7 ton w lipcu rb. oraz 659 764,1 ton w sierpniu r. ub. Na uzyskanie ogólnych obrotów zamorskich w sierpniu rb. złożył się przywóz zamorski w ilości 136 633,8 ton oraz wywóz zamorski — 623 038 ton.

(k) **Polowy ryb morskich w sierpniu rb.** W sierpniu rb. złowiono na całym wybrzeżu oraz na pełnym Bałtyku 1 158 510 kg ryb morskich, wartości 128 376 zł. M. in. złowiono: 938 490 kg śledzi morskich, 100 790 kg storni, 40 640 kg wåtłuszy, 23 110 kg węgorzy i 18 410 kg wåtłuszy czyszczonych.

obliczeń w Rzeszy niemieckiej znajduje się około 3 milionów drzew kasztanowych.

(z) **Zmiany statutu belgijskiego banku Narodowego.** Zgromadzenie akcjonariuszy Belgijskiego Banku Narodowego uchwaliło dużą większością głosów szereg zmian statutowych. Belgijski Bank Emisyjny został upoważniony do zasilania lub wycofywania środków finansowych z rynku drogą skupu lub sprzedaży papierów publicznych w granicach, które ustaliły statut, a mianowicie w wysokości 1 mild. fr. w papierach państwowych rentowych i 0,5 mild. fr. w bonach skarbowych. Uprawnienia otrzymane przez Bank Narodowy nie mają bynajmniej na celu ułatwienia skarbowi państwa zaciągania na rynku pożyczek, których zresztą skarbowi obecny zupełnie nie potrzebuje.

(z) **Międzynarodowe rynki surowców.** Ceny surowców na koniec sierpnia rb. wykazują w porównaniu z notowaniami z końca roku 1936 bądź to zwykłą bądź też niższą. Zwykła miedź, cynk, antymon, wolfram, spadły natomiast ceny cyny, ołowiu, kauczuku, bawełny etc. Według notowań londyńskich, cena miedzi wynosiła na dzień 31 sierpnia rb. 55,1/16 £ za tonę wobec 49,37 na 31 grudnia 1936 r., cyny 261¼ wobec 233,50, ołowiu 21,9/16 wobec 28,37, cynku 23,1/16 wobec 19,03 funtów szterlingów. Rudy wolframowe osiągnęły w Londynie ostatnio kurs 125 szylingów, a antymon 92 funty. Cena bawełny, która na początku roku bieżącego wynosiła w Nowym Jorku 13 centów, spadła obecnie do 9,38 cent., a cena kauczuku na rynku londyńskim obniżyła się z 10,31 pensów do 8,13/16 pensa.

(z) **Bawełna w Abisynii.** Rząd włoski ogłosił ostatnio streszczenie sprawozdania przedstawionego mu przez specjalną komisję, która bawiła w Abisynii, celem przedstawienia możliwości produkcji surowej bawełny. Komisja ta wyszukała szereg terenów, które nadają się najbardziej pod uprawę bawełny. Do zbadania tych terenów komisja dostarczyła właścicielom terenów surowej bawełny pod zasiew. Komisja nie ustaliła jeszcze dotychczas, jakie gatunki bawełny mają być przeznaczane dla uprawy w Abisynii. Przeważa opinia, że bawełna krótkowłóknista, zbliżona do północno-amerykańskiej, dałaby doskonałe wyniki, gdyż nie wymaga wielkich terenów i przemysł włoski nastawiony jest na przerabianie tego surowca. Z drugiej strony część komisji stanęła na stanowisku, że uprawa bawełny w Abisynii nie może również pominąć surowca o długich włóknach, zbliżonego do bawełny egipskiej. Należy przypomnieć, że Włochy w pierwszej połowie rb. importowały przeszło 83½ tys. ton surowej bawełny wartości ponad pół miliarda lirów, z czego 49 000 ton przypadało na bawełnę północno-amerykańską.

(z) **Ujemne saldo bilansu handlowego USA.** W roku bieżącym, po raz pierwszy od lat 50-iu, St. Zjednoczone będą miały ujemny bilans handlowy. Import do St. Zjedn. za okres pierwszych 6-iu miesięcy rb. wyniósł 1 683 miln. dol., eksport zaś 1 536 miln. dol. Nadwyżka importu nad eksportem, wynosząca blisko 150 miln. dol. zmniejszyła się prawdopodobnie w drugim półroczu, a to ze względu na podjęcie eksportu produktów rolnych. Wątpliwym jednak jest, czy tak znaczne ujemne saldo bilansu da się wyrównać.

Krew Wieśniaka i Bujaka dzieli Żyda od Polaka.

Stronictwo Narodowe w Poznaniu.

Chleb dla Polaków

W odległości 27 km od Wilna położony folwark jest na sprzedaż. Objętość 33 hektary, grunty nadają się pod uprawę warzyw i ogórków. Pod ogrodem warzywnym i owocowym — 1 hektar, pod lasami ½ hektara — i owocowym — 1 hektar, pod lasami ½ hekt., łąki 4 hektary, dobry grunt 27½ hektara. Zabudowania — dom mieszkalny — śpichrz — lodownia, budynek na wozy i sanie i narzędzia rolnicze, obora i stajnia na 4 konie i 16 szt. bydła, drugi dom mieszkalny stary. Cena za całość bez tegorocznych zbiorów i inwentarza 30 tys. zł. Można również nabyć tylko 22 hektary z budynkami.

W P i a s k a c h k. Lublina potrzebni są: blacharz z gotówką 1500 zł i narzędziami, stolarz z gotówką ca 1500 zł, skup zboża można kupić za 12 tys. zł, młyn lub wydzierżawić go na lat 6.

W R z e s z o w i e woj. łwowskie potrzebne są składy: żelaza, skór i przyborów szwskich, szkła i porcelany. Poza tym potrzebni są zegarmistrz, jubiler, warsztat instalacyjno-wodociągowy, składnica materiałów budowlanych, młyn i tartak. Młyn i tartak jest do nabycia na b. korzystnych warunkach (spłata do 10 lat — wartość ca 3 tys. zł). W Rzeszowie będzie gotowych na wiosnę 8 lokali składowych w centralnym położeniu w nowo budującym się bloku właściciela katolika.

W N o w y m T a r g u woj. krakowskie jest świetna możliwość egzystencji dla kupca-żelazniaka. Lokal jest wolny. Sprawa pilna.

Informacyj udziela Wydział Gospodarczy Stronictwa Narodowego, św. Marcin 65.

Z ZAGRANICY

(z) **Oleje z kasztanów w Niemczech.** W najbliższym czasie Niemcy rozpoczną na większą skalę produkcję olejów z kasztanów. Poza tym zamierzona jest także produkcja krochmalu z kasztanów. W tym celu rząd Rzeszy nakazał przeprowadzić rejestrację drzew kasztanowych w całym kraju, która ma być zakończona na dzień 1 listopada rb. Po przeprowadzonej rejestracji rozpocznie się planowa akcja zbierania kasztanów, poprzedzona dużą akcją propagandową. Według prowizorycznych

Krótkie informacje gospodarcze

— Ogólny obiót towarowy portu gdyńskiego w sierpniu rb., a więc zamorski łącznie z obrotem przybrzeżnym i z zapleczem kraju wyniósł 771 493,9 ton wobec 795 133,8 ton w lipcu rb., z czego na obiót zamorski przypadało 759 671,8 ton, gdy w lipcu rb. — 781 510,7 ton.

— Sfery rybackie w Gdyni wyrażają pogląd, iż rozszerzona w r. ub. chłodnia rybna okaże się w pełni sezonu rybackiego za szczerpa już w rb. Pogląd ten jest o tyle słuszny, że chłodnia już dzisiaj jest przepelniona rybami.

— Do portu gdańskiego przybyło ostatnio kilkadziesiąt barek wiślanych z Polski, które przywoziły ładunki rozmaitych gatunków zbóż. Zboża te przeznaczane są na eksport za granicę.

— W Wyczerpach (koło Czeszochowy) rozpoczęto remont nieczynnej od 14 lat huty szkła „Paulina”, będącej przed wojną największą tego rodzaju hutą w kraju, która zatrudniała wówczas około 700 robotników. Uruchomienie huty, którą zakupiło konsorcjum krajowych kapitalistów, ma jeszcze nastąpić w ciągu bieżącego roku.

— Polska eksportowała do Austrii ogółem w 1936 r. około 7 800 tys. ton węgla i 500 tys. ton koksu.

— W 1936 r. eksportowała Polska do Austrii około 900 sztuk bydła, wartości około 300 tysięcy złotych.

— Rząd niemiecki przeprowadził ostatnio niższe cen wólka syntetycznego tzw. „Zellwolle”. W ten sposób Niemcy zmierzają do możliwie jak najwydatniejszego zmniejszenia marży cen pomiędzy włóknem syntetycznym, a surowcami naturalnymi, przede wszystkim zaś między wszystkim zaś między bawełną i wełną.

— W dniach 27 i 28 bm. ma się odbyć w Bukareszcie konferencja gubernatorów banków emisyjnych państw Malej Ententy.

— Z holenderskich kół gospodarczych donoszą o ponownym otwarciu w Rotterdamie sowieckiego biura sprzedaży zboża.

— Światowa produkcja cynku osiągnęła w pierwszym półroczu 1937 r. 806.400 ton, gdy w analogicznym okresie poprzedniego roku wyniosła 780.000 ton.

Frontem do młodzieży katolickiej

Ostatnie instrukcje, wydane agitatorom komunistycznym przez Komintern, nakazują uderzać na polską młodzież. Większą i miejską, ze wszystkich sfer, a zwłaszcza na tę, która musi ciężko zarabiać na chleb, lub — co gorsza — prowadzi trudne i wielkie poczucie krzywdy wywołujące życie bezrobotnych. Oddźwięk tego zarządzenia zaznacza się dziś wśród młodzieży. Widać ślady agitacji; zauważyć można pewne objawy wpływów destrukcyjnych.

Młodzież polska częstokroć nie zdaje sobie nawet sprawy, że o jej ducha — tak o duszę każdej jednostki, jak i o ducha zbiorowego — toczy się walka zacięta, pomiędzy dwoma światopoglądami: katolicko-narodowym i komunistycznym. Często jest bierna i bezkrytyczna w stosunku do zasłyszanych teorii, pozwala się łatwo wprawić w entuzjazm, z wrodzonym sobie zapalem podchwytuje propagowane hasła demagogiczne, umiejętnie rzucane przez wykwalifikowanych agitatorów z wschodniego kordonu.

Dom rodzinny, szkoła zwalczają te ujemne wpływy. Gorzej natomiast przedstawia się sprawa z tą właśnie młodzieżą, która już „wyszła z domu” w znaczeniu dosłownym i duchowym, zdobyła jaki taki byt przez swą pracę zarobkową, oddaliła się od rodziny swymi zainteresowaniami. Wpływ szkoły na tę młodzież już dawno osłabł. Tym silniej mogą docierać do niej hasła wywrotowe.

W Polsce istnieje dużo różnych organizacji młodzieżowych, o charakterze wychowawczym; wiele one działają, dając swym członkom oparcie, wyrobienie życiowe, zajmując ich umysły pracą oświatową, czy nawet odpowiednimi rozrywkami. Na terenie Wielkopolski największą ilość młodzieży z szerokich sfer społeczeństwa — po miastach, miasteczkach i wsiach skupiają Katolickie Stowarzyszenia Młodzieży.

Dnia 12 września przypada doroczna uroczystość, poświęcona Patronce Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Żeńskiej, Matce Bożej, święto Patronki Druhen, zwane krócej Patronalnym „Świętem Druhen”. Dzień ten obchodzi cała 200-tysięczna rzesza dziewcząt katolickich w całej Polsce. Niechże w tym dniu i społeczeństwo zainteresuje się tą katolicką młodzieżą żeńską, jej pracą, trudnościami, radościami, słowem — jej życiem.

KSMż w Poznaniu obejmujące swym zakresem całą Wielkopolskę, gromadzi około 30 tysięcy druhen w 830 oddziałach lokalnych w wieku od 14 do 30 lat. Zadaniem tej organizacji

to wychowanie dziewcząt na wartościowe typy kobiet polskich, zdolnych i przygotowanych do pełnienia obowiązków życiowych. Praca KSMż., przepojona całą duchem katolickim, nie ogranicza się tylko do praktyk religijnych. Obejmuje również dział oświatowy: pogadanki zastępów, świetlice, przedstawienia, wieczornice, wycieczki krajoznawcze, pojmowane jako jedna z metod wychowawczych; dział praktyczny: kursy szycia, gotowania, przetworów, kursy przysposobienia rodzinnego, na wsi szeroko uwzględnione przysposobienie rolnicze, dział wreszcie kulturalny i rozrywkowy.

Przez cały rok praca w KSMż., w jego Oddziałach toczy się cicho i spokojnie. Celowo unika się rozgłosu wszelkiego, aby tym bardziej móc działalność pogłębić. Raz w roku jednak dochodzą do głosu druhy z KSMż., znane jeszcze pod dawną swą nazwą „Młodych Polek” — właśnie w dzień swego „Święta Druhen”. W dniu tym odbywają się w parafiach nabożeństwa specjalne, akademie, podczas których kandydatki składają swe organizacyjne przyrzeczenia, wieczornice, poświęcone czci Matki Bożej. Niechże starsze społeczeństwo właśnie w tym dniu okaże młodzieży żeńskiej życzliwość przez udział w ich święcie.

Nie chodzi jednak o okazanie uczuć sympatii dla młodzieży w tym jednym tylko dniu w roku. Trzeba również, aby społeczeństwo ustosunkowało się przychylnie do całej pracy KSMż. Zeby zrozumiało, że ta właśnie organizacja toczy walkę o duszę młodzieży. Że wywieranie wpływu, a nawet nacisku w duchu katolickim na młodzież pracującą i bezrobotną, to dzisiaj więcej znaczy, aniżeli uchwalania choćby najpiękniejszych uchwał, czy rezolucyj na zjazdach i kongresach przeciwkomunistycznych. Jeżeli młodzież nasza będzie wyrobiona według zasad ewangelii, według światopoglądu katolickiego, to komunizm nie zrobi w niej spustoszenia moralnego, nie znajdzie wśród niej zwolenników.

A bardzo trudna jest praca na każdej placówce, na każdym szczeblu w organizacji, jeżeli starsze społeczeństwo zdala stoi od wysiłków, od działalności jej, jeżeli jest obojętne. Młodzież wtedy jest zniechęcona, ma poczucie osamotnienia ideowego, traci wiarę w swoje siły, traci ochotę do pracy.

A więc zastanówić się trzeba nad rzuconym wyżej hasłem: frontem do młodzieży katolickiej! Zastanówić, a potem według przemyślanych zasad kształtować swój stosunek do niej.

Na zakończenie jubileuszu XXV-lecia Harcerstwa Wielkopolskiego

Harcerstwo Wielkopolskie godnie uczciło ćwierćwiecze swojego istnienia. Uczciło je po swojemu: pracą w myśl szczytnego hasła — „harcerz służy wiernie Bogu i Polsce, niesie chętną pomoc bliźnim...”

Z tą myślą urządzono około 300 obozów na terenie Wielkopolski. Prze-

nie dla nadgranicznej ludności. Harcerze chętnie garnęli się zwłaszcza do ludu, którego dola często jest wcale nie wesola. Bezrobocie i natarczywa propaganda bliskiego sąsiada dotkliwie dają mu się we znaki.

Harcerze umieli pocieszyć i rozpromienić szare i często łzawe życie za-

Uczestnicy i komenda obozu oraz kursu podharcemistrzowskiego w Międzychodzie na tle kapliczki obozowej i pięknego lasu. Wśród harcerzy w środku ich opiekun duchowny ks. prof. Skaziński.

szło 10 tysięcy harcerzy zamieszkało zdala od miast, spędzając tygodnie wśród miłych trosk życia obozowego, ćwicząc ciało i wyrabiając w sobie cnoty prawego Polaka i wiernego katolika. Słońce, woda, powietrze, gimnastyka, sporty a dalej: solidarna praca bez względu na wykształcenie i pochodzenie, samowystarczalność, wojskowy tryb życia, ogniska wieczorne, modlitwy musiały wywrzeć dodatni wpływ na zdrowie duszy i ciała obudzającej młodzieży.

Lecz, co jest nie mniej ważnym, wpływ obozów sięgnął dalej, bo do szerszego społeczeństwa, a zwłaszcza do ludu. I dobrze się stało, że w Roku Jubileuszowym wszystkie obozy i wędrowniki odbyły się na terenie Wielkopolski; było to potrzebne szczegó-

łom dla nadgranicznej ludności. Harcerze chętnie garnęli się zwłaszcza do ludu, którego dola często jest wcale nie wesola. Bezrobocie i natarczywa propaganda bliskiego sąsiada dotkliwie dają mu się we znaki. Harcerze umieli pocieszyć i rozpromienić szare i często łzawe życie zachodniokresowego Polaka, już to wchodząc pod strzechy na przyjacielską pogawędkę, już to zapraszając na wieczorne ogniska, cieszące się zawsze wielką popularnością. Niemal w tym kierunku zrobiły starsze zastępy harcerzy przez odbycie około 50 pieszych i wodnych wędrowek. Setki rozpalanych codziennie ognisk na zachodnich rubieżach naszej Ojczyzny rozgrzały niejedno serce. Niejednokrotnie załzawiły się oczy rodaków z tamtej strony, słyszających sygnał trąbki, lub gdy widzieli płomienie ognisk strzelające jakoby wici... tam w Wolnej Polsce... gdzie pamiętają o nich... zwłaszcza ci młodszy harcerze twardzi, żołnierscy, godni następcy walecznych drużyn Bolesława Chrobrego. St. K.

Ks. Prymas Polski o alkoholizmie

W przededniu I Międzynarodowego Katolickiego Kongresu Przeciwalkoholowego w Warszawie (11—14 września 1937 r.) ukazało się następujące oświadczenie JEm. ks. Prymasa kard. Hlonda:

„Gdy o przyszłości świata decydują przede wszystkim zmagania duchowe, trzeźwość świadoma i powszechna jest warunkiem zwycięstwa katolickiej myśli. Nie możemy tolerować u siebie czynnika, który zamraża umysł, osłabia wolę, rozsądza rodzinę i brutalnie na sierotwo skazuje niewinne dzieci. Zdecydowana trzeźwość i walka z al-

koholizmem należy do obowiązków kapłanów i świeckich katolików każdego stanu i zawodu. Świadomość solidarności współdziałalności za niedomagania społeczne niechaj zmusza wyznawców Chrystusowej nauki o zaparcie sobie, zadośćuczynieniu i czynnej miłości bliźniego do nieustępliwej walki o trzeźwość w obozie Chrystusowym.

„Oby I Międzynarodowy Katolicki Kongres Przeciwalkoholowy, który witamy w stolicy swojego państwa, wywarł oczekiwany wpływ na dalszy rozwój katolickiego ruchu przeciwalkoholowego i wyleczył opinię publiczną z chorobliwej pobłażliwości w tym względzie, przywrócić społeczeństwu wiarę w zasadę, że trzeźwość

Fortepiany i pianina
po cenach najniższych poleca
B. Sommerfeld
Skład fabryczny Poznań
ul. 27 Grudnia 15, tel. 19-18

jest warunkiem doczesnej pomyślności i wielkości, a jako kardynalna cnota chrześcijańska i nakaz etyki katolickiej jest objęta idealami i programem Akcji Katolickiej.
† Ks. August Kardynał Hlond.

KĄCIK OGRODNIKA Jesienna dekoracja wazonowa

Nie tylko kwiatami można upiększyć i umilić wnętrze mieszkania. Do dekoracji wewnątrz używa się często gałęzi jodły, sosny, gałązek brzozy itp. Natomiast nieznanym, względnie mało jest znany sposób bardzo efektownej dekoracji wazonowej gałązkami drzew i krzewów, okrytymi owocami. Niektóre z nich trzymają się

Dławik (Celastrus). Zdjęcia Foto Alejnik — Poznań.

świetnie długi czas bez wody, przedłużając nam chociaż tylko w pokoju obraz pięknej polskiej jesieni.

Najefektowniej przedstawiają się w wazonie gałązki dławika (łac. Celastrus), obasypane drobnymi jagódkami. Dławik jest to krzew pnący, a właściwie wijący się, pochodzenia azjatyckiego (Chiny, Japonia). Gałązki dławika do dekoracji wazonowej należy ścinać zaraz, jak tylko zaczyna pękać złoto - pomarańczowa otoczka na owocach, spod której ukazuje się czerwona jagódka.

Ogolonny z liści pęd dławika z owocami jest oryginalny i wygląda niecodziennie z swymi kolorowymi jagódkami, siedzącymi jak gdyby w złotych płatkach kwiatu — w otwartych łuskach zewnętrznej otoczki.

Dławik trzyma się bez wody w wazonie całą zimę, zachowując żywe barwy.

Drugim krzewem jagodowym, dającym materiał do jesiennych dekoracji wazonowej jest berberys (cały szereg gatunków) ten sam, z którym tak ostro walczy rolnicy widząc w nim roznosiela rdzy zbożowej.

Mniej lub więcej wydłużone szkarłatne owoce berberysu razem z liśćmi (najczęściej o pięknym zabarwieniu jesiennym) stanowią wielką wartość dekoracyjną. Zwłaszcza pięknie wyglądają te czerwone zwiśle kiście owoców przeszyte promieniami słońca, które w nich igra przeświatająca na wyłot.

Całkiem inny charakter ma znów oliwnik (łac. Elaeagnus angustifolia) o srebrnych liściach i owocach podłużnych, również pokrytych srebrnym nalotem.

W Niemczech w powszechnym użyciu widzimy gałązki ligustru pospolitego o czarnych owocach, (najczęściej z ligustru są sadzone żywopłoty), oraz żółtoowocowy rokitnik (łac. Hippophae rhamnoides) — ten sam, który tworzy malownicze zarośla na naszym Rozewiu. Ten ostatni ma tę wadę, że jego tłuste owoce, opadające na obrus brudzą go łatwo ku niezadowoleniu pań domu.

Ale z wielkim powodzeniem użyć możemy do dekoracji wazonowej gałązki z owocami róż parkowych, glogów ozdobnych, jabłoni itd.

Do mniejszych dekoracji względnie do dekoracji pomocniczej nadają się owocostany powojnika (łac. Clematis). Powojnik jest to roślina pnąca, oplatająca często siatki płotów, kraty, czy pergole, okrywająca się jesienią jak chmura całą masą lekkich puszystych białych kuleczek.

Nie tylko do dekoracji wazonowej można używać gałązek drzew i krzewów z ozdobnymi owocami. Wspaniale wyglądają również i kosze, przybrane tym właśnie materiałem.

St. Raczkowski.

**STRONNICTWO NARODOWE
ZDOBYWA POLSKĘ PO RAZ
DRUGI. — TYM RAZEM
DLA POLAKÓW!**

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

LITERATURA

Losy mauzoleum na Harendzie. Mauzoleum Kasprowicza ma znaleźć się pod opieką gminy Zakopanego. Deficyt na nim ciążyący został uregulowany. Gmina, jak informuje podpisany w dowód po poecie, przejęła urzędowo od komitetu mauzoleum, co należy powitać z radością i życzyć, by stało się ono miejscem wędrowek szczególnie warstw ludowych, skoro z ludu wyzłodził wielki poeta i do ludu na wieczny spoczynek wrócił. (T. Gr.)

NAUKA

Nowa praca Birkenmajera o „Bogurodzicy“. Wypada wprost podziwiać niestrudzone wysiłki wielce uzdolnionego polonisty, dra Józefa Birkenmajera na nieco cierniowej drodze wyjaśnienia pochodzenia przesławnej pieśni bojowej „Bogurodzica“. Na jej temat powstała już cała biblioteka, której jeden rządkiem zajmuje długi szereg prac samego Birkenmajera. Nie zraziły go krytyki sędziwej Brücknera, nie zbiły z tropu nieomyślnie wyroki surowego sędziego dzieł cudzych Krzyżanowkiego. Jedno jest pewne. Oto dotychczasowy wysiłek Birkenmajera wywołał interesującą uczoną dyskusję, dzięki której wyjaśniło się wiele. Ożywiły się w ogóle badania nad średniowieczem. Autor zestawiał nader starannie teksty pieśni, omówił umiejętnie język, zbadał teologiczne podłoże, wysłuchiwał analogie hymniczne, rozstrząsał rytmikę. We wnioskach końcowych stwierdził, że język utworu jest starszy od języka innych zabytków, że między zwrotkami początkowymi zachodzi nader ścisła łączność logiczna, dogmatyczna i liturgiczna, że analiza treści przynosi analogie z utworami chrześcijańskiej hymnografii wieków średnich, że forma wierszowa jest wzorowana na rytmice i wersyfikacji wieków średnich z ich schyłkowego okresu. Nie wątpię, że nowa praca autora będzie powitana przez znawców z uznaniem, o które tak trudno w skłóconym, światku polonistów. Jeżeli autor przełożył swą pracę na inny język słowiański lub zgoła obcy, znajdzie tego uznania zapewne więcej niż w polskim. (T. Gr.)

OCHRONA PRZYRODY

Z wizytą do żubrów. Białowieżę i wszystkie osrodkami hodowli żubrów w Polsce zwiedziły tymi dniami dr. Erna Mahr, przyrodniczka niemiecka, archiwistka międzynarodowego Towarzystwa Ochrony Żubrów gdzie prowadzi księgi rodowodowe tego rzadkiego zwierza. Na 70 okazów żubrów w Europie, Polska ma najwięcej żubrów — 28. (dr J. Ml.)

ZE ŚWIATA FILMU

„Karcia jego królewskiej Mości“. Film pod tym tytułem wypuszczono obecnie w Ameryce z wirtuożką ślizgawki Sonią Henne w głównej roli.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Pocztówki tatrzańskie wzbudzają w Zakopanem podziw turystów i miłośników tatrzańskich świata. Wydane zostały w ilości kilkudziesięciu odmian w krakowskiej firmie „Polonia“ ze zdjęć znakomitego fotografa, dra Adama Wieczorka w Zakopanem. Dobrze się stało, że artysta obiektywu postanowił zreformować dotychczasowy rynek pocztówkowy; to, co można było kupić w Zakopanem, pozostawiało wiele do życzenia przede wszystkim pod estetycznym względem. Nic na pozór prostszego, jak sfotografować najpopularniejszy w Tatrach Giewont. Wieczorek bierze się do tego zupełnie inaczej: podpatruje pilnie zmiany w oświetleniu wapiennych ścian stosownie do pory dnia, wyszukuje jakieś brzozy, jesiony czy jarzębiny i umieszcza je na pierwszym planie jako dyskretną ramkę, z za której wygląda już to sina sylwetka, już to zlebamii podarta biała ściana Giewontu. Tak zwany „sztafarz“, czyli figura na pierwszym planie zawsze w zdjęciach Wieczorka wyglądają tak, jakby artysta zupełnie przypadkowo je znalazł w krajobrazie. Na przykład owce: nie pozują do aparatu lecz pasą się zupełnie naturalnie, czy to na łąkach Antolówki, czy na Hali Gąsienicowej na tle bielejących jeszcze zimowymi śniegami turni. Ludzie na fotografiach Wieczorka nie patrzą beznamiętnie w okienko obiektywu; w górach chodzą turyści, więc też ludzki sztafarz na tych zdjęciach jest naprawdę do górskich widoków przystosowany: człowiek z plecakiem i czekamem stoi z boku i nie zajmuje sobą miejsca, ustępując je turynom i obłokom. Od niezapamiętanych czasów jest to pierwszy fotograf-artysta, który chodzi po Tatrach z aparatem, po drogach mniej lub więcej uczęszczanych. Na to, aby z plew wyłowić przysłowiową perelkę, trzeba mieć obok rutyny także i talent, a tego dr Wieczorek nie brakuje. Album z jego pocztówkami jest niebywale ozdobą miejskiego mieszkania — gdy jesteśmy zdala od Tatr, z przyjemnością zaglądamy do pięknych pocztówek, które nam przywodzą przed oczy prawdziwe i banalnością nie zepsute Tatry. Bułhak na Wileńszczyźnie, Wieczorek w Tatrach, oto, co na długo zostanie w polskiej fotografice. (dr J. Ml.)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Kapliczka z podpisami. Nie ma zapewne w Polsce człowieka, który by w czasie pobytu w Tatrach nie odwiedził Doliny Kościeliskiej. Wszyscy też znamy niedaleko od wylotu położoną białą kapliczkę, między dwoma wielkimi modrzewiami. Malował ją swego czasu Leon Wyczółkowski, opisywał Seweryn Goszczyński i inni poeci. Opowiadano, że pochodzi od pobożnych żobników, którzy stale modlili się do Pana Boga o powodzenie wyprawy na „Luptów“, dokąd przez Kościeliską i Kamienną Przełęcz najbliższą ze Skalnego Podhala. Kapliczkę ogrodzono płotkiem i miano do niedawna w należnym poświęconemu miejscu poszanowaniu. Aliści w ciągu ostatniego roku znaleźli się barbarzyńcy, którym koniecznie zachciało się uwiecznić własne nazwiska na białych, świeżo pomalowanych ścianach kapliczki. Cała przednia ściana jest obrzydliwie zniszczona i każdemu głosi, że zgnęł się nad nią taki pan Józef Witkowski ze Skawiny, który aż dwukrotnie umieszczył na ścianie swój podpis wraz z datą (13 sierpnia 1937 roku); jest jeszcze niejaki pan Muszkat, o którego przynależności rasowej nawet wróble nie wątpią. Jest poza tym cała „wycieczka“ jakiejś spółdzielni z Łodzi i wiele innych nazwisk. Niemoralny postępek powinien zwrócić na sprawców uwagę kompetentnych organów. Adresy staną się bronią obosieczną i srogo zemszą się na rozhasanych „turystach“. Oto, do jakich rezultatów doprowadza „demokratyzacja“ turystyki tatrzańskiej, tak gwałtownie propagowana przez Ligę Popierania Turystyki (czytaj: „kolejkarzy“)! (M)

VARIA

Atlas Ukrainy ukazał się niedawno z druku w nakładzie Ukraińskiego Instytutu Wydawniczego we Lwowie. Znajdują się w tym atlasie mapy nie tylko Ukrainy, ale również krajów ościennych. Nad wykonaniem 151 kart, 132 diagramów i 48 stron tekstu pracowało aż 17 ucznia pod ogólnym kierownictwem b. ucznia Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr. Włodzimierza Kubijowicza, który dawniej podpisywał się nieco inaczej na wielu pracach polskich: Kubijowicz. Atlas stanowi nielada pozycję w naukowej literaturze Ukrainy. Co na to dzieło powie nauka polska — okaże się niebawem. (jmt)

W NASZYCH REGIONACH

10 LAT KONSERWATORIUM

Bydgoszcz, 8 września. Minęło 1 września 10 lat, jak Miejskie Konserwatorium Muzyczne w Bydgoszczy rozpoczęło swój żywot z 160 uczniami na początek. Zorganizował je był dyrektor Konserwatorium Państwowego w Poznaniu, prof. Zdzisław Jahnke. Dopomogło mu materialnie miasto, oraz władze państwowe, mając do zmysłu organizacyjnego prof. Jahnkego zaufanie, bardzo słuszne jak się okazało. Dyrekcja Konserwatorium bydgoskiego spoczęła w rękach p. Ireny Jahnkowej i teraz mamy za sobą pierwszy jubileusz, a naprawdę godzien uwagi.

Dwie funkcje powinna pełnić instytucja muzyczna-pedagogiczna: ma kształcić muzyków — czy zawodowych, czy amatorów, to mniej więcej obojętne, byle dobrych, posiadających wiedzę i smak wyrobiony — oraz winna stać się źródłem muzycznego światła w swoim środowisku, a to przez popisy, produkcje i w ogóle przez popularyzację muzyki jako sztuki wykonawczej i jako „konsumpcji“ artystycznej dla szerszych warstw. Oba te zakresy wypełniło Konserwatorium Bydgoskie rozumną i dobrą pracą.

W działalności naukowej przeprowadza ono kompletny program Konserwatoriów państwowych. Ma sześć wydziałów: teorię, dyrygenturę, fortepian i organy, wokalistykę, instrumenty smyczkowe i dete, wreszcie wydział kształcenia nauczycieli muzyki i śpiewu w szkołach ogólnokształcących. Przez 10 lat wypełniało ten program 28 sił nauczycielskich, wśród których znajdowali się wybitni muzycy poznańscy, jak dyr. Jahnke, prof. Lisicki, prof. Raczkowski, dr. Latoszewski i in. Uczniów ciągle przybywało, już w czwartym roku liczba ich doszła do 230 i chociaż w latach kryzysu poważnie się obniżyć zaczęła, jednak od r. 1933-4 znów idzie w górę, w r. 1936-7 doszła do owego poprzednio maksymalnego wyniku 230 głów. Można więc cyframi sobie wyobrazić, ile muzycznej teorii i praktyki wsiąkło przez te 10 lat w społeczność bydgoską i jak podniosło się powszechne umuzykalnienie.

W drugim zakresie: promieniowanie muzyki przez produkcje, mamy

KINO I JEGO SKŁADNIKI

Wrażenie z kina, jako suma pewnych wrażeń — „Ruch“ wczoraj, a dzisiaj — Technika nie spoczywa na laurach — Każdy film może być dziełem sztuki — Aktor jest „gwiazdą“, lecz gwiazda może być „aktorem“ — Kino i malarstwo — Najgorzej z „dźwiękowością“ — Gadulstwo bez końca — Dźwięk, to niekoniecznie muzyka

Wrażenie, jakie otrzymujemy patrząc na film, jest wynikiem współdziałania kilku czynników. Aparat projekcyjny rzuca na ekran serię obrazów, przy czym, dzięki szybkości, z jaką po sobie następują i dzięki fizjologicznym właściwościom, powstaje w naszej świadomości wrażenie ruchu i to tak silne, że wierzymy mu bez zastrzeżeń. Najbardziej swoistym momentem w każdym filmie właśnie to złudzenie ruchu. Tylko, że kiedy dawni teoretycy i estetycy zwracali uwagę na ruch pojmowany dosłownie i bodaj że wyłącznie jako ciągła zmiana stosunku między człowiekiem, a otaczającą go materia — dzisiaj rozszerzamy to określenie na ruch światła i cieni, a już w najbliższej przyszłości, gdy udoskonali się film kolorowy, rozszerzymy go na wzajemną grę zmieniających się barw. A już teraz rozwój techniki dodał jeszcze moment nowy: dźwięk.

Czynnikowi powinny w filmie ze sobą harmonijnie współdziałać. Nie idzie o żaden film abstrakcyjny. Zgodne współdziałanie ujrzymy w każdym filmie, jeżeli będzie on zrobiony artystycznie: wszystko jedno czy będzie to film dokumentarny czy rozrywkowy, „aktorskim“ lub treściowo bezsensownym; czy będzie filmowym widowiskiem rewii, obrazem psychologizującym, farsą muzyczną czy tygodnikiem aktualności, kryminalna sensacją, czy tak modnym dziś melodramatem patetycznym. Bo film nie jest fotografowaniem teatru, a więc rzeczywistości sztucznie zainscenizowanej, nie jest też fotografowaniem życia. Filmować, znaczy wyszukiwać, wyodrębniać i — z punktu widzenia obiektywu przede wszystkim — konstruować w jakąś artystyczną całość fragmenty tego życia — tworzyć z nich taką rzeczywistość, jaką widzi i wyzuwa intuicją artysty realizator filmu, artysta, który musi technikę swego rzemiosła doprowadzić do maestrii. Trzeba tylko potrafić tworzyć z tego, co nam życie podsuwa, przed oczy i przed kamerę. Tworzyć, nie naśladować.

Kapitałnym problemem jest więc dla filmu jego współdziałanie czy nawet pewna zależność od sztuk innych. W filmach oglądanych obecnie ciągle jeszcze dominuje aktor, człowiek grający pewną rolę. To on zmienia ciągle swój stosunek przestrzenny do otaczającej go materii. Tak jest i bodaj że pozostanie tak na zawsze, przynajmniej we filmach dla szerokiej i leniwej wyobraźni publiczności. Ale można sobie wyszukać innego, równie ciekawego aktora. Może nim być na przykład ziemia, piękny krajobraz sfotografowany z samolotu zmieniającego

jako cyfry podstawowe dwie pozycje: 38 audycji publicznych z udziałem profesorów, uczniów oraz orkiestry symfonicznej Konserwatorium, z symfoniami, oratoriami, koncertami instrumentalnymi itd. autorów klasycznych, polskich i obcych. Druga cyfra to 16 produkcji „Collegium musicum“. Są to produkcje bezpłatne i dla wszystkich dostępne, poświęcone muzyce kameralnej i pieśniom, a wykonywane przez zespół solistów i przez orkiestrę kameralną Collegium Musicum. A jeszcze trzeba dodać 13 popisów uczniowskich publicznych, oraz 23 wewnątrzszkolne. Materiał, jaki na audycjach tych słuchacze otrzymują, jest pierwszorzędny, opracowanie najstarsze, poziom artystyczny wysokiej próby.

Cóż można dodać do tych liczb, które obrazują rozumną pracę, właściwie założoną i z surowym wymaganiem jakości przeprowadzaną? Chyba to, że działalność Konserwatorium Bydgoskiego znalazła w społeczeństwie pełne i głębokie uznanie. Takie na jakie zasłużyła. I jakie będzie sobie napewno zdobywała w drugim dziesięcioleciu. M. B.

Książki nadesłane

Jerzy Grudziński „W obronie prawdy“ Cieszyń 1937. Nakł. Dziedzictwa błog. Jana Sarkandra.

„Polish Pioneers of Virginia and Kentucky“ Chicago 1937. Wyd. Polish R. C. Union of America.

co chwilę swój „kąpatel“ na sfotografowany przedmiot. Można aktorem uczynić las w czasie burzy, architekturę współczesnego miasta, ryby sfotografowane na dnie morskim, banawet rosnący kwiat, albo „życie“ gwiazd i planet „na niebie“. Dla czego wiecznie trzymać się kurczowo teatru? Cemu nie zobaczyć czegoś nowego, ciekawego, pięknego? Na tym polu ma kino nieograniczone możliwości.

A kino i literatura! Ileż nieporozumień spowodowały fałszywe, zbyt wierne przeróbki filmowe arcydzieł literatury. Ile nabroili literaci, piszący scenariusze, bez znajomości zasad estetyki filmu. Te same „chwytaki“, które wywołują zamierzony nastrój czy efekt w powieści lub poemacie, na filmie zawodzą nie raz całkowicie, albo stają się nieszczerze, zbyt wyraźnie naciągnięte. Szkoda była zawsze podwójna. Czytelnik czuł niesmak, że mu zepsuli wizję jego kochanego dzieła literackiego. Kiniarz smucił się zmarnowaną taśmą.

*

Najbliższe pokrewieństwo łączy film z malarstwem. Zbliża do siebie obie te sztuki wspólność ich zainteresowań problemami takimi, jak kompozycja obrazu, natężenie światła czy barwy, stosunek formy do treści wreszcie perspektywa liniowa i powietrzna. Zasadniczy ton nadaje w tych sprawach operator, kierowany przez realizatora (reżysera). Od malarskiego oka operatora zależy, czy fotografia będzie miała własny styl i własny wyraz. Rzeczą realizatora jeżeli go dopuszczą do głosu, jest tak samo montaż scen i fotografii w rytmiczną, harmonijną całość. Nie raz zdarza się, że operator da piękne fotografie, lecz całość nie chce się „trzymać“, bo montaż taśmy zrobiono nieumiejętnie. Bywa też i na odwrót, gdy realizator nie umie znaleźć sobie artystycznie czującego i wykształconego operatora. Wtedy także powstaje fuszerka.

*

Zupełnie nie zabawnie, a raczej zupełnie smutno przedstawia się na ogół ilustracja dźwiękowa większości filmów. Pomijam niepotrzebną gadanię, mającą niby informować widza o postępie akcji albo też o stanie psychicznym bohaterów. Są to zasadnicze grzechy przeciw abecadłu estetyki filmowej. Ale walka z tym jest trudną przy obecnej kulturze artystycznej producentów i ogromnej większości widzów kinowych!

Chodzi w tej chwili o tak zwaną „ilustrację muzyczną“. Tak jak świetny malarz jest np. często miernym ilustratorem książek dlatego, że to nie leży w jego temperamencie, że „nie czuje“ do książkowej ilustracji — tak samo nieraz wybitni kompozytorzy zawodza całkowicie w roli ilustratorów filmowych. Nie liczn, jak Irving Berlin (idealnie zrytmizowany jazz), Honegger (patos bohaterki), A. Cavalcanti (artystyczne eksperymenty dźwiękowe) częściowo znaleźli drogę do właściwego wyrażenia i podkreślenia momentów czysto kinowych za pomocą dźwięku. Ale tych kilku to za mało, zwłaszcza, że film ciągle czeka na ilustratorów dźwiękowych — nie wyłącznie muzycznych. Muzyka nie raz tylko psuje nastrój, zamiast go podkreślić, czy w ogóle stworzyć, a w ogóle udźwiękowanie filmu wcale nie kończy się na muzyce. Bogate królestwo szmerów, trzasków, rozmaitych „dźwięków nieartykułowanych“ może dać całą masę efektów bardziej foto i fonogenicznych niż muzyka tradycyjna.

Janusz Powidzki
Poznań.

Pisma nadesłane

„Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu“. T. X. Zesz. 8. Treść: Ks. P. Czaplowski: „Co posiadali Krzyżacy na Pomorzu Juliana Kraziewiczza“ — Ks. A. Mańkowski: „Cechy rzemieślnicze we wsi Czarzu w XVIII wieku“ — Recenzje — Kronika — Adr. Red. Toruń, Wysoka 16.

„Pierwszy Polski Kongres Inżynierów we Lwowie 12-14 września 1937“. Przewodnik kongresowy. Lwów 1937. Nakł. Komitetu Organizacyjnego i Polskiego Kongresu Inżynierów.

Technika opisu

Literatura piękna (czyli — poezja) tym zasadniczo od innych sztuk się różni, że dzieła swoje tworzy nie z przedmiotów lub zjawisk, które odbiorca rozpoznaje zmysłami — wzrokiem i słuchem, ale z bezprzedmiotowych i bezzmysłowych pojęć, przenoszonych mową do umysłu odbiorcy, skąd dopiero mają one wywoływać w wyobraźni ogólnikowe wyobrażenia o przedmiotach i zjawiskach, przez twórcę dzieła opisywanych. Jest to droga okólna i dość mglista, z tego więc względu umiejętność wyrazistego opisu staje się dla pisarza sprawą rozstrzygającą, właściwie bowiem opisem są nawet miejsca dramatyzowane w poezji. Pisarz skazany jest na opis...

Oprócz takich składowych części opisu, jak język, styl, budowa, rytmika i plastyka, istnieje, nadto, ogólniejsza i dwoista technika, która opisowi dawać może taki lub inny, gorszy lub lepszy układ wartości plastycznych, a także — ten lub inny punkt widzenia, z którego przedmioty i zjawiska są opisywane. Technika ta wywiera swój wpływ (czasem znaczny) na wartość dzieła pisarskiego, każdemu przeto czytelnikowi przyda się wiadomość o jej istnieniu, oraz wskazówka co do zakresu działań jej i możliwości.

Z gruba dzieląc, rozróżnić można dwa główne rodzaje techniki opisowej, które nazwijmy analityczną i syntetyczną. — obie sobie przeciwstawne. Technika analityczna w czystej postaci swojej polega na ścisłym wyodrębnieniu i osobnym traktowaniu każdej dziedziny opisu, zatem — osobno opis tła, osobno — krajobrazu, osobno postaci, ubrania, charakterów, scen, akcji i tak dalej. Technika syntetyczna stanowi przeciwstawienie tamtej i polega na takim, jakby chemicznym, łączeniu różnych części i pierwiastków opisu, które bez poszczególnych ustawiń się i nastawiń autora daje całość wizji pożądanej w jej kształcie, barwie, charakterze, działaniu itp. — jednocześnie.

Na pierwszy rzut oka, staje się widoczne, że technika analityczna stanowi niższy rodzaj artystycznego opisu, a doprowadzona do krańców i do szczegółów — wyradza się w opis inwentaryzowy, który jest już zaprzeczeniem wszelkiego artystyzmu. Syntetyczna, natomiast, technika opisu otwiera trudną i stromą ścieżkę do najwyższych szczytów artystyzmu. Trzeba tu jednak pamiętać o zastrzeżeniu, które wszędzie obowiązuje, że w praktyce tylko technika analityczna (zwłaszcza u grafomanów) posuwa się aż do bezwzględnej czystości swojej, rzetelna zaś sztuka pisarska posługuje się często analityczną (obok syntetycznej) techniką opisu, a także mieszaniami obu w granicach dużej skali stopniowań.

Oprócz dwu technik tu omówionych ma jeszcze w każdej z nich zastosowanie trzecia, którą można by nazwać techniką układów opisowych. Polega ona na takiej lub innej kolejności różnych opisów, na jedną całość się skła-

dających. I wreszcie jeszcze jedna technika, mianowicie — stosowania różnych punktów widzenia i w zależności od nich traktowania opisu w zarysach bardziej ogólnych albo bardziej szczegółowych, a to na podobieństwo filmu, który tę samą scenę podaje raz w jej całości, a tuż następnie — w jej tych lub innych wyolbrzymionych fragmentach. W gruncie rzeczy i ta technika niczym innym nie jest, jak tylko również techniką układów opisowych.

Rzecz jasna, że każdą z tych technik, oraz ich odmian można stosować

Pamiętki po J. I. Kraszewskim w Poznaniu

Na kilka lat przed zgonem — którego 50-letnia rocznica przypadła w roku bieżącym — obchodził Kraszewski złoty jubileusz pracy literackiej. W tych złotych latach (1879 r.) nieustrudzonego pisarza, poety, publicysty i artysty wzięło udział całe społeczeństwo, zysując jubilatowi obficie darów. Płynęły one nie tylko z całej Polski, lecz z obczyzny, nie tylko z różnych krańców Europy, lecz z Ameryki, Azji i Australii.

I ten dar narodowy, ten wyraz hołdu i uznania ofiarował Kraszewski — Poznaniowi, powierzając go opiece Tow. Przyjaciół Nauk. W sprawozdaniu Towarzystwa z dnia 26 czerwca 1884 roku czytamy: „Kraszewski oddał społeczeństwu, co mu społeczeństwo polskie złożyło... W krótkim czasie odrębnie urządzony gabinet jubileuszowy imienia Kraszewskiego stanie się nową ozdobą i chlubą historyczną zakładu i miasta naszego“.

Gabinet Kraszewskiego przechowuje więc dary i pamiętki, ofiarowane niegdyś gorącym sercem. To też obok cennych darów mamy skromne upominki. Czegóż nie ma? Są adresy, telegramy, listy, karty wizytowe, wieniec, szkatułki, puchary, pieczętki, pierścienie, medale, płaskorzeźby, teki, albumy, fotografie, książki, obrazy, nuty i hafty.

Żywy udział w jubileuszu wzięły także dzieci. Redakcja popularnego niegdyś a doskonałego piśmka „Przyjaciela Dzieci“ przesłała wiązanek około czterystu listów dziecięcych z życzeniami.

Osobny dział tworzą dzieła Kraszewskiego, oraz prace jubilatowi poświęcone, w przepięknych nieraz oprawach, artystycznym wykonaniem świadczących chlubnie o naszej sztuce introligatorskiej. Z autorów choćby tylko wspomnieć Elżę Orzeszkową, która przesłała swe nowele „Z różnych sfer“ z dedykacją: „Temu, który przez pół stulecia był pocieszycielem i mistrzem narodu swego“. Są i tłumacze-

że, albo dobrze, albo znakomicie, a tym samym obniżyć lub podnieść artystyczną wartość utworu pisarskiego. Obowiązkiem sumiennego krytyka literackiego jest zdawanie sobie sprawy, a następnie publiczne zdawanie sprawy z każdego błędu, lub wady, jak również z każdej zalety dzieła ocenianego, tylko bowiem tak rzeczowe stanowisko uczyni pracę jego pożyteczną dla pisarza, dla czytelnika i dla całej kultury literackiej. Podstawę takiej krytyki stanowi dobry gust osobisty i wiedza szeroka, a wśród niej — znajomość składników i czynników sztuki pisarskiej, o których tu właśnie od wielu tygodni rozmawiamy.

STANISŁAW PIEŃKOWSKI

bum jubileuszowe, obejmując 70 kartonów, szkiców olejnych, akwarel i rysunków. W albumie tym wzięli udział: Alchimowicz, Andriolli, Bielińska, Brandt, Berson, Sładziewicz, Lesser, Kossakowie Juliusz i Wojciech, Rosen, Siemiradzki, Brodzki z Rzymu nadesłał popiersie Kraszewskiego w marmurze kararyskim, spoczywające na księgach Starej Baśni i Świat i Poeta. Miasto Lublin ofiarowało obraz pędzla Kostrzewskiego, widok bramy Trynitarzkiej i gmachu w Lublinie, gdzie Kraszewski kończył szkoły. Z Kijowa nadesłano odlew Złotej Bramy Kijowskiej. Wielkopolanki ofiarowały krzesła rzeźbione i pokryte haftem herbów dwunastu województw.

Gabinet Kraszewskiego liczy około czterysta numerów, spisanych przez hr. Wawrzyńca Engeströma (Katalog opisowy darów i pamiętek jubileuszowych). Lecz nie jedyna to pamiętka po Kraszewskim znajdująca się w Towarzystwie Przyjaciół Nauk. Archiwum T. P. N. posiada bowiem ponad sto listów autora „Starej Baśni“ i trzy rękopisy: rękopis powieści „Maleparta“ i „Zagadki“ (dar Teodora Żychlińskiego) oraz rękopis rozprawy ogłoszonej w Rocznikach Towarzystwa: „Dante, studya nad Boską Komedją“.

Również Galeria Tow. P. N. posiada trzy dzieła pędzla Kraszewskiego, dwa obrazy olejne: „Ruiny zamku w Łuku“ i „Krajobraz włoski“, oraz akwarelę „Szynek żydowski“. Ponadto w gabinecie rycin są trzy rysunki, datowane 1844 rok w Cudnowie. Są to portrety: Michała Grabowskiego, p. Piotrowskiego i Kraszewskiego („rysowany przez siebie samego“).

ANIELA KOEHLERÓWNA.

Artysty - malarze złożyli się na Al-

O ZACHODZIE

*Nie trwóćcie się próżnym smutkiem,
to słońce kona w podwórzu
dnem nazbyt krótkim...
to w oknach
gasną czyjeś róże,
a radość błękitem dnia blednie,
to czyjeś serce zamiera —
czyje?
— to wszystko jedno...*

*Odejdźcie tylko po cichu —
nie budźcie ciszy szelestem,
wystarczy — że tą godziną zachodu
uraz z wami jestem.*

*Dzień za dniem gaśnie o wieczorze —
jak życie ludzkiej niedoli
zamieszkałe w suterynie...
cóż — że pośród tyłu serc na świecie,
jedno serce zamiera
i ginie.
O, Boże!*

*Czym życie ludzkie?
podcięty wichrem podniebny ptak.
Wieczorniejemy wszyscy —
milczącym staje się świat —*

*Odejdźcie tylko po cichu —
to słońce kona w podwórzu...
to w oknach wiedzą*

*czyjeś róże
w zapomnieniu —*

*To naprzeciw malej suteryny,
śmierć zaprasza się
w pierwszą gościnę...
Słońce gaśnie —
Późna, późna już godzina — —*

*Właściwie jest dzień,
bo krwawiec za oknem nożycami chroboci
i dzwoni...
a siwa staruszka
nad modlitewnym psalterzem
lzy roni...*

*A tu już mrok
rozpylił się liliowy
i srebrnymi ćwiekami
biały krzyż ramy okiennej
ozdobił... nieczym gwiazdami...*

*A tu krwią ludzkiego serca,
krwią serdecznego bólu
rozszkarlatniały róże...
Ktoś duszą wiatru zaplakal —
za sercem strudzonym...
za czasem życia — spóźnionym —
za słońcem,
co skonało w podwórzu...*

Poznań. JÓZEF BARANOWSKI.

NA MARGINESACH KSIĄZEK

Estetyka życia codziennego

Nie powinien ująć naszej uwagi fakt, że w obecnym przeżywanym okresie najrozmaitszych przełomów — dokonuje się również przełom smaku artystycznego. Przełom ten rozłożony jest nie na długie lata, ale przebiega niezmiernie szybko, w tempie przypieszonym: niemal w naszych oczach dokonują się przewroty smaku artystycznego. Poszczególne ognia tego procesu można przy odrobinie spostrzegawczości łapać na gorącym uczynku stawania się przemian.

Nie chodzi tu bynajmniej o zmiany, zachodzące w obrębie samej sztuki, o falowanie mód estetycznych, prądów malarskich czy architektonicznych. Te odbywają się w obrębie nielicznej stonkowo garstki artystów a wpływ na masę uzyskują dopiero po ostatecznym ustaleniu się i krystalizacji. Chodzi o rzecz wiele powszechniejszą, o to, co możnaby nazwać zbiorową zdolnością odczuwania piękna.

W tej sferze wartości dokonał się w ostatnim czasie olbrzymi przełom. Cóż za dystans dzieli nas bowiem od sztuki schyłka XIX wieku! Jeśli się zważy, że sztuka ta na terenie polskim przetrwała w świadomości i użytkowaniu powszechnym aż do okresu wielkiej wojny, a nawet w wielu wypadkach ją przekroczyła — śmiało powie-

dzieć można, że dokonany przełom jest dziełem ostatnich lat kilkunastu. A istotnie mówić można o przewrocie. Proszę spojrzeć tylko na architekturę obecnie powstających domów i na architekturę domów, które budowane były w Polsce jeszcze w roku 1923! Różnica zasadnicza taka, którą człowiek nawet o bardzo małym przygotowaniu estetycznym spostrzeże i oceni. Zbyt śmiało i zbyt daleko idące nowatorstwo może jeszcze zraza, ale każdy przecież potrafi ocenić, że kształt architektoniczny dzisiejszy jest i piękniejszy i bardziej celowy.

Albo kultura wewnątrz mieszkalnych Czasów czerwonych kanap z galerijkami, sztucznych palm i bibelotyków, jakże smrotnie zostałyście zdystansowane! — na rzecz mebli prostych, logicznych, estetyczniejszych, wewnątrz przestronniejszych, zdrowszych i jaśniejszych. Oczywiście, każdy przełom niesie ze sobą niebezpieczeństwo przesady. I ten także. Ale trzeba mieć trochę pobłażliwości. Poprawa zresztą uwidocznia się wszędzie: okna, wystawy sklepowych, elewacje domów, szyldy, nowy duch wstąpił nawet w zdobnictwo użytkowe, sprzedawane w sklepach z tzw. „galanterią“. Proszę porównać drobniaki, zdobnie wnętrza mieszkań, czy odzienie dzisiejszego

człowieka z analogicznymi wytworami z przed lat dwudziestu. Toż przecież przepaść.

Przed niejakim czasem wyszła książka tym właśnie zagadnieniem poświęcona. Myślę o dziele Stanisława Machniewicza pt.: „Estetyka życia codziennego“. Podtytuł książki brzmi: „Zarysy estetyczne i zagadnienia sztuki współczesnej“. Praca, o której mowa, poświęcona jest dwóm celom. Podsumowuje zmiany, jakie się w dziedzinie estetyki zbiorowej dokonały ostatnio, oraz stawia nowe problemy, propagując jeszcze silniejsze, jeszcze powszechniejsze związanie ludzkiego codziennego życia z pięknem i jego formami.

Autor książki rozplanowuje swój temat bardzo szeroko. Nie ma dziedziny życia współczesnego, łączącej się jakimiś niemi z estetyką, którejby nie rozpatrywał, nie omawiał i nie starał się w jej obrębie postawić nowych zagadnień. Nie tylko architektura i wszystkie jej rozgałęzienie, nie tylko zdobnictwo artystyczne, ale i estetyka ulicy, estetyka wystaw sklepowych, plakatu, reklamy i tym podobne związki znajdujące na kartach tej książki omówienie.

P. Machniewicz wysuwa najsluszniejszą tezę i najsluszniejszy postulat: życie człowieka powinno być najściślej związane z pięknem. To tylko wiek dziewiętnasty starał się udowodnić, że pomiędzy tymi dwoma czynni-

kami nie można znaleźć powiązań. Szukano osobnych pomieszczeń dla przejawów sztuki i osobnymi torami kierowano życie codzienne człowieka. Można tę pomyłkę zrozumieć, można ją usprawiedliwić zbytnim zaskoczeniem w tych czasach postępem techniki, ale nie sposób jej nadal tolerować. Rachunek z przeszłością już dokonany. I w dziedzinie estetycznej rozpoczynamy nowy okres, okres, który wykazuje pewne analogie do wieków średnich, kiedy łączność między życiem a pięknem dałaby się ustalić w daleko większej mierze, aniżeli to się działo w okresie wiedeńskiej secesji.

Książkę p. Machniewicza należy uznać za dziełko pożyteczne i godne rozpowszechnienia. Nie pozbawione ono jest wad, które wykryją specjaliści, ale w swej zasadniczej osnowie odda niewątpliwie usługi. Tym większe, że tekst wykładu opracowany jest bardzo przystępnie i jasno, a poszczególne rozdziały książki wsparte zostały dobrze dobrymi ilustracjami.

JÓZEF KISIELEWSKI

LISTY Z POMORZA

W Muzeum Zaborszczyzny

Do pierwszego muzeum jakie zwiedziłem w życiu szło się przez małą cukierkę, potem jakiś ogródek i jakieś podwórza, by wreszcie znaleźć się wewnątrz ukrywającym zbiory tak wspaniałe i przedziwne, że spragniona czarów dusza chłopięca aż piszczala z zachwyty.

Czegoż by nie było w tych kilku przedziwnych pokojach!

Przerazająca kolekcja czaszek ludzkich, psich i końskich. Szkielet małpy. Imponujące zbiory monet, guzików, znaczków pocztowych, kapeluszy słomkowych, tabakierek, lasek, fajek, urn i przeróżnego rodzaju stalówek. Był także zbiór wcale cennych i starych ksiąg, rzadkich druków i dokumentów. Słowem — przedziwny mélange tandy i wartościowych eksponatów, nagrodzony bez ładu i składu, ale za to z gorliwością fanatyka przez właściciela „muzeum” i wrzesińskiego cukiernika w jednej osobie.

Z podziwem patrzyłem wówczas na p. Wacusia Ueberlega, pierwszego „muzeologa” napotkanego w życiu, i z całą sympatią wspominam go dziś, gdy nie ma już na świecie ani jego, ani stworzonego przezeń „muzeum”. Szkoda, że się nie zachowało. Chyba nie jedna bardzo wartościowa pozycja znajdować się musiała w tym wrzesińskim muzeum prywatnym, jeśli ówczesny „Przebieg Muzealny” z całą powagą notował zbiory Wacława Ueberlega.

I zbiory te i ich zapalony zbieracz przypomnieli mi się żywo, gdy tymi dniami starał się dotrzeć do — Muzeum Regionalnego w Chojnicach.

Bo było to tak samo nie łatwe, jak uzyskanie wstępu do skarbcza p. Wacusia.

Nie mała powstała konsternacja w całym Muzeum Regionalnym, gdy w dniu i godzinie oznaczonym w przewodniku turystycznym poprosił o pokazanie mi chojnickich zbiorów. Przyglądano mi się całą chwilę ze zdumieniem, ciekawością i tak nieledwie, jak się patrzy na nieszkodliwego wprawdzie, ale zdeklarowanego wariata. „No bo jakże! Przyjechał taki na kilka dni do stolicy powiatu najbogatszego na całym Pomorzu w przedudnie jeziora; przyjechał do rajy turystyki — i nic, tylko gwałtem oglądać chce stare skarby i rupiecie.”

Więc powiedziano mi, że muzeum jest zamknięte i basta! Nie dałem się jednak tak łatwo zbyć. Bo też obiecywałem sobie wiele po chojnickich zbiorach. Tu przecież jest ważny punkt zbiegania się i krzyżowania niezwykle skomplikowanych spraw, interesów i zagadnień. Tu przebiega granica gwar polskich, kaszubskich i niemieckich. Chojnice — to spłot interesujących stosunków geograficznych, etnograficznych, antropologicznych, florystycznych itp. Wreszcie — bogata przeszłość chojnickiego grodu już sama jedna usprawiedliwić może gorącą chęć poznania skarbcza pamiętek, dokumentów i zabytków historycznych miasta.

Daremnie więc tłumaczono mi, że kierownik zbiorów jest na urlopie, że nie wiadomo, gdzie znajdują się klucze, że to i że owo. Oparłem się nawet po bohatersku wielce nęcącej propozycji polejania natychmiast autem nad niedalekie a przepyszne jezioro charzykowskie. Nie i nie! Oświadczyłem stanowczo i kategorycznie, że nie ruszę się z miejsca, aż nie zobaczę chojnickich zbiorów.

Wtedy dopiero przypomniano sobie istnienie — wicekustosza. Odszukano go — i przy jego pomocy znalazłem się wreszcie w najwyższych regionach chojnickiego ratusza, będących siedzibą — muzeum regionalnego.

W drodze do tych regionów zdążył mi mój miły cicerone, młody student, opowiedzieć dzieje chojnickiego muzeum. Krótkie to dzieje, lecz bardzo charakterystyczne. Krótkie — bo chojnickie muzeum regionalne istnieje zaledwie od kilku lat. Charakterystyczne — gdyż twórcą tak potrzebnej placówki kulturalnej był nie „urząd”, tylko ofiarna i zapalona jednostka. Twórcą, kierownikiem i kustoszem muzeum jest p. Julian Rydzkowski.

Ten to bydgoszczanin, od szeregu lat mieszkający w stolicy Zaborszczyzny, dał inicjatywę, pracę, środki, zapisał i własne zbiory na zapoczątkowanie przydatnej instytucji naukowej. A myśli się, kto przypuszcza, że pan Ju-

lian to naukowiec, mól książkowy czy zbieracz zasuszony. Nie! p. Rydzkowski jest dzielnym kupcem z zawodu, a muzeologiem z amatorstwa. Znajdziesz u nas takich więcej. Wspomniałem tu już wrzesińskiego cukiernika, opowiedzieć mógłbym o dzielnym fryzjerze, który w Sremie stworzył muzeum, o którym z szacunkiem mówią zawodowi muzeolodzy. Dr Brosig, kustosz Muzeum Wielkopolskiego, radby w każdym środowisku większym widzieć muzeum regionalne. Takie małe muzea, gęsto rozsypane w terenie, to nieoceniona pomoc dla wielkich placówek muzealnych. Byle by tylko muzeolodzy zawodowi zechcieli podejść z radą i wskazówką do pracowników — amatorów. By praca ich szła właściwym torem. By nie schodząc na manowce dziwactw, lecz dobrze służąc kulturze własnego regionu oddawała tym samym nieocenione usługi dużym warsztatom naukowym.

Instytucja stworzona w Chojnicach przez p. Juliana Rydzkowskiego jest na najlepszej drodze do przeobrażenia się we wzorowe muzeum regionalne. Już dziś posiada ona około pięciu tysięcy eksponatów trafnie wybranych i należycie skatalogowanych. Znajdziemy więc w tym muzeum bardzo bogaty i interesujący zestawiony „dział ka-

szubski”. Meble, narzędzia rolnicze, domowe, kuchenne, przyrządy muzyczne, stroje, ceramikę i świątki kaszubskie. Nie mniej ciekawy jest dział poświęcony Chojnicom. Świadczy on o bogatej przeszłości historycznej grodu, wymową licznych zabytków informuje o rodzaju zainteresowań, zajęć i pracy mieszkańców. Dział ten jednak wymaga jeszcze znacznych uzupełnień. Zwłaszcza jeśli idzie o ważny moment wyzwalania się Chojnic. Tu już jednak organizatorom muzeum przyjść musi z pomocą całe miasto. Bardzo to pięknie, że magistrat chojnicki oddał na cele muzeum kilka izb w ratuszu. Ale sam lokal — to jeszcze nie wiele. Brak jeszcze gablot i szafek. Brak stałej, wystarczającej pomocy materialnej. Nie można wszystkiego składać na barki ofiarnego kierownika. Trzeba mu dać ludzi do pomocy i postarać się, by w oznaczonym terminie zbiory bez trudu dostępne były publiczności.

Choć wiele, wiele jest jeszcze do zrobienia, to przecież nie wątpimy, że Muzeum Ziemi Zaborskiej stanie się wnet jedną z najpoważniejszych na Pomorzu placówek regionalnych. Chojnice bowiem nie mało już zrobiły dla kultury swego regionu. Wystarczy wskazać na owocną działalność Tow. Przyjaciół Chojnic, wystarczy przypomnieć, że już od kilku lat ukazują się w Chojnicach dobrze redagowany miesięcznik regionalny „Zabory”.

Chojnice — leżąca u podstawy ostrego klina Pomorza, wciskającego się najsilniej na zachód w granice pań-

BUJNOŚĆ

Zenię z siebie tęsknoty, jak badyle i odrzucam za płot pragnień kamienie. — Może wreszcie po dniach znojących tyłu ogród mój się Bogiem zazieleni?

Wciąż zachwascza się dusza na nowo bolem saren, wiewiórek i ptaków i kamienie się rodzą, jak owoc dni poprzednich, szaleństwem jednakich.

Zenię z siebie tęsknoty, jak badyle i odrzucam za płot pragnień kamienie. Tyle razy wlatwały motyle, — szyfowy znój nie wiele zmienił.

Sięję ziarna, podlewam sadzonki i twarz zwracam tak często do słońca, lecz tuż obok barwodajnych pąków rozrastają się żarłoczne pnącza.

Spojrzyj, Boże, na kwiaty i chwasty i nie karaj mnie za to tam z góry, bo to wszystko, co we mnie, wyrasta z tłustej gleby mej bujnej natury.

LEONARD TURKOWSKI

stwa niemieckiego — to teren najbardziej narażony na oddziaływanie obcej, często wrogiej nam kultury. Temu oddziaływaniu trzeba przeciwstawić nieustanne promieniowanie kultur własnej. Dobrze postawione Muzeum Ziemi Zaborskiej to jedno z najważniejszych ognisk zbawczego promieniowania.

MARIAN TURWID.

Z notatnika

Rachunek sumienia prez. Sieroszewskiego

Gruntowne przetrząśnięcie pana prezesowego sumienia przeprowadza Adolf Nowaczyński na łamach miesięcznika „Teza” w ostatnim jej, wrzesniowym zeszyście, w artykule pt. „Po ostatnich występach pana Sieroszewskiego”.

„Nigdy nie lubię z gromadą, z kupą, gdy kogoś „wykańczają” imni” — pisze znakomity autor artykułu. Ale... uwziął się widać pech na pana prezesa, bo artykuł, który był pisany i składany do druku w chwili, gdy o panu Sieroszewskim było na ogół cicho, ukazuje się właśnie teraz, gdy w całej prasie polskiej huczą jeszcze echa ostatniego plagiatorskiego skandalu, „bajecznego” skandalu Grimm — Sieroszewski.

Nowaczyński nie wytacza żadnych nowych zarzutów, przypomina tylko gremialnie, hurtownie stare. To, co już zapomniało, co w swoim czasie było już wyciągnięte na widok publiczny, ale później zostało przyciszone, uleżało się i zapomniano. Słowem urządza panu prezesowi generalny rachunek sumienia. Jest na ogół pobłażliwy. Wiele rzeczy stara się wyrozumieć i darować. Nie może zgodzić się tylko z jednym: z zabieraniem przezeń głosu w sprawach plagiatorów.

Wiele można darować, ale...

„Czy panu Sieroszewskiemu wypadało w ogóle zabierać głos w sprawie, w której dyskutuje się problem plagiatur literackich?” — zapytuje Nowaczyński.

Odpowiedź na to pytanie jest, oczywiście, przecząca.

Niech się zajmuje wszystkimi innymi sprawami, byle tymi!

„Mało inteligentny, bez żadnego wykształcenia, nie mając pojęcia o ustawodawstwie zabiera głos w Senacie w dyskusji nad zwrotem Kościołowi dóbr skonfiskowanych przez rządy zaborcze Kościołowi katolickiemu. Wypowiada się przeciw oddaniu. Nie ma pojęcia o Konkordacie, zna najpowszechniej rok 1863, nie wie, że omal 300 księży poszło na Sybir i to na Sybir prawdziwy nie na jego Sybir subwencjonowany i protekcyjny, nie jeździł po Sybirze wagonami I klasy i nie było na pensji herbacianej firmy braci Gromowych. Ale pan Sieroszewski mowę w Senacie taką a nie inną wygłosić mógł i był w swoim prawie”.

„Tak samo był na swoim miejscu pan Sieroszewski ze swoimi niepożyczalnymi studenczkami, blaźnistwami, historycznymi atakami na metropolitę krakowskiemu”.

„Nad tym wszystkim możnaby przejść do porządku dziennego, skoro przeszła nad tym opinia publiczna, prasa, Sejm, Senat i koledzy z literatury, przebaczając zajądłemu starcowi jego ordynarne kabotyństwa, wyrwane efekciarskie, analfabetyzm polityczny i studenciństwo, wieczyste, nieuleczalne studenciństwo”.

„Inaczej atoli z plagiatorami, z ustosunkowaniem się do plagiatora Rzymowskiego z jego bronieniem, a potem jego... dozdżaniem”.

Sieroszewski-plagiator...

„Otóż do tych spraw pan Wacław Sieroszewski wtrącać się nie powinien. Pod żadnym pozorem i w żadnym momencie. Dlaczego nie powinien właśnie p. Sieroszewski? Dlatego, że p. Sieroszewski jeden jedyny wśród akademików pozostaje dotychczas sam pod zarzutem plagiatorstwa. Plagiator zarzucili „czcigodnemu prezesowi” dwaj krytycy literacy Piotr Grzegorzczak (w prasie narodowej) i Leon Piwiński (w organie swego czasu sa-

nacyjnym), dalej reasumując ich wywody... niżej podpisany”.

„Przeciw wywodom oskarżającym tych trzech publicystów pan Sieroszewski nie zareagował aktywnie. Procesu o zniesławienie i dyfamację ani Piwińskiemu, ani Grzegorzczakowi nie wytoczył. Tak samo mądrze, przewidując, oportunistycznie nie wytoczył Andrzejowi Strugowi, który go lego artis otwarcie obraził i zniesławiał. Również nie wytoczył swego czasu redakcji „Naprzodu”...

...i denuncjator...

Tutaj A Nowaczyński przypomina sprawę z „Naprzodem”, który wypomniał Sieroszewskiemu haniebną denuncjację Machajskiego wobec władz austriackich. Na skutek tej denuncjacji Machajski został aresztowany. Wybronił go dopiero Żeromski, który od tego czasu żywił do Sieroszewskiego nietajoną pogardę.

Przypomina dalej A. Nowaczyński „plugawę” artykuły dzisiejszego państwowca o przyszłej państwowości polskiej, przed wojną, w socjalistycznym „Płomyku”.

Dlaczego Rzymowski popełnił plagiat?

Wracając znów do sprawy plagiatorów zastanawia się A. Nowaczyński nad zagadnieniem, dlaczego Wincenty Rzymowski popełnił plagiat z Russela. „W tym było coś zgoła psychopatycznego, granicznego z obłędem”. Przecież nietrudno było przewidzieć, że prędzej, czy później ta kradzież autorska wyjdzie na wierzch, zostanie odkryta. A mógł się przecież bez niej doskonale obejść.

„Na cóż się tedy zapatrzył i na co mógł się powoływać i co mógł mieć pod ręką Wincenty Rzymowski, w przystępie demencji czy ataku psychopatycznego odrzynający całe ustępy z Russela, bardzo względnej znakomitości, myśliciela może większego kalibru ale stylisty i prozatora pośledniejszego?”

Jak to było z „Jang Hutsy?”

„Otóż W. Rzymowski mógł mieć pod ręką bardzo poważne i solidne pismo „Ruch Literacki”, rok IV, listopad 1929. A w tym zeszyście „Ruchu” na stronie 273 udowodniono czarno na białym, że sztandarowa nowela p. Sieroszewskiego pt. „Jang Hutsy” w powiastkach chińskich (rok 1901) jest dowolnym plagiatem z tyśiąc-stronnicowego „Pamiętnika” dra Pawła Piaseckija, Rosjanina z podróży po Chinach Środkowych, wydanej nakładem samego Carskiego Tow. Geograficznego, którego „czcigodny” prezes był...? W „Ruchu Literackim” p. Grzegorzczak skonfrontował tekst rosyjski Piaseckija z tekstem polskim dziś „czcigodnego prezesa” pisał:

„Należy teraz wyjaśnić, w jakim stopniu korzystał Sieroszewski z książki Piaseckiego? — Można powiedzieć ogólnie, że ją częściowo przerobił na powieść”.

„Zapózyczenia treściowe, w początkach powieści tak silne, następnie urywają się: wykorzystywane są tylko w dalszym ciągu realia. Cała więc chińszczyzna wzięta jest żywcem z Piaseckiego. Oczywiście z ogromu materiału mógł Sieroszewski skorzystać tylko w drobnej mierze w powieści liczącej 250 stron druku. Uczynił to jednak śmiało, z znaczną beczereimonialnością, nie siląc się wcale lub rzadko tylko na większe zmiany. Wiele przeto miejsc jest identycznych lub zaledwie trawestowanych”.

„Pan Sieroszewski” — pisze w dalszym ciągu A. Nowaczyński — „procesu o dyfamację nie wytoczył. A. W. Rzymowski to sobie dobrze zapamiętał”.

A jak z „Twardowskim”?

W ten sam sposób przypomina dalej Nowaczyński podobną historię z powieści Sieroszewskiego o „Twardost-Twardowskim”, co do której znów L. Piwiński odkrywa plagiat, analfabetyczny plagiat, odmawiając zresztą samej powieści wszelkiej wartości. Są to przeróbki i zapożyczenia (błędne zresztą i niekonsekwentne) z „Dworzanina” Górnickiego, z „Fraszek” Kochanowskiego oraz z szeregu tekstów współczesnych.

A „czcigodny prezes” ani się nie broni, ani plagiatów nie wypiera, „wybiera taktikę wyniosłego milczenia”.

Może Wacek — może i Wicek

„To wszystko widział i obserwował nasz biedny niedonoszek Maracina, pogromca narodowców („Czcieli Dyabła”), wrog kłechów i obszarników, przyjaciel ludu, cędownik chłopów i robotników, których nigdy na oczy nie widział, geszefierz i wyga”. Widział to Rzymowski i pomyślał sobie widać: „Może Wacek — może i Wicek”. Ale co się Wackowi udało i nie udało się Wickowi. Wicka przyłapano, wykończono, nakryto. A Wacek w dalszym ciągu bryluje, w chwale chadza, na wysokich stołcach zasiada, prezyduje, zabiera głos i sam, osobiście Wicka, co z niego przykład wzięł, od czci odsądza.

To naprawdę burzy wszelkie poczucie sprawiedliwości! Dobrze, że się Nowaczyński do tego zabrał, sumienie literackie pana prezesa generalnie przetrząsnął i zapomniane grzechy na nowo wypomniał. Niech wiemy, kto w najwyższej literackiej instytucji prezyduje, kto w najważniejszych sprawach polskiej literatury rozstrzyga. Niech sobie przypomną członkowie PAL-u, kto im przewodniczy.

Pełne światło na pana prezesa!

Z zarzutu splagiowania bajeczki wykipić się jakoś można, ale gdy w grę wchodzi recydywizm, sprawa przybiera inną barwę. Artykuł Adolfa Nowaczyńskiego jest doskonałym uzupełnieniem, podmalowaniem tła do dyskusji, jaką wszczął felietonista „Orędownika” p. T. Hernes, odkrywając plagiat p. Sieroszewskiego w bajce pt. „Inwalidzi”. Postać „czcigodnego prezesa” przypomina się pamięci społeczeństwa w całym blasku i splendorze, w pełnym świetle.

Czy nie jest ona zbyt już kompromitująca dla Polskiej Akademii Literatury? Czy długo jeszcze będzie jej „czcigodny prezes” prezesował?

FELIETON KULTURALNY

Widoki świata kulturalnego

Napisał Zygmunt Wasilewski

„Uspolecznienie kultury“ Bogdana Suchodolskiego — Jaki jest sens kultury współczesnej — Co jest, czego nie ma w książce — Dużo o stosunku jednostki do świata, nic — o stosunku do narodu — Zamiast postawy czynnej — pięknoduszność — Ślady reżimu „państwowości“ — Wada zbytniego odczytania — Z wykalaczką w rękach — Biegłość filozoficzna i fakty.

NIE PODOBNA w felietonie, poświęconym kulturze, pominąć książki 1) nowej, nadesłanej przez wydawców do recenzji, 2) napisanej przez autora bardzo odpowiedzialnego i 3) poświęconej właśnie zagadnieniom kultury. Książka tak obowiązująca jest dla mnie w tej chwili dzieło Bogdana Suchodolskiego pt. „Uspolecznienie kultury“. Stron 387 (Warszawa 1937. Wyd. „Rój“). Nie kuszę się o krytyczne studiowanie całego obszaru poruszonych przez tego wybitnego myśliciela zagadnień, po prostu się jedynie do obowiązku zarekomendowania książki szerszemu ogółowi.

Rozprawy, składające się na jej wartość, ogłaszane były przez autora w latach 1929-1936 w czasopiśmie, dostępnym ściślejszemu gronu ludzi oświeconych, przeważnie zawodowym wychowawcom (kwart. „Kultura i Wychowanie“); wszyscy jednak powinniśmy być wychowawcami, czytamy więc Suchodolskiego.

Suchodolski, sam z zawodu wychowawca (polonista) studiom swoim zagranicznym (przeważnie w Niemczech — w zakresie filozofii, krytyki literackiej i pedagogiki) nadał kierunek specjalny, dążący do stworzenia systemu osobnej filozofii kultury, badającej nauki o kulturze. Jest to dziedzina nowa, a trudna do uprawy popularnej choćby dlatego, że bardzo udeptana i wywalczona potocznym użytkiem, nadawanym pojęciu „kultury“. Ale dlatego właśnie tym potrzebniejsza.

Suchodolski dokonał w latach ostatnich ciężkiej pracy przygotowawczej. Mianowicie nie tylko zaznajomił się z literaturą przedmiotu, wytworzył przez myślicieli obcych, ale położył podwaliny systemu polskiego przez usystematyzowanie tego materiału, który dało się dla danego zakresu ideologii odnaleźć w literaturze polskiej. Pisałem przed paru laty o znakomitych wypisach różnokątnego poglądu na świat myślicieli polskich. Można w tym mozolnie zebranych materiale doskonale się zorientować, jak w czasach nowszych myśl polska przedstawiała sobie stosunek człowieka do świata i swoje zadania twórcze. Dzieje zaś duszy ludzkiej, pracującej nad u-

stalaniem swego stosunku do siebie samej, do innego człowieka, do swego środowiska rodzimego, do wszechbytu i do Boga, — oto teren zagadnień kultury.

W dziele obecnym, nie przedstawiającym całkowitego systemu, bo jest ono tylko zbiorem artykułów, autor — jak sam wyznaje w przedmowie — usiłuje znaleźć odpowiedź na pytania, dotyczące sensu kultury współczesnej, szczególną zaś uwagę zwraca na problem, który uznaje za najistotniejszy dla naszych czasów: czy i jak uczynić kulturę sprawą żywą i powszechną.

Materiał, przeznaczony do książki, autor ułożył w cztery grupy: 1) zagadnienia podstawowe, 2) kultura współczesna. Tutaj weszły rozprawy takie: Idea postępu, Praca jako zagadnienie kultury, Mit produktywizmu, Technika i kultura, 3) kultura elity i kultura ogółu (powszechność kultury — wielkość sztuki i odrodzenie kultury, badanie i nauczanie), wreszcie 4) Nasza droga (refleksje, młodość i przyszłość, wychowanie realistyczne). Najszerzej potraktował autor dwie środkowe grupy, dwie brzośnie obejmując zaledwie kilkadziesiąt stron.

Wdzięczni autorowi za to, co dał, skoro książka nie jest wykładem systematycznym, nie możemy mieć pretensji do niego za to, czego nie dał: wszakże ostrzec należy, że nawet w zakresie oznaczonym w tytule, nie znajdziemy odpowiedzi na te wszystkie pytania, które by pragnęły kwestii zaktualizować. Gdy mowa w r. 1937 o uspolecznieniu kultury, należałoby oczekiwać poglądu na sprawę nowoczesnego odrodzenia życia społecznego przez zwiększenie dążeń na tory nacjonalizmu. Fakt ten zmienia radykalnie „sens“ kultury współczesnej przez wprowadzenie momentu idealizmu dziełowego, tak ściśle związanego z wzrostem osobowości. „Szukanie własnego wyrazu w czynnościach i myślach, którymi jesteśmy spleceni z tradycją i społeczeństwem, stanowi pierwszy krok na drodze do kultury“ — tak przecież mówi Suchodolski. (s. 11).

Na tym właśnie polega obecny ruch, zwany rewolucją narodową, że wiecyste aspiracje narodu, który „szuka swego wyrazu“ jako osobowości, biorą górę nad ideologią materialistyczną demo-liberalizmu.

Suchodolski wiele miejsca poświęca analizie i krytyce ideałów tego starego świata, znajdujących swój wyraz w

chorobliwym dążeniu do ciągnięcia zysków z kapitału, w merkantyliźmie, w namiętnościach produkcyjizmu. Słusznie stwierdza, że taki układ życia „jest kulturą, która zmateriałizowała i zobiektywizowała pojęcie życia człowieka, tzn. przeniosła jego sens z duszy ludzkiej w świat otaczający, wywyższając ponad wszystko technikę, organizację, obliczenia, środki, zyski, które w związku z tym przeobraziła człowieka w siłę roboczą“ itd (211).

Autor ma rację. Kultura ma wtedy sens, kiedy sprzyja rozwojowi sił duchowych człowieka, kiedy pozwala mu być stworzeniem boskim i wyzyskać pełnię możliwości twórczych. Ale tu należałoby wymienić narodową kategorię uspolecznienia kultury. Suchodolski tego nie robi — i to jest dużym defektem książki.

Tutaj recenzent jest w kłopotach. Jak wytłumaczyć autora, dla którego ma wiele uznania? Suchodolskiego, autora innych dzieł i owych wypisów ideologicznych, nie podobna pomawiać o niewiadomość. Sprawa ma się inaczej. Gdy pisał książkę, był nauczycielem, teraz jest wysokim urzędnikiem w ministerium oświecenia. Książka taka nie mogła być pisana inaczej w mrocznej dobie, kiedy nad kulturą myśli polskiej ciążyła doktryna wychowania „państwowego“. Za zbrodniczy stan pożytywane było wymienianie wyrazów „narod“ i „narodowy“. Suchodolski nie wypowiada się całkowicie.

Sprawa kultury, sprawa jej sensu inaczej się przedstawia ze stanowiska ideałów narodowych nacjonalizmu, ale przecież mamy przekazaną od Mickiewicza znakomitą syntezę celów kultury w pojęciu „człowieka wiecznego“ i wskazanie, że syntezę tej szukać należy w działaniu.

Myśl Suchodolskiego pod ciśnieniem atmosferycznym błędnych rojeń politycznych szukała dla siebie ujścia gdzie indziej. On tę syntezę zdaje się widzieć w dziedzinie wzruszeń i pojęć estetycznych, podając na użytek wychowania szkolnego, że wielka sztuka zdolna jest obudzić człowieka i zespolić go społecznie z innymi ludźmi. (263).

Jeśli się zważy, że są to wykłady przede wszystkim dla pedagogów, to musimy wyrazić wątpliwość, czy nie lepiej w czasach obskurantyzmu kulturalnego jak epoka Jędrzejewiczów wstrzymać się od robienia wszelkich syntez. Bo gdy się miało po Mickiewiczu Libelta z jego rozprawą o odwadze cywilnej lub Goszczyńskiego o poświęceniu, gdy się miało już takie przykazania na temat „postawy“ kulturalnej człowieka, chciałoby się wi-

Wycieczki
FRANCOPOLU

do Paryża: kolejna 11 i 17-dniowa zł 315,—
Serce Europy: 29-dniowa w październiku. Berlin — Paryż — Nicea — Riviera franc. — włoska — Rzym — Neapol — Capri — Florencja — Wenecja — Budapeszt zł 795,—
Riviera: 29-dniowa w październiku. Paryż — Monte Carlo — Wenecja — Budapeszt (15 dni pobytu w Nicei i San Remo) zł 650,—
Informacje i zapisy: POZNAŃ, św. Marcin 58. Telef. 41-04. WARSZAWA, Mazowiecka 9. ng 49 337

dzień w wolnej Polsce pełniejszą tego człowieka syntezę, niż to ustawianie go w pozycji „Schöngesta“.

Inne wady książki Suchodolskiego płyną stąd, że jest za bardzo odczytany w literaturze filozoficznej Zachodu, a zwłaszcza niemieckiej. Stąd trochę przesadny w polskiej książce nacisk narzekania na przerosty tzw. „produktywizmu“ oraz ideału pracy. Zapewne, w krajach przesadnie uprzemysłowionych i zurbanizowanych stan kultury jest chorobliwy. Ale u nas za mało się produkuje, za mało pracuje. Zadaniem polityki kulturalnej w Polsce byłoby tak pokierować rozwojem, aby uniknąć tej przesady, zapobiec niepotrzebnym przerostom, a jednak wytwarzać ile trzeba. Wszystko jest u nas do zrobienia. Ale dziś pozowanie na pręsy i przemęczenie wygląda tak, jakby biedak głodny stanął przed jadłodajnią i manipulował dla popisu wykalaczką.

Z książki Suchodolskiego można się bardzo wiele nauczyć. Erudyta, doskonały pisarz, posiada gruntowne wykształcenie filozoficzne i w tym świecie zagadnień kultury, niezmiernie bogaty a skomplikowanym, obraca się z całą swobodą.

Spostrzec można w omawianej książce ciekawą konsekwencję tego wyrobienia filozoficznego, mianowicie tę, że o ile z wielką biegłością operuje oderwanymi pojęciami oraz ideałami, o tyle z konkretnymi faktami, jako historyk, nie umie sobie radzić. Nie mógłby sędzią być. Jeśli obok faktu istnieje legenda o kim, to pójdzie za nią, bo ta ma zasięg ideowy. Okazało się to w końcowych rozdziałach, gdzie autor uznał za stosowne złożyć hołd aktualności.

Bywają umysły, dla których idee są realniejsze, niż fakty.

Z. Wasilewski

IWONICZ-ZDRÓJ

od 21 sierpnia rozpoczął III sezon jesienny poleca ryczałtowy pobyt z kuracją 3 tygodnie zł 153,— Ządajcie prospektów. Bezpośrednio wagon Poznań - Iwonicz ng 47 788

Warszawa, we wrześniu.

Dzisiaj, dla odmiany, mowa będzie nie o wydarzeniach potocznych minionego tygodnia, ani o przeróżnych aktualnych zagadnieniach naszej stolicy, ale o pewnej drobniuteńkiej rzeczy, niezwykle cennej, z której posiadania jesteśmy dumni. Tysiące ludzi chwali jej istnienie, a dalsze tysiące szukają przy niej ratunku!

Trzy literki i tajemnica wyjaśniona: rad!

Tak jest, dobroczynny rad, który w ilości jednego grama spełnia swą wielką misję w warszawskim Instytucie Radowym im. Marii Curie-Skłodowskiej przy ul. Wawelskiej. Wyrwa ludzi z objęć śmierci, stając — jako cudowna zdobycz nauki — na usługach cierpiącej ludzkości.

Otóż warszawski gram radu skarży się na nadmiar pracy... Nie ma wytchnienia, nie zna odpoczynku, dniami i nocami niesie zbawczą ulgę organizmom zaatakowanym przez raka, tę najstraszniejszą z chorób.

Na jednym z pięter wspaniałego gmachu Instytutu Radowego znajduje się skromny pokój, a w nim szafa pancerna. W schowku leży pudło o grubych otowianych ścianach, w którego wnętrzu spoczywają małe platynowe tubki, zawierające kryształki radu. Gram radu podzielono na przeszło sto części, po kilka, lub kilkanaście miligramów, tubki zaś wprowadza się do organizmu pacjenta. Trochę to dziwnie wygląda: rad zamknięty w pancernej szafie. Ale jeżeli się zważy, że jest metalem znacznie droższym od złota, to zawsze jest się o co pokusić. Ukraść gram rzecz łatwa. Schowa się do kieszeni i już. Złodziej jednak nie miałby wielkiego pożytku z tej zdobyczy, gdyż na skutek działania takiej ilości radu w kieszeni zaszyłyby silne zmiany w organizmie, powodując niechybną śmierć. Nie każdy jednak złodziej o tym wie i dlatego ta potężna szafa pancerna w gmachu Instytutu.

Fantastyczna cena radu spowodowa-

wana jest bardzo drogą przeróbką. Wyciąga się go z minerałów uranowych, najczęściej z blendy smolistej i z tony uranu otrzymuje się zaledwie 325 miligramów radu. Jeszcze lepiej obrazuje koszty przerobienia uranu dla uzyskania radu fakt, że od chwili odkrycia radu wyprodukowano go dotychczas zaledwie 200 gramów. Najwięcej radu, bo „aż“ 11 gramów, posiada Paryż, Polska zaś (Warszawa i większe miasta) około 2 gramów. Rad warszawskiego Instytutu jest darem naszej wielkiej rodaczki, Marii Curie-Skłodowskiej, która swą sławę zawdzięcza przede wszystkim właśnie odkryciu pierwiastka radu. Dar jej, gdyby go oceniać według wagi, jest — oczywiście, bardzo drobnym, ale za to nieocenioną jest jego wartość dla celów leczniczych. Kogo zaś ciekawia tylko suche liczby, możemy również zaspokoić jego ciekawość. Otóż warszawski gram kosztuje według „notowań giełdowych“ z górą ponad pół miliona złotych! Jak widzimy, rodaczka nasza miała pod każdym względem hojną rękę.

Zdolności promieniotwórcze radu potrafiła medycyna wykorzystać do leczenia raka i innych złośliwych nowotworów. Wyniki takiej „kuracji“ są wprost rewelacyjne. Rad w ampułkach przykłada się do chorego miejsca, lub w jego pobliżu. Często potrzebny jest do tego zabieg operacyjny, przy raku żołądka, czy wątroby, kiedy to

ampułkę wprowadza się do organizmu. Dozowanie radu odbywa się bardzo ostrożnie na podstawie pewnych obliczeń, zbyt silne bowiem promieniowanie może zniszczyć zdrowe tkanki.

Ale prawda! Warszawski gram radu skarży się na nadmiar pracy... Od kilku lat przynosi ulgę, lub przywraca zdrowie prawie 1000 chorych rocznie. Liczba chorych ciągle wzrasta i pacjenci muszą nieraz czekać do trzech tygodni na rozpoczęcie leczenia. Czekają jednak pełni wiary w zbawienne skutki kuracji. Ilu było już takich, którzy zajęli do Instytutu karetką, pogotowia, by po kilku miesiącach opuścić go o własnych siłach.

Słusznie też warszawski Instytut Radowy nosi imię Marii Curie-Skłodowskiej, tej skromnej wielkiej uczonicy, której wspaniały dar już tylu rodakom przyniósł ukojenie i przez długie lata jeszcze przynosić będzie. Bo choć rad zużywa się przez promieniowanie, to warszawski gram — jak obliczyli fizycy — zmniejszy się o połowę dopiero po... 1700 latach!

Przyznaję, można było pisać na inny temat, np. o wolnym, ale stałym zaniku dorożek konnych w Warszawie, o wzroście samochodów (już 1 na 58 mieszkańców), ale może jednak kogoś zaciekała historia grama radu, skarżącego się na nadmiar pracy...

A — Z.

W 200-LECIE ŚMIERCI MAGA LUTNIARSTWA

Kremona — miasto Stradivariusa...

Wśród cudów placu „del Comune” — Miasto skrzypiec — Losy czaszki Stradivariusa — Konzachty Paganiniego z „siłami nieczystymi” — Wystawa w Palazzo Cittanuova — „Koncert nad koncertami” — Echa światowego kongresu lutniarstwa

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego”)

Kremona, we wrześniu. Niewielkie to dziś i trochę jakby zaspane miasteczko prowincjonalne Lombardii. Lecz wystarcza najkrótszy już spacer po cichych uliczkach i

Bogato inkrustowane skrzypce Stradivariusa, zwane „S. Lorenzo”, wykonane przez mistrza w r. 1718 na zamówienie dworu madryckiego.

placach, aby przekonać się, jak wydatny udział wzięła Kremona w owym szlachetnym wyścigu miast włoskich: stulecia całe trwającej rywalizacji w budowaniu co raz wspanialszych świątyń i pałaców, w ściąganiu ze wszystkich stron Italii najwybitniejszych artystów i stałym upiększaniu miasta. To też pyszny plac „del Comune” — salon miasta bogactwem otaczający go architektury i wdziękiem w rozplanowaniu jej brył śmiało idzie w zawody z najsłynniejszymi włoskimi placami miejskimi, nie wyłączając nawet florenckiej „Piazza della Signoria”. Dominuje tu majestatyczna katedra, której części sięgają początków XII w., a tuż obok jej potężnego masywu wystrzela nagle na 115 metrów ku niebu smukła „campanile” — dzwonnica, słynna pod nazwą „Torrazzo”. Zamykają zaś perspektywę harmonijne łuki logii Bertazzola...

Największą sławę przyniosły jednak miastu — skrzypce. Już w średniowieczu uchodziła Kremona za stolicę lutniarstwa; w dziesiątkach pracowni doskonalili się tu skrzypce, aż XVI i XVII w. przybrały postać nieodrodnionych arcydzieł Amatego, Guarneriego, Bergoniego i Stradivariusa, którzy famę szkoły kremonskiej na zawsze już utrwaliłi.

W bieżącym roku przypada 200 setna rocznica śmierci największego z nich — „maga lutniarstwa” Antoniego Stradivariusa. Z niezwykłą okazałością cześć Kremona te rocznice; uroczystości, zjazdy, wystawy i koncerty trwają już od kilku miesięcy. Znacomity lutnik nie przypuszczał zapewne, że miasto rodzinne kiedyś tak dumne będzie z niego i obchody uroczyste urządzać będzie ku jego uczczeniu! Skromne życie prowadził — najpierw przy warsztacie swego mistrza i nauczyciela Mikołaja Amatego, po tym

we własnym domku przy nieistniejącym już placu św. Dominika. Kremona zaś nie zawsze darzyła go dzisiejszym zainteresowaniem: nieznana jest bliżej data jego urodzin — przypuszczalnie był to rok 1644 — i nieznane jest też miejsce wiecznego spoczynku mistrza. Początkowo pochowano go w kościele św. Dominika, tuż obok warsztatu w którym pracował i mieszkał, po tym jednak, gdy kościół w r. 1869 zburzono, kości jego wrzucono do grobu masowego. Opowiadają tu, że pewien student medycyny zabrał sobie wówczas czaszkę wielkiego lutnika...

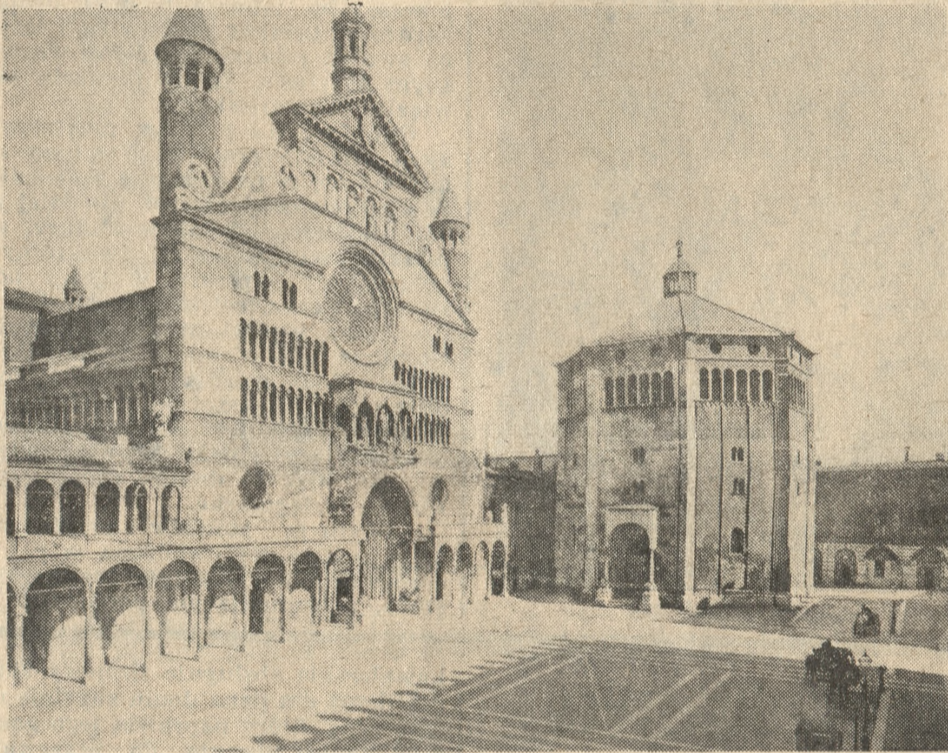
Nazwisko Stradivariusa stało się tymczasem pojęciem i odnalezione wewnątrz skrzypiec — czyni je drogocennym skarbem. Przeciętna wartość „stradivariusa” wynosi bowiem, zależnie od egzemplarza i roku pochodzenia, około 50 tys. zł. Nic więc dziwnego, że Kremona zamierza wzniesić mu na zakończenie „roku Stradivariusa” okazały pomnik przed katedrą, na wspomnianym już placu „del Comune”...

Od śmierci mistrza w r. 1737 nie

sady w określeniu „czarował”, bo współcześni poważnie podejrzewali wielkiego skrzypka o zażyłe stosunki z diabłem. Gdy umarł w r. 1840, biskup nicejski zabronił pochowania go na ziemi poświęconej i dopiero po wielu latach szczątki jego przeniesiono na cmentarz w Parmie, gdzie po dziś dzień spoczywają...

Paganini nie grywał jednak na „stradivariusi”, lecz dawał pierwszeństwo „guarneriemu”. Zdaniem znawców jednak, posiada ten właśnie egzemplarz tak niezrównany dźwięk, że Guarneri — uczeń Stradivariusa — przewyższył w tym wypadku mistrza. Z zewnętrznego wyglądu sądząc, trudno przypisać instrumentowi aż tak niezwykle właściwości. Podnieszone, wytarte i nie zbyt dobrze utrzymane skrzypce wcale nie prezentują się imponująco...

A jednak przewożono je z Geny — gdzie się stale znajdują w specjalnym safesie tamtejszej filii „Credito Commerciale” — z monarszymi nieomal honorami. Tłumy publiczności przyglądały się w Kremonie transportowi skrzyni z instrumentem z dworca do

Plac przed wspaniałą katedrą w Kremonie, gdzie ma stanąć pomnik „maga lutniarstwa”.

zdarzyło się chyba, by tyle bezcennych skrzypiec zebrano w jednym miejscu, jak to się stało na tegorocznej wystawie w pałacu Cittanuova. W średniowiecznych sklepionych salach tej dawnej twierdzy gwelfów oglądać można było za kryształowymi szybami niezliczonych gablot — skarby zaklęte w niepozorne deszczułki skrzypiec. Obok twórców Stradivariusa zebrano tu również instrumenty Amatego i Guarneriego — razem stokilkadziesiąt skrzypiec i wiolonczel.

W osobnej niewielkiej salce umieszczono „clou” wystawy: słynne, legendarne już skrzypce, na których Paganini czarował świat. Nie ma prze-

Palazzo Cittanuova. Jednocześnie aktem notarialnym ubezpieczono skrzypce na czas wystawy w wysokości 2 milionów lirów (przeszło pół miliona zł). Podobne środki ostrożności zachowano zresztą i wobec innych instrumentów zgromadzonych na wystawie. Ogólna suma zawartych z tej okazji ubezpieczeń przekroczyła 50 milionów lirów. Organizatorzy nie mało pokonać musieli trudności, zanim udało się im nakłonić właścicieli drogocennych instrumentów do powierzenia tych skarbów wystawie. Starania komitetu uroczystości kremonskich o przedłużenie wystawy do końca „roku Stradivariusa” — rozbiły się

ANTONI STRADIVARIUS
Portret współczesny nieznanego autora.

już jednak o stanowczy opór właścicieli eksponatów.

W związku z obchodem stradivariańskim urządzono też w Kremonie pierwszy światowy kongres lutniarstwa z udziałem najwybitniejszych znawców tej dziedziny, przybyłych ze wszystkich kontyngentów. Największą uwagę zwracał tu prof. Fernando Sacconi, sława światowa w restaurowaniu starych skrzypiec, specjalista od „stradivariusi”. Nie ma prawie głośniejszego instrumentu — tworu mistrza z Kremony, który by nie przeszedł przez jego doświadczone ręce, odzyskując dawną doskonałość i dźwięk. Sacconi wygłosił w Kremonie szereg odczytów, w których wyjawiał swe poglądy na sekret skrzypiec Stradivariusa dowodząc, że u podstaw ich doskonałości leży geniusz i doświadczenie twórcy, a nie kuglarskie nieomal sztuczki, jakie mu przypisują.

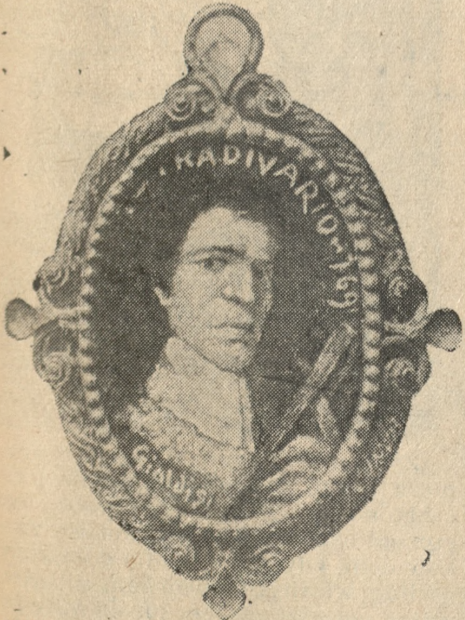
Lecz najciekawszym niewątpliwie punktem uroczystości była seria koncertów w teatrze Panchielli. Osobliwość ich polegała na tym, że wielka orkiestra smyczkowa 41 solistów grała wyłącznie na oryginalnych skrzypcach i wiolonczelach Stradivariusa (25 sztuk), Amatego (12) i Guarneriego, wśród których było wiele szczególnie sławnych egzemplarzy, jak „S. Lorenzo”, zbudowany przez Stradivariusa w r. 1718 dla dworu madryckiego, czy „Alard” Guarneriego, będący obecnie własnością fenomenalnego skrzypka amerykańskiego Nortona. Prasa włoska ochrzciła koncert mianem „jedynym w świecie” i przyznać trzeba, że na określenie to całkowicie zasługiwały. Efekt ich przeszedł wszelkie oczekiwania i stanowi bezsprzecznie pozycję w historii muzyki. Snobujący zaś cudzoziemcy, którzy stanowili

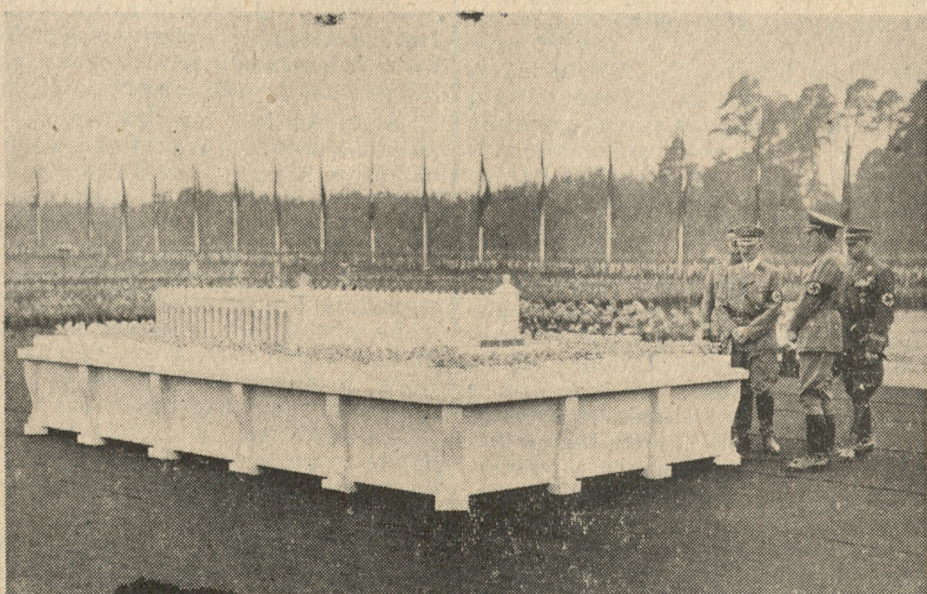
Wspaniale rzeźbiona wiolonczela szkoły kremonskiej, wykonana dla księżąt D'Este z ich herbem w środku.

większość publiczności na sali, mogli szeptać z zachwytem, że słuchają orkiestry, której instrumenty przedstawiają wartość, przekraczającą pięć milionów lirów...

JAN KAWCZYŃSKI.

Medalion z podobizną Stradivariusa z roku 1691, wykonany przez współczesnego miniaturzystę Graldiniego,

W Norymberdze zostanie wybudowany olbrzymi stadion, największy na świecie. Na zdjęciu kanclerz Hitler ogląda model stadionu.

Z ŻYCIA KOBIET

Co słyszeć w Genewie?

Mimo, że Liga Narodów straciła dużo na swoim prestiżu z powodu niemożności zapobieżenia zbrojnym konfliktom w świecie, nie zaprzestano jednak w Genewie prac, dążących do uregulowania różnych zagadnień, które wymagają międzynarodowego porozumienia. Sprawy te interesują również i kobiety, ponieważ dotyczą one m. i. ustalenia pewnych ogólnych wytycznych z zakresu opieki społecznej i reglamentacyjnej pracy.

Z początkiem lata tego roku odbyła się w Genewie XXIII Międzynarodowa Konferencja Pracy. Delegaci na tej konferencji omawiając kryzys gospodarczy i kwestję bezrobocia doszli do wniosku, że w interesie ogólnym leży wyrównanie płac w ten sposób, aby za równą pracę pobierana była również i ta sama zapłata. Nieuzasadnione bowiem obniżanie płac robotnic obniża w ogóle stopę życiową pracujących, a zarazem prowadzi w rezultacie do wzrostu.

Oficjalna delegacja Stanów Zjed. Ameryki Północnej zgłosiła wniosek, przyjęty i przekazany do rozpatrzenia Radzie Administracyjnej Ligi Narodów, w którym zwraca się uwagę wszystkich rządów, aby w krajach swoich dążyli do wprowadzenia takiego ustawodawstwa, które by zdecydowanie zapobiegało wyzyskiwaniu pracy kobiet.

Na tej samej konferencji dyskutowano również nad ustaleniem konwencji, która ograniczałaby czas pracy w przemyśle tekstylnym, zatrudniającym poważny odsetek kobiet, oraz omawiając problem zarobkowego zatrudniania małoletnich podniesiono granicę minimalną ich wieku decydując, że zatrudniać nie wolno dzieci poniżej lat 15, przez co tym samym przedłuża się ich wiek szkolny i zapobiega przedwczesnemu bezrobociu.

Najbliższe obrady Ligi Narodów budzą wielkie zainteresowanie wśród rzesz kobiecych, na porządku dziennym tegorocznej sesji bowiem znajdzie się także tzw. Statut Kobiet, mający ustalić umiędzynarodowienie kwestii równouprawnienia politycznego i społecznego kobiet. Dotychczas problem ten zamykał się w ramach ustaw państwo-

wych poszczególnych krajów, obecnie został przeniesiony na forum międzynarodowe, po dwuletnim przygotowaniu materiałów doświadczalnych przez organizację kobiece przynależnych do Ligi Narodów.

W jaki sposób Zgromadzenie Ligi Narodów odniesie się do tej kwestii, trudno z góry przewidzieć, poszczególni delegaci bowiem zabiorą z pewno-

Organizacja żłóbek przyfabrycznych

Największą troskę kobiety pracujące zarobkowo poza domem jest opieka nad jej dzieckiem, w pierwszym rzędzie nad niemowlęciem potrzebującym szczególnego starania. Sprawa ta stoi zawsze na porządku dziennym dyskusyj, dotyczących opieki społecznej nad robotnicami, a sposób jej zała-

W ALPACH

ścią w sprawie tej odmienne stanowisko. Istnieje bowiem wielka rozbieżność w ustawodawstwach różnych narodów, i to, co w pewnym społeczeństwie uważa się za szczyt postępu, gdzieindziej jest już zdystansowane szybko rozwijającą się ewolucją społeczną.

Jakkolwiek jednak sprawy te się rozstrzygną już sama dyskusja nad nimi w Genewie przyczyni się niezawodnie do racjonalnego naświetlenia problemów, interesujących wszystkie kobiety.

twienia przedstawia się nierównomiernie na terenie całej Rzeczypospolitej.

W zasadzie istnieją więc dwie możliwości: albo dyrekcja danej fabryki, która zatrudnia większą ilość kobiet organizuje sama żłobek przyfabryczny, albo też powierza jego urządzenie i prowadzenie instytucji społecznej. W obu wypadkach dużo zależy od dobrej woli właścicieli, wzgl. zarządu fabryki. I najczęściej bywa tak, że żłobki przyfabryczne kierowane przez właścicieli mniej posiadają fachowości, podczas, gdy znów te, którymi opiekuje się instytucja społeczna cierpią na brak funduszy. Bywa naturalnie też inaczej, bo istnieją fabryki, dbające bardzo o stosunki higieniczne i socjalne swoich robotnic, zarówno we własnym interesie, jak z poczucia obowiązku obywatelskiego.

Odnosnie do żłóbek przyfabrycznych istnieje przepis, że muszą one mieścić się w najbliższym sąsiedztwie danego przedsiębiorstwa, nie dalej jak pół kilometra od miejsca pracy, aby matki mogły w czasie dwukrotnych, półgodzinnych przerw w pracy udać się do dziecka, celem nakarmienia go itp. Zarazem powinny też nie być zbyt oddalone od mieszkań robotniczych. O ile jednak osiedla robotnicze znajdują się w większej odległości, fabryka obowiązana jest do organizowania lotnych stacji opieki nad niemowlętami, posyłając do domów robotniczych własną pielęgniarkę.

Institucja żłóbek przyfabrycznych została wprowadzona w r. 1924 i obowiązuje w każdym przedsiębiorstwie, zatrudniającym ponad 100 ko-

bię. Poszczególne żłobki nie powinny mieścić więcej, niż ca 50 dzieci. Pierwsze takie żłobki powstały w Warszawie w r. 1928 w 20 zakładach fabrycznych. Obecnie liczba ich rośnie, szczególnie na terenach zakładów prywatnych. W roku bieżącym liczba fabryk, pełniących opiekę nad matką i dzieckiem wynosi około 160 na całym terenie Rzeczypospolitej, co w sumie przedstawia cyfrę niewspółmierną do potrzeb społecznych.

Statystycznie rzecz przedstawia się w ten sposób, że np. na 20 tysięcy robotnic w r. 1932 było żłóbek 34, mieszczących 500 dzieci, a w roku bieżącym na 68 tysięcy robotnic jest żłóbek 30 z liczbą dzieci nie dochodzącą cyfry 500. Podniosła się jednakże liczba dzieci zostających pod opieką stacji lotnych. W r. 1932 było ich 60, w tym dzieci trzy i pół tysiąca, a obecnie stacji tych jest 138, sprawujących opiekę nad 6 i pół tysiącem dzieci.

Ze jednak starania te, dotyczące opieki społecznej nad matką - robotnicą są niedostateczne dowodzi wielki procent śmiertelności niemowląt, właśnie wśród warstw robotniczych i w ośrodkach przemysłowych.

P.

Z ZAGRANICY

Wygrany Konkurs

Po raz pierwszy zdarzyło się we Francji, że przy egzaminach konkursowych do Narodowego Instytutu Agromicznego wśród rzeszy kandydatów pierwsze miejsce zajęła dziewiętnastoletnia absolwentka liceum św. Ludwika, mimo, że wymagania stawiane młodzieży są tutaj bardzo wysokie. Dla Anny-Marii Dontot otwiera się więc kariera przyszłego profesora agronomii, co dla społeczeństwa francuskiego stanowi pewien rodzaj sensacji, ponieważ dotąd kobiety francuskie nie specjalizowały się w tej dziedzinie.

Odnaczenie austriackiej śpiewaczki

W Salzburgu odbyła się w tych dniach uroczystość udekorowania słynnej śpiewaczki kameralnej Lotte Lehmann oficcerskim krzyżem Legii Honorowej, wręczonym jej przez posła francuskiego Puaux, który wyraził artystce swoje uznanie za talent jej i pracę artystyczną, znaną i cenioną szeroko poza granicami Austrii.

Eldorado pani domu w Ameryce

Amerykańska lady nie jest entuzjastką miotły, rondla i ściereczki do kurzu, choć bardzo lubi swoje miłe „home“, aby tylko było porządne, schludne i wygodne. A przecież nieraz posiada piękną willę, czy komfortowe mieszkanie, niezwykłością jednak jest obecność w nim służącej, podobnie, jak rzadkością również jest posiadanie szofera, gdyż miss zazwyczaj sama kieruje swoim autem. Jakżeż więc układa się życie codzienne, jakież tajemnicza siła sprząta dom, porządkuje garderobę, przyrządza poranną czekoladę z wonnym, świeżym pieczywem. W pani domu czas swój spędza przeważnie w klubie, w sali wykładowej, na koncercie, w parku, lub cukier-

ni, wychodzi nieraz wcześniej na przejażdżkę konną lub w aucie i wraca późną nocą, czy nad ranem. Co więcej, pod koniec tygodnia opuszcza dom na dwa dni week-endu, lub udaje się na

całe tygodnie nad morze lub w góry. A dom jej, mimo to, przedstawia się nie najgorzej!

Otóż w Ameryce istnieje specjalna instytucja, tzw. „service“, która obsługuje swoich klientów w sposób dyskretny, sprawny i umiejętny. Wystarczy podniesienie słuchawki telefonu, połączenie się np. z firmą „Jeeves Inc“, a w kilka minut zjawia się na progu mieszkania elegancka młoda dama, której bez obawy można powierzyć dom cały i spać spokojnie. Młoda osoba, wyglądająca jak każda inna miss czy lady, przebiera się w mundur służebny, jasno-niebieski, i podejmuje wszystkie prace domowe, w zastępstwie pani domu. Nie ma mowy o tym, aby coś zginąć mogło, lub uległo uszkodzeniu, nad pracownicami domowymi tego typu czuwa bowiem inspektorka firmy, która kontroluje swoje podwładne, zwalnając je natychmiast od pracy przy najlżejszym uchybieniu. Koszta takiej domowej obsługi, za pośrednictwem wspomnianej firmy są proporcjonalnie mniejsze, niż zaangażowanie stałej służącej, których w Ameryce jest bardzo mało. W samym Nowym Jorku korzysta z „service'u“ przynajmniej 90 pct pań domu.

W podobny sposób odbywają się też sezonowe „wielkie porządki“, powierzane tak samo kolektywnym instytucjom służby domowej. Udająca się na wywczas pani domu powierza klucze mieszkania, szaf, bielizniarek przedstawicielstwu firmy „Jeeves Inc“, a gdy po kilku tygodniach wraca — zastaje dom uporządkowany, dywany wytrzone, firanki wyprane, a w mieszkaniu błyszczącym od czystości unosi się lekki zapach kreozotu, z przyczyny przeprowadzonej w nim szczegółowej desynfekcji.

Poza tym istnieją jeszcze w Ameryce inne typy „service'u“. Mieszkania

kawalerskie obsługuje firmowy służący, nieraz dla pana domu zupełnie niewidzialny, który naprawia jego garderobę, znosi ubrania do prasowni, obuwie do szewca, nie czekając wcale na odpowiednią dyspozycję właściciela.

Jeżeli ktoś udaje się do magazynu, aby poczynić w nim potrzebne dla siebie zakupy, nie potrzebuje się troskać, np. matka o przyprowadzone ze sobą dzieci, czy pan o zabraną na spacer pieska. Dla dzieci znajdują się w obrębie wielkich magazynów specjalne ogródki dziecięce, z wykwalifikowaną pielęgniarką, która opiekuje się dziećmi. Choćby przez kilka godzin, w czasie gdy matka, spotkawszy przyjaciółkę gawędzi z nią w cukierni w wiszącym ogrodzie, na dachu niebotyku. Nie pobiera się za to żadnej specjalnej opłaty, gdyż firma pragnie jak najbardziej dogodzić swoim klientom. Paczki, parasole, płaszcze przechowuje się w taki sam sposób, a dla małych, czworonożnych przyjaciół człowieka, dla piesków, istnieją specjalne sympatyczne podwórka z świeżą wodą w miseczce i psimi zakąskami. I za to nie trzeba płacić.

Ameryka jest również rajem dla automobilistów. Wśród bezwodnych obszarów Arizony, czy Kalifornii znajdują się komfortowo urządzone stacje benzynowe, gdzie samochód zaopatrza się w oliwę, benzynę i wodę, a właściciel może wziąć świeżą kąpiel, odpocząć wygodnie i przeczytać ładnie ilustrowane pismo, lub przejrzeć miejscowy album turystyczny. Owe „Service Stations“ jednakże, obsłużwszy precyzyjnie i auto i jego właściciela czy właścicielkę, pobierają w rezultacie tylko opłatę za benzynę i oliwę, wszystko inne, to już tylko kurtuazja odnośnej firmy.

Zresztą różne typy „service“ mnożą się i udoskonalają stosownie do powstających nowych potrzeb społeczeństwa amerykańskiego, załatwiają one w najdrobniejszych szczegółach wszelkie uroczystości rodzinne, jak śluby,

pogrzeby, chrzciny, korzystają z nich zarówno hotele, restauracje, pensjonaty, jak również najskromniejsze nawet domy prywatne.

Życie pani domu w Ameryce jest może mniej indywidualne, mniej osobonne, brak mu zapewne tego szczególnego uroku, jaki kobieta wnosi w dom, gdy sama w nim gospodarzy według własnych upodobań, jednakże, wobec panującego tam już od wielu lat kryzysu służby domowej, instytucje „service“ są nieodzowne i podkreślają ową, szczególną, nieznaną w Europie demokratyzację.

R. Mr.

Siedem karzełek królowy Śnieżki

Przeważna ilość ludzi, interesująca się kinem przypuszcza, że najidealniejszą pracą z gwiazdami mają reżyserzy studiów trickowych, a przede wszystkim Walt Disney, którego bohaterowie mają spokojny, zgodny i ustalony charakter.

„Tak jest rzeczywiście — mówi słynny producent — z Myszka Mickey i jej przyjaciółmi. Wiadomo nam, jakie nosi ona stroje, jakie ma humory, jak pali papierosa i jak się zachowuje w gniewie. A mimo to sztab mój ma wiele trosk, jeśli chodzi o ożywienie naszych bohaterów. Minnie, Pluto, Donald, Duck i cała reszta musi stale zachować swój charakter, gdyż znani są wszystkich dzieciom na świecie od 8 do 80-ciu lat.

Na największe kłopoty natrafiamy, stwarzając nowe gwiazdy, które muszą przecież mieć swoje własne cechy charakterystyczne i cechy te zachować na zawsze. W tej chwili, gdy po 2 latach pracy skończyliśmy nasze największe dzieło, a to film długometrażowy pt. „Królowa Śnieżka i Siedem Karzełek”, możemy zdać sobie dopiero sprawę, jak ogromny trud został pokonany. Królowa Śnieżka znana już jest całemu światu z najromanticzniejszych bajek, jednak karzełek trzeba było stworzyć całkowicie na nowo, trzeba było tchnąć w nich duszę i to inną w każdego. Tych siedmiu małych ludzi przyczyniło nam bardzo wiele trosk. Ich charakter musiał odpowiadać ich imionom, a nazywają się oni: Doktor, Pyszałek, Skromniak, Głupek, Smarkacz, Śpioch i Szczęściarz. W wypadku Głupka cały szereg ważnych problemów należało rozwiązać. Jakkolwiek zabawia on swoją niezaradnością całą grupę, to nie jest on jednak pod żadnym pozorem niedołągą. Jest on tylko leciuteńko uderzony po głowie, ale zawsze jeszcze — spryciarz. Ubranie jego przyczyniło się do posiwienia wielu włosów jego twórców. Jego garnitury są prawie pięciokrotnie za duże dla niego i przyczyniły bardzo wiele kłopotów rysownikom, gdyż musiały one wisieć na małym człowieku, lecz nie mogły spadać.

Jak wielkie nastęrcza to trudności, można zrozumieć tylko wówczas, gdy zna się technikę tworzenia tych rysuneków. Główni rysownicy rysują tylko najważniejsze sceny, które wyjaśniają akcję, reszta sztabu rysowniczego, tzw. po angielsku „inbetweeners” (pracownicy scen pośrednich), muszą poszczególnie sceny

wypełnić tyłoma rysunkami, by całość przedstawiała się płynnie na ekranie.

Podobne trudności, jak suknie Głupka przedstawiał nos Pyszałka. Nos jest najważniejszą częścią jego twarzy, lecz w niektórych momentach okazał się on za duży i trzeba go było troszkę zmniejszać. Tak i okulary Doktora zsuwały się często za bardzo i kontroler musiał kilkakrotnie wycofywać cały szereg rysunków. Z Doktorem mieliśmy jeszcze więcej kłopotów — nie wiedział on nigdy co zrobić z swoi-

mi rękami. Ten mały nerwowy człowieczek poruszał nimi zawsze za bardzo. Musieliśmy go uciszać i uspokajać, by ruchliwe jego ręce nie zwracały na siebie zbyt dużej uwagi, ze szkoda dla innych scen.

„Dużo kłopotu przyczynił nam również Śpioch, który nie chciał się budzić w odpowiednich chwilach. Trzeba było wiele nad nim pracować, by zsynchronizować jego czynności z resztą towarzystwa.

„Smarkacz miał febrę przez cały czas filmu. I febra ta i gorączka musiała być widoczna na jego twarzy.

Szczęściarz jest jedynym z siódemki, który ma bardzo wyraziste krzaczaste brwi. Jakkolwiek nie rozumieliśmy dla czego przyczyniają nam one tyle kłopotów, to jednak przekleliśmy je. Trzęsły się one stanowczo za bardzo.

Jak więc widzicie, praca z gwiazdami rysunkowymi jest nie mniej kłopotliwa, niż z najbardziej wymagającymi primadonnami. Toteż w ten jeden jedyny film nasz, zrealizowany rzecz prosta w kolorach, tak jak wszystkie nasze „Silly Symphonies”, włożyliśmy przeszło 2 lata pracy. Dziś, gdy jest on już gotowy, możemy z całą pewnością powiedzieć, że jesteśmy wszyscy razem dumni z naszego dzieła.

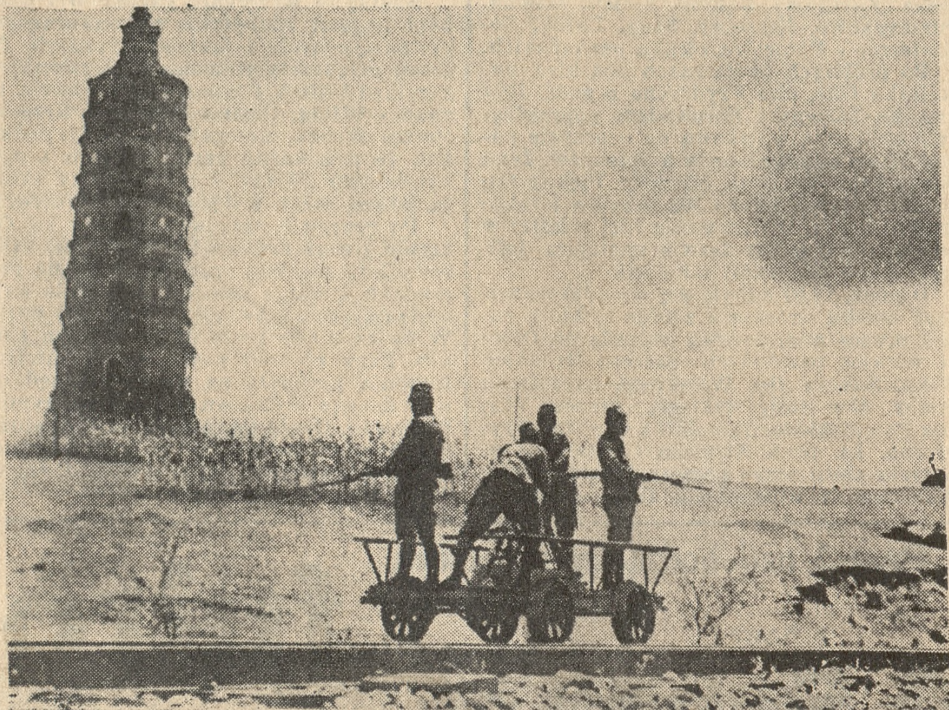
METROPOLIS

JUTRO W NIEDZIELĘ, 12. bm. o godz. 3 po połud. najpiękniejsza i najweselsza komedia muzyczna

„PANOWIE w CYLINDRACH”

W rol. gł. fenomenalna para tancerzy FRED ASTAIR — GINGER ROGERS. Film o imponująco bogatej wystawie i zawrotnym tempie akcji.

Bilety od 40 groszy. zg 1945

NIEMY ŚWIADEK GROZY WOJENNEJ

Wspaniała pogoda chińska zdaje się że zgroza spoglądać na rozgrywane się na ziemi chińskiej okropności wojenne.

Szkoły Zdobnictwa na Wystawie Sztuki w Poznaniu

Ciekawym działem ogólnopolskiej Wystawy „Sztuka, Kwiaty, Wnętrze”, jaka odbędzie się w Poznaniu na terenie Targów Poznańskich od 3—17 października, jest wystawa wszystkich szkół zdobniczych w Polsce. Organizatorzy działu sztuki pragną, by w Poznaniu corocznie odbywała się wystawa całego zdobnictwa polskiego, która nie tylko zobrazuje postęp pracy uczniów szkół zdobnictwa, lecz jednocześnie da możliwość na jednym miejscu porównania wyników prac tych szkół i pozwoli na rozdzianie pewnej ilości nagród za wybitne prace uczniowskie. W ten sposób nowe talenty zostaną ujawnione, a firmy szukające dla celów zdobniczych odpowiednich sił swego działu, będą mogły zgarnąć najcenniejszy narybek zdobnictwa polskiego.

Ng 2

Kiedy u nas panują już chłody jesienne, w słonecznej Kalifornii wciąż przygrzewa słońce.

Nieporozumienie

— Oskarżony przyznaje się, że pocałował tę panią i gdy się rozplakała, pocałował ją powtórnie?

— Tak, panie sędzio, myślałem, że to były lzy radości!

(Tit-Bits).

Dziecięce sukienki ubranka — płaszczyki S. KACZMAREK teraz 27 Grudnia 10

Pr 29 730-34.30/33

KINO APOLLO

JUTRO W NIEDZIELĘ, 12 bm. O GODZ. 3-CIEJ PO POL.

WIELKI ARCYWESOŁY FILM MIŁOSNY „ZWYCIĘŻYŁY KOBIETY.”

OBRAZ 2 x NAGRODZONY

- 1). przez Rząd Francuski
- 2). na Międzynarodowej Wystawie Sztuki Filmowej w Wenecji

W rolach głównych:

FRANCOISE ROSAY, JEAN MURAT NAJBARDZIEJ CZARUJĄCA I NAJWESELSZA KOMEDIA WSZYSTRZICH CZASÓW zg 1944

Smakosz w restauracji

- Czego pan sobie życzy?
- Przede wszystkim tuzin ostryg, z sosem pomidorowym.
- Proszę bardzo.
- Potem omlet z szynką i z parmezanem, ale z oryginalnym parmezanem!
- Słucham pana.
- Dalej roastbeef, wypieczony i bez tuszszu.
- Proszę bardzo.
- Do tego frytki ze świeżym masłem.
- Tak, proszę.
- A na deser ciasto z jabłkami, kielszek benedyktyna i czarna kawa.
- Już się robi, proszę pana.
- No tak, życzylibym sobie zjeść taki obiad. Mój lekarz nie pozwala mi jednak opychać się smakołykami. Zadysonował obiad, składający się ze szklanki zimnego mleka i biszkoptu angielskiego. Proszę więc o mleko i biszkopt.

Oto plon uroczych rybolowczyń.

Osiemdziesiątlatka kabla transatlantyckiego

Sieć kabli telegraficznych, rozciągająca się we wszystkich kierunkach i opasująca cały glob ziemski, przyczyniła się w znacznym stopniu do uintensywnienia stosunków gospodarczych, ekonomicznych i kulturalnych we wszystkich częściach świata.

80 lat minęło 5 września roku bieżącego od chwili, kiedy ukończono układanie głównego kabla transatlantyckiego, który łączy Stany Zjednoczone z Wielką Brytanią. Było to przedsięwzięcie niesłychanie kosztowne i trudne do przeprowadzenia, zważywszy, że przed osiemdziesięcioletni laty nie było jeszcze pływających baz lotniczych na Atlantyku, które mogłyby się wydatnie przyczynić do spełnienia roli pomocniczej przy zapuszczeniu kabla. Zadanie to przypadło w udziale dwóm największym okrętom wojennym: angielskiemu „Agammemnonowi” i amerykańskiej „Niagarze”, z których pierwszy wypłynął z Irlandii, a drugi z Nowej Fundlandii, aby połączyć dwa kontygenty stałym kablem podmorskim. Ta pierwsza próba nie powiodła się jednak. Kable się przerwał w głębi oceanu. W następnym roku „Atlantic Telegraph Company”, założona w roku 1856 przez Cyrusa W. Fielda, podjęła nowe próby, uwieńczone pomyślnym wynikiem. W Greenwich wykonano olbrzymi kabel, który został nawinięty i umieszczony na pokładzie specjalnie w tym celu zbudowanej fregaty: przygotowaniom do tego dzieła towarzyszyło niebawem zainteresowanie najszerzszych sfer Europy oraz Ameryki. Książę Walii, przyszły Edward VII, często odwiedzał warsztaty w Greenwich, gdzie się montował jeden z „nerwów świata”, jak później nazwano kablem transatlantycki. I druga próba zawiodła. Po przesłaniu około tysiąca depesz kablem zamilkł.

Dopiero w r. 1865 Wielka Brytania zbudowała specjalny okręt, wyposażony w najnowocześniejsze, jak na ową epokę, przyrządy. Ten okręt kablony, nazwany „Great Eastern” miał dokonać dwóch wielkich rzeczy: miał zapuścić nowy kablem i wydobyć zatopiony w r. 1857 i 1858. I znów nowy kablem przerwał się na pełnym oceanie; trzeba było czekać do następnego roku, aby być świadkiem sukcesu angielskiej techniki morskiej. Samo zakładanie kabla, z dzisiejszego punktu widzenia, było niesłychanie prymitywne. „Great Eastern” płynął z Irlandii (już połączoną za pomocą podmorskiego kabla z

Anglią) i rozwijając nawinięty na swym pokładzie kablem, zapuszczał go na dno oceanu. W niektórych miejscach porozmieszczano specjalnie skonstruowane pływające boje, które miały znaczyć drogę kabla. Po zakończeniu tych prac udało się za pomocą badań podmorskich wyznaczyć miejsce, w którym poprzednio założony kablem się przerwał i wydobyło go na powierzchnię.

Upłynęło niewiele lat od chwili, gdy dno mórz całego świata pokryło się gęstą siecią kabli, należących do Towarzystw Międzynarodowych lub stanowiących własność państwa, przeważnie takich, których interesy kolonialne wymagają stałego kontaktu z najbardziej oddalonymi częściami świata. Długość kabli podmorskich wynosi w łącznej sumie przeszło 300 tysięcy mil morskich, czyli niemal dwanaście razy tyle, ile obwód kuli ziemskiej. Ostatnio założony kablem podmorski pomiędzy Londynem i New Yorkiem, stanowiący własność Western-Unionu, może przekazywać do 2.500 liter na minutę.

M. O.

Sobowtór Clemenceau'a

Niedawno zmarł w Paryżu nestór dziennikarzy paryskich, M. Ariste. Ceniony bardzo dla swych zalet i talentu publicysty, Ariste słynny był w Paryżu z podobieństwa do Clemenceau, podobieństwa tak ludzkiego, że było ono niejednokrotnie przyczyną zabawnych wydarzeń.

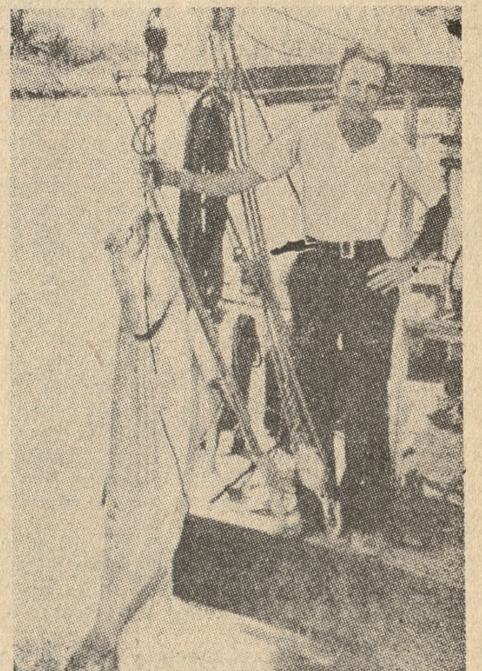
Pewnego razu siedział Ariste w restauracji na Montmartrze przy obiedzie. Zoczył go tam jeden z dziennikarzy angielskich i postanowił skorzystać z niebawem, jak mu się zdawało, okazji uzyskania wywiadu u premiera w warunkach tak dogodnych. Podchodzi zatem do stolika, kłania się uprzejmie rzekomemu Clemenceau i zaczyna:

— Pan premier pozwoli, że...

— Dajże pan spokój, nie jestem premierem...

Niezrażony tą odprawą dziennikarz atakuje dalej Ariste'a sądząc, że „Clemenceau” chce się tylko zamaskować i wymknąć. Wreszcie zniecierpliwiony Ariste wola:

— Mój panie, nie jestem „tygrysem”. Czy pan sądzi, że „tygrys” zadowoliliby się skromnym obiadem za 3 franki 50 centów?

Wspaniały okaz jesiota złowionego u wybrzeży Szkocji.

W reumatyzmie artretyzmie i nerwobólach słojuje się 2-3 tabletek Togal 3 lub 4 razy dziennie. Togal jest dobrym środkiem przeciwbólowym.

ng 49 270

KUPNO-SPRZEDAŻ PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH
- PRZECHOWYWANIE

SCHOWKI
PRZEKAZY-INKASO WEKSLI

MIASTA
POZNANIA

ng 49 754/5

Nowe granice
diecezji czechosłowackich

Ojciec św. ogłosił Konstytucję Apostolską określającą nowe granice kilku diecezji w Republice Czechosłowackiej i krajach pogranicznych. Celem Konstytucji jest ustalenie takich granic diecezji, które odpowiadałyby granicom państwowym, i jest wykonaniem jednego z punktów „modus vivendi” zawartego przez Stolicę Apostolską z Czechosłowacją w r. 1927. Projekt zmiany granic i rozwiązania połączonych z tym problemów rozpatrywany był oddzielnie przez komisję kościelną i państwową, a następnie wspólnie uzgodniony. Nowe rozgraniczenie diecezji nie uwzględnia terytoriów graniczących z Rzeszą Niemiecką, w sprawie tej bowiem trwają jeszcze pertraktacje. W myśl nowej konstytucji w Czechosłowacji pozostaje kilka nowych administracji apostolskich „ad nutum Sanctae Sedis”, a słowackie diecezje Nitry, Bańskiej Bystricy, Preszowa i Munkaczewa, dotychczasowe sufraganie archidiecezji Ostrzyhomia, poddane zostaną bezpośrednio Stolicy Apostolskiej. Nadto Stolica Apostolska postanowiła, skoro to będzie możliwym, stworzyć dwie nowe metropolie, mianowicie łacińską dla Słowacji i grekokatolicką dla Rusi Podkarpackiej.

(KAP)

Z Tow. Ziemiaków

Plenarne zebranie Sodalitacji Pań Wiekich odbędzie się we środę 15 września i rozpocznie się nabożeństwem w Kaplicy Sodalitacyjnej, przy ul. Dominikańskiej 8 o godz. 9 rano.

W lipcu odbyły się trzy zebrania Kół powiatowych i to: śremskiego 5. 7. w Lucinach, szubińskiego 15. 7. i kościańskiego 20. 7. Na wszystkich trzech omawiano przebieg wspaniałego Kongresu ku czci Chrystusa Króla, jak i pielgrzymkę Ziemiaków do Częstochowy i zebrania sekcji kulturalno-oświatowej.

Śremskie Koło omawiało wycieczkę do Liskowa, kolonie dzieci Zw. Obrony Kresów Zachodnich w Śremie i inne sprawy lokalne, po czym nastąpiło zwiedzenie nadzwyczaj starannie utrzymanego warzywnika — dzieło w 100 pct pani domu, ślicznie rozplanowanego, częściowo młodego parku pełnego wspaniałe kwitnących różnorakich krzewów, rozmaitych gatunków drzew, dalej kurników, urządzonych wzorowo i nowoczesnie środkami domowymi, utrzymanych w wzorowej czystości, „pawilonów” letnich dla młodego drobiu itp. W samym domu podziwiano znowu pomysłowość pani domu w stworzeniu przemysłowych pokojów dla dzieci i estetycznego, pełnego kwiatów, kulturalnego wnętrza, w którym wszystkim paniom miło czas spędzić.

Zebranie w Lucinach było w całym tego słowa znaczeniu najmiłszą, ale i bardzo pogładową lekcją, co stworzyć może praca i pomysłowość wzorowej, na wszystko czującej „pani domu”.

Streszczenie protokołów z zebrań kościańskiego i szubińskiego z uwzględnieniem sprawozdania tamtejszych kolonij wakacyjnych podamy kolejno. Prosimy o sprawozdania z kolonij Ziemiaków z innych Kół.

We środę 15 września o godz. 15 odbędzie się zebranie członków Zarządu Głównego Tow. Ziemiaków Wlkp. celem przygotowania zebrania pp. Przewodniczących. Prosimy o podanie ewentualnych życzeń tak: co do daty, jak i spraw bieżących, które miałyby być na nim omawiane.

Odebrałyśmy afisz wystawy ogrodniczej i targów owocarskich, które odbędą się w dniach od 18 — 20 września rb. w Wolsztynie. Dyrektor Szkoły Rolniczej p. Franciszek Perek prosi o ewentualne urzędnicze wycieczek zbiorowych; w drodze powrotnej można otrzymać zniżki kolejowe.

CHORZY LECZCIE SIĘ W KRAJU! Silniejsza i skuteczniejsza w działaniu, niż podobne środki zagraniczne, jest nasza **SÓL MORSZYŃSKA** lub **GORZKA WODA MORSZYŃSKA**. Stosuje się w niedomaganiach żołądka, przy zaparciu stolca i cierpieniach watroby. Żądać w aptekach i składach apt.

ng 47 818

ŻYCIE SOKOLE

Złot obwodowy Okręgu Poznańskiego
Sokołów w Luboniu

W Luboniu odbyły się trzeci złot obwodowy Okręgu Poznańskiego Z. T. G. „Sokół”. Już od wczesnego ranka poczęły napływać gniazda sokole biorące udział w zlocie: Zabikowo, Kotowo, Kiekrz, Mosina, Puszczykowo, Krzesiny, Sady, Lasek, Sobiesiernie - Batorowo i kilka poznańskich.

Po próbnych ćwiczeniach pod kier. naczelnika Okr. dha Frydrycha o godz. 10½ ruszono barwnym korowodem poprzedzonym orkiestrą wojskową na uroczyste nabożeństwo odprawione w kościele św. Jana Bosko przez ks. prob. Streicha. Piękny ten pochód, liczący blisko 300 sokolów i sokolic był piękną manifestacją idei sokolej w Luboniu. Po nabożeństwie nastąpiła defilada przed władzami sokolimi.

O godz. 12.30 odbyło się na udekorowanym boisku uroczyste zebranie, które zajął prezes miejscowego gniazda dh Otoki, witając przybyłych: prezesa Dzielnicy Wlkp. Sokola dha Wolskiego, naczelnika dzielni. dha Suligowskiego, prezesa okr. dha Powidzkiego, naczelnika okr. dha Frydrycha, ks. prob. Streicha i gości. Po otwarciu zlotu przez prezesa Dzielnicy dha Wolskiego i wciągnięciu flagi na maszt

przy dźwiękach hymnu narodowego referat ideowy, obrazujący 70 lat działalności „Sokola” wygłosił dh Krzyżaniak z Poznania.

Nastąpiło wręczenie gniazdom i członkom nagród zdobytych w konkurencjach gimnastycznych i lekkoatletycznych. Nagrody otrzymały gniazda, wzgl. członkowie z gniazd Luboń, Poznań - Śródmieście, Poznań - Wilda, Poznań - Łazarz, Krzesiny. Prezes okręgu, wręczając nagrody, podkreślił, że przeważną część cennych książek zawdzięcza „Sokół” życzliwości ks. infułata Klośa, wzgl. Księgarni św. Wojciecha.

Po przerwie obiadowej odbyły się ćwiczenia wolne druhen i druhow, młodzieży żeńskiej i męskiej oraz ćwiczenia na przyrządach. Pięknie udane i doskonale wykonane ćwiczenia, świadczyły o pracy gniazd. W ćwiczeniach brało udział ogółem 150 osób. Przy pięknej pogodzie obywatelstwo Lubonia przybyło na pokaz ćwiczeń licznie, darząc wykonawców zasłużonymi oklaskami. Około udania się zlotu zasłużyło się przede wszystkim gniazdo Luboń z swym niestrudzonym prezesem dhem inż. Otokim na czele. (p. l.)

Przed nadchodzącym zimą
obroni Panią

z firmy

A. Scholl i s-ka

Warszawa, Marszałkowska 124

dg 24405

futro

Poznań, Pl. Wolności 8 ptr. 1

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Polskiego

Dziś doskonala komedia pisarza węgierskiego Władysława Fodora „Wieczne pióro”. Obsadę stanowią czołowe siły naszego zespołu.

W niedzielę 12 bm. wraca na afisz komedia w 3 aktach St. Johna Ervinea w przekładzie Floriana Sobieniowskiego „Pierwsza pani Selby”.

Codziennie przez cały tydzień odbywają się próby z komedii Jana Nepomucena Kamińskiego „Krakowiaci i górale”, z piękną muzyką Kurpińskiego w nowej inscenizacji dr Zygmunta Nowakowskiego. Pracownicy teatru przygotowują całkowitą nową wystawę. Rewelacyjne to widowisko pójdzie na oficjalne otwarcie nowego sezonu, które odbędzie się w drugiej połowie bież. m.

15 września wystąpi

Berlińska Filharmonia

Przyjazd do Poznania **ORKIESTRY KAMERALNEJ BERLIŃSKIEJ FILHARMONII** w składzie 25 osób jest tematem rozmów w kołach muzycznych i oceniany jako **wyjątkowe wydarzenie artystyczne**. Ocena przyjazdu świetnej orkiestry przez poznański świat muzyczny jest trafna i uzasadniona jeżeli się zważy, że jest to pierwsza orkiestra kameralna, która do nas zjeżdża w tak wielkiej liczbie, a składająca się z **najlepszych muzyków słynnej na obu półkulach „Berlińskiej Filharmonii”**. Wygłaszanie wszelkich superlatyw o wysokim poziomie artystycznym tej niezrównanej orkiestry jest zbędne, bowiem sama nazwa „Berlińska Filharmonia” mówi sama za siebie. Nie ma chyba muzyka, nawet laika, który by nie zdawał sobie sprawy o światowej marce tej orkiestry.

Orkiestra Kameralna Berlińskiej Filharmonii da nam możliwość wysłuchania muzyki najwartościowszej, składającej się z arcydzieł literatury starych mistrzów. Usłyszmy **Händla „Koncert na instrumenty dęte i smyczkowe”, Haydna „Sym-**

fonia „La Chasse”, Dworzaka „Serenade na instrumenty smyczkowe” i wiele innych interesujących dotąd u nas nie granych utworów. Orkiestra przywozi swego solistę, koncertmistrza Berlińskiej Filharmonii **Ericha Röhn’a**, który odegra Mozarta koncert skrzypcowy D-Dur.

Rzadki ten koncert, który wzbudził tyle zainteresowania, odbędzie się pod dyktando **generalnego dyrektora Filharmonii Hansa von BENDY w środę, 15 września o godzinie 8 wieczorem w Auli uniwersyteckiej**.

Popyt na bilety jest wielki, dlatego radzimy zaopatrzyć się w takowe w przedsprzedaży firm. A. Szejbrowski, ul. Pieckiego 20, tel. 56-38.

zg 27 748

Prawdziwy CHLEB LITEWSKI
tyko ze znakiem ochronnym firmy
Dr. A. WANDER
S. A.

ng 49 279

Wojna radiowa
w Szanghaju

Szanghaj, to „chiński Paryż”, albo „chiński Nowy Jork” — miasto najbardziej międzynarodowe, pełne dziwnych kontrastów. W Szanghaju zadziwia nie tylko mieszanina wszystkich urządzeń cywilizacji zachodnio-europejskiej i azjatyckiej Dalekiego Wschodu, nie tylko wielka rozbieżność kulturalna, pojęć i obyczajów, które przyniosły tu ze sobą narody niemal całego świata. Szanghaj na terenach koncesyj europejskich nie różni się wyglądem od miast Dalekiego Zachodu, aczkolwiek w dzielnicy chińskiej zachował swój właściwy charakter.

SPORT

Kalendarzyk na niedzielę

Starania OZPN-u o większą atrakcję na niedzielę spoczyły na niczym. Władze okręgu miały zapewniony przyjazd reprezentacji Gdańska, lecz niemal w ostatniej chwili Gdańsk odmówił. Wobec tego odbędzie się następujące spotkania:

Reprezentacja OZPN — Warta ligowa o godz. 16 na boisku Warty. Na boisko zielonych pośpieszą niewatpliwie wszyscy zwolennicy Warty, aby powitać drużynę po wypadkach lwowskich. Warta wystąpi mocno wyszczerbiona.

Oprócz tych zawodów odbędzie się spotkania reprezentacyjne dzielnic:

O godz. 11 walczy Korona z reprezentacją Łazarza i Górczyna na Arenie, oraz KPW z reprezentacją Śródky na boisku na Śródcie.

O godz. 14 odbędzie się na boisku Polonii w Głównej spotkanie II reprezentacji OZPN z Polonią.

Ovomaltine
wzmocni i Ciebie!

ng 49 274/5

Lekka atletyka

W niedzielę o godz. 10 na boisku Warty przy ul. Rolnej, odbędzie się zawody pomiędzy Wartą a Unią Swarzędz. Wstęp wolny.

K. S. M. M. oddział Poznań - Fara urządzi doroczny bieg na przełaj na trasie około 4.000 m, o nagrodę przechodnią, w niedzielę dnia 19 bm. Start i meta na boisku „Sokola” o godz. 12. Zgłoszenia przyjmuje się codziennie od godz. 19 do 21 w ognisku oddziału przy ul. Gołębiej 1. m. 3. Udział w biegu mogą brać wszyscy zawodnicy zrzeszeni w P. O. Z. L. A. (kom)

Piłka nożna

Zarząd Pogoni lwowskiej odpowiedział w piątek wieczorem na uchwałę Warty ogłaszając oficjalny komunikat, utrzymany w tym samym tonie... co niedzielna gra zawodników Pogoni na boisku. Nie chcąc narażać cierpliwości naszych Czytelników nie podajemy tego komunikatu w całości, zamieszczając tylko to, co zarząd Pogoni mówi, o spotkaniu w Poznaniu na wiosnę tego roku. Stwierdzamy stanowczo, że zarzuty są niesłuszne, a sąd o tym elaboracje pozostawiamy tym wszystkim, którzy byli świadkami zawodów w Poznaniu.

Oficjalny komunikat Pogoni mówi:

„Geneza nieporozumień, powstałych między obu klubami, a które przybrały obecnie ze strony K. S. Warta formę złośliwej animozji, datuje się od 18 kwietnia rb., tj. od pierwszego meczu, rozegranego przez Pogoń w Poznaniu.

Brutalność zawodników K. S. Warta na tym meczu przeszła wszelkie granice przyzwoitości, a wybrki niektórych zawodników Warty miały cechy kompletnego rozbestwienia.

Ofiarą tej brutalności w Poznaniu padli: 20-letni zawodnik Pogoni Gamski, który wskutek kontuzji (kopnięty z tyłu) stał się na stałe niezdolny do rozgrywek piłkarskich, następnie Lemiszko, któremu wybito ramię, oraz Jeżewski, któremu rozpruto dosłownie kołkami od butów pierś i uda. Oby pierwszych zawodników przewieziono wprost z boiska karetką do szpitala, gdzie pod narkozą dokonano na Lemiszce zabiegu chirurgicznego. Lemiszko od tej pory bierze udział w rozgrywkach z obandażowanym karkiem, a Jeżewski dotychczas nie wyleczył się z odniesionych w Poznaniu ran.”

Wydział G. i D. ligi wstrzymał weryfikację meczu Pogoń — Warta, prosząc sądziego p. Skowrońskiego o uzupełnienie swego sprawozdania.

K. S. „Sparta” Oborniki organizuje w dniach 11 i 12 bm. zawody międzynarodowe „Tennis - Borussia” Berlin. W sobotę zawody rozpoczynają się o godz. 16.30, w niedzielę o godz. 16 na stadionie W. F. i P. W.

Pięściarstwo

Reprezentacja Poznania wyjechała do Katowic bez Janowczyka i Majchrzyckiego, którzy nie uzyskali urlopów. Zamiast nich pojechali Koziołek i Florysiak.

Zawodnik **Stefan Grzechowiak**, który startował w barwach Sokola w ubiegłą niedzielę w Warszawie, zdyskwalifikowany został na 6 miesięcy przez... wydział sportowy POZB. Fanatyzm klubowy zaślepił i tym razem odpowiedzialnych kierowników wydziału sportowego, gdyż wydział sportowy poznańskiego okręgu nie ma żadnego prawa karania zawodnika, który jemu nie podlega. A tak jest z Grzechowiakiem, bowiem komunikatem nr 2 wydziału sportowego PZB z dnia 6 bm. Grzechowiak otrzymał zwolnienie z WKS Grudziądz z dniem 25. 7. rb. i formalnie nie ma przydziału do żadnego klubu, a więc podlega wyłącznie jurysdykcji wydziału sportowego PZB. Nieprawna dyskwalifikacja naturalnie Grzechowiaka nie obowiązuje.

Kurier Poznański przynosi najwcześniej wyniki ciągnięć Loterii Państwowej

Pełne tabele z każdego dnia
zamieszczamy codziennie

w wydaniu porannym

Za nielegalne nauczanie dzieci niemieckich

Gniezno. (br Sąd Okręgowy w Gnieźnie rozpatrywał sprawę przeciwko nauczycielowi Filipowi Gauczowi, zam: we Wągrówcu, za nauczanie dzieci niemieckich języka niemieckiego bez zezwolenia.

W toku rozprawy oskarżony zeznał, że do roku 1932 był nauczycielem szkoły niemieckiej. Po redukcji został zaangażowany do „Deutsche Vereinigung” w charakterze objazdowego urzędnika oświatowego z pensją 220 zł. Oskarżony nie przyznaje się do zarzutu, jakoby miał nauczać dzieci języka niemieckiego jednak uważa, iż jest jego obowiązkiem dbać o kulturalny stan członków, zatem objężdżając niemieckich kolonistów daje wskazówki, jak uczyć dzieci, aby zachowały język niemiecki. Poza tym wyjaśnia, że organizuje zabawy, odczyty itp. Na pytanie, do kogo chodzi z poradami, czy tylko do członków „D. V.”, czy również i do innych, oskarżony waha się, lecz odpowiada, że chodzi do wszystkich Niemców, którzy go potrzebują. Zatem mamy dowód, jak Niemcy przeprowadzają akcję polityczną.

Po przemówieniach stron i po radzie ogłoszono wyrok, skazujący oskarżonego na 300 zł grzywny ze zamianą na 30 dni aresztu, 100 zł kosztów, oraz 30 zł opłaty sądowej. Sądził s. o. Resiński, bronił oskarżonego adw. Breitkopf z Bydgoszczy.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Świeże owoce przez cały rok. Postępy, jakie w ostatnich czasach zrobiła nauka dają się również zauważyć i w dziedzinie medycyny. Coraz więcej słyszy się o biochemii, leczeniu homeopatycznym, o kuracjach ziołowych — owocowych. Te ostatnie były jednak w pewnych okresach roku dostępne niestety tylko dla sfer zamożniejszych ze względu na brak krajowego owocu. Dlatego też z pewnością powitają z zainteresowaniem fakt, że wzorem zagranicy rozpoczęto i u nas na wielką skalę fabrykację płynnego owocu tj. niesfermentowanego, naturalnego soku owocowego, wyrabianego z świeżych owoców jablek, wisien itp. i utrwalonego w sposób naturalny bez jakichkolwiek preparatów chemicznych. Soki te, produkcji wytwórni płynnych owoców W. Czajka w Kościanie, ukazały się już w handlu pod nazwą płynny owoc Sana, wywołując ogólne zainteresowanie. Jest to zupełnie zrozumiałe, gdy się weźmie pod uwagę, że powyższy produkt przedstawia nie tylko pełnowartościowy, orzeźwiający napój bezalkoholowy, zastępujący doskonale świeże owoce, lecz posiada również doniosłe walory lecznicze. zg 1946

ROZPOCZYNAM lekcje 15 września

Rytmika - Plastyka - Tańce
(tupanki) dla dzieci i dorosłych

Prof. Maria Milewska
MATEJKI 50 wtoroki, piątki 10 — 12
zg 27 719 środy, soboty 17 — 19

**Jubileusz
policjantki amerykańskiej**

U schyłku sierpnia miss Kate O'Connor obchodziła srebrny jubileusz swej służby w policji amerykańskiej. Było to przed ćwierćwieczem w okresie strasznego trzęsienia ziemi, jakie nawiedziło San Fran-

NADMIERNA TUSZA GROZI SERCU

a jest objawem złej przemiany materii, kiedy produkty tłuszczowe w organizmie nie ulegają dostatecznemu spalaniu, co powoduje odkładanie się tkanki tłuszczowej i sprowadza cierpie-

nia artretyczno-reumatyczne. Na przyspieszenie przemiany materii ziola DRA BREYERA Nr. 2. Do nabycia wszędzie. Wytwórnia Polherba, Kraków-Podgórze. ng 49 277

cisco. Wówczas władze amerykańskie, zdając sobie sprawę, że w obliczu niebezpieczeństwa nie pomoże surowy policjant, postanowiły wysłać 3 Amerykanki w charakterze kobiecego patrolu policyjnego. Na czele tej trójki była mis Kate O'Connor, która stała się pionierką kobiecej służby bezpieczeństwa w USA. Wielokrotnie uczestniczyła ona w wyprawach handyckich, we wstrząsających i sensacyjnych mordach i grabieżach, które pajączą siecią opłotły prywatne życie największych metropolii świata. W walkach tych o prawo i sprawiedliwość miss Connor była czterokrotnie ranna, lecz zawsze po wyjściu ze szpitala z podwójną energią przystępowała do oddania swych usług bezpieczeństwu publicznemu. Z okazji jubileuszu odbyło się w San Francisco wielkie przyjęcie, na które przybyło około 200 osób ze świata urzędowego i towarzyskiego. Depeszę nadesłał również prezydent Roosevelt oraz wielu wybitnych dostojników państwowych.

Miss Cate O'Connor cieszy się w Stanach Zjednoczonych wielką popularnością i jest ceniona jako wytrawna specjalistka w swojej dziedzinie.

Oszczędność Edwarda VII

Król Edward VII odznaczał się, jako książę Wali, niezwykle żywym i impulsywnym temperamentem. Słynne były jego eskapady do dominiów i kolonij, gdzie zjawiał się w całkowicie niespodziewanych okolicznościach. Pewnego wieczora odbywał przejażdżkę dorożką po alejach Londynu. W spacerze towarzyszył mu jego osobisty przyjaciel lord Barclay. Przy wysiadaniu z dorożki Edward VII wręczył mistrzowi bata monetę dwuszylingową.

— Dwa szylingi za całą godzinę jazdy, to sknerstwo — oświadczył oburzony dorożkarz. W ślad za tym posypały się na głowę księżęca liczne przekleństwa i złożeń. Nie przejął się tym jednakże lord Barclay, który pośpiesznie wyjął sztukę złota i wręczył woźnicy.

— Dziękuję wam, sir. Odrzuć poznałem, który z panów jest prawdziwym gentlemanem i nadaje się do piastowania najwybitniejszych urzędów kraju — odparł zadowolony dorożkarz. Słowa jego nie ziściły się, gdyż w kilka miesięcy po tym Edward VII objął tron Wielkiej Brytanii.

„Tekę Kępińska“

Ukaże się w najbliższym czasie „Tekę Kępińska“, szereg drzeworytów znanego art-malarza Antoniego Serbenińskiego, którego cenne prace graficzne, akwarele itd. zdobią niejedną dom w Wielkopolsce. Kęпно i okolica jego posiadają wiele zabytków i obiektów godnych odtworzenia ręką artysty oraz przekazania ich przyszłości. Są to pozostałe ruiny dawnych zamczysk, starodawne kościołki drewniane, charakterystyczne uliczki miast itp.

„Tekę Kępińska“ zainteresowały się miejscowe czynniki samorządowe, a niewątpliwie wzbudzi ona także zainteresowanie licznych przyjaciół i znajomych artysty jak i tych wszystkich, którym Kęпно i jego okolica są bliskie.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: J. Buda, Wolsztyn, z podziękowaniem Najsw. Sercu Jezusowemu za wysłuchaną prośbę i o dalsze łaski, 3.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 315,80 złotych.

Na pogorzeców wsi Roszki-Ziemaki: Marian Wirski 2.—, Iza Niklewicz 5.—, Bolesław Sekowski 1.—, Maria Sekowska 1.—, Bronisław Zimny 0,50, H. S., Inowrocław, 2.—, Stefan Gasiński 20.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 137,40 zł.

ś. p.

Bogdan Hrabia Hutten-Czapski

Prezydent Związku Polskich Kawalerów Maltańskich, Baliw Zakonu Maltańskiego odznaczony Krzyżem Profesów, Kawaler Wielkiej Wstęgi Polonia Restituta, Wielkiej Wstęgi Grzegorza Wielkiego, Wielkiej Wstęgi Korony Włoskiej etc. etc., Dr med. h. c., Dr ing. h. c.

zasnął w Panu opatrzony św. Sakramentami w 87 roku życia w Poznaniu dnia 7 września 1937 r.

Pogrzeb odbędzie się w Smogulcu w czwartek, dnia 16 września r. b. o godzinie 11-tej.

Działalność ś. p. Zmarłego w okresie 63-letniej Jego przynależności do Zakonu Maltańskiego oraz długoletnia ofiarna i niestrudzona praca dla dobra Związku Polskich Kawalerów Maltańskich zapewniają mu trwałą i wdzięczną pamięć zarówno w Zakonie jak i w Związku Polskim.

Alfred Chłapowski
I. Wiceprezydent Z. P. K. M.

dg 24 419

Pogrzeb ś. p.

Bogdana Hr. Hutten-Czapskiego

odbędzie się

w Smogulcu w czwartek, 16 września,
o godzinie 11-tej

dg 24430

Dnia 10 września 1937 roku o godz. 18, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, babcia i teściowa, ś. p.

z Nowickich

Maria Lesińska

przeżywszy lat 80. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 13. bm. o godz. 16 z domu żałoby przy ulicy Górki. W ciężkim smutku pogrążone

zg 27787

dzieci i wnuki.

Środa, Tarnowo Podgórne, Lwówek.

Dnia 9 września 1937 r., zmarł długoletni członek-jubilat Towarzystwa naszego, ś. p.

Wiktor Sokołowski

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 12 września 1937 o godz. 17 z kostnicy przedpogrzebowej przy ul. Wał. Jana III na cmentarz paraf. Farnej przy ul. Bukowskiej. O liczny udział członków w pogrzebie prosi

Ng 48 770

Towarzystwo Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

W pierwszą bolesną rocznicę zgonu żony, siostry i córki, ś. p.

Elżbiety Mikołajczakowej

odprawioną będzie

msza św. żałobna

w kościele Bożego Ciała we wtorek 14. bm. o godzinie 9. O gorącą modlitwę za drogą Zmarłą proszą

zg 27 779

mąż i rodzina.

Pensjonat

dla przyjezdnych w śródmieściu z dobrą renomą, zaprowadzony od 30 lat, sprzedam z powodu choroby i podeszłego wieku. Zgłoszenia Kurier Pozn. zg 27 783.

FARBY LAKIERY
POKOSTY
fabryki J. Perek, Leszno, po cenach fabrycznych
Poznan, Wodna 13. Tel. 53-26

ng 49 445

NINIEJSZYM DONOSZE UPRZEJMIE, ŻE URUCHOMIŁEM NOWĄ GALAZĘ PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO — WYTWÓRNIĘ PŁYNNY OWOCU KTÓRY WYPUSZCZAM DO OBROTU HANDLOWEGO POD NAZWĄ

PŁYNNY OWOC SANA

NOWY PRODUKT JEST DOSKONAŁYM, BEZALKOHOLOWYM NAPOJEM ORZEŻWIAJĄCYM I LECZNICZYM, A DORÓWNUJĄC JAKOŚCIOWO DOTYCHCZASOWYM MOIM WYROBOM ZADOWOLI NIEWATPLIWIE WSZYSTKICH SZANOWNYCH ODBIORCÓW I KONSUMENTÓW

W. CZAJKA-KOŚCIAN

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWE

Pg 30 029-36.67

Dla banków, urzędów, przemysłu i kupiectwa wykonuje

księgi handlowe

z linijaturą jedno- i wielobarwną w trwałej oprawie.

Sposobem drukarskim i litto-ofsetowym wykonuje wydawnictwa reklamowe, plakaty, etykiety, kalendarze, opakowania i inne druki po cenach bardzo przystępnych.

Józef Goździejewski

Fabryka ksiąg i opakowań
Drukarnia, Litografia - Ofset

zg 27784

Poznań, ulica Wielka 20 Telefon 18-56

Wróciłem

Dr med. Heider

lekarz specjalista w chorobach skóry i dróg moczowych

Poznań, Fr. Ratajczaka 36

godz. przyjęć: 9,30 - 12 3,30 - 6 (oprócz niedzieli) tel. 18 - 80

Pg 29 998-36,40

OSIEDLIŁEM SIĘ

w Katowicach, ul. Bronisława Pierackiego nr. 6
Telefon 355-23 (narożnik ul. Dyrekcyjnej)

Dr LUDWIK SZYGOWSKI

specjalista

w chorobach kobiecych, położnictwie
i plastycznej chirurgii ginekologicznej

Pg 29 955-71,185

Wróciłem

Dr Antoni Szac

Lecznica dla kobiet przyjm. 11-12 i 3-4
Poznań, św. Marcin 9/10 w sobotę tylko przedpoł.

WRÓCIŁ

Dr JAN MAŁECKI

lekt. specj. chor. nosa, gardła i uszu
Poznań, St. Rynek 75 Telefon 20-20
przyjmuje codziennie 10-13, popoł. poniedziałki i czwartki 14-15,30

Osiedliłem się

w Gnieźnie przy ul. Warszawskiej 27

i przyjmuję od 9-11 i 16-17.

Dr Włodzimierz Meissner

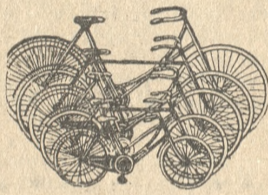
ng 49091/2

Lampy Elektryczne

w wielkim wyborze wprost z wytwórni dg 24273

Skrzypczak - Poznań

św. Marcin 27 podwórze II p.

Szanownym moim Odbiorcom podaję do łaskawej wiadomości, że przeniosłem

z ul. Staszica 1 na ul. Dąbrowskiego 70

sprzedaż rowerów i części zapasowych

Moja 30-letnia samodzielność w tej branży zapewnia Szanownym Klientom fachową i sumienną jak dotąd obsługę. Proszę o łaskawę dalsze poparcie.

zg 27 771/2

FRANCISZEK SARNOWSKI

Restauracja Hotelu Polonia

Grunwaldzka 18

wydaje od godziny 7-mej rano — śniadania 55 gr.

obiady z 3 dań 1,10 abonament 0,80 kolacje 1,10

Ceny niskie WIECZOREM DANCING Ceny niskie.

Polecam bezpłatnie salę do zabaw jak i gabinety na wszelkie uroczystości. Ng 48 832

PRZYSZŁOŚĆ TWA WIDZI. Najsłynniejszy jasnowidz psycho-grafolog, uznany przez Związek Międzynarodowy Metapsychików. Mistrz Wiedzy Tajemnej WOMOUTH obdarzony fenomenalnym darem jasnowidzenia w transie medialnym. Powie Ci czy masz i kiedy — szczęście w grze loteryjnej, oraz wybierze według obliczenia daty urodzenia Twojej planety zupełnie bezpłatnie szczęśliwy numer losu, który pod gwarancją musi być wygrany. Dowodem tego są w moim posiadaniu setki listów podziękowań od osób, które na wskazane przeznaczone losy wygrały po 100.000, 50.000, 20.000 i 10.000 zł. Na żądanie przepowiadam przeszłość i przyszłość — opracowuję horoskopy i analizy grafologiczne. Rady i wskazówki, dając możność zdobycia trwałej miłości pożądaną osobę. Nie zwlekaj, pisz jeszcze dziś nic nie ryzykując, a skorzystasz wiele. Podać czytelnie imię i nazwisko, datę urodzenia, załącz 1.— zł znaczkami pocztowymi na koszty pocztowo-kanc. Bez załączenia znaczków odpowiedź nie nastąpi. Adres: Jasnowidz WOMOUTH, Kraków, Lenartowicza 11/6, ng 49 471/2

Najtańsze źródło dodatków krawieckich

poleca

F-a STANISŁAW RATAJ

dg 24875-6 POZNAŃ, Stary Rynek 44
wejście z ul. Woźnej. Firma chrześcijańska.

OPONY

samochodowe wszelkich fabrykatów po niebywale niskich cenach

reprezentacja samochodów Adler

F. Szczepański, Poznań, Plac Wolności 17 Tel. 30-67

Wszelkie prace warsztatowe i remonty samochodów wykonujemy fachowo, szybko i tanio. Ng 48 733

+ Niedosłyszysz? +

Nie męcz się dłużej! Nieoceniony aparat „Original-Akustik” nadzwyczaj skuteczny, ulży niewatpliwie Twojemu cierpieniu. Tysiącrotnie wypróbowany! Niewidoczny, donośny i nie drogi. Żądajcie bezpłatnego prospektu z firmy: Akustik Gesellschaft, Berlin Rkdf. Przedstawiciel: K. Greger, Poznań, ul. 27 Grudnia 18. Pg 29 715

SZKŁO OKIENNE

katedralne, kolorowe lustra, kit szklarski szyby wystawowe i t. p. oprawa obrazów

„PATRIA” Sp. z o. o. Wały Zygm. Augusta 1 tel. 39-40

Wykonujemy kompletne oszklenia budowlane

ZAWIADOMIENIE

JUŻ w PONIEDZIAŁEK, dnia 13 b. m.

otwieramy dla wszystkich Pań — oczekiwany

SEZON JESIENNO-ZIMOWY

Zwracamy uwagę na nasze NISKIE CENY!

Magazyn bogato zaopatrzonej w dotychczas niebywały wybór najnowszych tkanin jedwabnych i wełnianych.

Dom Jedwabiu
m. Gmurowski

WŁAŚC. J. SIUCHNIŃSKI i SKA
POZNAŃ · PL. WOLNOŚCI 10. TEL. 23-99.

Przyjmujemy asygnaty „Kredyt”

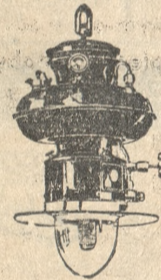
PRYW. DOKSZTAŁCAJĄCE KURSY „WIEDZA”

Kraków, ul. Pierackiego 14.

przygotowujące na lekcjach zbiorowych w Krakowie, oraz w drodze korespondencji, za pomocą zupełnie nowo opracowanych skryptów, programów i miesięcznych tematów: przyjmują wpisy na nowy rok szkolny 1937/8 na:

- 1) Kurs maturalny gimnazjum starego typu,
- 2) Kurs średni do egz. w 4-ch kl. gimn. nowego ustroju,
- 3) Kurs niższy z zakresu I i II kl. gimn. nowego ustroju,
- 4) Kurs 7-mio kl. szkoły powszechnej.

Uwaga! Uczniowie kursów koresp. otrzymują co miesiąc, oprócz całkowitego materiału naukowego, tematy z 6 głównych przedmiotów do opracowania. Ponadto obowiązkowe egzaminy kolokwialne badają 3 razy w roku szk. postępy uczniów. Wykładają najwybitniejsze siły fachowe. Pg 29 887-70,159

OŚWIETLENIE

placów, robót ziemnych, torów kolej., kościołów, budynków przem., szkół, salek, mieszkań i t. d.

najlepsze i najtańsze lampami naftowo-żarówkami

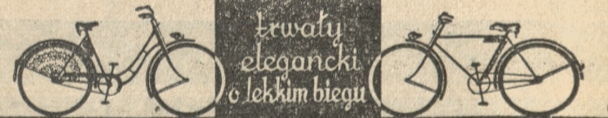
„Maxim” i „Lumen”

BR. ŚNIEGOCKI

POZNAŃ, ul. Franc. Ratajczaka nr 2
Cennik odwrotnie

Original REKORD

Rower najwyższej jakości

Sprzedaz hurtowa: Hurt. Rowerów Willy Jahr, Bydgoszcz

Do nabycia w składach branżowych

w Poznaniu: Fa Kastor, św. Marcin 55 i Fa Sarnowski, Dąbrowskiego 70. ng 47 956

JEŻELI CIERPISZ

na wątrobę, żołądek, kiszki, nerki lub pęcherz PIJ SOK ŚWIĘTOJAŃSKIEGO ZIELA (dziurawca) jest to wyjątek ze świeżego ziele. Magister EDWARD GOBIEC, Warszawa, Miodowa Nr 14/K.

Sprzedaz w aptekach i drogeriach. ng 49 428

Poszukuję zaraz

blawatnika - dekoratora

z dobrymi referencjami. Wyczerpujące oferty z odpisami świadectw, fotografią oraz podaniem warunków kierować proszę do Kuriera Poznańskiego pod zg 27 786.

UBEZPIECZENIE z nowym rokiem szkolnym

młodzieży szkolnej od następstw nieszczęśliwych wypadków,

zawarte w **POLSKICH** Towarzystwach Ubezpieczeń:

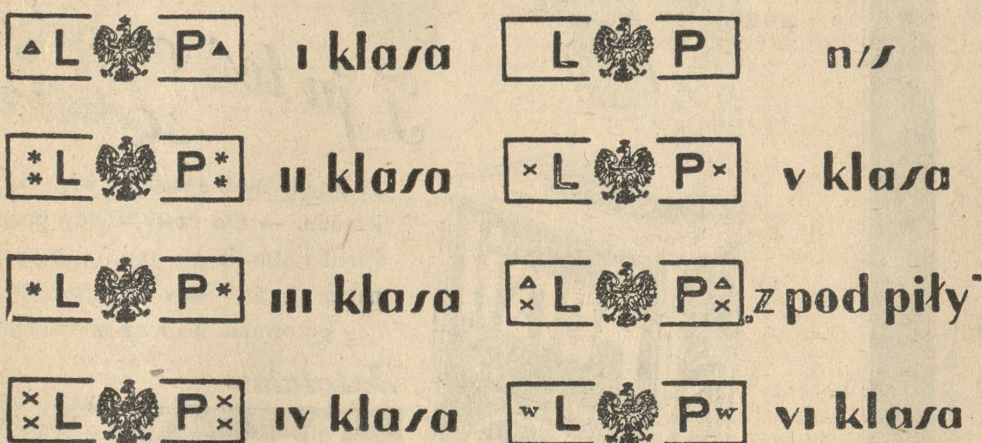
„Vesta“ Bank Wzajemnych Ubezpieczeń w Poznaniu i Poznańsko-Warszawskie Tow. Ubezp. w Poznaniu, **to najlepsze zagwarantowanie w razie wypadku dziecka, rodzicom spokoju i środków finansowych, na opiekę i pomoc lekarską**

Rodzice, żądajcie ubezpieczenia Waszych dzieci w powyżej wymienionych towarzystwach krajowych i czysto polskich.

Pg 29 902-34,86

Wzory znakowania materiałów drzewnych produkcji

LASÓW PAŃSTWOWYCH

Powyzsze znaki, umieszczone na obu czołach desek, oznaczają producenta i klasę jakości. Standaryzowane wymiary — dokładność sortowania — staranna konserwacja, jawność klasy — zabezpieczają nabywcę przed błędną kalkulacją i stratami

SPRZEDAŻ

»PAGE« **Polska Agencja Drzewna**
Sp. z o. o.

Centrala: Gdynia, ulica Świętojańska 44, telefon 19-16

Oddział w Poznaniu: ul. Rzeczypospolitej 8, tel. 48-00

Skład: ul. Tama Garbarska 19/20, tel. 48-30

Upośledzeni słuchowo

VIBAPHON. Niebywały przewrót w tej dziedzinie, polecony przez lekarzy specjalistów NIEELEKTRYCZNY, bez baterii, bez drutów, bez dodatkowych części, prawie NIEWIDOCZNY w noszeniu, przyczynia się do znacznej poprawy słuchu. Żądajcie bezpłatnego przesłania broszury wraz z warunkami 30-dniowej próby.

INSTYTUT dla UPOŚLEDZONYCH SŁUCHOWO

Warszawa, ul. ZIELNA 48 — III, tel. 275-03. Godz. 10—5.
Tg 21 531

Nowy Ilustrowany Katalog na rok 1937/38

zawierający 64 str. druku wysyła na żądanie bezpłatnie firma

Bronisław Gałęziński i Jan Ślaski
właśc. Jan Ślaski.

Biuro sprzedaży Piaseczno k/Warszawy, tel. 8.

Drzewka i krzewy owocowe i ozdobne

Róże, Byliny dg 24350

Aparaty do opryskiwania i opylania
Środki chemiczne do zwalczania szkodników roślin.

JESIENNE DESZCZE NADCHODZĄ!

Pamiętajmy, że firma **J. MANDOWSKI** wykonuje wszelkie **DACHY** ← **POZNAŃ — Grobla 3**
Telefon 34-69

naprawia — smoli — solidnie i tanio. Wykonuje wszelkie prace budowl. blacharskie
Papa — smoła — lepnik — kit uszczelniający, peknięcia, po org. cenach fabrycznych

Przybory szkolne

— Wieczne pióra —

Ng 1 **L. IGNATOWICZ**
Poznań, ul. 27 Grudnia nr 1.

Kupimy następujące maszyny rzeźnicze używane,

lecz w dobrym stanie:

kuter, pojemności 45 litrów
wilk, przekrój tarczy 118 mm.
kielbaśnicę, pojemności 30 litrów

Oferty zawierające dokładny opis prosimy kierować pod „K. 1023-5“ do „Agencji Reklamy Prasowej“
BYDGOSZCZ — Dworcowa 54
ng 49 750

SŁOMĘ ŻYTNIĄ prasowaną
oraz **SIANO prasowane**
kupuje w ilościach wagonowych

MIECZYŚLAW WIĄCZEK
WARSZAWA, Sienna 23 tel 318-58. g 29 756-62 549

Poszukiwany

LOKAL przemysłowo-magazynowy

składający się z pomieszczeń parterowych wielkości ca 100 m², z chłodnej piwnicy o pow. ca 60 m², stajni na 2 konie, wozowni, mniejszego biura oraz pomieszczenia na lód (możliwie w śródmieściu). Oferty do Kuriera Poznańskiego zg 27 790.

Ekspedient dekorator

oraz 2 ekspedientów z branży bławatnej poszukuje od zaraz. Reflektuje li tylko na siły pierwszorzędne. Zgłoszenia wraz z podaniem pensji i fotografii do Kuriera Poznańskiego dg 24 401.

W najbliższych dniach urządzam

Bezpłatny Kurs Robót Ręcznych

węlną, bawełną i jedwabiem,
na drutach, szydełkiem oraz igłą

Zgłoszenia przyjmuje się do dnia 18 września r. b. przy oddziale robót ręcznych na I. piętrze.

S. KAŁAMAJSKI

Pg 30 020-36,64

TAPETY, CERATY z metra
Obrusy, Linoleum, Chodniki, Dywany
Nowoczesne ramy do okien itd. poleca

NOWY DOM TAPET
Poznań, Stary Rynek 62 Telefon 23-17
Zasada: Wielki wybór! Niskie ceny! dg 24 33 4

DRZEWO budowlane, stolarskie poleca Składnica drzewa G. Kowalkiewicz, Poznań, Droga Debińska 2, naprzeciw wylotu ul. Strzeleckiej. Tel 14-95. dg 24 137

Obuwia

Damskie Męskie Dziecięce

najmłodniejsze wzory w wielkim wyborze

ELKA

wł L. KOSICKA — św. Marcina 62 — Asygnaty Kredyt — zg 27 781

Willa w parku

I piętro 5 pokoi kuchnia, balkony, wysoki parter 6 pokoi kuchnia, weranda, suteryna 3 pokoje. Centralne ogrzewanie, elektryczne światło, garaż. Willa mieści się w centrum przepięknego parku i ogrodu ozdobnym. Teren 7 000 m². Rzadka okazja nadająca się na pensjonat dla chłopców, gimnazjum klasyczne, internat, sanatorium lub cele t. p. **Do wydzierżawienia ewentualnie sprzedaż.** Górna Wilda 129. Tel. 50-28

zg 27 793

DOM z ładnym ogrodem

w Srodzie przy ul. Gen. Hallera nr. 2 sprzedamy na korzystnych warunkach

Komunalna Kasa Oszczędności
miasta Srody — w Srodzie dg 24366

FUTRA

Gotowe i na miarę
poszycia i modernizacje
pod fachowem kierownictwem

EDMUND RYCHTER

POZNAŃ - FR. RATAJCZAKA 2
WROCLAWSKA 15 WROCLAWSKA 14
OSTRÓW (WIKP.)

WYŚCIGI KONNE Z TOTALIZATOREM

odbędą się na torze w Ławicy w dniach: 12, 15, 19, 22, 26 i 29 IX. oraz 3, 6, 10, 13 i 17. X.

Początek gonitw o godz. 15-tej. Dojazd Autobusami Poznańskiej Kolei Elektrycznej od Mostu Teatralnego.

Wszyscy mówią!

Nowe Wystawy Jesienne

Kapeluszy - Krawatów

Krtykułów Męskich

przodują pod względem
Mody i wytworności

oraz odznaczają się niskimi cenami

The Gentleman

Własc. Stefan Schaefer

ul. Nowa 1. POZNAŃ ul. 27. Grudnia 4.
TELEFON 31-69.

Sprzedaż na asygnaty spółdz. „Kredyt“

Fig. 30 018 9 36 56

Fig. 29 904 P. 237

J ja też niegdys sãdziłam.

że pranie musi sprawiać wiele kłopotu i trudu. — Od czasu, kiedy poznałam Persil i stosuję go umiejętnie, przekonałam się, że niema nic prostszego, jak gotowanie bielizny w Persilu!

**Istotnie -
co Persil to Persil**

Wyrób Zakładów „Persil” Polska Spółka Akcyjna, Bydgoszcz.

Do moczenia bielizny: HENKO. soda do prania i bielienia!

NEON

najskuteczniejsza i najtańsza

reklama dla Kupca i Przemysłowca

Instalacje neonowe, projekty dla wszystkich kolorów do koloru światła dziennego włącznie wykonuje

„STRZAŁA“

Inż. Witold Piński
Zakłady Elektrotechniczne
Poznań, Al. Marcinkowskiego 20
telefon 50-65

NOWOŚĆ!
Szkło lumiforowe

LODY PINGWIN kup-bo warto

ng 47 915/16

Parcele budowlane

w najpiękniejszym położeniu m. Katowice około 2000 m² w całości lub odcinkach okazynie do sprzedania

LEO WOLF, Katowice, ul. Moniuszki 10
Tg 21530 Tel. 332-94

JURKOWSKIEGO

KURSY KIEROWCÓW SAMOCHODOWYCH
POZNAŃ
DĄBROWSKIEGO NR. 79
TEL. 78 803
dg 24 339

Wpisy do przedszkoli

prowadzonych przez Komitet Opieki nad Dzieckiem Pracowników Poczty i Telegrafów.

Komitet Opieki nad Dzieckiem Pracowników Poczty i Telegrafów prowadzi w Poznaniu od dnia 6. bm. dwa przedszkola dla dzieci a mianowicie:

- w gmachu Dyrekcji Okręgu Poczty i Telegrafów Poznań, Wały Zygmunta Augusta 8,
- w gmachu Urzędu pocztowo-telekomunikacyjnego 3 — Poznań, ul. Zachodnia (obok Dworca Zachodniego).

W przedszkolach tych jest jeszcze kilka miejsc wolnych. Rodzice, chcący umieścić dzieci w jednym z powyższych przedszkoli, mogą zgłosić dzieci do wpisu dodatkowego w terminie do dnia 20. bm. w godz. od 11—12.

Sumienna opieka nad dziećmi zapewniona; ewentualne życzenia rodziców będą przez Komitet w miarę możliwości uwzględniane. Opłata bardzo niska. zg 27 782

Komitet Opieki nad Dzieckiem Pracowników Poczty i Tel.

Większe dobrze prosperujące przedsiębiorstwo handlowe, poszukuje jawnego lub cichego

wspólnika

z większą sumą gotówki.
Oferty do Kuriera Poznańskiego pod zg 27 788.

I. KLASY KOMFORTOWE MIESZKANIE

6 pokoi w centr. Poznania, do wynajęcia. Łask. zgłosz. do Kuriera Poznańskiego zg 27777

Tapety Ceraty

gładkie, adamaszkowe meblowe, wózkowe, obrusy

Dywany

Chodniki, Dywaniki z linoleum, bouclé, ceratowe i pluszowe

Linoleum

podłogowe i stołowe

Kokosowe

chodniki i wycieraczki

Zb. Waligórski

Poznań Bydgoszcz
Pocztowa 31 Gdańska 12
Przyjmuje się asygnaty „Kredyt“

Fig. 20 719

Dom ogrodowy

Centrum, 12 pokoi, sala, ogród, na biura wydzierżawie poważnej instytucji od 1 października. Zgłoszenia zg 27 795
Słowackiego 27 — 7.

Szkło

okienne, ogrodowe, ornamentowe, dachowe itp.

szyby wystawowe i lustra
Obrazy i listwy na ramy

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła S. A.
Poznań, Woźna 15. Tel. 23-43

Oddział w Łodzi, ul. Wigury 15, tel. 134-53 Fig. 29 114/171, 2

Fabryka Chemiczna

w Wielkopolsce, dobrze prosperująca, gwarantowany duży zysk, tania dzierżawa wraz z mieszkaniem z powodu wyjazdu bez długów na sprzedaż. Gotówka 25—30 000 zł. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zg 27 775.

Drzewo opałowe

rabane 10 zł metr

Pech, Dąbrowskiego 83/85
zg 27 791/2 III hala

Nadwyżki

z odbytej licytacji w sierpniu 1937 r. będzie Lombard Miejski wypłacać za przedłożeniem dowodu zastawu w czasie

od 15 września do 15 października 37.

Po upływie wyżej wymienionego terminu upadają wszelkie pretensje do nadwyżek. ng 49748 9

Lombard Miejski w Poznaniu

ul. Nowa 10 (wejście z ul. Sterocej)

LORALE

na hurtownię lub przemysł

blisko Starego Rynku, ca 500 m², suche, widne, skład, biura, hala z rampą, garaż, stajnia, sklep, elektryczność, gaz, woda od zaraz do wynajęcia. Oferty Kurier Pozn. zg 27 785.

PAMIĘTAJ: że Płaszcz i Ubranie oraz wszelką inną Konfekcję i Materiały na Ubrania Miarowe kupisz najtaniej tylko w Magazynie

Dom Odzieży J. GRZYBEK, Poznań, Stary Rynek 10, telefon 25-60 = Przyjmuję asygnaty „Kredyt“ =

MUNDURKI SZKOLNE już od zł 15,75 **PLASZCZE SZKOLNE** już od zł 24,50

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1611 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmują się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmują się do godz. 10 45

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i. w. z. a = każde stanowić 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych

1. DZM - PARCELE

Wille
pełnokomfortowa, piękny ogród, sprzedaje Karpiański, Puszczakowa, Ogrodowa 7, zdg 14 987

Dom - wille
dwumieszkańcowa, bezpodatkowa przy tramwaju, nadzwyczaj solidna (budowana dla własnego użytku) korzystnie sprzedam bez pośrednictwa, Pocztowa 15, m. 2 zdg 16 672

Kamienica
komfortowa, centrum Poznania, Cena 650 000 zł. - Oferty Kurier Poznański zdg 16 980

Wille
komfortowa, z powodu przeniesienia sprzedam (Lazarz), Oferty Kurier Poznański zdg 17 659

Parcele
sprzedam, budowa dowolna, - Górczyńska 7, zdg 17 279

Parcel
budowlanych największy wybór najtaniej tylko „Osadopol” Rzechypolitej 9 zdg 17 556

Fabryka
zdatna parcele przy dworcu, blisko Poznania pod budowę tanio. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego ng 49 599

Domy Czynszowe
na sprzedaż!
Inowrocław
w rynku, narożnik - dom czynszowy z handlowymi sklepami.

Toruń
centrum i na przedmieściach - kilka domów czynszowych, w cenie od 30.000 - złotych.

Toruń
plac budowlany, centrum miasta, przy urzędzonych ulicach i linii tramwajowej. Dogodne warunki płatności do omówienia. - Blizszych informacji udziela Komunalna Kasa Oszczędności miasta Torunia, telefon 15-66 i 15-87. Pg 30 005-64.103

Parcela
850 m² Rzepeckiego 54. Wiadomość: Modrzykowski Andrzej - Górczyńska 35. zdg 18 603

Domek
trzykondyżowy pod Poznaniem korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurier Poznański zdg 18 657

Dom
nowy sprzedaje właściciel Debiec 4 razy pokój kuchnia. Zgłoszenia Górczyńska 73. m. 20. zdg 18 648

Kamienica
wolna

stempli
32 000, wpłaty 14 000, reszta amortyzacja

innych kamienic
polecam

Nowak,
Święty Marcin 22. zdg 19 217

Kamienica
nowa wpłaty 55.000 dochód 9 600 Oferty Kurier Pozn. zdg 19 145

Nieruchomość
centrum Inowrocławia, dochód 8.100 - cena 52.000 - zł. Wpłaty 24.000 - przejęcie amortyzacji, sprzedaje właściciel, Chamier, Bydgoszcz, Skłodowskiej 20,2. ng 49 752

Kupię
nieruchomość Puszczakowa. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 789.

Dom
nowy przy tramwaju sprzedam. Osiedle Grunwaldzkie, Kasztelańska 33. zdg 19 671

Dom
dwupiętrowy, komfort, bezpodatkowy, przystanek tramwajowy, dochód 5 000 korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 19 833

Kupię dom
czynszowy, pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurier Poznański zdg 19 799

Okazyjna sprzedaż
wielkiej wille komfortowej, Solacz, pięknym sadem. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 576

Dom
wpłaty 20 tysięcy sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 753

Parcele
Górczyńskiej, Górki, Dogodne warunki Kosynierska 12. zdg 19 590

Dom
dochodowy kupię, wpłacę 30 000. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 833

Kupię
parcele budowlana około 1/2 morg. przy Poznaniu. Szczegółowe oferty „Par”, pod „57.315” Pg 29 957-57.315

Sprzedam
dom dwupiętrowy z kompletnie urządzonej salką rzeźniczką i warsztatem za korzystną cenę. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 18 089

Teren budowlany
30 000 m² w Antoninku pod Poznaniem pół kilometra od dworca. Z Poznania 15 minut autobusem, autostrada. Wiadomość: Chrostowski, Poznań, Jasna 3, telefon 79-66. Pg 29 982-57.335

Sprzedam
dom z ogrodem z powodu stosunków rodzinnych. Oferty Kurier Poznański zdg 17 849

Kupię
domek ogródkiem okolicy Poznania do 8 000. - Szczegółowe oferty Kurier Poznański zdg 18 305

Kamienica
dwupiętrowa, rentowna Poznaniu, cena 30 000. - wpłata ugodowo. Nagler, Prądzińskiego 47 - (skład.) zdg 19 033

Dom
3 piętrowy 12 mieszkań blisko rynku w tym 3 składy sprzedam i 3 mieszkania wolne. Wodna 12 Własciciel. zdg 18 917

Parcele
willa Jeżyce, blisko przystanku sprzedam. Adres Kurier Poznański zdg 19 010

Dom
sprzedam 8 ubikacji, dom gospodarczy, Ławica, Informacje Dąbrowskiego 52 Chromownia. zdg 18 952

Domek
trzykondyżowy, częściowa budowa, blisko Diakonisk 14 000. - Oferty Kurier Poznański zdg 18 281

Kamienica
maszynowa 4 piętrowa komfortowa w Poznaniu z powodu stosunków rodzinnych sprzedam. Dochód roczny 10 650. - cena 77 000 wpłaty 67 000. - Oferty Kurier Poznański zdg 18 272

Dom
mieszkalny, parterowy, 2 składy, wraz z ogrodem w mieście powiatowym, przy ruchliwej ulicy od zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. ng 49 737.

Wille
Poznaniu Lazarz nowa komfortowa piękny ogródem 16 ubikacji korzystnie sprzedam. Paluch Kantaka 8/9. zdg 19 108

Willa
wpłaty 15 000 dochód 3 400 Bloch Aleje Marcinkowskiego 15 - 5 zdg 19 104

Dom
nowy, ul. Czestochowska 5, korzystnie sprzedam. Konrad, Piekary 6. zdg 19 121

Dom
bezpodatkowy dochód 2 800 wpłaty 11 000, przejęcie amortyzacji. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 443

Kamienica
nowa, komfortowa, kościele, gimnazjum, rynku Lazerskim, otynkowana 92.000 - wpłaty 74.000 - wielki wybór korzystnych kamienic poleca - Karalus, Poznań, Marszałka Focha 25. zdg 19 589

Niewykończony
dom poszukuje w zamian trzy-morgowa parcele w Poznaniu. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 250

Plac
budowlany ul. Lodowa, przy Rynku Lazerskim, około 600 m² na sprzedaż. Metr. 9 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 19 691

Wille
piętrowa, 2 składy, ładne położenie, cena 33 500. - wpłaty 20 000 Begeka ca 11 300. - sprzedaje właściciel. Oferty Kurier Poznański zdg 18 232

Dom
kupię czynszowy od właściciela, wpłacę 18 000. - zł. Oferty Kurier Poznański zdg 18 684

Dom
piętrowy przy rynku z dwoma składami, wolny od pod. państw. cena 13 tys. wpłaty 9. Oferty Kurier Poznański zdg 18 682

Parcele
w Puszczykowie á 1500 kw. korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 18 680

Domek
Poznań, śródmieście, opróżniony, celem przebudowy sprzedam z powodu wyjazdu. Poznań, Słusarska 5, m. 8. zdg 18 821

Parcele
zwarta Lazarz sprzedam okazję właścicielowi. Oferty Kurier Poznański zdg 18 828

Dom
dwupiętrowy duży, dobrze zaprowadzonym składem bławatow. towarów krótkich sprzedam lub wdzierżawie. Majrowski, Czarników, Poznański 15. zdg 18 696

Kupię
dom zaraz przy Poznaniu, parcele do trzech morg. wpłacę 5 000. - gotówka, dług przejmę do 6 000. - lub wpłacę po 200. - zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 199

Wille
luksusowa, park - hektar, sprzedam. Bolesław Wawrzyniak, Września. ng 49 727

Budowniczy
wykonuje budowle, plany tanio. Oferty Kurier Poznański zdg 18 803

Wille
Solacz pięciopokojową sprzedam. Agencji wykluczeni. Oferty Kurier Poznański zdg 18 793

Dom
handlowy położony centrum Starogardu z obszernym lokalem pod kawiarnię sprzedam na dogodnych warunkach. Miejska Komunalna Kasa Oszczędności, Starogard. dg 24 389

Wille
sad 1930 r. sprzedam przy ulicy Sokolnickiej 59 dawniej Kopczyńskiego 63 a. Gensler, telefon 78-76 zdg 18 597

Kamienicę
dochodowa, składowe, centrum - sprzedam. Gozimirski, Inowrocław, Mikołaja 30. zdg 18 767

Wille
7 pokoi blisko Poznania i dworca 3 1/2 morg. ogr. owoc. z powodu wyjazdu korzystnie sprzedam natychmiast wolna. Oferty Kurier Poznański zdg 17 791

Parcele
Solacz, suche, zdrowe, wysoko położone, piękna okolica, korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zdg 18 452

Administrator
domów, energiczny, przyjmie administrację ewentl. da zabezpieczenie. Oferty Kurier Pozn. zdg 18 451

Dom
okazyjnie sprzedam Lazarz koło dworca. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 19 221

Parcele Solacz
Aleja Małopolska, narożnik, Nad Wierzbakiem, piękna okolica - korzystnie sprzedam. Grządziel-ski, Wronecka 16, telefon 36-73 zdg 19 163-4

Parcele Solacz
pod budowę domu czynszowego z projektem budowy, korzystnie sprzedam okolica piękna. Grządziel-ski, Wronecka 16. Telefon 36-73. zdg 19 167-8

Willa
5 pokoi, kuchnia, ogród - w Ostrzeszowie ul. Zamkowa od 1. 10. 37. do wynajęcia. Staszewski Dormchów, powiat Kepno. ng 49 745 6

Parcele
10 morgowa, nadająca się na dalszą parcelację sprzedam w całości. Położenie promiennie, parcelacja Antonin, Cena według użycia. Informacje Oleszak, Osiedle Witkowska 18. Ng 48 823-4

Sprzedam
korzystnie dom piętrowy z ogrodem na Wildzie i parcele budowlaną z ogrodem pięknym w Winogradach. Informacje telefon 39-70 zdg 19 353

Gdynia
Do sprzedania dom czteropiętrowy w śródmieściu Gdyni wprost od właściciela, cena zł 240.000. - gotówka zł 125.000, reszta pożyczka B. G. K., dochód roczny brutto 26.000. - Oferty Gdynia skrz. pocztowa 9. ng 49 037

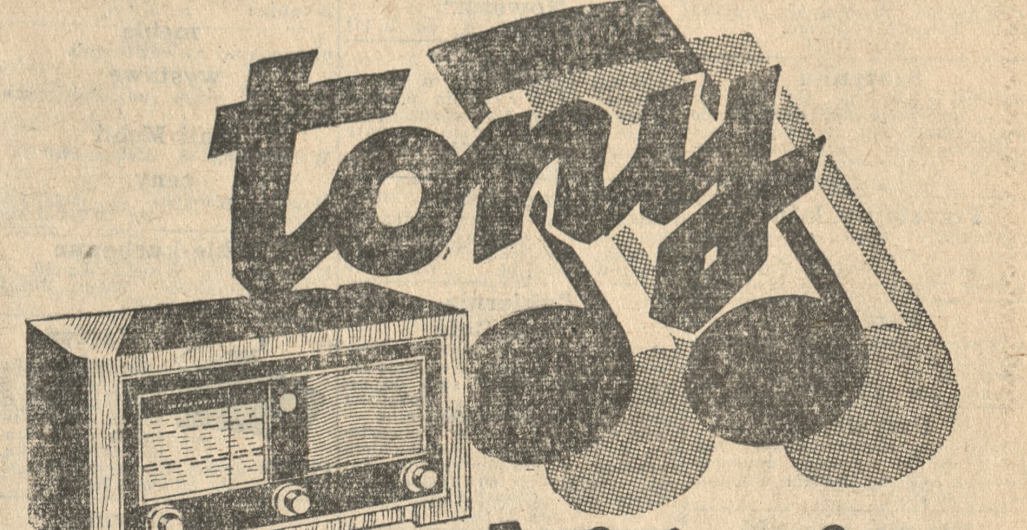
Kamienicę
kilka składów, wolny skład mieszkaniem, dochód 8.000. - sprzedam. Agencja Kuriera Kościan. ng 49 739

Kamienicę
śródmieście, dochód 7 000 wpłaty 35.000 cena siedemkrotny czynsz. Kossmann, Fredry 6. zdg 19 834

Willa
nowa, cena 27 000, komplet gotowa wpłaty 18 000, tramwaj, Zielka, G. Wilda 54, telefon 70-11. zdg 19 819

Parcela
998 m² korzystnie sprzedam przy ulicy Bukowskiej, Patr. Jackowskiego 50 - 5. zdg 19 802

Willa w parku
I piętro, 5 pokoi kuchnia, balkon, wysoki parter, 6 pokoi kuchnia weranda, suterena, 3 pokoje, centralne ogrzewanie, elektrycznie światło, garaż. Willa mieści się w centrum przepięknego parku w grodzie ozdobnym. Teren 7 000 m². Rzadka okazja nadająca się na pensjonat dla chłopców, gimnazjum klasyczne, internat, sanatorium lub cel t. p. Do wdzierżawienia - ewentualnie sprzedaj Górczyńska 129. tel. 50-28. zdg 19 663

o pełnej barwie

głośniki z szeroko-wstęgową membraną, zrownoważenie zakresu dźwiękowego, wytworne akustyczne skrzynki ze specjalnie dobranej drzewa, maksymalna selektywność, zawór przeciwiinterferencyjny dla 9 kc, udoskonalone magiczne oko z tródm. przejrzysta skala, żelazne rdzenie, ciche strojenie, i wiele innych zalet składają się na ostatni wyraz radiotechniki światowej, którą godnie reprezentują nowe superheterodyny Telefunken na rok 1938. Prospekty, opisy i demonstracje we wszystkich większych składach radiowych.

Radio TELEFUNKEN harmonia tonów - Symbol jakości

2. PIENIĄDZ

Kamienica
bezpodatkowa dochód 5 700. - wpłaty 35

Dom
bezpodatkowy dochód 2 600. - wpłaty 15 000. -

Krzeciński
Piekary 8. Pg 30 043-57.362

Udziałowiec
poszukiwany przez starą, dobrze zaprowadzoną i renomowaną firmę z dużym parkiem nowoczesnych narzędzi maszyn i urządzeń dla robót budowlanych na i podziemiach, który musi być fachowcem budowlanym i dobrym rewisytorem. Požadana znajomość języka niemieckiego. Wymagany kapitał od zł 50 000 do zł 150 000. Oferty z życiorysem, odpisami świadectw i fotografią do administracji Kuriera - Poznańskiego zdg 24 208

Wspólnika
do zaprowadzonego przedsiębiorstwa przyjmie fachowiec. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 18 279

6-10 000
poszukuje z rak uczciwych przemysłowiec, gwarancja hipoteczną. Oferty Kurier Poznański zdg 18 285

4 000. - zł
poszukuje i hipotekę domu czynszowego. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 003

10 do 15 000
dam do współpracy, proszę propozycję. Oferty Kurier Poznański zdg 18 788

Sprawie pożyczek
hipotecznych kto został oszukany przez niesumiennych rzekomych pośredników proszę podanie adresu celem porozumienia. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 258

Wspólnika
kapitałem ca 15 000. - przyjmie poważną solidną gdynia firma importowo eksportowa. Zgłoszenia „Par”, Poznań, Al. Marcinkowskiego pod „Import”. Pg 29 951-57.292

Pożyczki
i zamówienia udzieli w poważnej wysokości przemysłowiec metalowemu i rzemieślnikowi. Zgłoszenia Kurier Pozn. pod Pg 29 716-62.502

14-16 000
i hipotekę nowy dom Poznaniu - wartości 55 000 dobrym oprocentowaniem ewentualnie krótszy czas poszukuje. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 804

Właściciel
restauracji, posiadający kilka tys. gotówki poszukuje współczynnika. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 741

Kamienica
rozszerzające, poszukuje wspólnika

pożyczki
10 tysięcy. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 613

4.500
potrzebuje na gospodarstwo 106 morg. Procent według umowy. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 451

Dam
100 - za stałą pracę. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 689

Wspólnika(czkę)
poszukuje dobrze prosperująca wytwórnia bielizny. Oferty Kurier Poznański zdg 19 280

Spółnika-czkę
z kapitałem 5.000 do wydania książki szkolnej przybne. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 215

Pożyczki
korzystnie wyrabiam. Oferty Kurier Poznański zdg 19 841

Dla
rozszerzenia dobrze prosperującego przedsiębiorstwa pierwszej potrzeby, poszukuje pożyczki do 2 000 zł za zastaw. Oferty Kurier Poznański zdg 19 826

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Krynica
Zakład Dr. Skórczewskiego na Deptaka. Tel. 213 - Pełny komfort. zdg 15 116

Boszkowo
stacja miejsc. Poczta Blotnica. Pokoje utrzymaniem gościela od 3 - dziennie ng 47 177

Wisła
pensjonat „Idylla”, pełny komfort uroczonie położony, kuchnia wykwinna, na żądanie dietetyczna, wrzesień, ceny niższe. Zgłoszenia zarząd. Tg 21 528

4. OSOBISTE

Wezwanie
ponieważ nie znam adresu, więc tą drogą wzywam p. Stefana Lewandowskiego komornika do wykrepienia zaprotęstowanego wekśla wystawionego na zł 400. - zyprowanego przez mnie we Włodawku. Marian Matejski. ng 49 705

Kradzieże
oszustwa, matrymonialne, alimentacyjne - wyswietla

Detektyw
„Oko”. Stary Rynek 71/72. zdg 19 010

Fierwszorzędna
krawcowa, Aleje Marcinkowskiego 15 - 5. zdg 18 857

Największy
włóczek

wystawę
„Ewa”. Focha 60. zdg 19 765

„Ewa”
jedyny

największy
w dzielnicy lazarskiej

magazyn
pończoch

bielizny
włóczek

„Ewa”
Focha 60. zdg 19 766

2 000
par

pończoch
damskich

Wejdz
zobacz się

przekonasz
Focha 60. zdg 19 767

„Ewa”
zobacz

Gorsety
Biustonosze poleca

Pracownia
Gorsetów „Wanda”
Leontyna Szeńska, Ratajczaka 27 zdg 19 351

Dentysty
uprawnionego (lekarza) poszukuje technik dentystyczny. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 19 080

Na
uroczystości rodzinne poleca wyborową kuchnię śniadalnica Sobczyńskiego, Ratajczaka 2. zdg 12 919/20

Kapelusze damskie
ostatnie nowości najkorzystniejszej
Ines
Piekary 22.23. zdg 19 381

Po urlopie
najmilsza rozrywka kulturalnego człowieka jest dobra książka z Czytelnia Dypła, plac Wolności 11 zdg 19 445

Panią
R. M. czekam na wyznaczenie najmilszej, ewentualnie telefon 23 33 godzinie dwu... zdg 19 534

Za
długi żony Walentyny z d. Hellwiny nie odpowiadają. Czesław Tomaszewski. Zdg 19 152

6. OZENKI

Inteligentna Pani
gospodarna, spokojnego usposobienia, potrzebna do zajęcia się gospodarstwem w samotności — starszego kupca. Cel poważny. — Posiadające gotówkę, mile widziane. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 18 179

Znane
z olbrzymiego doboru pań — panów najpoważniejsze biuro

"Echo"
ulatwia zapoznanie najszybciej. Poznań, św. Marcina 57, telefon 50-30. Prospekty darmo. Zdg 17 944

Szatynka
wysoka, przystojna, lat 18, posiada 10 tysięcy gotówki, pragnie poznać pania — na dobrym stanowisku w celu matrymonialnym. Oferty Kurier Poznański zdg 19 668

Przystojny lotnik,
pobierający 1.000 złotych miesięcznie, posłubi sympatyczna, — nie biedna. Oferty z fotografią Kurier Poznański zdg 19 670

Paniątka
z lepszemu domu 3 tys. i wyprawę wyjdzie za urzędnika państwowego, do lat 35. Oferty Kurier Poznański zdg 19 728

Przystojna
inteligentna umeblowanym, majątek później wyjdzie panu stanowisku. Oferty Kurier Poznański ng 49 585

Dla mej kuzynki
panny starszej, niedziśszych poglądów, nieskazitelnej przeszłości, niebiednej, szukam męża na poważnym stanowisku. Rzecz traktuję się poważnie i dyskretnie. Oferty Kurier Poznański zdg 18 659

Wdowiec
intelig. przystojny własną zbożówką lat 45. 1 córka ożeni się z odpowiednią panią. — Laskawe oferty z fotografią do Kuriera Poznańskiego zdg 18 809

Znajomości
matrymonialne, ulatwia dyskretnie „Wanda”, Szymańskiego 4 — m. 5. Zdg 19 026

Doktor medycyny
trzydziestoletni, przystojny, zarabiający około 1.500 złotych miesięcznie, posłubi stosowna nie biedna. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 054

Korpulentna
posłubi wyższy urzędnik kolejowy czterdziestoletni, bezdzietny wdowiec. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 055

Dla
pań posiadających domy, składy, gotówkę, poszukuje kandydatów — meżów. Informacje Poczta 23 — 6. Zdg 18 418

Kupiec
lat 28, przystojny, na stanowisku w Skarżysku szuka żony z kapitałem celem usamodzielnienia się. Oferty Wielkopolskim, Skarżysko-Kamienna, Poste Restante. Zdg 18 542

Zapoznanie matrymonialne dyskretnie ulatwia:
"Sfinks"
Poznań, Kantaka 9. Zdg 18 630

Który?
szlachetny inwalida wojenny, posiadający parę tysięcy złotych dla kupienia interesu, posłubi biedną sympatyczną pannę kupcową, blondynę, wysoką, dobrej tuszy, lat 40, niedziśszych poglądów? Oferty Kurier Pozn. zdg 19 685

Panna
inteligentna, lat 28, z majątkiem szuka lepszemu urzędnikowi — albo kupca, dobrego charakteru. Cel matrymonialny. Oferty Agentura Kuriera Pozn. Rawicz. ng 49 736

Brunetka
22. przystojna, posag tymczasowo 30.000, wyjdzie za mąż. Mrówka. Poznań, św. Wojciecha 2 a — 1. Zdg 19 231

Inteligentna
panna po 30, wyprawia i gotówką kilka tysięcy pozna odpowiedniego pana — chętnie kupca lub urzędnika wyższego. Cel matrymonialny. Pośrednictwo krewnych mile widziane. Oferty Kurier Poznański zdg 19 431

Młodziutka przystojna
dziedziczka pięknego majątku uprzejmym, wartości 650 tysięcy zł, zamek w parku 200 morgowe wyjdzie za przemysłowca. Dla spłat rodzinnych potrzeba 200.000, ewent. sprzedaż majątek z wpłatą 200.000. Zapoznanie ulatwia „Runo”. Gdynia Świętojańska 77. ng 49 038

Panna
z prowincji, posiadająca kilka tysięcy, poszukuje męża, tylko urzędnika. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 19 341

Kupiec
samodzielny lat 45 wdowiec 2 dzieci 12 i 14 lat pozna szybko decydująca pania do lat 35 religijna, gospodarna domatorkę gotówką 6-8 tys. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 19 845

Wdowiec samotny
lat 56, na rządowej posadzie z prawem emerytury, pobierający około 1000 złotych miesięcznie, oszczędności 10.000, solidny, bez nałogów, dobrej prezencji, posłubi odpowiednia. Bez anonimowych oferty z fotografią do Kuriera Pozn. zdg 19 652.

Drogerzysta
lat 30, wzrost 170 chcący kupić lub otworzyć drogerie pozna sympatyczna z gotówką. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 758

Panna
lat 45 dobrego charakteru mała gotówka poszukuje męża. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 182

7. SPRZEDAŻE

Futra
lisy, skóry, najtaniej kupisz tylko u Dobrowolskiego, Marcina 1. zdg 13 695

Bizuteria Paryska
pończochy najtaniej „Nowości”
Plac Świętokrzyski 4. zdg 10 111

Futra
najtaniej kupisz tylko w nowo-otwartej od 1 września własnej wytwórni futer, Modernizuje i reperuje tania. Przymiemy asygnaty „Kredyt”. Podgórna 14, m. 2. Zdg 13 694

Kapelusze
damskie filcowe, akksamitne, żabłone, berety, nowości, wybór — najtaniej. Lewicka, Wielka 8, i Kraszewskiego 17. zdg 15 419

Cukiernie Grand Café
zal. 1874 r., dobrze prosperująca, bezkonkurencyjna, z 2 dwupiętrowymi domostwami, sala do zebrań, sala secesyjna — posiadka parkiet, ogrzewanie centralne — światło elektr., ogród koncertowy, z kompletnym urządzeniem sprzedam z powodu choroby zaraz. Wpłaty zł 60 tysięcy. — Oferty pod „Grand Café, Srem. zdg 17 230

Pianino
„Ecke” z pianola zaraz tania. — Maleckiego 25, m. 3. zdg 16 801

Wózek
biały sprzedam. Marsz. Focha 62, m. 11. zdg 18 308

Royal
amerykańskie maszyny do pisania. Wymiana maszyn starych na wygodnych warunkach płatności. Piekary 5. zdg 17 325

Tapety
niskie ceny

Ceraty Linoleum Orwat
Wrocławska 13 — telefon 24-06 Asygnaty „Kredyt”. zdg 17 834

Jadalnię
sprzedam. Sw. Marcina 63 — 20. zdg 17 824

Urządzenie zakładu fryzjerskiego
z obsługi meskie, 3 damskie. — wszelkie aparaty korzystnie do nabycia. „Embe”. Poczta 23. zdg 17 855

Chcesz korzystnie kupić
Meble
być zadowolony z obsługi to z całym zaufaniem na Jeziuka 10 (Świętosławska). Asygnaty Kredyt

„Dom Okazyjnego Kupna”
Pe 29 733-3 567

Wielki wybór
Kryształów
różnych innych drobiazgowych najniższe ceny (tłko Jeziuka 10 (Świętosławska). — Asygnaty „Kredyt”

„Dom Okazyjnego Kupna”
Pg 29 734-3 568

Pianina
fortepiany, fisharmonie używane niskie ceny na spłaty poleca B. Sommerfeld. 27 Grudnia 15. Ng 48 802

Przepisowe fartuszki szkolne
wszelka bielizna pończoski, wyprawy dla pensjonarek, gimnazjalistów. Fabryka Bielizny
J. Schubert
Stary Rynek 76. Pg 29 722-32 14

Praktykę dentyścianą
bezkonkurencyjną — kompletnym urządzeniem, bogatej okolicy — sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 840

Rzeźnictwo
Poznański składem, mieszkaniem, urządzeniem korzystnie oddam. Adres Kurier Poznański zdg 18 584

Drukarnie
mniejsza 2.000.— zł zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 18 391

Sprzedaż — Naprawa
montownia piór — wszelkich systemów piór wiecznych ołówków automatacznych. Naprawa natchmiast w firmie Józef Czosnowski. spec. skład papieru. Poznań — Fr. Ratajczaka 2. dg 24 023

Skład kolonialny i restauracja
istniejąca od kilkudziesięciu lat w najlepszym położeniu Gniezna, z mieszkaniem do wydzierżawienia. Zgłoszenia Gniezno, Warszawska 30 a. zdg 18 160

Sypialnie
pierwszorządnie odrobiona okazynie sprzedam. Kwiatowa 10, stolarnia. zdg 17 187

Nowości
Guziki, klamry, broszki, paski, bransoliki, korale, oraz
wszelkie dodatki krawieckie
najtaniej
Andrzejewski,
Szkołna 13. dg 24 383

Lokomobila
Lanz, 40 PS, 12 atm., rok 1911 — cena 3.500 zł; motor na gaz ssany Deutz 40 PS, komplet z gazownią, 4000 zł Jabs, Walentowo — pow. Lipno, poczta Czernikowo. ng 49 692

Kupując
meble
nie zapomnij zwiędzić stała
wystawę
około 150 pokoi najrozmaitszych modeli w
Hali Mebli
Wrocławska 88 Reklamowe
ceny
Dobrodne warunki — asygnaty „Kredyt”. Pg 29 963-57 329

Meble kuchenne
Matuszewski, Wrocławska 19 jako specjalność poleca Józef zdg 24 025

Maszyny do pisania
nowo używane z gwarancją, wymiana, dogodne spłaty. Kochanowicz i S-ka, Nowicki 3 Maja. Pg 29 723-33 79

Żyto siewne
„Petkus Lochowa” II oświec rekordowe w ziarnie i plonie w partjach wagonowych i mniejszych ma do oddania majątek Buczek Wielki, powiat Kępno, poczta Rychtal, telef. Rychtal 10. zdg 18 994

Wyrzedaż
mebli, instrumentów muzycznych, rozmaiłości. Słowackiego 39, komis. zdg 18 990

N. S. U.
Motorower bez prawa jazdy. Drukarnia, Wroniecka 15 zdg 18 928

Tanio
samochód 4 osobowy ekonomiczny. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 18 935

Fryzjernię
nowocześnie urządzone aparatami mieszkaniem tanio sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 18 943

Skład
papieru tytoniu sprzedam. Adres Kurier Poznański zdg 18 945

Maszyny
do pisania nowe używane z gwarancją. — Skóra i S-ka, Poznań — Aleje Matywkowskiego 23. ng 49 446

Winogrona 5,30
pieciokilowa przesyłka. Es-Wu, Zaleszczyki. zdg 18 607

Gabinet Marcina
74. Meble Okazje. zdg 19 012

Siewnik
3 mtr. Cegielskiego, mało używany i młocarnia 60 c. parowa — marki Ransomes. — korzystnie sprzedam. Fr. Wierszewski — Pobiedziska. zdg 19 021

Belki
kantówki, deski, piece kaflane, okna i drzwi sprzedam z rozbiórką. Zwierzyniecka 17. zdg 18 965

Repozytorium
polcowe, głębokie, nowe, kramnica 4 mtr sprzedam tania. Lodowa 1, m. 4. zdg 18 969

Jadalnię
nowocześnie, nowa korzystnie — sprzedam. Kwiatowa 10, m. 13. zdg 18 997

Piekarnia - cukiernia
w średniej w pełni biegu od zaraz do sprzedania powód wyjazd, Marszałka Focha 95 — 4 od 4-7. zdg 18 870

Rzeźnictwo
Poznań urządzenie warsztat mieszkanie spieszenie sprzedam. Powód objęcie ojcowizny. Oferty Kurier Poznański zdg 18 871

Meble
nowe i używane pojedynczo i komplety
Podgórna 6
Magazyń Mebli. zdg 18 892

Ludwik XVI
Salon złożony okazja
Podgórna 6
zdg 18 893

Gabinet
dębowy solidny
Podgórna 6
Meble Okazyjne. zdg 18 894

Tapczany
leżanki najtaniej Meble Okazje
Św. Marcina 74
zdg 18 895

Sprzedam
dobrze zaprowadzony zakład fryzjerski aparatem do trwałej i kompletnym urządzeniem. Zgłoszenia „Jawa”, Małe Garbary 14a zdg 18 215

Pianino
używane, dobrze utrzymane sprzedawane Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Pierackiego 11. Ng 48 750

„Meble W. Paetz”
Najnowocześniejsze wzory niskie ceny Poznań, Wrocławska 15. Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. Ng 48 796

Motocykl „Phänomen”
motorem Sachsa 2,75 KM 2 biegi i wolny światło elektryczne. Bezpodatkowy. Rejestracja jak rower. Cena
695,—
Wul. G. Gumy,
Poznań, Wielkie Garbary 2. Pg 29 113-19 79

Warsztaty
kilimiarckie. Marcin 18 II lewo. zdg 18 916

Tanio
szafa kuchenna, biała, wózek dziecięcy duży. 27 Grudnia 15, m. 8. zdg 19 063

Labędzie
młode silcznie wyrosnięte niedrogo sprzedam majątność Dusina, Gostyń, Wlkp. zdg 18 231

Pianino
okazyjnie, zagraniczne 600 zł. — Plac Sapiężyński 7, m. 10. Ng 48 826

Bilard
francuski, kompletny, w dobrym stanie tanio sprzedam. — Oferty Kurier Poznański Pg 3 003-36,50

Motocykl
marki „New-Hudson” 250 ccm — sprzedam korzystnie. Zgłoszenia „Jawa”, Małe Garbary 14 a. zdg 18 214

Sypialnia
kuchnia tanio. Józefa 3 — 11. zdg 18 783

Futro
meskie sprzedam korzystnie. — Ogrodowa 12 — 23. zdg 18 719

Skład obuwia
z powodu choroby tanio sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 18 714

Materace
tapczany, leżanki wprost u tapiciera. Wielkie Garbary 23, narożnik Dominikańskiej dawn. Kramarska. zdg 18 709

Wózek dziecięcy
belgijski, umywalnia, marmur, lustro, łóżko, stół, krzesła, w dobrym stanie. Niegolewskich 1, m. 9. zdg 18 708

Skład
owocowo - delikatowy 2.000.— Leszno, Pilsudskiego 6. ng 49 153

Jamniki
rasowe, czujne. Ostroroga 23. Pg 30 007-57 349

Samochód
limuzyna 4 osob., stan dobry oraz Ford 8 cyl. Sportkabr. 2-4 osob. tania sprzedam. Laskawe zgłoszenia pod „Ford” do „Par”, Warszawa, Bracka 177. Pg 29 777-62 505

Radioaparatus
nowy Philipsa prąd zmienny zamienne na maszyny do pisania. Oferty Kurier Poznański zdg 18 617

Gdyni
pierwszorządnie, pełnym ruchu zakład gastronomiczny z umebloowaniem, mieszkaniem okazynie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 18 619

Restaurację
Focha 82. zdg 17 763

Meble kuchenne
wprost wytwórni najkorzystnie. Piaskowa 3, Koniecki. zdg 18 213

Siodła
meskie, nowe, większa partje — sprzedam Lokal Licytacji, Stary Rynek 46/47. Pg 29 977-36 356

Motocykle N. S. U.
3 KM 2 i 3 biegiowe pedalami starterem
najtaniej „Motor”
Poznań, Dąbrowskiego 5. dg 24 379

Apteka
do sprzedania o obrocie 160 000 zł, renomowana, bezkonkurencyjna w mieście wojew. zachodniej Polski. Zgłoszenia szybko decydujących się z większą gotówką do Kuriera Poznańskiego dg 24 402

Nasi klienci — nasza reklama! To tajemnica powodzenia pianin i fortepianów
„Arnold Fibiger”
Kalisz, Szopena 9. Przedstawicielstwo:

Centralny Magazyn Pianin,
Poznań, Pierackiego 11. Niskie ceny, dogodne spłaty. zdg 48 807

Wózki
dziecięce używane kupuje, sprzedaje, reperuje, pociąga cerata — Razer, Szewska 11. zdg 18 751

Radio
3 lampowe uniwersalne tanio sprzedam. Półwiejska 11, m. 25. zdg 18 664

Gaz Generator
gazownik, śrutownik do 20 k. komplet maszyny do fabrykacji pończoch, cena według ugody. Zgłoszenia Agentura Kuriera Poznańskiego, Gniezno 1239. ng 49 099

Nowoczesna
sypialnia
czterodrzwiowa orzech kaukaski tanio sprzedam. Woźna 10. zdg 18 75

Dwa wspaniałe, nowoczesne fortepiany
Bechsteina, Blüthnera
sprzeda

Centralny Magazyn Pianin
Poznań, Pierackiego 11. Ng 48 831

Młockarnię
par. Marszał 60” jak nowa stosowna na majątek
lokomobile elewator
nowy, sprzedam bardzo korzystnie. Lemiszewski, Miłostaw, Rynek 16. Telefon 34. zdg 19 081

Fiat
501 limuzyna po remoncie tanki sprzedam. Oferty Kurier Pozn. ng 49 153

Futra
wszelkiego rodzaju wykonuje w własnej pracowni pierwszorzędnie, solidnie Stale wielki wybór gotowych futer oraz skórek od najjaśniejszych do najciemniejszych. Przyjmuje skóry do garbowania i farbowania.

Lehmann
Poznań, Wrocławska 18, telefon 22-95. Rok zal. 1875. „Asygnaty Kredyt”. Pg 29 983-36 23

Fortepian
ładny, dobry. Strzelecka 31 — 34. 3-8. zdg 18 656

Restaurację
przy placu Wolności sprzedam tania — zaraz. Adres Kurier Poznański zdg 18 112

Skład
żelaza, porcelany, szkła, dobre położenie, tania dzierżawa korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 19 046 7

Tatra
Regina i inne doskonałe maszyny na spłacie najtaniej u Fligińskiego. Poznań św. Marcina 23 zdg 15 445-6

Szafa
do rzeczy stółki nocne używane tanio Sienkiewicza 7 — 3 zdg 19 075

Wózek
mała sportka. Stary Rynek 89, m. 1. zdg 19 135

Rogi
obrazy tania. Ratajczaka 11a — m. 94. zdg 19 130

Radio
czterolampowe na prąd stały — sprzedam. Patrona Jackowskiego 30, m. 17a. zdg 19 129

Kupując Rower
5-letnia gwarancja
Poznańskiej wytwórni rowerów
ulacisz cenę fabryczną. Bracia

Nowaczyk,
Poznań Górna Wilda 30. Przyjmujemy asygnaty Kredyt. ng 49 448/9

Dywan
recznie wiązany 350x450 sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 19 507

Uwaga!
Wszelkie towary piekarskie — manilla — szare inne
Papier
gazetowy — celuloza — pergaminowy — rolki — najtaniej Koska, Dominikańska 5. Telefon 28-00. Ng 48 835

Skład kolonialny
zaopatrzonej. Rok założenia 1890. Centrum miasta fabrycznego 70 tys. ludności. Można hurt. Cena 25 tys. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 19 817

Elektrolux
froterka elektryczna
„Adler”
maszyna do pisania tania. Babińskiego 7 m 4 zdg 19 822

Jadalnia
debowy, nufet, kredens, stół, 6 krzesel, zegar stoj. Beckera korzystnie do nabycia. Dominikańska 3 miesz. 1. zdg 19 839

Pończochy
fartuszek szkolne, berety poleca tania firma chrześcijańska St. Giersz, Wielka 10. zdg 19 324

Reźnictwo
kompletnym urządzeniem sprzedam, tania dzierżawa, powód choroba. Kraszewski-15 m. 8. zdg 19 626

Powiatowe garnizonowe miasto Pomorza gimnazjum, szkoły rzemieślnicza, rolnicza na sprzedaż w którym mieści się
dom kino
mieszkanie, ogród, cen 13 000, wpłata 5000. Jan Dembowski, Działdowo. zdg 49 756

Sprzedam
tania kredens, szafonierkę i inne rzeczy. Szkolna 18 — 7. zdg 19 483

Ogrodnictwo
6 morgowe, 3 duże oranżerie, 2 km. od Poznania zaraz. Adres wskaże Kurier Pozn. zdg 19 493.

Skład
wegli przy ruchliwej ulicy. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 313.

60
mórg ziemi prywatnej przy dworcu kolejowym 18 km od Poznania w całości lub parcelami korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 697 8

Półwiejska 3
A. Benenowski
Obraćki olbrzymi wybór. dg 24 075 6

Skład
kolonialno - delikatowy, butelkowany, sprzedawany koncesją, mieszkaniami, dobrze zaprowadzony. Oferty Kurier Poznański zdg 18 732

Ćwiartki losów
można jeszcze nabyć. Główne ciągnięcie rozpoczęło się! Kup los, nie zwlekaj! Antoni Kędziora
Poznań, Sieroca 5/6 przy Nowej. zdg 18 332

Pianino
czarne dobre sprzedam. Ulica Garnarska 3, m. 8. zdg 18 851

Kanapa
klubowy, stół, krzesła. Szamarzewskiego 18 m. 3. zdg 19 498

Waga
Berkla, urządzenia składowe każdej branży, gablotki, stoły. Dąbrowskiego 94. zdg 19 611

Cukiernia - Kawiarnia

istniejąca od 12 lat najlepiej prosperująca w największym mieście Pomorza do sprzedania. — Wiadomość, Wielkie Garbary 40 m. 7. zdg 19 390

Kolonialkę

dobrze zaprowadzona sprzedam. Sw. Marcin 32 — 15. zdg 19 358

Sprzedam

zakład fryzjerski, przyległym mieszkaniem, centrum Poznania, tanio, powód wyjazd, Oferty Kurier Poznański zdg 19 519

Szafa

ciemna rzeczy, lodówka, radio, Romana Szymańskiego 7, m. 5. zdg 19 342

Wiktor **Czysz, Szkolna 11 Sniadanki Tęki Torby szkolne.** Pg 29 720-1-32,8

Kilka

używanych dobrych fortepianów i pianin okazynie sprzedam na raty Fabryka Fortepianów i Pianin, Betting — Leszno. zdg 48 833

"Polski Fiat"

i „Essex”, ładne limuzyny tanio. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 249

Siodła

meskie, konnej jazdy, nowe, większą partię — sprzeda. Lokal Licytacji, Stary Rynek 46/47. Pg 30 024-96,36

święże, puch polca Stanisław Dyczkowski, Poznań, Wierzbicice 13, Nowocześnie czyszczenie pierza. zdg 18 728/9

Meble

kupuje się najtaniej u **Bakosia, Stary Rynek 51** zdg 13 482/3

1200 samochodów

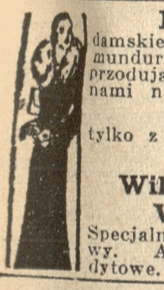
rozebranych używane części podwozia, mleczarskie, opony najtaniej w firmie Autoskład, Poznań Dąbrowskiego 89, telefon 46-74. d 24 255-6

Magle

nowoczesne, elektryczne, ręczne oraz domowe magle — prasownicy nagrodzone złotymi medalami dostarcza Fabryka Magli, M. Jankowiak, Poznań, Staroleka 4, telefon 19-47.

Podwozia

mleczarskie używane części samochodowe, opony dete, pelne, za kup — sprzeda. „Automagazyn” Jakuba Wujka 9, telefon 75-17. Ng 48 725/6

damskie — futra — mundurki gimnazjalne produkuje elegancja, cenami najniższymi wprost z **fabryki Wildowa - Syn Wodna 1,** Specjalny dział miarowy. Asygnaty kretytowe. ng 49 346/7

Rzeźnictwo

urządzenie składowe, warsztat, maszyny elektryczne sprzedam, lokale wydzierżawie spiesznie z powodu starości. Zgłoszenia Goritz, Poznań, Wroniecka 11. zdg 19 233/4

Samochód

cieżarowy, motocykl przyczepka okazynie sprzedam. Skład Mebli, Poznań, Wroclawska 38. zdg 19 459

Powozy

kręte wolant, amerykanka tanio. Adamski, Poznań, Piaskowa 7. zdg 19 520/21

Materace

tapczany, leżanki, garnitury klubowe najtaniej wprost pracownia Wielkie Garbary 18, narożnik Woźnej, sutereana. zdg 19 399-400

Uwaga!

Torebki piekarskie — manilla — szare — papier gazetowy — rolki — Koska, Poznań, Dominikańska 5. Telefon 28-00. Ng 48 834

modne **Kapelusz, Koszule, Krawaty** poleca znana firma **Pietrzykowski,** Wielka 8. zdg 18 973

Urządzenie

składowe na sprzedaż. Marsz. Focha 170. zdg 18 669

Urządzenie składowe

noblewne, zdrowe wykonanie inkrurowane nadające się do składki blawatów, kolonialnego, drogerii z 350.— L. Gogulski, Borek, Włpk. zdg 19 433

Zakład

fotograficzny zaprowadzony tanio sprzedam. Wiadomość Marciniak, Puck. zdg 19 432

Śniadalnica - kawiarnia

egzystencja centrum zaprowadzony lokal. — cena 3.000.— Oferty Kurier Poznański zdg 18 815

Samochód

osobowy „Buick” używany do-brym stanie korzystnie sprzedam Bartkowiak, Leszno Łążebrna 20, m. 1. ng 49 158

Piaskowiec

czterokośbowy, jak nowy, korzystnie Müller, Szewska 11. zdg 19 348

Węgiel

drzewny, bukowy do prasowania poleca Szczepan Konrad, Piaskary 6. zdg 19 120

Łóżka

żelazne różnego rodzaju i materace najtaniej, Perkowski, — Chwaliszewo 51. zdg 19 340

Maszynke

do krajania wedlin. Adres wskazuje Kurier Poznański zdg 19 339

Pianino

bardzo dobre sprzedam. Górna Wilda 41 m. 3. zdg 19 098

Futro

bobry sprzedam. Górna Wilda 41 m. 3. zdg 19 097

Kawiarnia - Cukiernia

lokal komfortowy, separaty, dwa pokoje mieszkalne, centralne ogrzewanie, dobre położenie, tania dzierżawa. Oferty Kurier Poznański zdg 19 283

Jadalnie

solidne i tanie tylko Woźna 16. zdg 19 295

Okazyjnje

Okazyjnje gabinet meski. Woźna 16. zdg 19 299

Piękne

Piękne kuchnie najkorzystniej. Woźna 16. zdg 19 298

Sypialnie

najtaniej kupisz **Woźna 16.** zdg 19 297

Stoly — krzesła

leżanki — biurka — szafy, różne inne urządzenia domowe, najtaniej

Woźna 16.

zdg 19 296

Dom

nowy, 5 mieszkaniowy przy tramwaju sprzedam. cena 18 000, wpłaty 15 000.— Debiec, ul. Grzybowska 6, przy ul. Południowej. zdg 19 438

Doga

sześc miesiecznego tanio. Robocza 5. zdg 19 466

Zakłady przemysłowe wapienne

w pełnym biegu, własna bocznica, przy stacji kolejowej województwo kieleckie, z powodu słotunków rodzinnych zaraz sprzedam. Produkcja 1.000 ton miesięcznie. Warunki ul. Poznańska 28/30, m. 9, godz. 15—18. zdg 19 438

Pianina — fortepiany fisharmonie

od 400 zł. zamiany Marcina 22, podwórce Magazyn fortepianów. zdg 19 159

Restauracje

centrum sprzedam z powodu wyjazdu. Oferty Kurier Poznański zdg 19 683.

Fortepian

(skrzydło) bardzo dobry. „Zetesk”, Szewska 19. zdg 19 653

Kawiarenke

skład pieczywa, dobrze zaprowadzony śródmieście. — korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 678

Rzeźnictwo

urządzeniem warsztatowym, składowym, zmotoryzowane, mieszkaniem przyległym, prosperujące — sprzedam. Dąbrowskiego 65. zdg 19 642

Pierze - Puch

pierzyny 29.— poduszki 5.— spody 18,50 kol-dry 9,50

Bielizna pościelowa

Emka, M. Mielcarek, Wroclawska 30. — Czystość pierza. ng 49 733

Skład

spożywczy bardzo dobra egzystencja, ruchliwej okolicy, centrum, mieszkaniem. Oferty Kurier Poznański zdg 19 530

Fryzjerski

zakład, mieszkanie sprzedam, powód choroba. Focha 54. zdg 19 717

Maszynke

szewska Singer latkowa sprzedam. Wielka 10, m. 8. zdg 19 704

Samochód

cieżarowy

Motocykl

z przyczepką tanio. Skład mebli, Wroclawska 38. Pg 30 012-57,363

Praga

picołka okazynie. „Tranzst”. Za Grobla 3/4. zdg 10 762

Motorower

szewska Singer latkowa sprzedam. Wielka 10, m. 8. zdg 19 704

Skrypcy

Stradivarius. Staszewska 21—8. zdg 19 806

Szory

wyjazdowe sprzedam — dobrym stanie. Tama Garbarska 4, restauracja. zdg 19 823

Piekarnia

w pełnym biegu w najlepszej dzielnicy ul. Kraszewskiego 8, z powodu wyjazdu natychmiast na sprzedaż. zdg 19 731

Skład

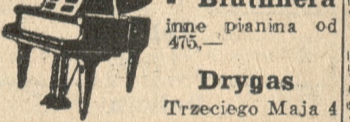
cukrów — owoców na ruchliwej ulicy. Egzystuje 17 lat tanio sprzedam. Adres Kurier Poznański zdg 19 791

Wyżel

roczny po dobrych rodzicach. Patrona Jackowskiego 50 — 5. zdg 19 798

Restauracja

przy Hotelu Poznań, okazja. — Wiadomość Tomaszewska, Grunwaldzka 25 m. 8, godz. 2—4 zdg 19 656

Bechsteina - Blüthnera

inne pianina od 475.— **Drygas** Trzeciego Maja 4

Fachowe naprawy

fortepianów. zdg 19 349

Tapczan

sprzedam, oglądnać można godz. 9—11 rano. Grochowska 21, II p. telefon 64-02. zdg 19 665

Broń

wszelką naprawia Warsztat Pu-szkarski

J. Szymkowiak

Poznań, św. Marcin 27. Telefon 25-66. zdg 19 662

Maszyna

Singera w dobrym stanie. Skar-bowa 15 — 7. zdg 19 661

Piec

oryginalny amerykański szamoto- wy sprzedam. Adres Kurier Poznański zdg 19 772

Cieężarówkę

Dodge 4 ton w dobrym stanie. Te-bauto Dąbrowskiego 2 Tel. 70-66 zdg 19 577

Willa

komfortowa, bezpodatkowa blisko śródmieścia. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 566

Antyki

niepodrabiane

Salony

jadalnie

Gabinety

pianina urządzenia biurowe Do-minikańska 1 zdg 19 757

Szafę zależną

130.— zł sprzedam. Ogrodowa 9 m. 6 zdg 19 754

Fortepian

(skrzydło) piękny Dąbrowskiego 44 m. 6. zdg 19 640

Radio

kompletne, staly 60,— Siemensa anoda 15,— Głośnik tubowy

detektorowy. Kuchenka gazowa oszczędnościowa. Adres wskazuje Kurier Poznański zdg 19 646.

8. LICYTACJE

Siodła

meskie, konnej jazdy, nowe, większą partię sprzedaje Lokal Licytacji. Stary Rynek 46/47. Pg 29 978-36,37

Sala licytacyjna

Masztalarska 5 a I piętro sprzedam tanio

Salon

meble Empire, różne sprzęty domowe. zdg 19 019

Siodła

meskie, konnej jazdy, nowe, większą partię sprzedaje Lokal Licytacji. Stary Rynek 46/47. Pg 30 025-96,36

Sala licytacyjna

Wroniecka 6/8 sprzedaje

Okazyjnje

kuchnie, salony

Jadalnie

tapczany, biurka

Szafy

gramofony, uymywalnie. zdg 19 600

10. MAJĄTKI

Dzierżawy majątku ziemskiego pszenno - buraczanej ziemi poszukuje doświadczony agronom. Oferty Kurier Poznański zdg 18 606

Majątek

1100 mórg pszenno - buraczanej, dwór nowy, 12 pokoi, zabudowania maszynowe, kompletne inwentary, zarodowa obora, duży konyent buraków, cykorii. Cena 500.— złotych morga. Górski, — Inowroclaw, Kasprzowicza 16. ng 49 726

Majątek

okazja, 16 włók pszennej, inwentarzami, dwór, budynki, cała krescencja. Kujawy Wloclawskie, obciążone Tow. 120 000.— wpłata 80 000.— reszta dożywcio. Wiele innych majątków oraz dzierżawy Nienautowski, Wloclawek, Staro-debska 12. ng 49 724

Majątek

1250 pszennej, nadkompletny — 390 000.— wpłaty 140 000. Kwiatkowski, Poznań, Działajskich 10, zdg 19 260

Majątek

ziemski od 750 — 2 000 mórg kompl, kupie tylko wprost od właśc. Oferty „Majątek” do „Par” Warszawa, Bracka 17. Pg 29 730-62,503

Gospodarstwo

107 mórg nadkompletne 23 000.— od Niemca, pożyczka Banku Rolnego zapewniona. Kwiatkowska, Poznań, Działajskich 10. zdg 19 287/8

400

bez inwentarzy podmiejski zaraz do wydzierżawienia korzystnie — wprost od właściciela. Zgłoszenia osobiste Wroniecka 4 m. 5. zdg 19 829

Młyn

turbiny 100 przemiału, 140 roli zabudowaniami, inwentarzem. — 62 000, wpłaty 25 000. Adamski, plac Nowomiejski 6 a. zdg 19 272

Sanatorium Klasztor

pałac 30 pokoi, lazienki, kaplica, Światło, 300 buraczanej, park, jezioro. Adamski, plac Nowomiejski 6 a. zdg 19 271

Resztówka

18 pokoi 130 buraczanej, park, jezioro, łąkami, inwentarzem. — 60 000, wpłaty 25 000. Adamski, plac Nowomiejski 6 a. zdg 19 270

11. KUPNA

Ogrodnictwo

dobre, ładne, nie wielkie, z domkiem mieszkalnym w pobliżu Poznania poszukuje dobry płatnik, za gotówkę. Oferty do Kuriera Pozn. zdg 12 488, Agencji wykluczeni.

Kupię

młocarnię z elawatorem lub prasą do słomy. Zgłoszenia dokładny opis, cena. Adresować Majątek Obra, pow. Wolsztyń. zdg 17 874

Kupuje — sprzedaje

maszyny do sżycia, piece westfalskie, meble, inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórzna 2. Pg 29 111

Szyn

60—65 mm wysokich lub wyższych luznymi i b na podkładach kilka tysięcy metrów oraz kilkadziesiąt wywrotek kupiny. Pe-te-Ha, ul. Fredry 2. zdg 24 282

Szyby

obrazy, porcelane, meble, broń, srebro, złoto, wszelkie starożytności kupuje „Lamus”, Strzelecka 1 Pg 29 517-83,76

Garderobe

używana, inne przedmioty kupuje Dom Komisowy, Ratajczaka 32. zdg 18 299

Drogerie

lub inne solidne przedsiębiorstwo kupię. Zgłosz. Kurier Poznański zdg 18 942

Walize

skórzana dobrym stanie. Oferty Kurier Poznański zdg 18 896

Książki

historyczne ryciny kupię. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 18 911

Piec Schreibera

przenośny kupię. Janowski, Bojanowska 32. zdg 19 005

Kupię

karakuly dobrze utrzymane. — Oferty Kurier Poznański zdg 18 711

Stoly

marmurowe, kawiarniane, okrągłe, używane kupię. Oferty Kurier Poz

3 duże słoneczne
pokoje w willi, komfort zaraz lub później. Informacje: telefon 29-85
Pg 29 997-36,39

3 pokoje
komfortowe. Piekna 55 (Jeżyce Botanic).
zdg 18 468

Duży
próżny pokój od gospodarza. — Grodziska 39.
zdg 18 605

Pięciopokojowe
komfortowe willa pierwsze piętro tanie bezpodatkowe. Gospodarz, Grodziska 39.
zdg 18 604

4 pokoje
umeblowane wygodami, dzierżawa 74. — Kwiatowa sprzedam 1 600. — Oferty Kurier Poznański zdg 18 764

Trzypokojowe
pokój kuchnia z wygodami nowa willa. Ludwika Rzepieckiego 51.
zdg 19 597

Mieszkanie
w nowej willi 2 pokoje kuchnia i p. komfort pokój i kuchnia Saperska 65.
zdg 19 846

Pięciopokojowe
Plac Nowomiejski 3 — 5.
zdg 19 810

Trzypokojowe
Plac Nowomiejski 3 — 5
zdg 19 811

5 pokojowe
z łazienką, słoneczne II p. Piekary 7, od 1. 10.
zdg 18 754

Czteropokojowe
Szamarzewskiego 47.
zdg 18 747

Dwa
pięciopokojowe. Ratajczaka 33.
zdg 18 745

Dwa
trzypokojowe. Dąbrowskiego 151.
zdg 18 746

6 pokojowe
słoneczne, elektryczność, centr. ogrzewanie, łazienka. Grunwaldzka 11.
zdg 18 744

Dwupokojowe
ogrodkiem. Notecka 14. wejście Dąbrowskiego 261.
zdg 18 739

Puszczkowo
blisko stacji komfort willi 2-3 pok. mieszka. od zaraz lub 1. 10. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 731

Trzypokojowe
Poznańska 37.
zdg 18 835

Trzypokojowe
Focha 126.
zdg 18 853

Trzypokojowe
Hetmańska 1.
zdg 18 852

2 pokoje
kuchnia. Działalińskich 2. Wiadomość mieszkanie 5.
zdg 18 679

5
pokoi komf. II p. tr. odnowione w śródmieściu. Blizsze Szamarzewskiego 23. m. 2.
zdg 18 675

Sześciopokojowe
z przynależnościami. Plac Sapięziński 4. gospodarz. zdg 18 667

Sześciopokojowe
mieszkanie. Rzeczypospolitej 4.
zdg 18 902

5 pokoi
komfort. centralne ogrzewanie, ul. Fredry do wynajęcia od zaraz. Czyszą przystępną. Oferty Kurier Poznański zdg 18 801

Trzypokojowe
Dwupokojowe
czteropokojowe. Park Wilsona. nowe. Klonowicza 8. Informacje 5-7
zdg 19 073

Dwupokojowe
słoneczne Focha 177. Zgłoszenia Grottera 3. m. 3.
zdg 19 012

Dwa
piękne, słoneczne pokoje, łazienka, kuchnia, pokój dla służby — parkiet, parter w nowej willi, ul. Ludwika Rzepieckiego 64, trzy minuty do tramwaju. zdg 19 138

3
pokoje i kuchnia zaraz lub 1. 10. pod Poznaniem. Oferty Kurier Poznański zdg 19 193

2 1/2 pokoje
z kuchnią I piętro przy placu Działalińskim wolne. Oferty Kurier Poznański zdg 19 230

Sutereny
słoneczne, obszerne — na cichy przemyśl. Chelmońska 31. gospodarz.
zdg 18 251-2

3
pokoje kuchnia, łazienka, pokój dla dziewczyny od 1. 10. 37. Zgłoszenia Cybulskiego 16. m. 4.
zdg 18 491-2

Trzypokojowe
komfort II Marcina, pokój kuchnia, rynek Jeżycki, meblami II. Reflektanci poważni Górna Wilda 43 — II parter. zdg 19 816

Dwupokojowe
i pokój kuchnia do wynajęcia. Gospodarz, wila, Saperska 89.
zdg 19 562-3

Komfortowe słoneczne mieszkanie 2 pokojowe
z łazienką do wynajęcia. Inf. gosp. Matejki 3 — 6. zdg 19 105

2
pokoje kuchnia Witkowska 13 — (Osiedle Warszawskie) gospodarz zdg 19 095

Trzypokojowe
pokój służy taras słoneczne wygodne w willi. Informacje gospodarz ul. Sadowa 29 Winogrady.
zdg 19 441

Czteropokojowe
komfortowe willa Lazaż. Gen. Sowińskiego 2.
zdg 19 584

Trzypokojowe
willa Lazaż Gen. Sowińskiego 4
zdg 19 583

Pięciopokojowe
komfort. Wypiańskiego 12. portier.
zdg 19 281

Pokój
od gospodarza, willi Solacz przystanek tramwajowy, czynsz na przód. Mazowiecka 6. zdg 18 774-5

3
pokojowe komf. z centr. od 1. 10. Aleja Hetmańska 41 tuż przy Marsz. Focha.
zdg 19 319

Mieszkanie
trzypokojowe komfort III piętro, centralne w pałacu, okolica Wilsona, ul. Grottera 3 portier.
zdg 19 375

Ubikacje
obszerne, próżne na cukrowni re-stauracje lub podobne ode od gospodarza, ul. Wierzbicice. Koczorowski, G. Wilda 32.
zdg 19 374

Pokój
z kuchnią. Stary Rynek 10.
zdg 19 456

Czteropokojowe Dwupokojowe
bez podatkowe, ładne zaraz. Sio-wackiego 30.
zdg 19 495

Pokój
kuchnie. Gwiaździsta 18 nar. Pa-lacza.
zdg 19 525

Pokój
i kuchnia Obornicka 118 od za-rasz gospodarza. Zgłoszenia od drugiego.
zdg 19 612

Dwupokojowe
Konfederacka 7.
zdg 19 625

5 pokoi
do wynajęcia. S. Mielżyńskiego 6
zdg 19 790

Dwupokojowe
komfortowe. Informacje Leczycka 20 — 3. Osiedle Warszawskie.
zdg 19 449

Trzypokojowe
czteropokojowe centrum. „Jur“ Piekary 26.
zdg 19 533

Jednopokojowe
kuchnia, bezpodatkowe. Czyszą 37. — Kaucja 264. — do wydzierżawienia Dozorca Szamarzewskiego 56. m. 1.
zdg 19 335

2
pokoje, trzeci mały, łazienka 55. — Olszynyka 9. Osiedle Grunwaldzkie.
zdg 19 587

Trzypokojowe
słoneczne, front. IV. dwupokojowe, oficynie III. Niegolewskich 6
zdg 19 512

Czteropokojowe
wysoki parter, słoneczne.
Dwa
małe pokoje III, samotnej urzecz-niczce. Józefa 5. gospodarz.
zdg 19 511

Czteropokojowe
willi ogrodem. Słoneczna, Wiadomość: Mielżyńskiego 2. m. 5.
zdg 19 474

Trzypokojowe
słoneczne, wolne. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 19 301

Dwupokojowe
zaraz. Lazaż 45. — Suwalski Składowa 1. skład spożywczy.
zdg 19 276

Trzypokojowe
słoneczne komfort hol Szamotul-ska 34.
zdg 19 150

Dwupokojowe
łazienka bezpodatkowe. Czyszą 50 kaucja 350. — do wydzierżawienia. Szamarzewskiego 56 dozorca
zdg 19 332

Trzypokojowe czteropokojowe
lub biura. Stary Rynek 44. Zgl. św. Marcina 5 m. 8. zdg 19 752

Pięciopokojowe
słoneczne. Poczta 28.
zdg 19 748

Centrum
4 pokoje nowoobudowanym zaraz. Stawna 13 przy Wron-czkiej.
zdg 19 745

Mieszkanie
trzypokojowe komfortowe. Malec-kiego 33 m. 1.
zdg 19 659

Dwupokojowe
słoneczne, łazienka, balkon, piętro, centralne. Marynarska 3. od ogrodu.
zdg 19 674

Czteropokojowe Sześciopokojowe
komfortowe. Matejki 68 (blisko Grunwaldzkiej), telefon 35-68.
zdg 19 666

Trzypokojowe
pełnokomfortowe, bezpodatkowe, przy Parku Wilsona, pałacu, kłosa, telefon 60-66.
zdg 19 773

3 pokoje
komfortowe słoneczne I piętro, bezpodatkowe korzystnie wynaj-mie Sadowa 27 (Winogrady).
zdg 19 719

Sześciopokojowe
Skarbowska słoneczne od 1. 10. In-formacje Słowackiego 44/46 — 9. Telefon 69-84.
zdg 19 645

3
pokoje kuchnia. Centrum. Maez-kowski Półwiejska 38 a.
zdg 19 842

Trzypokojowe
pełnokomfortowe, bezpodatkowe, przy Parku Wilsona, pałacu, kłosa, telefon 60-66.
zdg 19 773

3 pokoje
komfortowe słoneczne I piętro, bezpodatkowe korzystnie wynaj-mie Sadowa 27 (Winogrady).
zdg 19 719

Sześciopokojowe
Skarbowska słoneczne od 1. 10. In-formacje Słowackiego 44/46 — 9. Telefon 69-84.
zdg 19 645

3
pokoje kuchnia. Centrum. Maez-kowski Półwiejska 38 a.
zdg 19 842

Trzypokojowe
pełnokomfortowe, bezpodatkowe, przy Parku Wilsona, pałacu, kłosa, telefon 60-66.
zdg 19 773

3 pokoje
komfortowe słoneczne I piętro, bezpodatkowe korzystnie wynaj-mie Sadowa 27 (Winogrady).
zdg 19 719

Sześciopokojowe
Skarbowska słoneczne od 1. 10. In-formacje Słowackiego 44/46 — 9. Telefon 69-84.
zdg 19 645

3
pokoje kuchnia. Centrum. Maez-kowski Półwiejska 38 a.
zdg 19 842

Trzypokojowe
pełnokomfortowe, bezpodatkowe, przy Parku Wilsona, pałacu, kłosa, telefon 60-66.
zdg 19 773

Czteropokojowe
okolica Ostroroga. Oferty Ku-rier Poznański zdg 19 413

Puszczkowo
3 min. od dworca 4 pokojowe mieszkanie (łazienka, balkony) od 1. 10. rb. do wynajęcia. Informacje Dom Porcelany ul. Świętosław-ska 1. Pg 30 040-36,81

Trzypokojowe
pełnokomfortowe, nowoczesne — bezdzietni 85. — miesięcznie. Lodowa 6. Lazaż gospodarz.
zdg 19 715

Garsoniera
2 pokoje, łazienka, czynsz zł 85.—, kaucja zł 255.—, Wskaże dozorca. Bukowska 3. ng 49 761

5-cio pokojowe
pełnokomfortowe mieszkanie centr. — do wynajęcia zaraz. In-formacje PKO. plac Wolności 3, pokój 15. w godz. 8—14.
ng 49 762

2
pokoje z kuchnią ul. Staszica (dom ogrod.). Zgłoszenia Kurier 24-39.
zdg 19 730

Trzypokojowe
II piętro, centralne ogrzewanie. Spokojna 15 a. Telefon 70-11.
zdg 19 818

Mieszkanie
5-pokojowe ulica Skarbowska, wy-soki parter, komfort, czynsz mie-sięczny 100.—, Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 19 858

13. SZUKA MIESZK.

4 pokojowego
mieszkania centrum adwokat. — Aleje Marcinkowskiego 24 — 15.
zdg 17 276

Dwa
pokoje, kuchnie poszukuje pewny płatnik, od gospodarza, śródmieście, początek Wildy. Oferty Kurier Poznański zdg 18 898

3-pokojowego
mieszkania, blisko centrum od za-rasz poszukuje. Pewny płatnik. — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 167

4-5
komfortowego poszukuje właścici-eł ziemski zaraz. komorne w parcelach budowlanych i gotówce Oferty Kurier Poznański zdg 18 286

2-3
pokojowego z łazienką I—II piętro okolica Rynku Wildeckiego poszukuje urzędniczka na sta-liej posadzie. Oferty Kurier Pozn. zdg 18 927

Dwupokojowego
rok z góry 2 osoby. Oferty Kurier Poznański zdg 18 944

Urzedn.
państw. poszukuje 5-6 pok. I lub II piętro, śródmieście I. XII. 37. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 016.

2-3 pokoje
poszukuje do II p. tr. Jeżyce lub centrum. Oferty Kurier Pozn. zdg 18 948

Czteropokojowego
wygodami okolica św. Marcina poszukuje zaraz. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurier Poznań-ski zdg 18 971

Trzy pokoje
komfortowe najchętniej umeblowa-nym używaniem kuchni centrum poszukuje Oferty Młyńska 9 Tow. Lowieckie.
zdg 18 888

Inżynier
dnu, trzypokojowego z komfor-tem od 1. 10. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 18 844

Kobieta
poszukuje stróżstwa lub mieszkania do 15 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 18 847

Dwupokojowego
szuka urzędnik państwowy bezdzietnie małżeństwo, okolica Lazaż-Jeżyce. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 18 862.

Pokoju
kuchnia poszukuje urzędnik pocztowy śródmieściu najchętniej Garbary. Oferty Kurier Poznań-ski zdg 18 807

Dwu- trzypokojowego
frontowe śródmieściu samotny urzędnik państwowy. Dokładne oferty cena Kurier Poznański zdg 18 785

Wyższy
urzędnik państwowy szuka mieszkania 5-6 pokoi, komfortem willa, ogród, okolica Wesoła, Wielkopolska. Oferty Kurier Poznań-ski zdg 18 797

Urzednik etatowy
bezdzieln poszukuje dwupokojowe kuchni. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 432

Emerytka
pokoju kuchnia od gospodarza śródmieściu. Oferty Kurier Poznański zdg 18 602

Inżynier
poszukuje mieszkania 4 lub 3 pokojowego. Oferty z ceną Kurier Poznański zdg 18 639

Pokoju
kuchnia szuka młode małżeństwo gwarancja. Oferty Kurier Pozn. zdg 18 760

Pokój
kuchnie śródmieściu 1/2 roku z góry, gospodarza. Oferty Kurier Poznański zdg 18 736

Związek
spol.-gosp. szuka 4 pok. mieszka-nia na biura. Centrum. Nie wy-żej I piętra. Oferty cena Kurier Poznański zdg 18 263

Mieszkania
komfortowego, 3 pokoje poszu-kuje od pałacu, wyższy ur-zędnik. Zgłoszenia do adm. Ku-riera Pozn. zdg 19 076

Pokój
kuchnia poszukuje pewny płat-nik, pół roku z góry. Oferty Ku-rier Poznański zdg 19 136

Czteropokojowego
komfort. możliwe Jeżyce lub oko-lica Opary szuka pewny, płatnik. Oferty „Par“ nr 35,60.
Pg 30 021-36,60

3-4
pokoje, poszukuje urzędnik, okolica Wilda, śródmieście. Cena 60—70 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 19 385

Portierstwo
lub jednoizbowe bezdzietni. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 602

Pokój
solidnemu panu Skarbowska 8 m. 9
zdg 19 099

Pokoju
z kuchnią centrum, poszukuje pe-wny płatnik. Oferty Kurier Poznański zdg 19 196

2-3
pokojowego mieszkania śródmie-ściu poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 19 481

Bankowiec
trzy komfort. centrum. Oferty Kurier Poznański zdg 19 368.

2 pokojowe
mieszkanie tylko w śródmieściu poszukuje. Zaplace za 2 lata z góry. Oferty upraszam do Ku-riera Poznańskiego zdg 19 529

Urzednik
kolejowy, bezdzietni, poszukuje pokój kuchnia. Czyszą z góry. Oferty Kurier Poznański zdg 19 257

2
pokojowe poszukuje bezdzietni o-kolica Jeżyce. Oferty Kurier Poznański zdg 19 700

Prósb !
Szukam małego próżnego mieszk-ania wprost od gospodarza za 12—15 złotych, wzamian posługa. Oferty Kurier Poznański zdg 19 444

Pokoju
kuchni bezdzietnie małżeństwo — urzędnik. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 404

Małżeństwo
bezdzieln młodsze, ucziwi spo-kojni poszukują stróżstwa. — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 19 827

14. ZAMIŁNA MIŁSZK.

Zamienię
jednopokojowe na dwupokojowe, centrum. Informacje „Artykuły Mieskie“, św. Marcina 31.
zdg 18 105

15. POKOJE UMEBL.

Komfortowy
duży Konopnickiej 15, m. 3.
zdg 17 570

Kanałowa
6 — 16.
zdg 17 478

Jackowskiego
21. mieszkanie 11 elegancki — (utrzymaniem). zdg 18 190

Niekrepujący
inteligentnemu panu. Strzelecka 31 — 10.
zdg 18 193

Matejki
2-3. jedno-dwuosobowy, niekrepujący, telefon, słoneczny.
zdg 18 354

Umeblowany
G. Wilda 13. m. 16.
zdg 18 537

Próżny
zaraz. Skarbowska 11 — 6.
zdg 18 485

Dwom
paniom frontowy, łazienka, elektryczność. Strzelecka 12 — 9.
zdg 18 573

Pokój
telefonem. Działalińskich 9, m. 8.
Pg 30 004-36,51

Dwuosobowy
paniom, małżeństwu, czysty, — frontowy, balkonowy. Strzelecka 3 a — 8.
zdg 18 658

Do
wynajęcia pokój. Słowackiego 38, m. 4.
zdg 18 726

Żupańskiego
19 — 12, lepszym domu.
zdg 18 386

Pokoik
miły, elektryczność, cent. intelig. rodz. kult. Zaczysze 4. m. 1.
zdg 17 839

Podgórna
10 a — 11.
zdg 18 302

35,—
dwuosobowy, centralne, elektryczność, Chelmońskiego 4. Mar-kiewicz.
zdg 19 035

Słoneczny
Skrzyta 15 — 6.
zdg 19 038

Wierzbicice
11 — 9
zdg 18 925

Frontowy
słoneczny zaraz — Grunwaldzka 33 — 7
zdg 18 933

Dwuosobowy
Mickiewicza 17 — 8.
zdg 19 013

Mostowa
zdg 18 946

Wielkie
Garbary 48 — 7. klatka.
zdg 19 014

Dwuosobowy
elegancki, elektryczność. Wierz-bicice 6 — 10.
zdg 19 017

Solidnemu
panu na stanowisku. Mickiewi-cza 15, m. 5.
zdg 19 023

Klatki
frontowy. Górna Wilda 42-7.
zdg 19 045

Konopnickiej
15 — 4.
zdg 19 051

Śniadeckich
32 — 2.
zdg 18 949

Dwa
pokoje panom. Grunwaldzka 20 a m. 2.
zdg 18 956

Cieszkowskiego

6 — 7 inteligentnym. zdg 19 605

Dwuosobowy
piękny, słoneczny. Mickiewicza 9 m. 3. zdg 19 161

Panu
panom. Jackowskiego 30 — 9. zdg 19 361

Jeden-
dwuosobowy Szkolna 13 — 5 zdg 19 115

Ladnie
umeblowany ciepły Fredry 4 II zdg 19 114

Klatki
2 panom 27 Grudnia 4 m. 7 zdg 19 107

Przyjeżdżnym
niekrepujący. Matejki 45 — 6 zdg 19 106

Pokoje
Focha 49 — 7. zdg 19 096

Pokój
dobrze umeblowany bliskości parku Wilsona. wysoki parter. centralne ogrzewanie. kapiel. od 15. 9 albo 1. 10. korzystnie odstąpię. Chelmońskiego 9. m. 4. zdg 19 294

Działalych
2 — 7. jedno-dwuosobowy. komfortowy. utrzymanie niedrogo. zdg 19 293

Duży
pokój na trzy osoby. Działalych 10 m. 6. zdg 19 289

Dwuosobowy
utrzymaniem. Przechodnia 6 — 9. zdg 19 282

Składowa
1. m. 20. zdg 19 197

Dwuosobowy
Marcina 58 — 8. zdg 19 132

Frontowy
Jackowskiego 17 — 10. zdg 19 414

Centrum
czysty kulturalnemu. Marcinkowskiego 18 — 6. zdg 19 423

Ladny
jedno-dwuosobowy dla pani. — Ogrodowa 10. m. 3. zdg 19 437

Dwa
łącznie Długa 18 — 9. zdg 19 440

Frontowy
bez pościeli tania. Długa 9 — 9. zdg 19 475

Czysty
piętnastego. Marcina 5 — 13. zdg 19 478

Małżeństwu
lub 2 panom. Plac Działowy 6. m. 1. zdg 19 504

Bukowska
9 — 3. zdg 19 506

Czysty
Masztalarska 5a — m. 9. zdg 19 515

Kreta
22 — 8. dwuosobowy. utrzymaniem. zdg 19 516

Dwuosobowy
jeden osobowy niekrepujący. Poplińskich 12 — 24. zdg 19 581

Pokoik
1. 10. Wierzbiciego 14 m. 8. bdg 19 147

Frontowy
plac Działowy 10. mieszkanie 8. ng 22 831

Czesława
17 m. 2. zdg 19 322

Słoneczny
utrzymaniem 80.—. Wojciech 28 — 5. zdg 19 321

Józefa
9a — 6 frontowy. biurko. zdg 19 316

Pokój
Mostowa 30 m. 7. zdg 19 312

Ogrodowa
13 — 20. zdg 19 376

Młyńska
4-2 umeblowany. zdg 19 366

Elegancki
Skarbowska 7 m. 4. zdg 19 333

Dwuosobowy
Śniadeckich 3 — 7. zdg 19 482

Mielżyńskiego
4 — 12. zdg 19 485

Wspólny
skromny panienkiem. Woźna 20 — 4. zdg 19 492

Gabinet
starszemu. Romana Szymańskiego 3 — 5. zdg 19 616

Półwiejska
33 — 7. zdg 19 619

Dwuosobowy
jednosobowy. utrzymaniem. Skarbowska 3 m. 4. zdg 19 613

Matejki
7 — 20. zdg 19 620

2-osobowy
utrzymaniem. ładny. słoneczny. — Zupańskiego 8. m. 9. zdg 19 442

Panom
Marcinkowskiego 1 — 7. II. zdg 19 831

Kulturalnym
14 stanowisku. Śniadeckich 7-3. — 2. zdg 19 561

Dwuosobowy

Półwiejska 29 — 3. zdg 19 535

Próżny
Za Bramka 6 — 9. zdg 19 580

Niekrepujący
Wybickiego 5 — 4. zdg 19 677

Romana
Szymańskiego 8 — 9. zdg 19 676

Pokój
od zaraz jednoosobowy — elekt. niedrogo z utrzymaniem lub bez do wynajęcia. ul. Maleckiego 11. mieszkanie 5. zdg 19 672

Orzeszkowej
7. m. 5 pokój. zdg 19 397

Centrum
frontowy. umeblowany. Mielżyńskiego 22 — 8. zdg 19 336

Pokój
utrzymaniem. Waly Jana 12 — 13. zdg 19 258

Klatki
jedno-dwuosobowy. centralne zaraz. Aleje Marcinkowskiego 24. mieszkanie 35. zdg 19 247

Frontowy
z klatki. panom. Kanałowa 15. Rzeźnictwo. zdg 19 306

Młyńska
12 a — 10. zdg 19 305

Długa
11 — 8. zdg 19 303

Fortepianem
Grunwaldzka 25 — 12 zdg 19 151

Pokoik
Orzeszkowej 7 — 11. zdg 19 144

Pokój
frontowy ładny Grobla 18 — 4 zdg 19 141

Dwuosobowy
Śniadeckich 15 — 4 zdg 19 216

Strzelecka
18 m. 4. zdg 19 211

Niekrepujący
klatki. Woźna 38 — 4. zdg 19 788

Pierackiego
17 — 21 solidnym. czysty. zdg 19 682

Wielka
17 — 10 próżny. zdg 19 355

Dwuosobowy
Kreta 7 — 9. zdg 19 651

Miły
Kwiatowa 3 — 3. zdg 19 653

Elegancki
gabinet z telefonem blisko gazowmi i szkoł. Mostowa 17 — 10. zdg 19 649

Klatki
centralne ogrzewanie. Marynarska 3. od ogrodu. zdg 19 673

Tanio
wspólny panu. Niegolewskich 16. mieszkanie 9. zdg 19 774

Telefonem
jedno-dwuosobowy. komfort. ul. Jackowskiego 11 — 3. zdg 19 735

Z
klatki słoneczny balkon. umeblowany lub bez Łazarz. Winklera 14 m. 1. zdg 19 578

Aleje
Marcinkowskiego 1 — 9 zdg 19 574

Próżny
pokój. W. Garbary 55 — 6 zdg 19 573

Pokoik
centralne. łazienka. panom. Fredry 12 — 19. zdg 19 784

Tanio
panu wspólny Ogrodowa 15 mieszkanie 16. zdg 19 781

Dwuosobowy
czysty Składowa 1 — 7 zdg 19 760

Panienki
na wspólny Wielka 21 — 5 podwórze. zdg 19 758

Dwuosobowy
słoneczny odnowiony łazienka utrzymaniem. Młyńska 13 m. 12 zdg 19 837

Dwuosobowe
centralne użycie kuchni śródmieście. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 843

Niekrepujący
Spokojna 27 — 3 zdg 19 840

Przyjeżdżnym
Plac Kolegiacki 5 — 3 zdg 19 690

Klatki
oraz dwuosobowy Wojciecha 3 — 7 zdg 19 689

2 eleganckie
wygodne. wyłącznie panom. umeblowane częściowo. Tamże jeden miły umeblowany. ogładać 4-6. Mickiewicza 21/ — 6. zdg 19 693

Frontowy
panu Szweska 19 — 5. zdg 19 696

Pokoik
Kantaka 5 — 4. zdg 19 727

Pokój
utrzymaniem lub bez. Plac Wolności 9 — 5. zdg 19 406

Wypiańskiego

19 — 6. zdg 19 410

Półwiejska
22 — 5. zdg 19 701

Niekrepujący
Piłsudskiego 24 — 3 zdg 19 698

Pokój
czysty słoneczny Mostowa 2 a — 2 zdg 19 699

Niekrepujący
Dąbrowskiego 36 m. 20. zdg 19 639

Dwuosobowy
elektryczność Dąbrowskiego 49 — 24 podwórze 2 piętro wprost. zdg 19 637

Niekrepujący
Marcina 15 — 7. zdg 19 635

Pokoik
Wielkie Garbary 36 m. 3. zdg 19 627

Pokój
utrzymaniem bez. Romana Szymańskiego 1 — 7. zdg 19 629

Frontowy
panu. Szamarzewskiego 13/15 — 13. zdg 19 643

Frontowy
Rynek Jeżycki 2 — 4. zdg 19 644

Pokój
telefon. Matejki 61 — 6. zdg 19 792

Dwuosobowy
utrzymaniem. Działalych 7 — m. 9. zdg 19 551

Czysty
pokój utrzymanie dobre. Plac Sapińskiego 4 — 4. zdg 19 556

Dwuosobowy
jedno (utrzymaniem). Półwiejska 2 — 6. zdg 19 558

Spokojna
25 — 17. zdg 19 559

Dwupokojowe
kuchnia 1. 10. od gospodarza. — Debiec. Chmielna 1. zdg 19 593

Cicha 19
1 i 2 pokoje umeblowane do wynajęcia. zdg 19 595

Marcinkowskiego
Aleje 25. m. 9 panom. Zgłoszenia 19 — 21. zdg 19 598

Wygodami
panu Kreta 22 — 11 zdg 19 835

Elegancki
czysty. ciepły. 6 minut Parku. kulturalnym. Rynek Łazarski 10a m. 3. zdg 19 712

Matejki
57 — 11. zdg 19 708

Czysty
przyjeżdżnym. Focha 76 — 5. zdg 19 709

Pokój
frontowy. słoneczny. Rynek Łazarski 6. m. 7. zdg 19 706

Świętokrzyski
3 — 14. czysty. jedno, trzyosobowy. zdg 19 705

Śniadeckich
24 — 9. zdg 19 703

Lepszy
Śniadeckich 13 — 5. zdg 19 708

Dwuosobowy
frontowy. Półwiejska 5 — 10. zdg 19 733

Jasna
12 — 3. panu. zdg 19 732

Inteligentnej
niekrepujący. Piłsudskiego 24. m. 4. zdg 19 729

Panu
Ogrodowa 15 — 5. zdg 19 807

Działalych
10 — 1. zdg 19 825

Jasna
5 — 9. dwa łączne. zdg 19 796

Focha
33. m. 16. Park Wilsona. zdg 19 794

Lepszy
Stroma 6. I prawa. zdg 19 778

Łazarz
Grotgera 3 — 1 a. zdg 19 779

16. SZUKA POKOJU

próżne pokoje. Oferty Kurier Poznanski zdg 18 430

Urzednik
poszukuje słonecznego pokoju z utrzymaniem. użyciem telefonu okolicy Opery od 15. 9. Oferty Kurier Poznanski zdg 18 724

Czystego
przyjeżdżnym blisko Mostu Teatr. poszukuje Niemiec na stałej posadzie. Oferty Kurier Poznanski zdg 19 039

Gabinet - pokoik
tylko klatka. niewysoko. od pałacu na stałe poszukuje przyjeżdżny. Oferty Kurier Poznanski zdg 18 931

Niekrepującego
przyjeżdżny kilka dni tygodni. śródmieściu. klatki. frontowe wejście samotnej starszej osoby. może być próżny. centralnym. — Dokładne oferty. cena Kurier Poznanski zdg 18 786

Niekrepującego

słonecznego w śródmieściu. cena Oferty Kurier Poznanski zdg 19 050

Pokoiku
fortepianem poszukuje studentka Zgłoszenia Kurier Poznanski zdg 18 899

Pokój
komfortowy duży użyciem fortepianu. łazienki i telefonem ewentualnie utrzymaniem możliwe Łazarz Jeżyce. Oferty Kurier Poznanski zdg 18 778

Próżnego
małżeństwo dzieckiem. Oferty Kurier Poznanski zdg 18 716.

Pokoiku
parterowego frontowego śródmieściu. Oferty Kurier Poznanski zdg 18 600

Dwa
pokoje próżne. umeblowane. centrum szuka wyższy urzednik. — Oferty Kurier Poznanski zdg 18 638

Pani
dwoma córkami. centrum pokoju. fortepianem lub dwa łączne. Zgłoszenia Kurier Poznanski zdg 18 547

2
pokoi umeblowanych łazienka — użyciem kuchni poszukuje od 15. Oferty Kurier Poznanski zdg 18 836

Poszukuje
pokoju. elektrycznością. okolica Jeżyce. Oferty Kurier Poznanski zdg 19 140

Pokoiku
czystego. niedrogo poszukuje śródmieście. solidny. Zgłoszenia Kurier Poznanski zdg 19 192

Próżnego
pokoju poszukuje. Oferty Kurier Poznanski zdg 19 126

Pani
poszukuje pokoju do 15 zł. Oferty Kurier Poznanski zdg 19 124

Pokoju
czystego. światłem elektrycznym poszukuje pani. Oferty Kurier Poznanski zdg 19 310.

Pokoju
niekrepującego. łazienka centrum od 15. bm. Oferty Kurier Poznanski zdg 19 484

Pani
niekrepującego. czystego 20.— z użyciem kuchni lub bez. Oferty Kurier Poznanski zdg 19 679

Dwa suche
ciepłe pokoje. wygodami. Łazarz Jeżyce. Abisynia. Ostroróg. Górczyn poszukuje emeryt. Szczęgół warunki do Kuriera Pozn. zdg 19 555

Rencistka
pokoju próżnego zaraz. Zgłoszenia Kurier Poznanski zdg 19 664

Uczciwa
poszukuje pokoju za posługę. — Oferty Kurier Poznanski zdg 19 648.

Poszukuje
taniego pokoju w okolicy Ostrobrz. Oferty Kurier Poznanski zdg 19 836

Dwuosobowego
z fortepianem. śródmieściu. Oferty Kurier Poznanski zdg 19 763

Pokoju
najbliżej Botaniku. słonecznego. utrzymaniem zaraz panieniec. — Oferty Kurier Poznanski zdg 19 799

17. LOKALE

Garaż
na półciezarówkę w okolicy Starog. Rynku poszukuje. Oferty Kurier Poznanski zdg 18 033

Skład
wolny. Długa 3. gospodarz. dg 24 349

Skład
dwupokojowym. Osiedle Warszawskie. Kolska 22. zdg 18 649

Wągrowiec
rynek skład wolny. każda branza Oferty Kurier Poznanski zdg 18 586

Dwie
ubikacje na cele przemysłowe — lub inne do wynajęcia. Zgłoszenia Ratajczaka 31 — 5. zdg 19 031.

Piekarski
piec z warsztatem pokojem oraz Skład z pokojem od gospodarza. Półwiejska 16. wskaże dozorca. zdg 19 040

Skład
pokojem. kuchnia. Kościelna 4. zaraz od gospodarza. Informacje telefoniczne 71 — 10 lub Górna Wilda 46 — 1. zdg 19 053

Skład
jeden pokój Focha 2 repozytorium północowym lub bez do wydzierżawienia. Lodowa 1. m. 4. zdg 19 970

Skład
z mieszkaniami. Adama Biedrzyckiego 21. Cyborowski. zdg 18 858

Składu
na drogerie prowincji poszukuje. Oferty Kurier Poznanski zdg 19 060

Kawiarnię
bez urzędowania z centralnym ogrzewaniem położona centrum Starogardu wydzierżawimy. Miejska Komunalna Kasa Oszczędności. Starogard. zdg 24 388

Ubikacji

parter. suterene. śródmieściu. spokojna pracownie. Oferty Kurier Poznanski zdg 18 646

Lokale
na cele przemysłowe w okolicy Zawad lub w Głównej poszukuje Oferty do Kuriera Poznanski zdg 18 743

Warsztaty mechaniczne
Zydowska 27. zdg 18 854

3 warsztatowe
ubikacje wolne. Półwiejska 30. zdg 18 666

Skład
narożnik. centrum wprost gospodarza oraz mniejszy skład. Maczkowski. Półwiejska 38 a. zdg 18 662

Lokal
handlowy. pokój. kuchnia wolne. Polna 4. zdg 18 661

Warsztat
suchy. widny. woda. siła. kantorek. obszerne podwórze. parterowy korzystnie do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 19 336

400.—
skład urzędowaniem. mieszkaniami. śródmieście. Adres Kurier Pozn. zdg 19 502

Skład
jasny obszerny 2 okna wystawowe przy ul. Świeciłowskiej 1 — (dawn. Jeźwicka) do wynajęcia od pałacu Rb. Informacje Dom Porcelany. ul. Świeciłowska 1. Pg 30 032-36,82

Skład
pokojem parter. Biurowe dwa wysoki parter. ogrzewaniem Józefa 5. zdg 19 510

Pokój
pierwsze piętro pięć okien front St. Rynek 10 na biuro lub przemysł wynajmę. zdg 19 455

Ubikacje
jasne suche ca składnice lub warsztaty wolne. Górna Wilda 111 m. 1. zdg 19 582

Potrzebna
składnica bocznicą kolejową na fabryczny skład tektur. Wyczerpujące oferty Kurier Poznanski zdg 19 620.

Futra
obsady modernizacje reperacje
Urbaniski
Al. Marcinkowskiego 18,
I pr. zdg 19 112

Magister praw
poszukuje patrona także na prowincji. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 19 325

Kroje
wykonuje
Tomaszewska
Wysoka 1. zdg 19 128

Słynna
chiromantka trafnie przepowiada.
Szewska 21 — 5. zdg 19 462

Detektory
bardzo głośne.

Płyty
nowości.

Gramofony
reparacje — najtaniej
Szewska 20.
dg 24 424

Restauracja
„Gambrinus“
ul. Kantaka 7. tel. 19-26 poleca obiad po 90 gr na czystym maśle. Kolacje od 50 gr. Dobre i legnawane napoje. Wieczorem dancing. Ceny normalne.
zdg 19 370

Pluskowy
karaluchy, wszelkie inne robactwo domowe oraz wolki tepimy radikalnie elektrycznym systemem
„Parex“
Jeżycka 41. II piątro.
ng 49 751

Obiady
prywatnie. Skarbowa 15 — 7.
zdg 19 660

Wyrównuje i uzupełnia
wszelkie figury Chrześcijańska i pracownia Gossetów
Anny Bitdorowej
plac Wolności 9. Przyjmuje asygmaty „Kredyt“.
zdg 19 579

Która
z szlachetnych pań ofiaruje piaszczę, biednej paninie z inteligencji w rozpaczliwym położeniu. W zamian jakakolwiek prace. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 782

Dyskretnie
przyjme dziecko na wychowanie. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 756

Nieomylnie
przepowiadam przyszłość sprawy obecne. Sellima, Półwiejska 31 m. 12.
zdg 19 631

Gorąca
prośba! Ktoż z państwa chciałby choćby nie wiele dopomóc sierocie, pragnącej wstąpić do klasztoru? Oferty Kurier Poznański zdg 19 420

Przeprowadzki
samochodami meblowemi uskuteczna „Autoprzewóz“. Poznańska 5L. telefon 16-30; 3 Maja 6. telefon 28-50.
zdg 19 777

24. NAUKA
Francuski
konwersacja. — Przygotowanie matury. (Dyplom paryski). Słowackiego 36, m. 8.
zdg 17 274

Prof. Fr. Postępska
(fortepian). Przyjmuje zapisy. Niezależnym ustepstwa. Fredry 3 — 6.
Pg 29 981-57,332 a

Konsesjonowane
kursy nowoczesnego kroju. Nowak, Wrocławska 33.
dg 24 335

Pod protektoratem Towarzystwa Polsko-Angielskiego.
rozpoczyna się kursy języka angielskiego 16 września i 4 października. Wpisy codziennie — godz. 18 — 20, ulica Działych 6. m. 5, tel. 40-42
dg 24 330

Kursy Handlowe Preissa
Skarbowa 11.
2 października.
zdg 16 263

Wieczorowe Kursy Handlowe Sawickiego
Dypl. W. S. H. Wpisy codziennie. Kantaka 4.
dg 24 385

English
lady gives lessons conversation. — Szamarniewskiego 8—7.
zdg 18 359

Kursy Handlowe Skrzypczak
plac Wolności 2. Kurs półroczny 2 października.
zdg 18 522

Ubogi
religijny student, dobry korepetytor udziela pomocy w nauce. — ewentualnie tylko za pokój. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 18 621

Szkoła **Tańców**
Szorskiego, Pierackiego 12, tel. 38-08.
Kurs początkujący niedzielni. piątki, dla osób starszych srody.
zdg 18 780

Krojo
modelowania damskiego. Neumannowa, Szkolna 3 — 26.
zdg 19 036

Kursy handlowe Preissa
2 października
Skarbowa 11 zdg 18 926

Przyjmuje
panienki na kurs roboty ręcznych (File-Toledo). Br. Pierackiego 15 m. 9.
zdg 19 064

Nauczycielka
praktyka zaopiekuje się słabym dzieckiem. Oferty Kurier Pozn. zdg 18 361

Lekcje angielskiego
początkującym, zaawansowanym, konwersacją. Zgłoszenia między 4-6. Mickiewicza 1, m. 5.
zdg 18 805

Niemieckiego
lekcyj i konwersacyj udziela akademicki niemiecki. Oferty Kurier Poznański zdg 18 806

Kursy stenografii
pisania maszyną. Kantaka 1.
zdg 17 479

Chcesz zdać maturę?
Kup „Trigonometrię“ Florczyka! Łatwa nauka bez pomocy nauczyciela. Zadania maturalne rozwiązane, objaśnione. Do nabycia we wszystkich większych księgarniach. Pg 29 778-62,500

Korepetytora
rutynowanego francuskie i łacina chłopiec III gimn. Oferty Kurier Poznański zdg 18 636

Młody
Polak po długim pobycie we Francji, poszukuje w Poznaniu pokoju z utrzymaniem lub bez. Za udzielenie francuskiego i włoskiego postępy zapewnione. Dobre referencje. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 690

Kursy baletowe — plastyki
rozpoczyna 20. Baletmistrz Szczerbki, Podgórna 6.
zdg 18 906

Szkoła tańców
Szczerbkówny. Działych 7 — parter.
zdg 18 819

Student
dzielny matematyk udzieli lekcyj. Oferty Kurier Poznański zdg 18 833

Madame G. Touzain
Française retour Poznań, donne leçons. Em. Szamarniewskiego 7, m. 8.
zdg 19 071

Ćwiczenia Twoje
pomoże w nauce najlepiej studentka Uniwersytetu polecona przez Sekcję Pośrednictwa Pracy „Branżowej Pomocy“ SSSUP. Poznań, Al. Marsz. Piłsudskiego 7, tel. 39-46.
zdg 15 271-2

Kursy Sawickiego
Dypl. W. S. H. Poznań, Kantaka 4. telefon 49-68. Wpisy codziennie. dg 24 336/7

Niemieckiego angielskiego, francuskiego
Marcina 20 — 4.
zdg 19 307

Korepetytorki
niemieckiego, łaciny poszukuje o. Koleszewska. Oferty Kurier Poznański zdg 19 125

Tańców
kurs początkujący. Średziński, Zygmunta Augusta 4.
zdg 19 501

Dla dzieci szkolnych
kursy niemieckiego, francuskiego 2,50 zł miesięcznie, rozpoczyna dyplomowana. Adres wskazuje Kurier Poznański zdg 19 311.

Stenografia
maszyną, książkowość. Ogrodowa 16, II. Lekcje prywatnie!
zdg 19 391

Stancje
dla chłopca, I gimnazjalna u profesora, najchętniej Jeżycze. Wrocławska 28-29 — 12. telefon 52-53
zdg 19 514

Książkowość
stenografia różnych systemów. Nauka dla pań. Ogrodowa 16. II.
zdg 19 157

Stenografii
pisania maszyną, księgowości. Strzelecka 33.
zdg 19 143

Fortepian
bezpłatnie do ćwiczeń za pożyczkę 150,— zł, gwarancją. Adres Kurier Pozn. zdg 19 657.

Francuska
dyplomowana udziela lekcyj, korepetytorki, przygotowuje do matury, tłumaczy z polskiego na francuski. Zgłoszenia Działych 2 m. 1. Tel. 46-08.
zdg 19 793

25. MUZYKA

Lekcje gry fortepianowej
Halina Malinowska, b. prof. Państwowego Konserwatorium w Poznaniu i Konserwatorium Wrocławskiego. Ulica Emilii Ścianańskiej 5.
zdg 11 280

Lekcyj
fortepianu udziela gruntownie pedagog, Ratajczaka 11 a — 115, — wejście 8.
zdg 12 803

Wielkopolska Szkoła Muzyczna
Ratajczaka 36, Filia Pocha 47 Prospekty bezpłatnie. zdg 15 191

Kursy
gry fortepianowej, dyplomowana nauczycielka

Aleje Marcinkowskiego 1 m. 8
(dom narożny).
zdg 16 477

Instytut Muzyczny
Plan nauki, prospekty. Ogrodowa 4, Matejki 52.
zdg 17 565

Saksofon
alt. dobrze utrzymany okazuje kupie. Oferty z ceną Kurier Poznański zdg 16 532

Szkoła Muzyczna im Fr. Chopina
27 Grudnia 19 — Oddział Wilda, Traugutta 23, przyjmuje uczniów na nowy rok szkolny. zdg 18 450

Włoska Szkoła Śpiewu
Eugenii Targoskiej. Wielka 15. Piękna emisja, pianino, wyraźna dykcja, szybkie postępy.
zdg 19 034

Lekcji
gry fortepianu udzielałm gruntownie (dwa razy tygodniowo po godzinie) 8. — miesięcznie. Plac Nowonowiecki 3 — 10. zdg 19 066

Dyplomowana nauczycielka muzyki (fortepian).
Mellinówna, Nicolowskich 21.
zdg 18 469

Maria Szczerbkówna, Aleje Marcinkowskiego 21.
Wodna 8 — nauka artystycznej gry fortepianowej

Popisy
zdg 17 742

Kwartet
znany Braci Majkowskich koncertowo-dancingowy, solowo, chórno-śpiewny wolny 1. 10. — Kawiarnia Centralna, Leszno. ng 49 159

WIEŹNIOWIE PRACUJĄ NA WOLNOŚCI

Ostatnio wśród więźniów przeprowadzono ciekawy eksperyment. Oto na zarządzenie władz sądowych zorganizowano na terenie całego kraju 16 ośrodków pracy. W ośrodkach tych zatrudniano się przy regulacji rzek, niwelacji itp. więźniów, skazanych na krótkoterminowe kary za lżejsze przestępstwa. Więźniowie czują się doskonale, czego dowodzi, że żaden nie próbował ucieczki, choć jeden strażnik pilnuje aż 60 ludzi. Gdy skończy się kara, więzień wychodząc na wolność otrzymuje zarobione pieniądze, co pozwoli mu przenieść pierwszy okres aż do znalezienia pracy. Barwny reportaż na ten temat bogato ilustrowany znajdujemy w najnowszym nrze (37) „Ilustracji Polskiej“.

Poza tym nr ten zawiera

wstrząsającą historię pałacu w Młynowie,

opisaną przez naoczego świadka, wyjaśniającego niektóre szczegóły pierwszego artykułu, zamieszczonego w nrze 34 — oraz aktualny reportaż w słowie i obrazkach Aleksandra Janty Polczyńskiego

o Czian Kai Sze, wodzu odradzających się Chin

Zdobywcę pierwszej nagrody wielkiego konkursu wielkanocnego „Ilustracji Polskiej“ opisuje

wrażenia z podróży do Kopenhagi

Każdy kto w najbliższym miejscu sprzedaży zakupi ostatni nr tego najpopularniejszego pisma, przekona się o sobie, jak

bogaty w treści tygodnikiem jest „ILUSTRACJA POLSKA“

J. Skotarkówna
dyplom państwowy, b. nauczycielka Państw. Konserwatorium w Poznaniu udziela lekcyj gry na fortepianie i teorii. Kursy przygotowawcze. Staszica 5 m. 7.
zdg 19 824

Udzielam
początkującym lekcyj fortepianu. Miesięcznie 4,—, ćwiczeniami 6,—. Oferty Kurier Poznański zdg 19 486

Lekcje
fortepianu — tanio i sumiennie. Aleja Piłsudskiego 15/17 m. 7.
zdg 19 188

Gry
fortepianowej, skrzypcowej, nadzwyczaj szybkie postępy. Przygotowanie do konserwatorium. tanio. Oferty Kurier Poznański zdg 19 786.

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa
Młoda
samodzielną dobrą gotowaniem przyjmie posadę od 15. 9. Oferty Kurier Poznański zdg 18 185

Poszukuje
prania. Fabryczna 13 — 32
zdg 18 921

Gospodyni
pierwszorzędny gotowaniem — skromne wymagania, szuka posady lepszym domu. Oferty Kurier Poznański zdg 19 015

Posługaczka
młodsza, uczciwa poszukuje posługi na popołudniu. Oferty Kurier Poznański zdg 19 029

Dziewczyna
szuka posady od 15. pracowita. Oferty Kurier Poznański zdg 19 044

Gospodyni - kucharka
wykwalifikowana, uczciwa, dobrymi świadectwami przyjmie posadę od 1. 10. Oferty Kurier Poznański zdg 18 955

Szukam
posługi lub prania. Oferty Kurier Poznański zdg 18 982

Gospodyni
kucharka samodzielna poszukuje posady od 15. 9. lub 1. 10. Oferty Kurier Pozn. zdg 18 876

Panienska
poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 18 878

Służąca
młoda szuka posady do wszystkiego od zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 18 885

Gospoia
poszukuje posady do wszystkich prac domowych od 15. 9. 37. — Oferty Kurier Poznański zdg 19 062

Poszukuje
posady do wszelkiej prac domowych z dobrym świadectwem. — Oferty Kurier Poznański zdg 18 800

Kucharka
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurier Poznański zdg 18 765

Panna
znajomością szyć szuka posady do dzieci zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 18 762

Dziewcze
ze wsi szuka posady do dzieci. Oferty Kurier Poznański zdg 18 687

Dziewczyna
gosposia samodzielna szuka posady, długoletnie świadectwa. — Oferty Kurier Pozn. zdg 19 403

Panienska
do dzieci z szyć poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 19 419

Dziewczyna
uczciwa z wioski szuka posady gotowaniem od 15. 9. 1937. Oferty Kurier Poznański zdg 19 713

Służąca
szuka posady do wszystkiego. — Oferty Kurier Pozn. zdg 19 761

Dziewczyna
d owszkiej prac domowych — przychodnia, poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 19 828

Gospodyni-kucharka
młoda, miła inteligentna z dobrym gotowaniem szuka posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 19 797

b) Inni

Prasowaczka
z praniem poszukuje posady. — Oferty Kurier Pozn. zdg 16 878

Wykwalifikowana
samodzielną na suknie, płaszcze, kostiumy, szuka posady za skromnym wynagrodzeniem. Świadczyła pierwszy raz. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 16 971

Serdeczna prośba!
Kto umożliwił studentowi bylemu urzędnikowi skarbowemu ukończenie studjów przez powierzenie administracji domu lub innego zajęcia. Wymagania skromne. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 049

Wychowawczynie
kochająca dzieci, praktyka przedszkolu, robotki, gotowanie, wyreczenie szuka posady 15 września. Łaskawe oferty Cichorska, Buk. Ng 48 810

Dziewczyna
długoletnia, samodzielna praktyka, dobre świadectwa i polecenia, dobry hodowca i piekarnik lasów, przyjmie posadę od 1. 10. br. na większy rewir jako samodzielny. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 17 772

Leśnik
długoletnia, samodzielna praktyka, dobre świadectwa i polecenia, przyjmie posadę od 1. 10. br. na większy rewir jako samodzielny. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 17 773

Leśnik-gospodarczy
25 lat wzorowy, — samodzielnej praktyki, energiczny, sumienny, długoletnie świadectwa i polecenia, przyjmie posadę od 1. 10. br. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 17 773

Wychowawczynie
freblanka bardzo dobrymi świadectwami, praktyka szuka posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 720

Panna
inteligentna poszukuje posady do dzieci, zna dobre szyć, robotki za skromnym wynagrodzeniem od 1. lub później. Oferty Kurier Poznański zdg 18 282

Ręczniarka
poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 18 848

Stenotypistka
polsko-niemiecka, ze znajomością języka francuskiego poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 19 260

Bufetowa
kilkuletnia praktyka poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 19 744.

Kelner
młody rzutki dobry fachowiec prima świadectwa poszukuje posady. Miejsowość obojętna. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 452

Masażystka
dobra tania poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 19 345

Bufetowa
kilkuletnia praktyka poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 19 744.

Kelner
młody rzutki dobry fachowiec prima świadectwa poszukuje posady. Miejsowość obojętna. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 452

Masażystka
dobra tania poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 19 345

Dziewczyna
do wszystkiego z dobrym gotowaniem uczciwa, czysta, długoletnie świadectwa dobrze polecana szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 800

Poszukuje
posługi za próżny pokój. Oferty Kurier Poznański zdg 19 378.

Posługi
poszukuje dobre świadectwa polecenia. Oferty Kurier Poznański zdg 19 185

Gospoia
starsza uczciwa w ostatniej posadzie 3 lata szuka posady samodzielnej. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 181

Uczciwa
lat 25, szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurier Pozn. p 21 124

Gospoia
z dobrym gotowaniem poszukuje posady w lepszym domu 15 lub 1. Oferty Kurier Pozn zdg 19 755.

Kucharka
szuka posady od 15. 9. lub 1. 10. 37. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 19 747.

Dziewczyna
wszystkich prac szuka posady, dobre świadectwo. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 755

Dziewczyna
młodsza uczciwa szuka posady do wszystkiego z gotowaniem od 15. Oferty Kurier Pozn. zdg 19 697

Dziewczyna
gosposia samodzielna szuka posady, długoletnie świadectwa. — Oferty Kurier Pozn. zdg 19 403

Panienska
do dzieci z szyć poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 19 419

Dziewczyna
uczciwa z wioski szuka posady gotowaniem od 15. 9. 1937. Oferty Kurier Poznański zdg 19 713

Służąca
szuka posady do wszystkiego. — Oferty Kurier Pozn. zdg 19 761

Dziewczyna
d owszkiej prac domowych — przychodnia, poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 19 828

Gospodyni-kucharka
młoda, miła inteligentna z dobrym gotowaniem szuka posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 19 797

b) Inni

Prasowaczka
z praniem poszukuje posady. — Oferty Kurier Pozn. zdg 16 878

Wykwalifikowana
samodzielną na suknie, płaszcze, kostiumy, szuka posady za skromnym wynagrodzeniem. Świadczyła pierwszy raz. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 16 971

Serdeczna prośba!
Kto umożliwił studentowi bylemu urzędnikowi skarbowemu ukończenie studjów przez powierzenie administracji domu lub innego zajęcia. Wymagania skromne. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 049

Wychowawczynie
kochająca dzieci, praktyka przedszkolu, robotki, gotowanie, wyreczenie szuka posady 15 września. Łaskawe oferty Cichorska, Buk. Ng 48 810

Dziewczyna
długoletnia, samodzielna praktyka, dobre świadectwa i polecenia, dobry hodowca i piekarnik lasów, przyjmie posadę od 1. 10. br. na większy rewir jako samodzielny. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 17 772

Leśnik
długoletnia, samodzielna praktyka, dobre świadectwa i polecenia, przyjmie posadę od 1. 10. br. na większy rewir jako samodzielny. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 17 773

Leśnik-gospodarczy
25 lat wzorowy, — samodzielnej praktyki, energiczny, sumienny, długoletnie świadectwa i polecenia, przyjmie posadę od 1. 10. br. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 17 773

Wychowawczynie
freblanka bardzo dobrymi świadectwami, praktyka szuka posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 720

Panna
inteligentna poszukuje posady do dzieci, zna dobre szyć, robotki za skromnym wynagrodzeniem od 1. lub później. Oferty Kurier Poznański zdg 18 282

Ręczniarka
poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 18 848

Stenotypistka

w godzinach od 16-18 tej

Wydział Propagandy Wydawnictw
Drukarni Polskiej Sp. Akc.
 Poznań, św. Marcina 70. I piętro
udziela fachowych porad z dziedziny reklamy gazetowej

Chłopiec
sumienny szuka posyłek
Oferty Kurier Pozn. zdg 18 934

Panienska
inteligentna, uczciwa - sierota
znająca szycie - robotki przyjmie
posadę wychowawczyni. zaraz lub
później. Oferty Kurier Poznanski
zdg 18 936

Posady
kierownika ksiązkowego itp. w
przemysle lub handlu. Kaucja
5 000 poszukuje Zgl. Kurier Pozn.
zdg 18 941

Córka
urzędniczą szuka posady cukierni
piekarni, kiosku. Kaucja. Oferty
Kurier Poznanski zdg 19 022

Wychowawczyni
inteligentna, zaufana przyjmie
posadę język niemiecki, robotki,
także bez spania. Zgłoszenia
Kurier Poznanski zdg 18 947

Pielęgniarka
młoda sympatyczna, dobra praktyka
poszukuje posady. Oferty
Kurier Poznanski zdg 18 950

Książkowa - bilansistka
korespondentka szuka posady.
Oferty Kurier Pozn. zdg 18 891

Ogrodnik - pszczelarz
lat 29, praktyki 12 lat obeznany
w wszystkich działach ogrodnictwa
zmieni posadę do większego dworu.
Kawaler lub żonatego od 1.
10. 37. Oferty Kurier Pozn.
zdg 18 907

Inteligentny samotny
lat 25, zdrowy, silny, sumienny,
poszukuje obojętnie jakiegokolwiek
posady. Zawód, malarz dekoracyjni
firmowy, skromne wynagrodzenie.
Oferty Kurier Pozn. zdg 18 918

Panienska
z gimnazjalnym wykształceniem,
praktyka u adwokata pisząca biegle
na maszynie, szuka posady za
skromnym wynagrodzeniem.
Oferty Kurier Poznanski zdg 18 999

Inteligentny
poszukuje posady inkasenta, magazyniera,
diplom sofoferski. -
Oferty Kurier Poznanski zdg 19 065

Energiczna
młoda poszukuje praktyki biurowej.
Zgłoszenia Kurier Poznanski zdg 18 317

Pani
intelig. wiek średni, relig., uczciwa,
oszczędna, praktyczna z dokładną
znajomością gospod. domowego,
księgowości itd. Kochająca dzieci,
zajmie się sumiennie wychowaniem
dzieci, zarządzeniem domu
lepszej samotnej osoby. -
Zgłoszenia Kurier Poznanski zdg 18 254

Książkowa
samodzielna długoletnia praktyka
zna przekładową, przyjmie godzinowo.
Zgłoszenia Kurier Poznanski zdg 18 254

Młoda pani z Belgii, doskonała
kuchnia zagraniczna, znajomość
wzorowego prowadzenia domu -
poszukuje posady

gospodyni - guwernantki
w domu arystokratycznym lub
obywatelskim. Języki, praktyka
zagraniczna. Oferty pod „Bruxelles“
do Biura Ogłoszeń, Bydgoszcz,
Dworcowa 54 ng 49 434

Zaprowadzony
przedstawiciel kawach, herbatach
dobrej sprzedawca obojętnie solidne
przedstawicielstwo. - Oferty
Kurier Poznanski zdg 18 722

Uczeń
z dobrej rodziny z ukończonym
rocznym kursem handlowym
poszukuje nauki od zaraz, najchętniej
za blawatnika. Oferty Kurier
Poznanski zdg 17 809

Młodszy
urzednik gosp. kawaler lat 29,
ukończona średnia Szkoła Rolnicza
6 letnia praktyka obowiązkowy
sumienny, dobre świadectwa i
referencje szuka posady. Łaskawe
oferty Kurier Poznanski zdg 17 798

Księgową
z opanowaną księgowością rolniczą,
stenografią, maszyną, językiem
niemieckim, zarazem prowadzeniem
gospodarstwa domowego
szuka posady. Osoba zaufana,
młodsza. Oferty do Kuriera
Poznanski zdg 19 090

Ogrodnik
kawaler, lat 36, wykwalifikowany
warzywnictwo, sadownictwo. -
kwiaciarstwo poszukuje posady.
Łaskawe oferty Kurier Poznanski
zdg 19 089

Nauczycielka
pozwolenie zakresz szkoły
powszechniej z francuskim w Poznaniu
lub blisko Poznania szuka posady
za utrzymanie. Wiadomości od 4
Wodna 19 m. 6. zdg 19 086

Stenotypistka
młoda poszukuje posady
godzinach wieczornych. Oferty Kurier
Poznanski zdg 18 799

Maturzystą
po wojskowej posadzie biurowej,
kaucja. Łaskawe oferty Kurier
Poznanski zdg 18 789

Prace kreślarskie
wskiego rodzaju, akuradne -
czysto, przedko wykonuje. Oferty
Kurier Poznanski zdg 18 717

Kasjerka
na majątek, zna gospodarstwo
podwózkowe, pisanie maszyną,
dłuższa praktyka szuka posady.
Oferty Agencja Kuriera Pozn.
Gniezno 1248. ng 49 106

Szofer - monter
długoletnią praktyką, obeznany z
wielkimi typami maszyn samochodowych
szuka posady. Oferty Kurier
Poznanski zdg 18 436

Panienska
przyjmie posadę do dzieci jako
przychodnia, znajomość krawiectwa,
robotki. Zgłoszenia Kurier
Poznanski zdg 18 523

Nauczycielka
szuka posady, parę godzin do
dzieci za mieszkanie. Oferty Kurier
Poznanski zdg 18 563

Francusko-
niemiecka korespondentka, tłumaczka,
szuka zajęcia. Zgłoszenia Kurier
Poznanski zdg 18 594

Inteligentna
szuka posady do dziecku. Oferty
Kurier Poznanski zdg 18 601

Cukiernik
szuka pracy u piekarza. Zgłoszenia
Kurier Poznanski zdg 18 641

Panienska
lat 16, lepszej rodziny poszukuje
wielkim samym utrzymaniem, branza
obojętna. Oferty Kurier Poznanski
zdg 18 642

Kierowniczką
fili papieru, tytoniu itp. przyszłoj
szuka posady. Łaskawe oferty
Kurier Poznanski zdg 18 734

Dobry
angielski, maszyna szuka dobrej
posady lub parę godzin. Oferty
Kurier Poznanski zdg 18 236

Magister
polonistka, przyjmie posadę
w jednej ze szkół średnich prywatnych
Poznań, nawet kilka godzin
tygodniowo. Łaskawe zgłoszenia
do Kuriera Poznanski zdg 18 209

Młoda
emigrantka z językiem francuskim
poszukuje posady do dzieci.
Oferty Kurier Poznanski zdg 14 730

Krojczy
męski miarowy z Warszawy, siła
pierwszorzędna, 20-letnia praktyka,
krój nowoczesny poszukuje
posady. Oferty Kurier Poznanski
zdg 18 233

Magistra
farm. młoda z 7 mies. praktyka
szuka posady. Zgłoszenia do Kuriera
Poznanski zdg 18 688

400,-
kaucji bankowej za udzielenie
posady robotnika. Oferty Kurier
Poznanski zdg 18 818

Panienska
średnim wykształceniem praktyka
szuka posady do dziecku. Oferty
Kurier Poznanski zdg 18 811

Krawcowa
młoda, zdolna szuka posady w
szwalni. Oferty Kurier Pozn.
zdg 18 826

Panienska
inteligentną, młodą, sympatyczną
szuka posady początkującej do cukierni
lub bufetu za utrzymanie oraz
bardzo skromne wynagrodzenie.
Miejscowość obojętna. Oferty
Kurier Poznanski zdg 18 840

Bufetowa
rutynowana do kawiarni, restauracji
szuka posady. Oferty Kurier
Poznanski zdg 19 135

Krawcowa
szuka pracy po domach szycie. -
przerabiam 1,50 dziennie. Oferty
Kurier Poznanski zdg 19 094

Książkowa
biegła, pracowita, doświadczona,
szuka posady. Oferty Kurier
Poznanski zdg 19 207

Ekspedientka
branży galanteryjnej, inteligentną,
uczciwą, poszukuje posady,
również innej branży, złoży kaucje.
Łaskawe zgłoszenia Ordynnik,
Poznań zdg 19 424

Młoda
przystojna poszukuje posady w
kawiarni, obeznana z maszyną
„Ekspresu“. Łaskawe oferty
uprasza do Kuriera Poznanski zdg 18 733

Pisarz
gospod. lat 28, z ukończoną Szkołą
Rolniczą 5 letnia praktyka,
obowiązkowy, dobre świadectwa i
referencje szuka posady od 1. 10. 37.
Oferty Kurier Poznanski zdg 17 797

Rutynowa
stenotypistka polsko-niemiecka z
kilkuletnią praktyką znająca księgowość
poszukuje posady od zaraz.
Oferty Kurier Poznanski zdg 19 296

Zdolna biuralistka
kilkuletnią praktyką biurowe
advokackim, dobra korespondentka,
pisze biegle maszyną szuka posady
ewtl. prowincji. Oferty Kurier
Pozn. zdg 19 467

Inteligentna
starsza, znająca nieco obce
języki szuka posady do towarzyszy
starszej pani, zaopiecznej
się także chora osoba. Miejscowość
obojętna. Łaskawe oferty
Kurier Poznanski dg 24 414

Inteligentna
panienka, lat 17, córka uczel-
owej rodziców przyjmie jakokol-
wiek prace w biurze, - Łaskawe
oferty Kurier Poznanski zdg 19 169

Panienska
inteligentną, z dobrego domu -
szuka posady do dziecku, zna
dobrze szycie, z praktyką, może
być przychodnią. Oferty Kurier
Poznanski zdg 19 162

Kuśnierz
tanio elegancko wykonuje wszelkie
prace kuśnierskie, krój pod
gwarancją poszukuje pracy dom.
poza dom. Oferty Kurier Poznanski
zdg 19 292

Krawcowa-krojczyni
kierowniczką pierwszorzędnych
pracowniach, poszukuje posady,
może wyjechać. Oferty Kurier
Pozn. zdg 19 186

Ekspedient-dekorator
kolon-delikat., lat 28, ze znajomością
niemieckiego i książkowskiej,
praktyka w pierwszorzędnych
interesach - obecnie w Warszawie -
poszukuje od 15 października
lub później posady kierownika,
podróżującego lub ekspedienta.
Pierwszorzędne świadectwa.
Oferty do Kuriera Poznanski zdg 19 759

Ogrodnik-siodlarz
szuka posady na majątku. Oferty
Kurier Pozn. zdg 19 720

Krawcowa
poszukuje posady poza dom
kompletu kostiumu jesienne krój
wykonanie pierwszorzędne. Mostowa
32 m. 6. zdg 19 814

Reprezentacyjna
inteligentna po trzydziestu
poszukuje jakiegokolwiek posady. -
Oferty Kurier Pozn. zdg 19 638

Szukam
nauki krawca w dobrej firmie u-
kończono 7 klas szkoły powszechnej
utrzymaniem. Zgłoszenia Kurier
Poznanski zdg 19 686

18
letni 7 klas szkoły powszechnej
prowincji szuka nauki slusarza
utrzymaniem. Zgłoszenia Kurier
Poznanski zdg 19 687

Krawcowa
domowa dobrym krojem poszukuje
posady. Oferty Kurier Pozn.
zdg 19 838

Krawcowa
szuka posady poza dom 1,50
dziennie. Niegoleskich 16 - 9.
zdg 19 775

27. WOLNE MIEJSCA

Sluząca
uczciwa (reemigrantka) wszystkiego
gotowaniem Chelmońskiego 20 - 4.
zdg 19 603

Dziewczyna
do prac domowych potrzebna od
15. sw. Marcina 46 drogeria godz.
14-19. zdg 19 837

Przychodnia
uczciwa, dobre polecenia, dziecku
lekkiach prac domowych zaraz 15.
Oferty Kurier Pozn. zdg 19 028

Posługaczka
całodzienna do wszystkiego zaraz
potrzebna. Emili Sczanieckiej 5,
mieszkanie 6. zdg 19 716

Pielęgniarka
do niemowlęcia od zaraz na
prowincję. Zgłoszenia Kurier Pozn.
ng 49 160

Ekspedientkę
do konfekcji i strojów przyjmie do
zaraz Włdowa Syn Wodna 1
zdg 19 343

Uczciwa
dziewczyna potrzebna. Adres
wskaże Kurier Pozn. zdg 19 610

Potrzebna
z gotowaniem stała lub przychodnia
Gasiorowskich 5 m. 4
zdg 19 607

Magistry
od 1. 10. poszukuje apteka prowincji.
Zgłoszenia warunki, referencje
Kurier Pozn. zdg 15 508

Fryzjerka
ondulacja żelazkowa wodna i
manicure potrzebna zaraz. Czesław
Saja, Kruszwica, zdg 16 959

Szofera - mechanika
poszukuje poważna instytucja.
Zgłoszenia z podaniem potrzebny
i poprzedniej pracy Kurier Pozn.
Ng 48 825

Pierwszy młynarz
do prowadzenia 20-tonowego młyna,
wiek 27-34 lat, energiczny,
z bardzo dobrą praktyką potrzebny.
Pismem zgłoszenia kierować
Młyn Jana Droba, Tychy, (Śląsk)
zdg 18 628

programy radiowe

OGÓLNOPOLSKI
Poniedziałek, 13 września.
6.15 audycje poranne; 11.15 audycja dla szkół; 11.40 Ludwik van Beethoven; Sonata e-moll op. 90 - płyty; 11.57 sygnał czasu; 12.03 dziennik południowy; 12.15 pomysły o odzieży zimowej - pogadanka; 12.25 Edward Grieg; Sulta liryczna op. 54 - płyty; 12.40 mikrofon w warsztacie kamieniarskim (ze Lwowa); 15.45 wiadomości gospodarcze; 16.00 „Pstra kureczka i kucharka Agata“ - opowiadanie dla dzieci; 16.15 koncert orkiestry Filharmonii Warszawskiej; 16.45 Lwów na szlaku czarnomorsko-baltyckim - odczyt; 17.00 „Papa Franek“ - repertaż muzyczny; 17.50 jeleni - pogadanka; 18.00 skrzynka techniczna; 18.10 program na jutro; 18.15 wyjátki z baletów - płyty; 18.50 sprawozdanie z przebiegu Kongresu Inżynierów ze Lwowa; 19.00 koncert; 19.40 pogadanka sportowa; 19.50 wiadomości sportowe; 20.00 „Przy winkle“; Koncert rozrywkowy. W przerwie ok. godz. 20.45 dziennik wieczorny; 21.45 „Ognia“ - opowiadanie Elizy Orzeszkowej; 22.00 koncert muzyki polskiej z okazji XXI Międzynarodowego Kongresu Przećwilkoholowego (II cz.). Transmisja z Teatru Wielkiego w Warsza-

Do wszelkich ogrzewań centralnych

Oszczędnościowe kotły uniwersalne pat. „Höntscha“

Opalać można każdym opałem, stąd znaczne korzyści. ng 47932

Höntscha i Ska, Sp. z o. o.
Odlewnia kotłów ogrzewalnych
Poznań - Rataje VI.

Przedstawiciela
z branży wódczanej, dobrze wprowadzonego w Województwie Poznańskim, oraz przedstawiciela na Województwo Pomorskie - przyjmie za wynagrodzeniem prowincyjnym pierwszorzędna

fabyrka wódek i likierów
w Małopolsce. Reflektuje się tylko na pierwszorzędne siły. Oferty z zapodaniem referencji skierować do Kuriera Pozn. dg 24 412

Do
posługi przychodnia gotowaniem. Zgłoszenia zaraz. Aleja Hetmańska 26 - 6. ng 49 345

Kucharka
samodzielna potrzebna zaraz. - Piotra Wawrzyniaka 13 Restauracja. zdg 19 808

Dziewczynę
młodą, czystą, uczciwą, do prac domowych poszukuje do Ławicy Zgłoszenia Św. Marcina 57. Handel Zoologiczny. zdg 19 175

Cukiernik
samodzielny, dobry fachowiec - potrzebny, prowincja podać wymagania. Zgłoszenia Kurier Poznanski ng 49 747

Potrzebną
zaraz pisarz podwózkowy, kawaler z praktyką i szkołą roln. Zgłoszenia z podaniem warunków Kurier Poznanski zdg 18 623

Poszukuje
domokradów wszystkich miejscowościach z gotówką 25.- zł. Sprzedaz książek do nabożeństwa pensja, zarobek. Oferty Kurier Poznanski zdg 18 723

Kucharka - gospodyni
pierwszorzędna, znająca wykwalifikowana kuchnie, uczciwa i solidna potrzebna zaraz. Hozakowska, - Toruń, Mostowa 8. Pg 29 979-64.102

Sluząca
młoda, samodzielne gotowanie - bez prania - dobrze polecera. - Zgłoszenia osobiste poniedziałek, Osiedle Grunwaldzkie Kasztelańska 21. zdg 19 032

Samodzielna
ekspedientka - dysponentka z długoletnią praktyką w branży obywatelniej przyjmie zaraz lub 15. 9. br. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kuriera Poznanski zdg 18 608

Urzednicy wojskowi emeryci
i inni mogą łatwo zarobic i zwiakszyc swe dochody do 500.- zł miesięcznie przy sprzedaży bardzo pokupnego artykułu. Zgłoszenia piśmienne Kurier Pozn. ng 49 687

Medyk
lub Farmaceuta bez dyplomu - otrzyma stała posadę biurową w przemyśle. Zgłoszenia cur. vit. i referencje do Kuriera Pozn. zdg 18 453

Ogrodnik - polowy
od zaraz potrzebny, wypagrodzenie 30 zł. utrzymanie. Zgłoszenie Majątek Kłewo, poczta Sroda, zdg 18 562

Propagandzistek
do pracy zewnętrznej na

pensję i prowizję
od zaraz poszukuje. Zgłoszenia do administracji Kuriera Pozn. zdg 18 288

Gajowy
potrzebny od 1. 10. 1937 r. do majątku Brzeziny. Świadectwa, referencje i fotografie przysłać: - Majątek Brzeziny, poczta Brzeziny Kaliskie. zdg 18 178

Sluząca
potrzebna do prac domowych. Małe Garbary 8 m. 1 zdg 18 913

Uczeń
techniczny dentystyczny. Adres wskaże Kurier Poznanski zdg 18 864

Kucharka
pierwszorzędna do restauracji dworcowej na wyjazd od 1. 10. potrzebna. Zgłoszenia z warunkami do Kuriera Poznanski zdg 19 460

Towarzystwo
Ubezpieczeń poszukuje urzednika biurowego, inwalide wojennego. Oferty do Kuriera Poznanski zdg 19 718

Wykwalifikowanego bednarza
z własnymi ludźmi poszukuje od zaraz Fabryka Przetworów Ziemienniczych w Szczepowicach, p. Wilkowo, pow. Kościan. dg 24 418

Dziewczyna
gotowaniem. Pocha 72 - 9. zdg 19 111

Sluząca
pościela, gotowaniem, uczciwa, bardzo czysta, dobre polecenia. Adres wskaże Kurier Poznanski zdg 19 710

Technik dentystyczny
młodszy pierwszorzędny metalu oraz uczeń potrzebny do laboratorium, Zgłoszenia warunkami, poleceniami Kurier Poznanski zdg 19 707

Kucharka
uczciwa. Fabryczna 22 - willa przy młynie. zdg 19 801

Ogrodnik
wspólniki potrzebny. Oferty Melska, Poznań, Mielżyńskiego 4. zdg 19 821

Nakładaczka
do drukarni potrzebna. Strzelecka 2. zdg 19 780

Pomocnik
ogrodnicy młodszy potrzebny zaraz. Konstantczyk, Bogucin. zdg 19 326

Potrzebne
3 ekspedientki do sklepu owoców (kaucja 100 zł). Oferty Kurier Poznanski zdg 19 262

Inteligentna, muzyczna
panienka potrzebna do Księgarni Czytelnia Dippła, plac Wolności 11 zdg 19 436

Pomocnik zegarmistrzowski
może się zgłosic od zaraz adres: Józef Mańka Chelm Lub. ul. Lubelska 75. zdg 19 430

Przedstawiciele
na poszczególne województwa poszukiwani. Zdolni, energiczni złażą wyzerpujące oferty pod „Czełkolada“, Kraków, Ruch, Rynek Gl. ng 49 759

Panienska
ukończona szkoła handlowa jako praktykantka (wolonariuszka) - może się zgłosic. Skład foto, Nowa 11. zdg 19 453

Sierota
lat 16-18 z niemieckim do piekarni, cukierni od 1. 10. potrzebna. Zgłoszenia Kurier Poznanski zdg 19 494

Ekspedientka
rzeźniczna potrzebna. Pawlak ul. Szamarzowskiego 23 zdg 18 930

Warszawa
Wykonawcy: orkiestra symf. P. R. Irena Dubiska - skrzypce; 22.50 ostatnie wiadomości.

POZNAŃ
Poznań - 11.40 z muzyki operowej płyty; 12.15 muzyka dla wsi; 12.25 z twórczości Antoniego Dvoraka; 13.00 życie kulturalne i społeczne Poznania; 13.05 koncert zyczeń z płyt; 14.05 przegląd giełdowy; 14.15 d. c. koncertu zyczeń; 18.00 skrzynka ogólna; 18.10 audycja fortepianowa w wykonaniu Tadeusza Witulskiego; 18.40 program na jutro; 18.45 wiadomości sportowe; 23.00-23.30 - lekka muzyka francuska płyty.

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM
15.15 Koenigsw. - Muzyka z plyt. 16.00 Wrocław. - Koncert

Powazna instytucja na G6rnyh S4asku poszukuje wykwalfikowanej si4y ogrodniczej

z wszechstronn4a praktyk4a na stanowiskach samodzielnych ze znajomośc4a strony hodowlanej i handlowej. Oferty nalezy skladać do dnia 25 wrze¶nia br. P. A. T. w Katowicach, 3 Maja 34 pod „Wykwalfikowany ogrodnik“.

Kasjerka
dzialna z znajomośc4a ksi4azkowo¶ci i maszyny potrzebna od zaraz Zgloszenia do Fry Twardowski, Poznañ, Stary Rynek 79, sk4ad 4ela. zdg 18 665

Fraktykant
gospodarczy 2 letnia praktyka, srednia, wyzsza szko4a rolnicza lub

Ksi4azkowa
do lat 30, bieg4a gospodarstwie podw6rzowym potrzebna 1. 10. Uposażenie skromne. Zyciorys, referencje, odpisy swiadcetw, warunki Agentura Kuriera Poznañskiego, Gniezno 1238. ng 49 098

Uceñ
m4ynarski z dobrej rodziny od zaraz potrzebny. M4yn Parowy, Krzy¿owniki, p. Poznañ 15. zdg 18 766

S4u¿aca
m4oda, zdrowa, wszelkich prac domowych, dwóch dziewczynek, chetna gotowania, samodzi4alna — poszukiwana do Katowic najchetniej pocz4atkuj4a prowincji. Oferty Kurier Poznañski zdg 18 759

Pos4ugaczka
Lazarz, Pocha 70, m. 9. zdg 18 741

Kucharka
znaj4ca wykwintna kuchnie, konieczne dobre i d4ugoletnie swiadcetwa. Zgloszenia z odpisami swiadcetw do Kuriera Poznañskiego zdg 18 693

Technik drogowo - wodny
Podania z odpisami swiadcetwa szkolnego, swiadcetwa praktyki, w4asnoręcznym zyciorysem skladać Kurier Poznañski zdg 18 336

Tokarzy
wykwalfikowanych. — tokarzy przyuczonych, frezer6w wykwalfikowanych, frezer6w przyuczonych, majstr6w na frezarki, majstr6w na rewolwer6wki, poszukaj4a d4u¿e zak4ad4y przemys4owej w prowincji. Oferty prosimy kierować do Biura Og4oszeñ Teofil Pietraszek Warszawa, Marszałkowska 115, sub. „ST-69“, ng 49 215

Dekoratora
przychodni6 w abonamencie. — Emskap, Wroclawska 30. dg 24 404

Dziewczyne
do wszystkiego od 15. G6rki 20, parter. zdg 18 411

Kierownika
sk4adnicy drzewa w Poznaniu z kaucja poszukuje od 1. lub 15 pa¿dziernika. Osoby obeznane w terenie poznañskim maj4a pierwszenstwo. Oferty Kurier Poznañski zdg 18 426

K4adzy
zarobi u nas sta4a eksportowa praca domowa nawet niefachowcy chatupnicy. Odpowiedz znaaczek „Union“, Poznañ 3, Przegr6dka. P. 29 971-57,239

Ksi4azkowy
pocz4atkuj4cy potrzebny. Oferty z odpisami swiadcetw podaniem pensji do Kuriera Poznañskiego od 19 068

Pi6ra Wieczne
r6wnie¿ naprawa Ol6wki automatyczne Papier Wszelkie przybory szkolne i rysunkowe Hurt. — Detal. Aquila, Sw. Marcina 61 — Plac Wolno¶ci 9. ng 49 514

TEATRY
Poznañ, sobota, 11. 9. TEATR POLSKI: Sobota, 11. 9. godz. 20: „Wieczne pi6ro“

KINA
Poznañ, sobota, 11. 9. APOLLO: „Droga do Rio“. CORSO: „Burza nad swi4ciem“. GLORIA: „Dama Kameliowa“. GWIAZDA: „Ly co w Ostrej swieczysz Bramie“. METROPOLIS: „Znachor“. O¶WIATOWE T. C. L.: „Pod dwiema flagami“. RENAISSANCE: „Szar¿e lekcyj kawalerii“. SŁONCE: „Tajemnica Starego Zamku“. SFINKS: „Mi66c w masce“. SWIT: „Na stra¿y prawa“. TECZA-Lazarz: „Ucieczka Tazana“. TECZA-Wilda: „Romeo i Julia“. WILSONA: „Matura“.

Przedp4ata
na mie¶ca wrze¶nie 1937 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji z4 3.20 w agencjach w mie¶cie z4 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu z4 3.70, z odnoszeniem przez poczte poza Poznaniem krajach z4 4.10, kwartalnie z4 12.30, pod opask4a miesiecznie w Polsce z4 5.00, w innych krajach z4 7.00-9.50. W razie wypadk6w, spowodowanych si4a wyzsza, przeszk6d w zak4adzie, strajk6w i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie maj4 prawa domagania si4 niedostarczonych numer6w lub odszkodowania.

W wydaniach wielko¶wiatecznych i uroczysto¶ciowych poprzedza normalna codzienna cz¶e¶ numeru z reklamami i og4oszeniami materia4 po¶wiecyony danej uroczysto¶ci. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76.

33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, ¶wi6ta i noc4 tylko 14-76, 35-24 i 40-72.

na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy koñcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej (lub pi4tej) 100 gr., na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomo¶ciami potoczonymi 200 gr. od 1-lamowego milimetra. Og4oszenia skomplikowane oraz z zastrze¿eniem mi6kca 20% nadwy¿ki. Og4oszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nag4ych wypadkach do godz. 22 w str6¿a do wydania g6wnego (wieczornego) „dobre” do z. 11.10, w dni przed¶wiateczne do godz. 10.45, wiek sze d4u¿ej wed4ug mo¿no¶ci. Drobne og4oszenia (najwy¿ej 100 s6w w tem 5 nag6wk6w), s6wo nag6wk6w (t4uste) 25 gr. ka¿de d4alsze s6wo 15 gr. Za r6¿nic4e mi6dzy zestawem a wysoko¶c4a og4oszenia, powsta4a wskutek matryce, wydawnictwo nie odpowiada.

— Poprosze o cztery czarne r6czniki; w moim pensjonacie zamieszka4 kwartet murzyñskich rewelers6w. (M) (Passing Show, Londyn).

Pobocznie
zarabia chetny korespondencja — r6wnie¿ prowincji. — Zgloszenia Kurier Pozn. zdg 19 636

Krawcowe
si4y pierwszorzędne uczennice przyjmie. Suszwicka, Mostowa 26. zdg 19 327

Przychodnia
m4odsza gotowaniem Szwajcarska 21, m. 18. zdg 19 191

Pomocnik
ogrodnicy potrzebny. Schacht-schneider, Poznañ, Je¿ycka 32. zdg 19 633

Pani6nka
przystojna — sk4adu pieczywa. — obs4ugi go¶ci. Raczynskich 11 — m. 8. zdg 19 421

Dziewczyne
prac kawiarni — pos4ug. Raczynskich 11 — 8. zdg 19 422

Wychowawczyni
bona, pocz4tk4 nauki na wie¶. — Wroclawska 28/29 — 12. zdg 19 513

Przedstawicieli
akwizytor6w wyl4acznych w ca4ej Polsce na poszczególne wojew6dztwa, powiaty, poszukuje firma zagraniczna. Nowooatentowany aparat do powielania. Pow4azne oferty z zyciorysem, referencjami przesy4ać Kurier Poznañski zdg 19 377.

Wychowawczyni
z doskona4ym niemieckim potrzeba pod Warszaw4e do dwóch ch4opc6w 7^{1/2} - 3 lat. Warunki, referencje Smorziñska, Warszawa, Wybrze¿e Ko¶ciuszkowski nr 43. zdg 19 847

Ekspedientka
z bran¿y, dzie4na dobrze prezentuj4ca, kaucja lub poręczenie, wzg4ednie dobre referencje. — Sk4ad tow. kolon-delikat. Zgloszenia do Kuriera Poznañskiego zdg 19 373.

W. KRUK jubiler
ul. 27 Grudnia 6 za4. 1840
PRZEPIEKNE SREBRA PRIMA ZEGARKI
w wielkim wyborze

Przychodnia
pokojowa, zgrabna, do 25 lat — Zgloszenia P6ł w eiska 38a m. 13 zdg 19 372

Kucharka
pierwszorzędna o restauracji potrzebna. Adres Kurier Poznañski zdg 19 371

Ekspedientka
bran¿y obuwia. Stary Rynek 93, sk4ad. zdg 19 454

Maszynistka
obeznana z pracami biurowymi. Zgloszenia do Kuriera Poznañskiego pod zdg 19 624 z odpisami swiadcetw, których nie zwraca si4.

Bufetowa
m4odsza z obs4uga go¶ci, dobrze polecona od zaraz do pierwszorzędnego hotelu na prowincji. — Zgloszenia do „Par“, Poznañ pod „36,80“. Pz 30 034-36,80

S4u¿aca - kucharka
wychowawczyñ do dzieci, wyksz4acona i jezyk niemiecki. Osoby dobrze polecone z4o¿a oferty Kurier Poznañski dg 24 425

MEBLE solidne - pi6kne - tanie
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. G6rna Wilda 134
Parkiet po cenach konkurencyjnych
ng 49 442

Samodz. dekoratora
blawatnika przyjmie pow4azny Dom Towarowy. Wyczerpuj4ce oferty z odpisami swiadcetw itd. Kurier Poznañski dg 24 426

Ekspedientka
z prowadzeniem kasy potrzebna zaraz 100-140 miesiecznie wynagrodzenie (kaucja 200 z4). Oferty Kurier Poznañski zdg 19 208

Dziewczyne
m4odsza do wszystkiego, dobrzy gotowaniem, wyjazd za Warszaw4e do lekarza (2 osoby) potrzebna. Zgloszenia Garncarska 2, m. 1. zdg 19 476

Maszynistka-biuralistka
z d4u¿sz4a praktyk4a od zaraz potrzebna. Oferty tylko biegle pisz4cej z odpisami swiadcetw — podaniem pensji do Kuriera Poznañskiego zdg 19 069

29. RYNEK ZWIERZECY

D4g
okaz rodowodem Rattler (karzelek) tresowane Rehpscher (suczka) Boksy sprzedam. Ceglowska, Antoninek obok M4yna Zieliniec. Pz 30 041-57,359

30. POPIERAJMY RZEMIOSŁO

Czyszcz6c
parkiet cyklin4a t4anio. Oferty Kurier Poznañski zdg 18 730

31. ROZRYWKA

„Roxy“
Dancing — Humor — Werwa. — Focha 23. zdg 19 278/9

Dogodne warunki
sp4aty, przy minimalnej wp4acie gotówkowej, umo¿liwiaj4a obecnie ka¿demu nabytciu wsp4anialych aparat6w

Premis i Telefunken
Prosimy jeszcze dzi¶ odwiedzi4 nasz salon demonstracyjny.

RADIOLAVOX
Poznañ, Ratajczaka 14. Telefon 32-15. n 49 331

Superheterodyny
siedmi6obwodowe 295,— z4otyeh. Najwiksz4y

wyb6r raty
miesiecznie 12 z4otyeh, Zaufanie i polecenie t4ysiecy zadowolonych — tylko

Radiomechanika
Sw. Marcina
25
tel. 12-38. Wymiana aparat6w, sprzeda¿ okazjnyeh. dg 24 422

My¶liwi4
wykonuje precyzyjnie wszelkie reparacje my¶liwiskiej — jak: obsady monte¿ hmet — ceny konkurencyjne.

W. Just
dypl. mistrz puszgarski. Poznañ, Sw. Marcina 20. dg 24 427

Dwunastoletnia
rutyna w instalacji i sprzeda¿y odbiornik6w fabrycznych jak Philips Telefunken oraz w4asnych daje najlepsza Gwarancj4a rzetelno¶ci obs4ugi i zaufania. — Karol Tuszyñski specjalista - radiotechnik ju¿ demontuje nowe modele odbiornik6w. Poznañ, Szymañskiego 1. tel. 57-33, nar. placu Swi6tokrzyskiego. ng 49 348

Philips Telefunken
Gwarancj4a rzetelno¶ci obs4ugi i zaufania. — Karol Tuszyñski

Philips Telefunken
Gwarancj4a rzetelno¶ci obs4ugi i zaufania. — Karol Tuszyñski

MEBLE solidne - pi6kne - tanie
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. G6rna Wilda 134
Parkiet po cenach konkurencyjnych
ng 49 442

Nie przep4acać.
Kupno odbiornika nie powinno być eksperymentem.

Radiodbiornik
nale¿y kupi4 w ųródle fachowym. 100% pewno¶ci obiektywnej sumiennej obs4ugi zapewnia jedyny w Poznaniu sprzedawca specjalista dypl. radiotechnik

Sp4aty
do 18 miesiecy bez wystawienia weksli obiegowych

Radiokspert
¶niadeckich 1, telefon 64-44. Pz 30 045-57,360

Jaki kupi4 radiodbiornik? Oczywi¶cie tylko Kosmos 5 lampowa superheterodyne za cen4 295,— w firmie Pelczyñski, Fredry 12. tel. 39-11. zdg 19 820

DLaczego Radioekspert?
bo odbiornik kupi4 nale¿y w ųródle fachowym, gdzie us4uga oparta jest na wiedzy radiotechnicznej i do¶wiadczeniu praktycznym szeregu specjalizacji. Pz 30 044-57,359

Creo krem PRZYJACIEL SK6RY

R. Barcikowski S. A. Poznañ

Monter6w wy¶wi¶nieñ bezp4atnie
do aparat6w

Radiomechanika
sw. Marcina
25
dg 24 280

Radiodbiorniki
Telefunken
ceny fabryczne na sp4aty do nabyticia w centralnym biurze sprzeda¿y Ng 48 820

RADIO SWIAT 10.
Ratajczaka 10.

Radicaparaty
baterijne sieciowe Telefunken i inne modele 1937/38, detektory z g4o¶nikiem Po¿yczki Pañstwowe. D4ugoterminowe sp4aty. — Asygnaty „Kredyt“.

Kolasa
Radiotechnik. Poznañ Marcina
45 a
tel. 26-28. dg 24 345/6

Radioaparaty
nowe modele na 1938 rok wszystkich typ6w do 18 miesiecy sp4at przy wp4acie z4 15,— Po¿yczki Pañstwowe 100 za 100.

Centrum Kamiñski,
Poznañ, St. Rynek 13/14. Ng 48 814/5

Czy to mo¿liwe?
Superheterodyna 5 lamp 7 obwod6w tylko za 295,— a jednak tak jest Kosmos

Pionier, wy4atkowa sprzeda¿.

RADIO SWIAT 10.
Ratajczaka 10. Ng 48 816-17

Mi6wody
lecza nerwy, serce

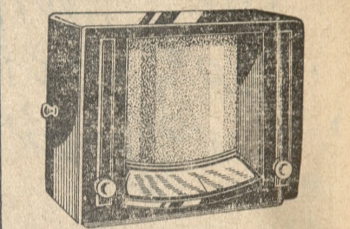
Ng 48 729
Inform.: Administracja Mi6wody p. Oborniki, Wlkp.

Elektro Radio Express
Szewska 12, m. 3. Buduje nowe, przebudowuje, naprawia radioaparaty. Na zadanie telefoniczne badanie i drobna naprawa 2 z4ote telefon 32-42. zdg 18 500

Specjalisci
radiotechnicy wzg4ednie expert6w mog4a si4 zg4osi4 do zak4adania anten. Tak zwani dyplomowani maj4a pierwszenstwo. Zgloszenia do Kuriera Poznañskiego zdg 18 676

D4a wygody
Szczeg6lnie Klient6w ju¿ wkr6tce otworzymy

biuro sprzeda¿y nowoczesnych radiodbiornik6w Kosmos

TELEWIZJA
Na raty. Ng 48 818-19

Najkorzystniej
laduje akumulatory Je¿ycka Ladownia Akumulator6w Piotra Wawrzyñniaka 5 d4atego, poniew4az stawia akumulatory zast4epcze odbiera i dostarcza w domu bezp4atnie. zdg 19 317/8

„Tr6dowata“
Najpopularniejsze polskie arcydzie4o

Od poniedzi4tku
Kinoteatr „Sfinks“ zdgr 19 268

Kino
T44cza Wilda, Romeo i Julia. zdg 19 464

„Mi66c w masce“
Humorystyczna operetka. Nieodwołalnie do Kinoteatr

„Sfinks“
zdgr 19 265

Radia
nowe ju¿ nadesz4y. Ulepszone po zni¿onych cenach, cud techniki, 7 obwod6w, 5 lamp za 295,— z4. Gwarantowane 80 stacyj, na dogodne sp4aty do nabyticia w firmie „Lira“, Podg6rna 14, przy placu Swi6tokrzyskim. dg 24 428

„Kapelusz“
Fabrycznie przefasonowany kapelus z zast4api czesto nowy. T4anie kapelusze na skl4adzie. Polska wytw6rnia kapeluszy. 27-go Grudnia 2, podw6rze. zdg 6 693/4

— Poprosze o cztery czarne r6czniki; w moim pensjonacie zamieszka4 kwartet murzyñskich rewelers6w. (M) (Passing Show, Londyn).